

**Prispevki k
didaktiki zgodovine**

Letnik XIII

2/2015

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

*Letnik 13, številka 2
2015*

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

ISSN: 1581-8713

*Oddelek za zgodovino
Filozofske fakultete*

Kazalo

Predgovor

MAJA FURLAN: KULTURA BIDERMAJERJA

LARA SADAR: DELAVSTVO NA SLOVENSKEM

BRIGITA GORJUP: ALKOHOLIZEM NA SLOVENSKEM V 19. STOLETJU

JONATAN JERŠIN: POLOŽAJ ŽENSK V INDUSTRIJSKI DRUŽBI

PETRA GOLTNIK: EMANCIPACIJA ŽENSK NA SLOVENSKEM

MAJA SIRŠE: ZAČETKI IN RAZVOJ JAVNEGA OSNOVNEGA ŠOLSTVA

TJAŠA PERTINAČ: URBANIZACIJA SLOVENSKEGA PROSTORA

MARTINA SIRK: PODOBA VELEMEST NA PRELOMU 19. V 20. STOLETJE

NIK TRONTELJ: DOSEŽKI (SLOVENSKE) ZNANOSTI

PETER TRATNIK; ZNANOST V 19. STOLETJU IN V ZAČETKU 20. STOLETJA

KAJA IVANETIČ: KULTURNI RAZVOJ NA SLOVENSKEM NA PREHODU IZ 19. V 20. STOLETJE

KRISTINA JAZBEC: PODREDITEV KITAJSKE

TAMARA CASAR: ZGODOVINA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA STARIH GRKOV

Avtorji prispevkov

Predgovor

V študijskem letu 2014/15 so študentje 2. letnika magistrskega pedagoškega (eno in dvopredmetnega) študijskega programa zgodovine pripravili učne priprave za srednje šole.

Tako so v pričujoči reviji objavljene učne priprave z vsemi prilogami, ki se lahko uporabljajo v gimnazijah pri zgodovini.

Skoraj vse učne priprave se nanašajo na učbenik: Cvirn, Janez; Studen, Andrej (2010). Zgodovina 3. Učbenik za 3. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS; ena učna priprava pa na učbenik: Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.

Učne priprave niso lektorirane.

Urednica: Danijela Trškan

UČNE PRIPRAVE

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
KULTURA BIDERMAJERJA

DATUM: 18. 12. 2014

IME IN PRIIMEK: Maja Furlan

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: SPLOŠNA GIMNAZIJA
Razred: 3. letnik
Datum: 18. 12. 2014
Predmet: ZGODOVINA
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: VSAKDANJE ŽIVLJENJE V 19. STOLETJU- tema iz učbenika: KULTURA BIDERMAJERJA
Učna enota – naslov učne ure: KULTURA BIDERMAJERJA
Učne oblike: frontalna, parna, skupinska in individualna učna oblika
Učne metode: metoda razlage, razgovora, zvočne demonstracije, dela s slikovnim gradivom, dela s pisnimi viri, grafičnih izdelkov.
Učne tehnike: /
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: <ul style="list-style-type: none">- Dijaki raziščejo značilnosti vsakdanjega življenja različnih družbenih skupin v 19. stoletju.- Dijaki analizirajo spremembe v vrednotah in načinu življenja.- Dijaki analizirajo značilnosti kulturnega razvoja.- Dijaki ključne značilnosti iz zgodovine načinov življenja v 19. stoletju umestijo v ustrezen zgodovinski prostor in čas. B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- razložiti pojem bidermajer- pojasniti razmere, ki so do uveljavitve tega sloga pripeljale- opisati bidermajersko meščansko stanovanje

- opisati bidermajersko meščansko modo
- opisati življenje bidermajerskega meščana/ke
- naštetih dejavnosti s katerimi so se ukvarjali meščani v vsakdanjem življenju
- naštetih umetniške zvrsti, ki so se uveljavile v bidermajerju
- naštetih bidermajerske slikarje

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- komunicirati in odgovarjati na različne vrste vprašanj
- aktivno poslušati
- umestiti dogodke v zgodovinski kontekst
- povezati pretekle dogodke s sedanostjo
- rešiti različne tipe nalog
- pokazati sposobnost uporabljanja različnih virov in razbiranja informacij v njih
- pokazati sposobnost delovanja v skupini in paru
- s pomočjo slikovnih virov opisati bidermajersko stanovanje in modo
- s pomočjo pisnih virov opisati vsakdanje življenje bidermajerskega meščana
- pokazati sposobnost pisne in ustne komunikacije

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- vrednotiti preteklost
- kazati ustrezen odnos do preteklosti
- pokazati odprtost do novih idej
- kazati primeren odnos do sošolcev, učiteljev, šole in okolja

Učna sredstva:

- **učila:** učbenik: (Cvirn, J., Studen, A. (2010). *Zgodovina 3, učbenik za 3. letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, str. 196-199.), zvezek, delovni list Stanovanjska kultura in bidermajerska moda, delovni list Preverjanje znanja: Kultura bidermajerja, PPT predstavitev Kultura bidermajerja, Windows Media Player: Johann Strauss II - The Blue Danube Waltz (vir: spletna stran You Tube: Johann Strauss II - The Blue Danube Waltz: <https://www.youtube.com/watch?v=CTYymbbEL4>)
- **učni pripomočki:** računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

Didaktične etape učnega procesa:

1. Uvajanje.
2. Obravnavanje nove učne vsebine.
3. Urjenje.
4. Ponavljanje.
5. Preverjanje.

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- **Sociologija:** dijaki se spoznajo s kulturo bidermajerskega časa.
- **Umetnostna zgodovina:** dijaki se seznanijo s slikarji bidermajerskega obdobja ter motivnimi žanri v slikarstvu.
- **Slovenščina:** pismenost, branje besedila, poročanje, pravilno izražanje v slovenskem jeziku.
- **Nemščina:** dijaki se seznanijo z besedo bidermajer, ki izvira iz nemščine.
- **Glasba:** dijaki se seznanijo z dunajskim valčkom ter poslušajo tudi krajši izsek valčka.
- **Informatika:** dijaki predstavijo svoje informacije, ki so jih zbrali pri delu z različnimi viri.

Novi pojmi s pojasnilom:

- **Bidermajer:** kulturnozgodovinski pojem. Opredeljuje tako preprostega meščanskega človeka kot slog, ki se je uveljavil predvsem v slikarstvu, oblačilih ter notranji opreми stanovanj med leti 1815 in 1848, v nemških in avstrijskih deželah.

Viri in literatura:

- Boden, M. (2004). Evropa naša preteklost in sedanjost, Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 68, 145.
- Cvirn, J., Studen, A. (2005). Zgodovina 3: učbenik za 3. letnik gimnazije, Ljubljana: DZS, str. 25.
- Cvirn, J., Studen, A. (2010). Zgodovina 3: učbenik za 3. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 196-199.
- Dolinar, K. (1997). Ilustrirana zgodovina sveta. Ljubljana: Cankarjeva založba, str. 227-228.
- Leksikon Cankarjeve založbe, 3. izdaja. (1994). Ljubljana: Cankarjeva založba, str. 93.
- Trškan, D. (2014). E-Učbenik za Didaktiko zgodovine II. Drugostopenjski magistrski pedagoški študijski program Zgodovina. Filozofska fakulteta Ljubljana: Oddelek za zgodovino, str. 62-63 in 140-160.

- Witzmann, R. (1981). Vsakdanjost v dunajskem bidermajerju. V: Cevc, A. (1981). Dunajski bidermajer. Narodna galerija Ljubljana, str. 20.

Učni načrt:

- Zgodovina: učni načrt za osnovne šole (modul 239 ur), Zavod RS za šolstvo, Ljubljana, 2011, str. 34.
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (Dostop: 6. 12. 2014).

Internetni vir – glasbeni posnetek (vzet iz spletne strani YouTube):

- Johann Strauss II - The Blue Danube Waltz:
<https://www.youtube.com/watch?v=CTYymbbEL4> (Dostop: 6. 12. 2014).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
UVODNA MOTIVACIJA (5 minut)	<p>Učitelj pozdravi dijake. Vpraša, kako so ter jim pove, da bodo danes obravnavali zelo zanimivo tematiko, ki bo za razliko od prejšnjih bolj sproščujoča, saj se bližajo novoletni prazniki in počitnice.</p> <p>Navodilo učitelja: »Najprej bomo skupaj poslušali posnetek in skušali ugotoviti za katero glasbo gre.«</p> <p>Poslušanje posnetka.</p>	<p>Dijaki pozdravijo in poslušajo učitelja.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>Dijaki poslušajo posnetek</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p> <p>Metoda zvočne demonstracije.</p>	<p>Učila: PPT predstavitev (drsnica 1), program Windows Media Player (vir: spletna stran You Tube:</p>

	<p>Vprašanja učitelja: »Prepoznate to melodijo/pesem?«</p> <p>»Res je, to je dunajski valček. Pa se morda spomnite ime skladatelja, ki ga je napisal?«</p> <p>Razlaga učitelja: »Res je, Strauß je napisal veliko valčkov, zagotovo pa je najbolj poznan prav tale z naslovom <i>Na lepi modri Donavi</i>. Ne smemo pa ga zamenjevati z očetom Straußem</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov: »Da./Ne./ Gre za (dunajski) valček.«</p> <p>»Da./ Ne./ Johann Strauß Mlajši.«</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Johann Strauss II - The Blue Danube Waltz: https://www.youtube.com/watch?v=CTYymbbEL4 – od 2. minute do 2.20) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	---	--	--	--

	<p>Starejšim, tudi on je bil pomemben skladatelj in je napisal veliko valčkov, vendar je bolj znan po koračnicah.«</p> <p>Vprašanje učitelja: »Zdaj, ko smo odkrili za katero pesem gre, se spomnite za katero obdobje je bil značilen oz. kdaj se je razvil dunajski valček?«</p> <p>Razlaga učitelja: »Tako je, danes so bomo učili o bidermajerju, natančneje o kulturi bidermajerja. Spoznali bomo kakšno je bilo življenje ljudi (meščanov) v tistem času. Ob koncu učne ure boste znali opisati kakšna je bila takratna moda, kako so bila opremljena stanovanja ter kakšna umetnost je takrat prevladovala. Ura bo razdeljena na tri vsebinske poudarke, na koncu pa bomo izvedli še zaključno ponavljanje in preverjanje.«</p> <p>Navodilo učitelja. »Sedaj pa si v svoje zvezke napišite glavni naslov Kultura bidermajerja.«</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov: Da./Ne./Bidermajer.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki zapišejo naslov učne ure v svoje zvezke.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda grafičnih izdelkov</p>	<p>Učila: zvezek, PPT predstavitev (drsница 1)</p>
--	---	---	--	--

				Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.
--	--	--	--	---

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. UMIK MEŠČANSTVA V ZASEBNOST</p> <p>(7 minut)</p>	<p>Navodilo učitelja: »V zvezek si zapišite še podnaslov Umik meščanstva v zasebnost.«</p> <p>Vprašanje učitelja: »Zanima me, če se morda kdo še iz osnovne šole spomni kaj sploh je oz. pomeni bidermajer. Kako bi definirali bidermajer?«</p> <p>Razlaga učitelja: »Bidermajer je kulturnozgodovinski pojem. Označuje obdobje po dunajskem kongresu, leta 1815 in pred revolucijo, leta 1848 v nemških in avstrijskih deželah. Bidermajer opredeljuje tako preprostega meščanskega človeka, kot tudi slog, ki se je uveljavil predvsem v slikarstvu,</p>	<p>Dijaki zapišejo podnaslov v svoje zvezke.</p> <p>Predvideni odgovori dijakov: »To je doba med leti 1815 in 1848 v nemških in avstrijskih deželah. Z njim označujemo predvsem slog.«</p> <p>Učenci poslušajo</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Učila: zvezek, PPT predstavitev (drsница 2) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>

	<p>oblačilih ter notranji opremi stanovanj, pa tudi v pesništvu in književnosti, vendar v manjši meri.«</p> <p>Navodilo učitelja: »Definicijo si prosim zapišite v svoje zvezke.«</p> <p>Vprašanje učitelja: »Ljudje, ki so živeli med leti 1815 in 1848 se še niso zavedali, da živijo v času, ki ga danes imenujemo bidermajer, takšno oznako je to obdobje dobilo šele kasneje. Morda veste po komu je obdobje dobilo ime, zakaj oznaka bidermajer?«</p> <p>Razlaga učitelja: »Res je. Beseda bidermajer se je prvič pojavila leta 1854, v satirično-parodičnih pesmih o namišljenem pesniku in šolskem učitelju Gottliebu Biedermeierju. Zasmehljive pesmi so opisovale poštenega, skromnega in varčnega meščana, ki se je postopoma spremenil v ozkosrčnega, omejenega in s samim sabo zadovoljnega človeka, ravnodušnega do kulturnih vrednot, torej meščana, ki se je predolgo zanimal le za svojo domačnost, lepa</p>	<p>Dijaki prepišejo definicijo v svoje zvezke.</p> <p>Predvideni odgovori dijakov: »Da./Ne./Po pesniku Biedermaierju.«</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
--	---	---	---	--

	<p>doživetja in dobro počutje. Izdajatelja teh pesmi pa sta bila dva advokata.«</p> <p>Vprašanja učitelja: »Ali se spomnite, kako obdobje po letu 1815 imenujemo še drugače, v političnem smislu?«</p> <p>»Tako je. Se še spomnite kdo je bil Metternich?«</p> <p>»Kaj pa je bilo značilno za Metternichov sistem/absolutizem?«</p> <p>Razlaga učitelja: »Tako je. Zaradi strahu, ki ga je v Avstriji povzročila francoska revolucija, se je avstrijska politika</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov: »To obdobje imenujemo tudi predmarčna doba, obdobje restavracije oz. Metternichov sistem/absolutizem.«</p> <p>Predvideni odgovori dijakov: »Bil je avstrijski zunanji minister in državni kancler, na Dunajskem kongresu (Velika Britanija, Prusija, Avstrija in Rusija) je predstavljal osrednjo osebnost. Bil je glavni ustvarjalec novega reda evropske restavracije. Revolucijo je kot večina konzervativcev označil za katastrofo in leglo vsega zla.«</p> <p>Predvideni odgovori dijakov: »Stroga cenzura, zlasti v tisku (časopisi in revije), razvejana policija z množico ovaduhov, prepoved političnega delovanja,..«</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Učila: PPT predstavitev (drsnica 3) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	--	--	---	---

	<p>predmarčnega obdobja dobesedno držala gesla: »<i>Ničesar spreminjati</i>«. Avstrijska politika je v absolutizmu videla način vladanja, primerne za boj proti revolucionarnim in nacionalnim idejam.«</p> <p>»Zaradi takšne situacije v državi so se meščani na javnih mestih vse manj zbirali, raje so se umaknili v svoja stanovanja. Življenje se je omejilo na ozek krog družine in prijateljev. Družina je v bidermajerju dobivala vedno večji pomen, ljudem je največ pomenila prav družinska sreča. Družine so bile velike. Posebna pozornost je bila torej namenjena družabnosti. In z umikom v zasebno idilo se je meščanstvo približalo plemstvu in postalo nosilec kulture.«</p> <p>»Nastopila je tudi doba politične abstinence v javnosti, drugačna politična prepričanja so ljudje lahko izražali le v zasebnih krogih. Med francosko revolucijo se je močno okrepil meščanski razred in se postopoma začel vzpenjati. Razmahnilo se je meščansko društveno življenje, ki je postalo nadomestek za javno udejstvovanje, hkrati pa je omogočilo oblikovanje politične volje, ki je kasneje vodila v revolucijo.</p>			
--	--	--	--	--

	<p>Oblasti so delovanja društev strogo nadzorovale, nekatera društva celo prepovedale. Kljub vsej zatopljenosti in nekakšni izolaciji pa se je razvila tudi meščanska opozicija, ki je vse do revolucije opozarjala na nujnost političnega soodločanja, se pravi, da brez vmešavanja v politično situacijo ne gre. Ta omejitev na zasebnost in omejitev kritičnega mišljenja pa sta se odražala predvsem na kulturnem področju.«</p> <p>»V sociološkem smislu je torej bidermajer zajel meščanstvo in izraža njegove življenjske ideale, usmeritve in norme: nostalgično življenje v patriarhalnem družinskem krogu in med prijatelji, z atributi varnosti, zanesljivosti in organiziranosti – danes bi lahko mnoge takratne ideale opisali kot topumnost in ozkosrčnost.«</p> <p>Navodilo učitelja: »Sedaj pa si v svoje zvezke prepisite zapis iz PPT predstavitve.«</p>	<p>Dijaki prepisejo zapis iz PPT predstavitve.</p>	<p>Metoda grafičnih izdelkov</p>	<p>Učila: zvezek, PPT predstavitev (drsnica 3) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	--	--	----------------------------------	---

<p>2. STANOVANJSKA KULTURA IN BIDERMAJERSKA MODA</p> <p>(15 minut)</p>	<p>Navodilo učitelja: »V zvezke si zapišite drugi podnaslov: Stanovanjska kultura in bidermajerska moda.«</p> <p>Razlaga učitelja: »Tako, smo spoznali smo, kako se je bidermajerski slog sploh razvil in od kod takšno poimenovanje, sedaj pa bomo pogledali, kako so živeli ljudje v takratnem času. Osredotočili se bomo predvsem na to, kakšna stanovanja so imeli meščani, spoznali pa bomo tudi, kakšna je bila takratna moda.«</p> <p>Navodilo učitelja: »Izvedli bomo skupinsko delo, v 3 skupinah po različnih barvah (rdeča, modra in zelena skupina), kar vam bom pojasnila v nadaljevanju.«</p> <p>»Vsaka skupina bo dobila »dosje« družine iz bidermajerja. Vaša naloga pa bo sledeča: Predstavljajte si, da ste novinar časopisa v bidermajerskem času, pišete za rubriko »<i>Pogled v naše domove</i>«. V njej je vsak teden objavljen opis ene izmed meščanskih</p>	<p>Dijaki zapišejo podnaslov.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Učila: zvezek, PPT predstavitev (drsnica 4) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p> <p>Učila: PPT predstavitev (drsnica 4) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko</p>
---	--	--	--	---

	<p>družin in njihovega doma. Vaša naloga je, da s pomočjo slike družine in glavne sobe (salona) napišete kratek članek v katerem boste opisali družino in njihov salon. Izberite si tudi ime časopisa in naslov članka. Ostale potrebne podatke si lahko izmislite. Osredotočite se predvsem na izgled družine in salona (kakšna oblačila nosijo, kakšnih barv, opišite katere kose pohištva vidite na sliki, je salon udoben/neudoben,...) Ne pozabite, da je bil to čas stroge cenzure.«</p> <p>»Za nalogo boste imeli 5 minut časa.«</p> <p>Vprašanje učitelja: »Ste razumeli ali je še kakšno vprašanje?«</p> <p>Učitelj razdeli dijake v tri skupine, vsaka prejme delovni list: Stanovanjska kultura in bidermajerska moda označen z različno barvo. Ko so določeni v skupino, začnejo s svojim delom.</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov: »Da./Ne.«</p> <p>Dijaki se razvrščajo v skupine.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	<p>platno.</p>
--	---	--	-------------------------	----------------

	<p>Učitelj hodi po razredu in preverja delo dijakov ter nudi potrebno pomoč.</p> <p>Navodilo učitelja: »Tako, vaš čas je potekel, sedaj pa naj vsaka skupina izbere nekoga, ki bo prebral članek. Začeli bomo z rdečo skupino. Ostali prosim poslušajte, v svoje zvezke, si zapišete ideje sošolcev, ki so drugačne od vaših.«</p> <p>Učitelj na PPT predstavitvi pokaže sliki stanovanja in družine Langus, ki jo je morala opisati rdeča skupina, da tudi ostali dijaki vidijo, kaj so njihovi sošolci opisovali ter poslušajo predstavitev članka.</p>	<p>Dijaki po skupinah pišejo članke.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>Član rdeče skupine predstavi njihov članek. Ostali dijaki poslušajo, v zvezke si zapisujejo ideje svojih sošolcev, ki jih sami niso uporabili.</p>	<p>Skupinska učna oblika, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, grafičnih izdelkov.</p>	<p>Učila: delovni list Stanovanjska kultura in bidermajerska moda - neizpolnjen (Priloga 2)</p> <p>Učila: delovni list Stanovanjska kultura in bidermajerska moda – izpolnjen: Rdeča skupina (Priloga 3), zvezek, PPT predstavitev (drsnica 5) Učni pripomočki:</p>
--	---	--	--	---

	<p>Po koncu predstavitve, učitelj komentira članek, lahko kaj doda, vpraša.</p> <p>Razlaga učitelja: »Naslednja je modra skupina in njihova družina Kavčič, prosim kar predstavite svoj članek.«</p> <p>Učitelj na PPT predstavitvi pokaže sliki stanovanja in družine Kavčič, ki jo je morala opisati modra skupina, da tudi ostali dijaki vidijo, kaj so njihovi sošolci opisovali ter posluša predstavitev članka.</p>	<p>Ostali dijaki lahko kaj vprašajo, dodajo, pohvalijo,...</p> <p>Dijaki poslušajo, člani modre skupine se pripravijo na poročanje.</p> <p>Član modre skupine predstavi njihov članek. Ostali dijaki poslušajo, v zvezke si zapisujejo ideje svojih sošolcev, ki jih sami niso uporabili.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage, grafičnih izdelkov.</p>	<p>računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p> <p>Učila: delovni list Stanovanjska kultura in bidermajerska moda – izpolnjen: Modra skupina (Priloga 3), zvezek, PPT predstavitev (drsnica 6) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	---	---	--	---

	<p>Po koncu predstavitve učitelj ponovno komentira članek, lahko kaj doda, vpraša.</p> <p>Razlaga učitelja: »Tako za predstavitev naj se pripravi še zelena skupina, ki je opisovala družino Prešeren.«</p> <p>Učitelj na PPT predstavitvi pokaže slike stanovanja in družine Prešeren, ki jo je morala opisati zelena skupina, da tudi ostali dijaki vidijo, kaj so njihovi sošolci opisovali ter posluša predstavitev članka.</p> <p>Po koncu predstavitve učitelj ponovno komentira članek, lahko kaj doda, vpraša.</p>	<p>Ostali dijaki lahko kaj vprašajo, dodajo, pohvalijo,...</p> <p>Dijaki poslušajo, člani zelene skupine se pripravijo na predstavitev.</p> <p>Član zelene skupine predstavi njihov članek. Ostali dijaki poslušajo svoje sošolce, v zvezke si zapisujejo ideje svojih sošolcev, ki jih sami niso uporabili.</p> <p>Ostali dijaki lahko kaj vprašajo, dodajo, pohvalijo,...</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage, grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Učila: delovni list Stanovanjska kultura in bidermajerska moda – izpolnjen: Zelena skupina (Priloga 3), zvezek, PPT predstavitev (drsnica 7) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	--	---	---	---

	<p>Razlaga učitelja: »Vse skupine ste se odlično odrezale. Sedaj pa si v svoje zvezke zapišite še ključne točke iz PPT predstavitve.«</p>	<p>Dijaki prepišejo ključne točke iz PPT predstavitve v svoje zvezke.</p>	<p>Metoda razlage, grafičnih izdelkov.</p>	<p>Učila: zvezek, PPT predstavitvev (drsnica 8) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
<p>3. UMETNOST IN VSAKDANJE ŽIVLJENJE V BIDERMAJERJU</p> <p>(8 minut)</p>	<p>Razlaga učitelja: »Prišli smo še do zadnjega vsebinskega poudarka, prosim, če si v zvezke zapišete podnaslov: Umetnost in vsakdanje življenje v bidermajerju.«</p> <p>Razlaga učitelja: »V tem času so se razvijale tudi razne umetniške zvrsti: pesništvo, književnost, glasba, slikarstvo. Prav v slednjem je bil bidermajerski slog najbolj izrazit. Motivno so nastajali predvsem meščanski portreti in krajine. V krajini se je odražalo idilično občutenje narave, ki je bila idealizirana.«</p>	<p>Dijaki poslušajo in si zapišejo podnaslov.</p> <p>Dijaki poslušajo</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učila: Zvezek, PPT predstavitvev (drsnica 9) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>

	<p>Vprašanje učitelja: »Se spomnite kakšnega znanega slovenskega slikarja iz tega obdobja?«</p> <p>Razlaga učitelja: »Tako je, Jožef Tominc in Matevž Langus sta vam verjetno najbolj poznana, poleg njiju so ustvarjali še Mihael Stroj, Anton Karinger, Marko Pernhart in Pavel Künl.«</p> <p>»V glasbi smo že na začetku omenili dunajski valček, ki je postal nova oblika glasbe in plesa in je prevladoval še desetletja.«</p> <p>Navodilo učitelja: »Prosim prepišite ključne točke iz PPT predstavitve.«</p> <p>Navodilo učitelja: »Sedaj pa odprite učbenik na strani 198, v dvojicah boste prebrali besedilo. Iz besedila morate izluščiti glavne značilnosti vsakdanjega življenja bidermajerskega meščanstva, kaj so počele ženske/moški. Svoje ideje zapišite v zvezke. Časa imate nekaj minut. Nato bo vsaka dvojica povedala</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov: »Da. / Ne. / Ne vem. / Langus, Tominc,..«</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila in prepišejo ključne točke iz PPT predstavitve.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Učilo: učbenik (vir: Cvirn, J., Studen, A. (2010). Zgodovina 3: učbenik za 3. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 198), zvezek, PPT predstavitev</p>
--	--	---	---	--

	<p>eno svojo idejo.«</p> <p>Učitelj hodi po razredu in preverja, če dijaki izpolnjujejo nalogo, po potrebi pomaga kateri izmed dvojic.</p> <p>Navodilo učitelja: »Ste zaključili? Sedaj pa naj vsaka dvojica pove eno svojo idejo, ki jo je zapisala. Ostali prosim poslušajte ter svoje odgovore dopolnujete z odgovori sošolcev. Gremo kar po vrsti.«</p>	<p>Dijaki berejo besedilo in v dvojicah rešujejo nalogo.</p> <p>Vsaka dvojica pove eno idejo, ki jo je zapisala. Ostali dijaki poslušajo ter svoje odgovore dopolnjujejo z odgovori sošolcev.</p> <p>Možni odgovori dijakov: skrb za družinsko življenje, za dom, ženske so v svojem prostem času šivale, vezle, posvečale so tudi slikanju, pisale so dnevnike, hodile z materami na plesne zabave, hodile na sprehode, obiske,..</p> <p>Moški so opravljali svoj vsakdanji poklic, veliko časa so preživeli z družino, hodili na zabave, lov. Meščani so prirejali zabave, družabne večere, piknike v naravi, veliko so se družili s svojimi prijatelji.</p>	<p>Parna učna oblika, metoda dela s pisnimi viri, metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora, grafičnih izdelkov.</p>	<p>(drsnica 10) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	---	--	--	--

	<p>Vprašanja učitelja: »Pa mislite, da je bil bidermajerski slog razvit tudi pri revnejši slojih (kmetih, nastajajočemu delavstvu)?</p> <p>»Zakaj pa ne?«</p> <p>»Tako je.«</p> <p>Navodilo učitelja: »Iz PPT predstavitve prepišite dejavnosti bidermajerskega meščanstva v vsakdanjem življenju, ki jih med poročanjem sošolcev še niste zapisali.«</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov: »Da. / Ne. / Ne vem.«</p> <p>Predvideni odgovori dijakov: »Nižji sloji si takšnega sloga niso mogli privoščiti, oni so še vedno živeli v precejšnjem pomanjkanju.«</p> <p>Dijaki iz PPT predstavitve prepišejo dejavnosti bidermajerskega meščanstva v vsakdanjem življenju, ki jih še niso zapisali med poročanjem sošolcev.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage, grafičnih izdelkov.</p>	<p>Učila: Zvezek, PPT predstavitev (drsnica 11) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	---	---	---	---

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>ZAKLJUČNO PONAVLJANJE IN PREVERJANJE</p> <p>(10 minut)</p>	<p>Razlaga in navodilo učitelja: »Skoraj smo že prišli do konca šolske ure, v zadnjem delu bomo le še ponovili in preverili, koliko ste se naučili v današnji uri.</p> <p>Individualno boste reševali preizkus znanja, na koncu bomo sešteli točke in videli kakšno oceno ste bi si prislužili.«</p> <p>Učitelj dijakom razdeli liste za preverjanje znanja.</p> <p>Navodilo učitelja: »Časa imate 3 minute, prosim začnite. Pa brez prepisovanja!«</p> <p>Učitelj hodi po razredu in pazi, da dijaki ne prepisujejo.</p>	<p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>Dijaki čakajo, da jim učitelj prinese delovni list za preverjanje znanja.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki rešujejo delovni list: Preverjanje znanja.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika, metoda grafičnih izdelkov</p>	<p>Učilo: delovni list: Preverjanje znanja: Kultura bidermajerja – neizpolnjen (Priloga 4)</p>

	<p>Navodila učitelja: »Tako, smo zaključili? Sedaj pa prosim, da svoj delovni list zamenjate s sosedom, skupaj bomo preverili rešitve. Na koncu boste sešteli točke in videli, kakšno oceno ste si prislužili. Vsak pravilni odgovor je točkovan z eno točko.«</p> <p>»Torej začnimo. Šli bomo po vrsti, vsak na glas prebere vprašanje in odgovori nanj. Na PPT predstavitvi preverite, če je sosed zapisal napačni oz. pravilni odgovor.«</p> <p>Vprašanje učitelja, ko preverijo vse naloge: »No, kako ste se odrezali?«</p> <p>»Tako, za danes smo zaključili, bili ste odlični, sedaj pa vam želim lepe novoletne počitnice in vesele praznike. Lepo se imejte.«</p>	<p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>Vsak dijak prebere vprašanje in odgovori nanj, preveri rešitve na PPT predstavitvi in sosedu popravlja delovni list.</p> <p>Dijaki odgovorijo.</p> <p>Pozdravijo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora, grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učilo: delovni list: Preverjanje znanja: Kultura bidermajerja – izpolnjen (Priloga 5) PPT predstavitev (drsnica 12 - 18) Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	---	--	---	--

SEZNAM PRILOG:

1. Zapis učne snovi (iz PowerPointa: Kultura bidermajerja)
2. Neizpolnjen delovni list: Stanovanjska kultura in bidermajerska moda (delo po skupinah)
3. Izpolnjen delovni list: Stanovanjska kultura in bidermajerska moda (delo po skupinah)
4. Neizpolnjen delovni list: Preverjanje znanja: Kultura bidermajerja
5. Izpolnjen delovni list: Preverjanje znanja: Kultura bidermajerja
6. Seznam slikovnega gradiva na PowerPointu: Kultura bidermajerja
7. Seznam slikovnega gradiva na delovnem listu: Stanovanjska kultura in bidermajerska moda

Učna priprava uvod.mp3

KULTURA BIDERMAJERJA

1. UMIK MEŠČANSTVA V ZASEBNOST

- **BIDERMAJER?**

= obdobje med leti 1815 in 1848 v nemških in avstrijskih deželah. Hkrati bidermajer opredeljuje tako preprostega meščanskega človeka, kot slog, ki se je uveljavil predvsem v slikarstvu, oblačilih in notranji opremitvi stanovanj.

- Življenje omejeno na krog družine in prijateljev.
- Z umikom v zasebno idilo se je meščanstvo približalo plemstvu in postalo nosilec kulture.
- Omejitve na zasebnost in omejitve kritičnega mišljenja pa sta se odražala predvsem na kulturnem področju.
- Obdobje politične abstinence v javnosti.
- Drugačna politična mnenja le v zasebnih krogih.
- Razmah meščanskega društvenega življenja (oblasti strogo preverjale delovanje).

Knez Clemens Lothar Metternich

2. STANOVANJSKA KULTURA IN BIDERMAJERSKA MODA

- **Navodilo:** Predstavljajte si, da ste novinar časopisa v bidermajerskem času, pišete za rubriko »Pogled v naše domove«. V njej je vsak teden objavljen opis ene izmed meščanskih družin in njihovega doma. Vaša naloga je, da s pomočjo slike družine in glavne sobe (salona) napišete kratek članek v katerem boste opisali družino in njihov salon. Izberite si tudi **ime časopisa** in **naslov članka**. Ostale potrebne podatke si lahko izmislite. Osredotočite se predvsem na izgled družine in salona (kakšna oblačila nosijo, kakšnih barv, opišite katere kose pohištva vidite na sliki, je salon udoben/neudoben,...).
- Časa imate 5 minut! Nato sledi poročanje.

**RDEČA SKUPINA:
Družina Langus**

**MODRA SKUPINA:
Družina Kavčič**

ZELENA SKUPINA: Družina Prešeren

- **Stanovanja:** Udobna in funkcionalna, stene prostorov okrašene s svetlimi tapetami s cvetličnimi vzorci.
- **Pohištvo:** oblazinjeni stoli, zofe, fotelji, steklene omare, predalniki, komode, ovalne ali okrogle in toaletne mizice,...
- **Oblačila:**
 - **Meščanke:** dolge, razkošne in široke obleke v živih barvah, tajlirane v pasu.
 - **Meščani:** dolgi suknjiči in fraki temnih barv, telovniki različnih barv in z različnimi vzorci.

3. UMETNOST IN VSAKDANJE ŽIVLJENJE V BIDERMAJERJU

- Različne umetniške zvrsti: pesništvo, književnost, glasba, slikarstvo,...
- V slikarstvu predvsem dva motiva: meščanski portret in krajina (idealizirana narava).
- Slovenski slikarji: Jožef Tominc, Matevž Langus, Mihael Stroj, Anton Karinger, Marko Pernhart, Pavel Künl.
- V glasbi se uveljavi dunajski valček, ki je postal nova oblika glasbe in plesa in je prevladoval še desetletja.

- **Naloga:** v učbeniku na strani 198 v dvojicah preberite besedilo. Iz besedila izluščite glavne značilnosti vsakdanjega življenja bidermajerskega meščanstva, kaj so počele ženske/moški. Svoje ideje zapišite v zvezke. Časa imate nekaj minut. Nato bo vsaka dvojica povedala eno svojo idejo.

- **Dejavnosti bidermajerskega meščanstva v vsakdanjem življenju:**

- **bidermajerske meščanske gospe:** skrb za družino in dom, šivanje, vezenje, slikanje, pisanje dnevnikov, druženje s prijatelji, zabave, sprehodi, obiski,...

- **bidermajerski meščanski gospodje:** skrb za družino, zabave, lov, druženje s prijatelji, služba, pikniki,...

PREVERJANJE ZNANJA

1. Na kratko razloži pojem pojem bidermajer.

= obdobje med leti 1815 in 1848 v nemških in avstrijskih deželah. Hkrati bidermajer opredeljuje tako preprostega meščanskega človeka, kot slog, ki se je uveljavil predvsem v slikarstvu, oblačilih in notranji opreми stanovanj.

❖ Obdobje med leti 1815 in 1848 v političnem smislu imenujemo tudi _____.

(Predmarčna doba/ obdobje restavracije / Metternichov sistem / absolutizem)

❖ V _____ življenju so meščani imeli le malo prostora, zato so se umaknili v svoja stanovanja.

(javnem)

❖ Življenje je potekalo v ozkem krogu _____ in _____.

(družine in prijateljev)

❖ Nastopila je doba _____ abstinence v javnem življenju.

(politične)

❖ Drugačna politična mnenja so meščani lahko izražali le v _____.

(zasebnosti)

❖ Takšne politične razmere so bile ugodne za razmah različnih meščanskih _____, ki pa so jih oblasti strogo spremljale, nekatera pa so celo prepovedale.

(društev)

- Meščanstvo je v predmarčni dobi postalo nosilec kulture in mode.

DA

- Z umikom v zasebno idilo se je meščanstvo približalo plemstvu.

DA

- Stene prostorov v bidermajerskih stanovanjih so bile bele in brez vzorcev.

NE

- Pravi okras je bila steklena omara, v kateri je bilo shranjeno dragoceno porcelanasto posodje in pisani brušeni kozarci.

DA

- Glavno sobo so krasili predalniki, komode, ovalne ali okrogle in toaletne mizice, stoječe in stenske ure, izrezljani in pozlačeni lestenci. Na stenah so visele slike.

DA

- Meščanske so nosile kratke obleke z globokim dekoltejem.

NE

- Pri ženskih oblekah so prevladovala žive barve. Da so dosegle široko obliko kril so nosile številna spodnja podkrila.

DA

- Plemiči in meščani so nosili dolge suknjiče in frake temnih barv, nosili so telovnike različnih barv in z različnimi vzorci.

DA

- Naštej dve umetniški zvrsti, ki sta se razvili v obdobju bidermajerja.

Možni odgovori: slikarstvo, glasba, književnost, pesništvo.

- Naštej dva slikarja iz tega obdobja.

Možni odgovori: Matevž Langus, Jožef Tominc, Mihael Stroj, Anton Karinger, Marko Pernhart, Pavel Künl.

- Katera dva motiva sta se v slikarstvu največ pojavljala?

Meščanski portret in krajina.

- Katera nova oblika glasbe in plesa se pojavi?

Dunajski valček.

- Naštej po dve dejavnosti s katerimi so ukvarjale:

bidermajerske meščanske gospe: skrb za družino, dom, šivanje, vezenje, slikanje, pisanje dnevnikov, druženje s prijatelji, zabave, sprehodi, obiski,...

bidermajerski meščanski gospodje: skrb za družino, zabave, lov, druženje s prijatelji, služba, pikniki,...

HVALA ZA POZORNOST
=)

**PRILOGA 2: NEIZPOLNJEN DELOVNI LIST: STANOVANJSKA KULTURA IN
BIDERMAJERSKA MODA (delo po skupinah)**

DELO PO SKUPINAH : RDEČA SKUPINA: družina Langus

DELOVNI LIST: STANOVANJSKA KULTURA IN BIDERMAJERSKA MODA

Navodilo: Predstavljajte si, da ste novinar časopisa v bidermajerskem času, pišete za rubriko »Pogled v naše domove«. V njej je vsak teden objavljen opis ene izmed meščanskih družin in njihovega doma. Vaša naloga je, da s pomočjo slike družine in glavne sobe (salona) napišete kratek članek v katerem boste opisali družino in njihov salon. Izberite si tudi ime časopisa in naslov članka. Ostale potrebne podatke si lahko izmislite. Osredotočite se predvsem na izgled družine in salona (kakšna oblačila nosijo, kakšnih barv, opišite katere kose pohištva vidite na sliki, je salon udoben/neudoben,...). Ne pozabite, da je bil to čas stroge cenzure.

Člani skupine:

Ime časopisa: _____

Naslov članka: _____

Članek:

DRUŽINA LANGUS

DELO PO SKUPINAH: **MODRA SKUPINA: družina Kavčič**

DELOVNI LIST: **STANOVANJSKA KULTURA IN BIDERMAJERSKA MODA**

Navodilo: Predstavljajte si, da ste novinar časopisa v bidermajerskem času, pišete za rubriko »*Pogled v naše domove*«. V njej je vsak teden objavljen opis ene izmed meščanskih družin in njihovega doma. Vaša naloga je, da s pomočjo slike družine in glavne sobe (salona) napišete kratek članek v katerem boste opisali družino in njihov salon. Izberite si tudi ime časopisa in naslov članka. Ostale potrebne podatke si lahko izmislite. Osredotočite se predvsem na izgled družine in salona (kakšna oblačila nosijo, kakšnih barv, opišite katere kose pohištva vidite na sliki, je salon udoben/neudoben,...). Ne pozabite, da je bil to čas stroge cenzure.

Člani skupine:

Ime časopisa: _____

Naslov članka: _____

Članek:

DRUŽINA KAVČIČ

DELO PO SKUPINAH: **ZELENA SKUPINA: družina Prešeren**

DELOVNI LIST: **STANOVANJSKA KULTURA IN BIDERMAJERSKA MODA**

Navodilo: Predstavljajte si, da ste novinar časopisa v bidermajerskem času, pišete za rubriko »*Pogled v naše domove*«. V njej je vsak teden objavljen opis ene izmed meščanskih družin in njihovega doma. Vaša naloga je, da s pomočjo slike družine in glavne sobe (salona) napišete kratek članek v katerem boste opisali družino in njihov salon. Izberite si tudi ime časopisa in naslov članka. Ostale potrebne podatke si lahko izmislite. Osredotočite se predvsem na izgled družine in salona (kakšna oblačila nosijo, kakšnih barv, opišite katere kose pohištva vidite na sliki, je salon udoben/neudoben,...) Ne pozabite, da je bil to čas stroge cenzure.

Člani skupine:

Ime časopisa: _____

Naslov članka: _____

Članek:

DRUŽINA PREŠEREN

PRILOGA 3: IZPOLNJEN DELOVNI LIST: STANOVANJSKA KULTURA IN BIDERMAJERSKA MODA (delo po skupinah)

DELO PO SKUPINAH: **RDEČA SKUPINA: družina Langus**

DELOVNI LIST: **STANOVANJSKA KULTURA IN BIDERMAJERSKA MODA**

Navodilo: Predstavljajte si, da ste novinar časopisa v bidermajerskem času, pišete za rubriko »*Pogled v naše domove*«. V njej je vsak teden objavljen opis ene izmed meščanskih družin in njihovega doma. Vaša naloga je, da s pomočjo slike družine in glavne sobe (salona) napišete kratek članek v katerem boste opisali družino in njihov salon. Izberite si tudi ime časopisa in naslov članka. Ostale potrebne podatke si lahko izmislite. Osredotočite se predvsem na izgled družine in salona (kakšna oblačila nosijo, kakšnih barv, opišite katere kose pohištva vidite na sliki, je salon udoben/neudoben,...). Ne pozabite, da je bil to čas stroge cenzure.

Člani skupine:

Ime časopisa: *Bidermajerski vestnik*

Naslov članka: *Domača eleganca in udobnost*

Članek: PRIMER: V današnji rubriki *Pogled v naše domove* vam bomo predstavili mlado ljubljansko družino Langus. Družina šteje kar osem članov. Oče Karl in mati Marija imata 6 otrok, pet dečkov ter najmlajšo Lucijo, ki šteje komaj tri leta. Kot lahko vidite v priloženi sliki, je družina oblečena po zadnji modi. Mati Marija nosi razkošno dolgo obleko v rožnatem odtenku, tajlirano v pasu. Lase ima nakodrane, eleganten videz pa dopolnjuje z daljšo črno ogrlico. Mala Lucija je oblečena v svetlo modro oblekico s kratkimi rokavi. Oblekica ji sega do gležnjev, pod njo nosi široke bele dolge hlače zarobljene s čipko. Obuta je v nizke črne čeveljčke. Oče Karl nosi temen frak, ki mu sega do kolen in temne dolge hlače. Pod frakom lahko vidimo telovnik v bež barvi in belo srajco. Okrog vratu ima črn metuljček. Mlajši dečki nosijo suknjiče različnih barv, ki jim segajo do kolen ter dolge hlače v svetlih barvah. Starejša dečka nosita frak in dolge hlače v temnih barvah, pod frakom pa telovnik in svetlo srajco. Obuti so v elegantne črne čevlje z zašiljeno konico.

Družina živi v sodobno opremljenem stanovanju na Linhartovi ulici v Ljubljani. Njihov glavni salon je zelo prostoren in svetel. Na stenah lahko vidimo svetle tapete z majhnimi cvetličnimi vzorci, ki jih dodatno krasita sliki. V sredino salona je postavljena miza s cvetličnim aranžmajem, ki stoji na vzorčasti preprogi in se dopolnjuje s tapetami. V sobi stojita kar dve večji stekleni omari, v katerih je shranjeno dragoceno porcelanasto namizno posodje in brušeni kozarci. V kotu vidimo veliko stoječo uro. V sobi najdemo tui manjšo mizico. Soba je udobna in elegantno opremljena. Vsekakor si družina zasluži odlično oceno, tako za opremo salona kot izbiro oblek.

M.D.

DRUŽINA LANGUS

DELO PO SKUPINAH: MODRA SKUPINA: družina Kavčič

DELOVNI LIST: STANOVANJSKA KULTURA IN BIDERMAJERSKA MODA

Navodilo: Predstavljajte si, da ste novinar časopisa v bidermajerskem času, pišete za rubriko »*Pogled v naše domove*«. V njej je vsak teden objavljen opis ene izmed meščanskih družin in njihovega doma. Vaša naloga je, da s pomočjo slike družine in glavne sobe (salona) napišete kratek članek v katerem boste opisali družino in njihov salon. Izberite si tudi ime časopisa in naslov članka. Ostale potrebne podatke si lahko izmislite. Osredotočite se predvsem na izgled družine in salona (kakšna oblačila nosijo, kakšnih barv, opišite katere kose pohištva vidite na sliki, je salon udoben/neudoben,...). Ne pozabite, da je bil to čas stroge cenzure.

Člani skupine:

Ime časopisa: _____

Naslov članka: _____

Članek: GLEJ PRIMER DRUŽINE LANGUS!

DRUŽINA KAVČIČ

DELO PO SKUPINAH: ZELENA SKUPINA: družina Prešeren

DELOVNI LIST: STANOVANJSKA KULTURA IN BIDERMAJERSKA MODA

Navodilo: Predstavljajte si, da ste novinar časopisa v bidermajerskem času, pišete za rubriko »Pogled v naše domove«. V njej je vsak teden objavljen opis ene izmed meščanskih družin in njihovega doma. Vaša naloga je, da s pomočjo slike družine in glavne sobe (salona) napišete kratek članek v katerem boste opisali družino in njihov salon. Izberite si tudi ime časopisa in naslov članka. Ostale potrebne podatke si lahko izmislite. Osredotočite se predvsem na izgled družine in salona (kakšna oblačila nosijo, kakšnih barv, opišite katere kose pohištva vidite na sliki, je salon udoben/neudoben,...). Ne pozabite, da je bil to čas stroge cenzure.

Člani skupine:

Ime časopisa: _____

Naslov članka: _____

Članek: GLEJ PRIMER DRUŽINE LANGUS!

DRUŽINA PREŠEREN

PRILOGA 4: NEIZPOLNJEN DELOVNI LIST: PREVERJANJE ZNANJA: KULTURA BIDERMAJERJA

PPREVERJANJE ZNANJA: KULTURA BIDERMAJERJA

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Število točk: ____ / 28 točk

Ocena: _____

1. Na kratko razloži pojem bidermajer. (/2t)

2. Dopolni. (/7t)

Obdobje med leti 1815 in 1848 v političnem smislu imenujemo tudi _____. V _____ življenju so imeli meščani le malo prostora, zato so se umaknili v svoja stanovanja. Življenje je potekalo v ozkem krogu _____ in _____. Nastopila je doba _____ abstinence v javnem življenju. Drugačna politična mnenja so meščani lahko izražali le v _____. Takšne politične razmere so bile ugodne za razmah različnih meščanskih _____, ki pa so jih oblasti strogo spremljale, nekatera pa so celo prepovedale.

3. Če se s trditvijo strinjaš obkroži DA, če se ne strinjaš obkroži NE. (/8t)

- Meščanstvo je v predmarčni dobi postalo nosilec kulture in mode.

DA / NE

- Z umikom v zasebno idilo se je meščanstvo približalo plemstvu.

DA / NE

- Stene prostorov v bidermajerskih stanovanjih so bile bele in brez vzorcev.

DA / NE

- Pravi okras je bila steklena omara, v kateri je bilo shranjeno dragoceno porcelanasto posodje in pisani brušeni kozarci.

DA / NE

- Glavno sobo so krasili predalniki, komode, ovalne ali okrogle in toaletne mizice, stoječe in stenske ure, izrezljani in pozlačeni lestenci. Na stenah so visele slike.

DA / NE

- Meščanske so nosile kratke obleke z globokim dekoltejem.

DA / NE

- Pri ženskih oblekah so prevladovale so žive barve. Da so dosegle široko obliko kril so nosile številna spodnja podkrila.

DA / NE

- Plemiči in meščani so nosili dolge suknjiče in frake temnih barv, nosili so telovnike različnih barv in z različnimi vzorci.

DA / NE

4. Naštej dve umetniški zvrsti, ki sta se razvili v obdobju bidermajerja. (/2t)

5. Naštej dva slikarja iz tega obdobja. (/2t)

6. Katera dva motiva sta se v slikarstvu največ pojavljala? (/2t)

7. Katera nova oblika glasbe in plesa se pojavi? (/1t)

8. Naštej po dve dejavnosti s katerimi so ukvarjale: (/4t)

bidermajerske meščanske gospe:

bidermajerski meščanski gospodje:

Kriterij ocenjevanja:

28 – 25, 5 t = (odl) 5

25 – 21 t = (pdb) 4

20, 5 – 17 t = (db) 3

16, 5 – 14 t = (zd) 2

PRILOGA 5: IZPOLNJEN DELOVNI LIST: PREVERJANJE ZNANJA: KULTURA BIDERMAJERJA

PPREVERJANJE ZNANJA: KULTURA BIDERMAJERJA

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Število točk: ____ / 28 točk

Ocena: _____

9. Na kratko razloži pojem bidermajer. (/2t)

To je obdobje med leti 1815 in 1848 v nemških in avstrijskih deželah. Bidermajer opredeljuje tako preprostega meščanskega človeka, kot slog, ki se je uveljavil predvsem v slikarstvu, oblačilih, notranji opremi stanovanj.

(Kriterij ocenjevanja: za popoln zapis s časovnimi omejitvami in opredelitvijo dijak prejme 2 točki, če dijak navede le časovno omejitev ali zapiše, da je to slog ter opredeli, kje se je uveljavil prejme 1 točko, če zapiše le, da je to slog/obdobje... ne prejme nobene točke.)

10. Dopolni. (/7t)

Obdobje med leti 1815 in 1848 v političnem smislu imenujemo tudi **predmarčna doba/ obdobje restavracije/ Metternichov sistem / absolutizem**. V **javnem** življenju so imeli meščani le malo prostora, zato so se umaknili v svoja stanovanja. Življenje je potekalo v ozkem krogu **družine** in **prijateljev**. Nastopila je doba **politične** abstinence v javnem življenju. Drugačna politična mnenja so meščani lahko izražali le v **zasebnosti**. Takšne politične razmere so bile ugodne za razmah različnih meščanskih **društev**, ki pa so jih oblasti strogo spremljale, nekatera pa so celo prepovedale.

(Kriterij ocenjevanja: za vsak pravilni odgovor dijak prejme po 1 točko.)

11. Če se s trditvijo strinjaš obkroži DA, če se ne strinjaš obkroži NE. (/8t)

- Meščanstvo je v predmarčni dobi postalo nosilec kulture in mode.

DA

- Z umikom v zasebno idilo se je meščanstvo približalo plemstvu.

DA

- Stene prostorov v bidermajerskih stanovanjih so bile bele in brez vzorcev.

NE

- Pravi okras je bila steklena omara, v kateri je bilo shranjeno dragoceno porcelanasto posodje in pisani brušeni kozarci.

DA

- Glavno sobo so krasili predalniki, komode, ovalne ali okrogle in toaletne mizice, stoječe in stenske ure, izrezljani in pozlačeni lestenci. Na stenah so visele slike.

DA

- Meščanske so nosile kratke obleke z globokim dekoltejem.

NE

- Pri ženskih oblekah so prevladovale so žive barve. Da so dosegle široko obliko kril so nosile številna spodnja podkrila.

DA

- Plemiči in meščani so nosili dolge suknjiče in frake temnih barv, nosili so telovnike različnih barv in z različnimi vzorci.

NE

(Kriterij ocenjevanja: za vsak pravilni odgovor dijak prejme po 1 točko.)

12. Naštej dve umetniški zvrsti, ki sta se razvili v obdobju bidermajerja. (/2t)

Možni odgovori: slikarstvo, glasba, književnost, pesništvo.

(Kriterij ocenjevanja: za dve naštetih zvrsti dijak prejme 2 točki, za eno zvrst pa 1 točko.)

13. Naštej dva slikarja iz tega obdobja. (/2t)

Možni odgovori: Matevž Langus, Jožef Tominc, Mihael Stroj, Anton Karinger, Marko Pernhart, Pavel Künl.

(Kriterij ocenjevanja: za dva naštetih umetnika dijak prejme 2 točki, za enega 1 točko.)

14. Katera dva motiva sta se v slikarstvu največ pojavljala? (/2t)

Meščanski portret in krajina.

(Kriterij ocenjevanja: za oba naštetih žanra dijak prejme 2 točki, za enega pa 1 točko. V primeru, da zapiše le portret namesto meščanski portret prejme 0,5 točke.)

15. Katera nova oblika glasbe in plesa se pojavi? (/1t)

Dunajski valček.

(Kriterij ocenjevanja: Če dijak zapiše le valček prejme le 0,5 točke.)

16. Naštej po dve dejavnosti s katerimi so ukvarjale: (/4t)

bidermajerske meščanske gospe: skrb za družino, dom, šivanje, vezenje, slikanje, pisanje dnevnikov, druženje s prijatelji, zabave, sprehodi, obiski,...

bidermajerski meščanski gospodje: skrb za družino, zabave, lov, druženje s prijatelji, služba, pikniki,...

(Kriterij ocenjevanja: za vsak pravilni odgovor dijak prejme po 1 točko. Možni so tudi drugi odgovori.)

Kriterij ocenjevanja:

28 – 25, 5 t = (odl) 5

25 – 21 t = (pdb) 4

20, 5 – 17 t = (db) 3

16, 5 – 14 t = (zd) 2

PRILOGA 6: SEZNAM SLIKOVNEGA GRADIVA NA POWER POINTU KULTURA BIDERMAJERJA

- Bidermajerski salon (PPT, str. 1)
http://en.wikipedia.org/wiki/Biedermeier#mediaviewer/File:Zimmerbild_83.jpg (Dostop: 7. 12. 2014)
- Bidermajerska družina (PPT, str. 2): <http://www.ng-slo.si/si/zbirke-in-register/umetnost-na-slovenskem/bidermajer-in-romantika/druzina-dr-frusica-jozef-tominc?workId=1700>
(Dostop: 7. 12. 2014)
- Knez Clemens Lothar Metternich (PPT, str. 3)
http://en.wikipedia.org/wiki/Klemens_von_Metternich (Dostop: 7. 12. 2014)

- Rdeča skupina: družina Langus (PPT, str. 5)

Družina: http://www.costumeantique.de/data/kostuem/biedermeier/biedermeier_01_xl.jpg

Stanovanje: <http://domkowa4.pl/pl/i/Domek-dla-lalek-aranzacje/21> (Dostop: 7. 12. 2014)

- Modra skupina: družina Kavčič (PPT, str. 6)

Družina: http://www.costumeantique.de/data/kostuem/biedermeier/biedermeier_01_xl.jpg

Stanovanje: http://domkowa4.pl/public/assets/foto_Aranzacje/Biedermeier-1.JPG (Dostop: 7. 12. 2014)

- Zelena skupina: družina Prešern (PPT, str. 7)

Družina: http://biedermeierzeit.blogspot.com/2012_11_01_archive.html

Stanovanje: http://domkowa4.pl/public/assets/foto_Aranzacje/Teezimmer.JPG (Dostop: 7. 12. 2014)

- Bidermajerska družba (PPT, str. 10)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Matev%C5%BE_Langus_-_Slikarjeva_%C5%BEena.jpg

Dekle, ki šiva: <http://www.iliadny.com/furniture/biedermeier.php> (Dostop: 7. 12. 2014)

**PRILOGA 7: SEZNAM SLIKOVNEGA GRADIVA NA DELOVNEM LISTU:
STANOVANJSKA KULTURA IN BIDERMAJERSKA**

- Rdeča skupina: družina Langus

Družina: http://www.costumeantique.de/data/kostuem/biedermeier/biedermeier_01_xl.jpg

Stanovanje: <http://domkowa4.pl/pl/i/Domek-dla-lalek-aranzacje/21> (Dostop: 7. 12. 2014)

- Modra skupina: družina Kavčič

Družina: http://www.costumeantique.de/data/kostuem/biedermeier/biedermeier_01_xl.jpg

Stanovanje: http://domkowa4.pl/public/assets/foto_Aranzacje/Biedermeier-1.JPG (Dostop: 7. 12. 2014)

- Zelena skupina: družina Prešern

Družina: http://biedermeierzeit.blogspot.com/2012_11_01_archive.html

Stanovanje: http://domkowa4.pl/public/assets/foto_Aranzacje/Teezimmer.JPG (Dostop: 7. 12. 2014)

Univerza v Ljubljani
**FILIZOESKA
FAKULTEIA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
Delavstvo na Slovenskem**

DATUM:
14. 1. 2015

IME IN PRIIMEK:
Lara Sadar

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 3. letnik
Datum: 15. 1. 2015
Predmet: zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">• tema iz učnega načrta: Razvoj družbe na Slovenskem v 19. stoletju• tema iz učbenika: Delavstvo na Slovenskem
Učna enota – naslov učne ure: Delavstvo na Slovenskem
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">• frontalna učna oblika• skupinska učna oblika• individualna učna oblika
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">• metoda razlage• metoda razgovora• metoda grafičnih izdelkov• metoda dela s pisnimi viri• metoda dela s slikovnimi viri• metoda slikovne demonstracije
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">• rebus
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: <ul style="list-style-type: none">• raziščejo značilnosti vsakdanjega življenja različnih družbenih skupin na Slovenskem v 19. Stoletju• analizirajo spremembe v družbi na Slovenskem• ključne značilnosti iz slovenske družbene in kulturne zgodovine v 19. stoletju umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor;• razvijajo spretnost zbiranja in izbiranja informacij iz različnih medijev, kritično presodijo njihovo uporabno vrednost• oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije;• analizirajo večperspektivne zgodovinske vire in ob njih razvijajo sposobnost samostojnega izbiranja in odločanja;• razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije;• razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja;• razvijajo pozitiven odnos do pomena spoštovanja človekovih pravic, enakosti in demokracije

B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)

Izobraževalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- naštetih značilnosti vsakdanjega življenja različnih družbenih skupin (delavstva) na Slovenskem v 19. Stoletju
- analizirati spremembe v družbi na Slovenskem
- naštetih ključne značilnosti iz slovenske družbene in kulturne zgodovine v 19. stoletju umestiti v ustrezen zgodovinski čas in prostor

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- zbirati in izbirati informacije iz različnih medijev in kritično presoditi njihovo uporabno vrednost
- oblikovati svoje sklepe, mnenja, stališča in interpretacije
- analizirati večperspektivne zgodovinske vire
- delati v skupini

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- prepoznati kršenje človekovih pravic na primeru slovenskega delavstva
- ovrednotiti škodljivost alkohola na primeru slovenskega delavstva

Učna sredstva:

- **učila:** Zgodovina 3 (Cvirn in Studen 2010, str. 234-236), PP-predstavitev, učni listi (1, 2, 3 in 4), list s preverjanjem
- **učni pripomočki:** računalnik, projektor, projekcijsko platno

Didaktične etape učnega procesa:

- uvajanje
- obravnava nove učne snovi
- preverjanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- sociologija: konceptualne razlike med socialdemokracijo in katoliškim taborom, boj za pravice delavstva
- slovenščina: predstavitev dela skupine

Novi pojmi s pojasnilom:

- delavsko gibanje: organizirana prizadevanja delavcev za izboljšanje ekonomskega, družbenega in političnega položaja
- socialdemokratska stranka: stranka, ki so jo podpirali delavci, saj se je zavzemala za delavske pravice
- krščanski solidarizem: solidarnost med stanovi (npr. med lastniki tovarn in delavci) kot si jo je zamišljal J. E. Krek

Viri in literatura:

- Cvirn, J. in Studen, A. (2010). *Zgodovina 3, učenik za tretji letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, str. 234-236.
- Krek E., Ivan (1900). Socijalni pomenki. V: *Dom in svet*, letnik 13, št. 20, str. 632-634.
- Kyovsky, R. (1953). Socialne razmere našega delavstva v Kropi, Kamni Gorici in Železnikih proti koncu XIX stoletja. V: *Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino*, letnik 1, št. 2.
- Studen, A. (2010). Žganje se je iz vode življenja prelevilo v vodo smrti. V: Čepin Čander, M. *Delo*, 29. 5. 2010 (dostopno: <http://www.dnevnik.si/vec-vsebin/1042362972#>, pridobljeno 13. 1. 2015).
- Veliki splošni leksikon ČO-EK. (2006). *Delavsko gibanje*. Ljubljana: DZS, str. 807.
- *Zgodovina: učni načrt za splošno gimnazijo*. (2008). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Viri slik:

- Delavci v tobačni ročno izdelujejo cigare: <http://issuu.com/tobacna-2011/docs/tobacni-muzej?e=2753402/2873610> (pridobljeno: 11. 1. 2015).
- Delavke v tovarni pletenin: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=2839> (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Eduard Taaffe (PP št. 5): http://en.wikipedia.org/wiki/Eduard_Taaffe,_11th_Viscount_Taaffe#mediaviewer/File:EduardTaaffe.jpg (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Jesenice (PP št. 9): <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=878> (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Kristan Etbin (PP št. 12): http://sl.wikipedia.org/wiki/Etbin_Kristan#mediaviewer/File:Etbin_Kristan.jpg (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Krek E. Janez (PP št. 13): http://sl.wikipedia.org/wiki/Janez_Evangelist_Krek#mediaviewer/File:Krek.jpg (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Tekstilne tovarne v Kranju: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=878> (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Tobačna v Ljubljani: <http://issuu.com/tobacna-2011/docs/tobacni-muzej?e=2753402/2873610> (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Žebjarji v Kropi: Gašperšič, J. (1963). Iz vingejca in fužine v tovarno. V: *Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino*, letnik 11, št. 3, str. 151.

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	DIJAKI	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	Pozdravi učence in uredi zapis v dnevnik.	Se umirijo in poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage	
	Učitelj razdeli rebuse in ga tudi projecira na platno s pomočjo	Dijaki se lotijo reševanja rebusa.	Frontalna učna oblika,	rebus na papirju, PP št. 1

projektorja.		rebus	
Učitelj vpraša učence, če so rešili rebus, saj je rešitev naslov učne ure.	Dijaki povedo rešitev, ki se glasi: DELAVSTVO NA SLOVENSKEM, učenci zapišejo velik naslov v zvezek.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora	PP št. 1, zvezek
Učitelj napove podteme (PP št. 2) in prebere učne cilje, ki so zapisani na PP št. 3.	Dijaki poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage	PP št. 2 in št. 3

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUČILSKI	UČITELJ	DIJAKI	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Socialne razmere slovenskega delavstva 15 min	Učitelj napove prvi vsebinski poudarek. Dijake razdeli v štiri skupine (po 5 ali 6 dijakov), ter poda navodila za delo (1. predstavi vse tri učne liste 2. potrebujejo tudi učbenik 3. rešite nalogo, v skladu z navodili, ki so na učnem listu 4. izbrati morajo poročevalca 5. imajo 10 min časa).	Dijaki poslušajo, lahko postavijo še kakšno dodatno vprašanje.	Frontalna oblika, metoda razlage	Učni listi (1, 2, 3 in 4) učb. (Cvirn in Studen 2010, str. 234)
	Učitelj razdeli učne liste.	Dijaki se posedejo po skupinah in pripravijo učbenike.	Skupinska oblika	Učni listi (1, 2, 3 in 4) učb. (prav tam)
	Učitelj nadzoruje skupine, po potrebi pomaga in opominja na čas.	Dijaki s pomočjo gradiva na učnih listih ter učbenika pišejo pismo.	Skupinska oblika, metoda dela s slikovnimi viri, metoda dela s pisnimi viri	Učni listi (1, 2, 3 in 4) učb. (prav tam)

	Po 10 minutah učitelj ponovno pozove učence, da se vrnejo na svoja mesta in prosi poročevalce, da se pripravijo. Učenci naj pripravijo svoje zvezke.	Dijaki se presedejo, poročevalci pripravijo.	Frontalna oblika, metoda razlage	Učni listi (1, 2, 3 in 4)
	Učitelj poda navodila, da naj učenci zapišejo podnaslov »socialne razmere slovenskega delavstva« in sproti ob poročanju zapisujejo razmere.	Dijaki poslušajo in napišejo podnaslov.	Frontalna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov	Učni listi (1, 2, 3 in 4) zvezek
	Učitelj posluša, ugotovitve po potrebi dopolnjuje, kaj dodatno pojasni, ponovi... Projicira PP prosojnico, da učenci dopolnijo zapis v zvezkih.	1. poročevalec prebere pismo; izpostavi razmere, ki jih je opazila 1. skupina 2. poročevalec prebere njihovo pismo in razmere ... 4. poročevalec prebere zadnje pismo in doda še kaj, kar so ostale skupine pozabile. Ostali dijaki zapisujejo razmere.	Frontalna oblika, metoda razgovora, metoda grafičnih izdelkov	Učni listi (1, 2, 3 in 4), zvezek PP št. 4
2. Izboljšanje socialnih razmer 5 min	Učitelj napove nov podnaslov: »izboljšanje socialnih razmer«.	Dijaki zapišejo podnaslov.	Frontalna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov	zvezek PP št. 5
	Učence vpraša, ali poznajo osebo na fotografiji.	Dijaki prepoznajo Eduarda Taaffeja.	Frontalna oblika, metoda slikovne demonstracije	PP št. 5
	Učitelj postavlja ponovitevna vprašanja: kdo je bil Taaffe, zakaj je pomemben za Avstro-Ogrsko.	Dijaki povedo, da je bil Taaffe avstrijski ministrski predsednik med leti (1879-93), v času njegove vlade so se dogodile velike pozitivne spremembe za slovensko prebivalstvo (glede rabe jezika, političnega udejstvovanja...).	Frontalna oblika, metoda razgovora	PP št. 5
	Učitelj pove, da je Taaffejeva vlada	Dijaki poslušajo in učno snov beležijo v zvezke.	Frontalna oblika,	PP št. 6 in 7

	sprejela zakone, ki so se zavzemale za izboljšanje položaja delavstva.		metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov	zvezek
	Učitelj omogoči vsem dijakom prepis učne snovi v zvezke.	Dijaki dopolnijo zapise v zvezke.	Frontalna oblika, metoda grafičnih izdelkov	PP št. 6 in 7 zvezek
3. Delavsko gibanje 10 min	Učitelj napove zadnji vsebinski poudarek ter naroči učencem, da prepišejo, kar piše na PP št. 8.	Dijaki zapišejo še zadnji podnaslov.	Frontalna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov	PP št. 8 zvezek
	Učitelj zastavi vprašanje: kaj je delavsko gibanje. Za lažje razmišljanje projicira dva vira, ki pričata o razmerah (PP št. 9).	Dijaki ugotavljajo ponovijo razmere in povedo, da se delavsko gibanje zavzema za spremembe delavskega položaja.	Frontalna oblika, metoda razgovora, metoda slikovne demonstracije	PP št. 9
	Učitelj pove: »delavsko gibanje je organizirano prizadevanje delavcem za izboljšanje ekonomskih, družbenih in političnih pravic«, nadaljuje pa s pojasnitvijo razmer pri nas (delavska izobraževalna društva 1868, stavke v 70. letih zaradi nizkih mezd, ki se nadaljujejo ponovno od 80. let do 1. svetovne vojne → PP št. 10).	Dijaki poslušajo in beležijo v zvezke.	Frontalna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov	PP št. 10 zvezek
	Učitelj nadaljuje razlago s socialdemokratsko stranko (anarhisti, ki sprava prevladujejo, na koncu pa zmagajo reformisti), pri nas začnejo po letu 1890	Dijaki poslušajo ter beležijo.	Frontalna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov	PP št. 11 zvezek

rasti socialdemokratska delavska izobraževalna društva, sindikati in združne organizacije.			
Učitelj projicira sliko Etbina Kristana in dijake vpraša, kdo je oseba na fotografiji.	Dijaki ugotovijo, da je na fotografiji Etbin Kristan.	Frontalna oblika, metoda razgovora, metoda slikovne demonstracije	PP št. 12
Učitelj razloži nastanek in delovanje Jugoslovanske socialdemokratske stranke, ki nastane 1896 in jo vodi Etbin Kristan. Stranka deluje na območjih Trsta, na Goriškem, Istri, Kranjskem in na celjskem območju Štajerske. Stranka si je prizadevala za izboljšanje položaja delavcev (8 urni delavnik) ter volilno splošno pravico (v Avstriji je uvedena leta 1907 le za moške).	Dijaki poslušajo in zapisujejo.	Frontalna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov	PP št. 12 zvezek
Učitelj projicira fotografijo Janeza E. Kreka in dijake vpraša, ali prepoznajo to osebo.	Dijaki prepoznajo Janeza E. Kreka.	Frontalna oblika, metoda razgovora, metoda slikovne demonstracije	PP št. 13
Učitelj predstavi še katoliški pogled izboljšanje položaja delavcev, katerega glavni pobudnik je bil Janez E. Krek, ki je bil prepričan, da je do nesoglasij med stanovi prišlo zaradi neupoštevanja krščanskih načel (noben lastnik tovarne ne sme teptati dostojanstvo	Dijaki poslušajo in zapisujejo.	Frontalna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih zapisov	PP št. 13 in 14 zvezek

	delavca, ker to ni v skladu s krščanstvom). Razloži pojem krščanski solidarizem, ki pomeni medstanovsko sodelovanje. Pove, da je bilo po letu 1894 ustanovljeno Slovensko katoliško društvo, ter da je Krek ustanavljal mrežo izob. In strokovnih delavskih društev, ki jih je leta 1897 povezal v Slovensko-krščansko delavsko zvezo (nepolitično društvo).			
	Učitelj pove še prizadevanja zadnjega tabora: LIBERALNI TABOR <ul style="list-style-type: none"> - v začetku 20. stoletja ustanovljajo narodne delavske organizacije - zajemajo le peščico slovenskega delavstva. 	Dijaki zapišejo v zvezek	Frontalna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih zapisov	PP št. 15 zvezek
	Učitelj poda domačo nalogo, da morajo dijaki s pomočjo učbenika (prav tam, str. 236) predstaviti podobnosti in razlike socialdemokratskega in katoliškega pogleda na delavstvo.	Dijaki prepisejo navodila.	Frontalna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih zapisov	PP št. 16 zvezek

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	DIJAKI	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	Učitelj razdeli preverjanje znanja in poda navodila za reševanje (1. Vsak učenec rešuje samostojno 2. Imajo 5 min časa 3. ko rešijo,	Dijaki pospravijo zvezke in poslušajo.	Frontalna oblika, metoda razlage	Listi s preverjanjem

	zamenjajo liste s sosedom in preverijo njegove rešitve).			
	Učitelj skrbi za mir in tišino. Opozarja na čas (5 min).	Dijaki rešujejo preverjanje znanja.	Individualna oblika	Listi s preverjanjem
	Učitelj da navodilo, da soseda zamenjata liste in prebere po vrsti vse rešitve.	Dijaki si med seboj popravijo preverjanja in seštejejo točke.	Frontalna oblika, metoda razlage	Listi s preverjanjem List preverjanja z rešitvami

SEZNAM PRILOG:

1. Prazen učni list 1
2. Rešen učni list 1
3. Prazen učni list 2
4. Rešen učni list 2
5. Prazen učni list 3
6. Rešen učni list 3
7. Prazen učni list 4
8. Rešen učni list 4
9. Preverjanje znanja
10. Rešeno preverjanje znanja
11. Viri in literatura učnih listov
12. Prazen in rešen rebus
13. PowerPoint predstavitev

Priloga 1

Učni list 1

Delavska pesem (Dupont v I. E. Krek 1900, str. 632-634)

Petelin prvič se zglasí,
in že se naša luč posveti;
trpljenje staro se znová,
in kladivo prične grmeti.
Za plačo negotovo večno
na zemlji ginemo nesrečno.

Že jutri pride glad mordà,
in starost? Grozna in temná!
Ljubimo se zvestó, gorkó!
Če meči žvenketajo k bitvi,
če bliža čas se pomiritvi,
združnó, krepkó
napijajmo sveta rešitvi!

Jesenice (Vir: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=878>, pridobljeno 11. 1. 2015)

S pomočjo teh dveh virov se poskušajte vživeti v razpoloženje slovenskega delavca z začetka 20. stoletja. Svoje občutke izrazite v pismu, ki ga pišete svoji materi, ki živi na podeželju. Predstavite ji mesto, v katerem živite, delo, ki ga opravljate itd. Lahko si pomagata tudi z besedilom v učbeniku na strani 234.

Priloga 2

Učni list 1

Delavska pesem (Dupont v I. E. Krek 1900, str. 632-634)

Petelin prvič se zglasí,
in že se naša luč posveti;
trpljenje staro se znová,
in kladivo prične grmeti.
Za plačo negotovo večno
na zemlji ginemo nesrečno.

Že jutri pride glad mordà,
in starost? Grozna in temná!
Ljubimo se zvestó, gorkó!
Če meči žvenketajo k bitvi,
če bliža čas se pomiritvi,
združnó, krepkó
napijajmo sveta rešitvi!

Jesenice (Vir:

<http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=878>,
pridobljeno 11. 1. 2015)

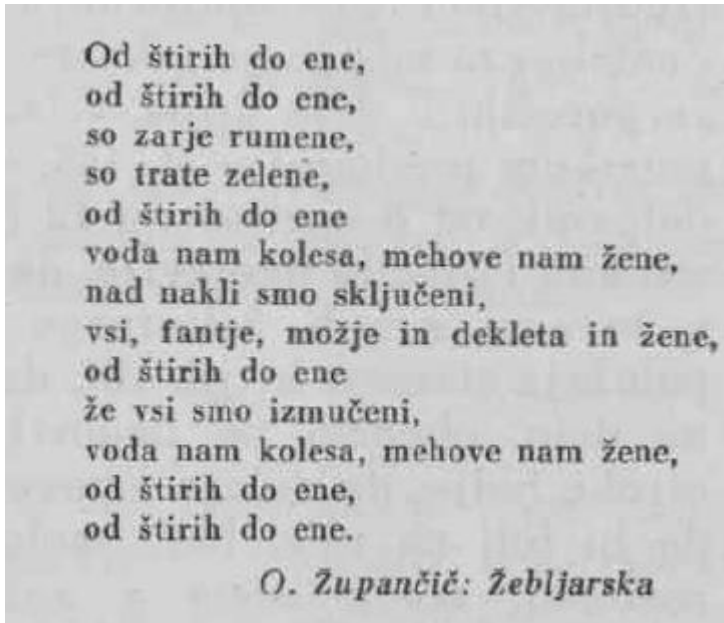
S pomočjo teh dveh virov se poskušajte vživeti v razpoloženje slovenskega delavca z začetka 20. stoletja. Svoje občutke izrazite v pismu, ki ga pišete svoji materi, ki živi na podeželju. Predstavite ji mesto, v katerem živite, delo, ki ga opravljate itd. Lahko si pomagata tudi z besedilom v učbeniku na strani 234.

Dijaki opisujejo, da živijo na Jesenicah, v katerih je zaradi nenehnih izpustov, ki se valijo z dimnikov železarne, zelo slab in zadušljiv zrak. Nič bolje ni v sami tovarni. Poleg tega delavce v železarni pesti dolg delavnik, ki se začne še ko je zunaj tema in konča pozno. Prislужijo si zelo slabo plačo, s katero komaj preživijo. Svoj težak vsakdan utapljajo v alkoholu... itd.

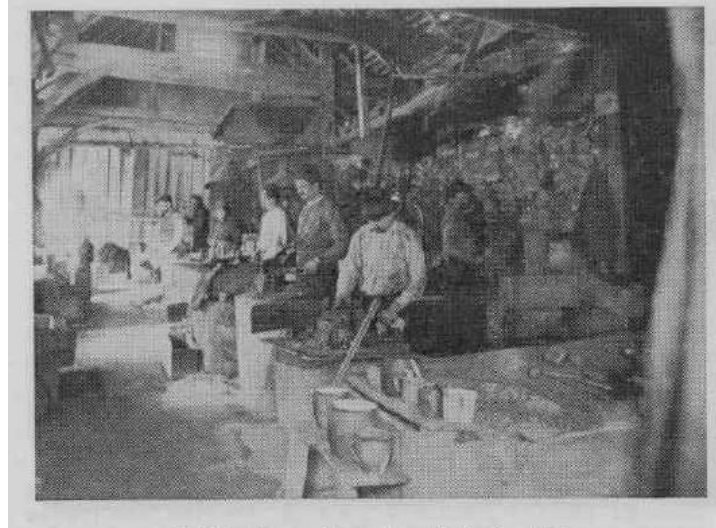
Priloga 3

Učni list 2

Žebljarska (Vir: Kyovsky 1953, str. 81)

Žebjarji v Kropi (Vir: Gašperšič 1963, str. 151)

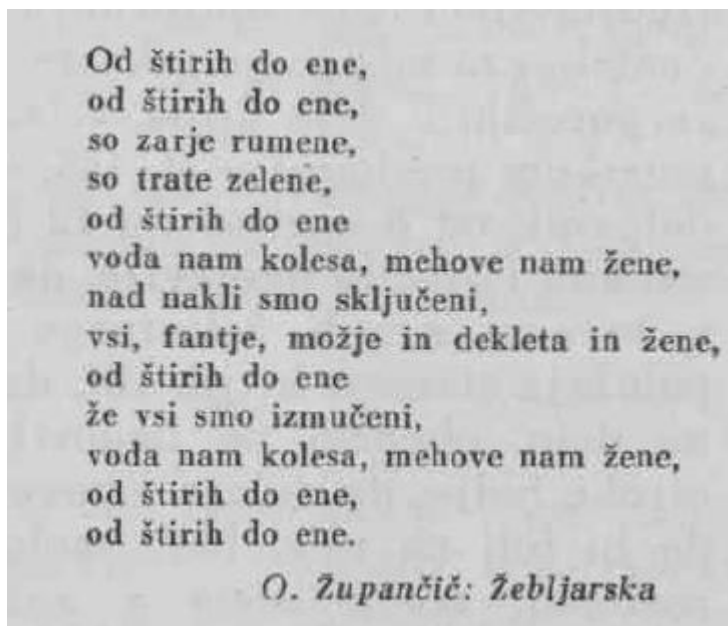

S pomočjo teh dveh virov se poskušajte vživeti v razpoloženje slovenskega delavca z začetka 20. stoletja. Svoje občutke izrazite v pismu, ki ga pišete svoji materi, ki živi na podeželju. Predstavite ji kraj, v katerem živite, delo, ki ga opravljate itd. Lahko si pomagata tudi z besedilom v učbeniku na strani 234.

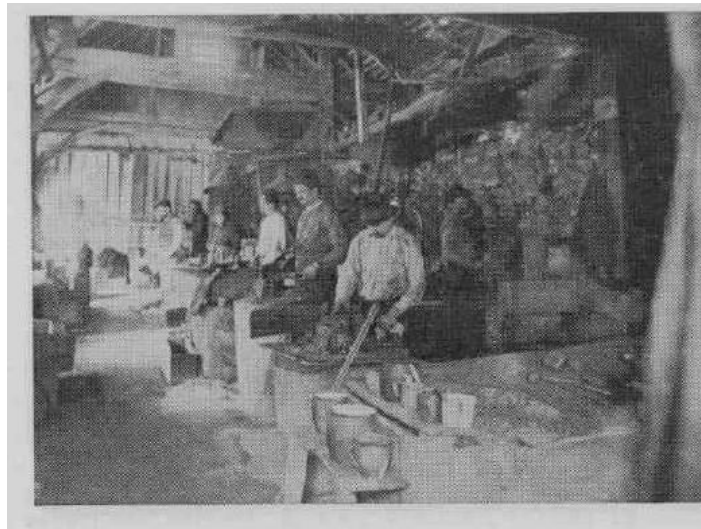
Priloga 4

Učni list 2

Žebljarska (Vir: Kyovsky 1953, str. 81)

Žebjarji v Kropi (Vir: Gašperšič 1963, str. 151)

S pomočjo teh dveh virov se poskušajte vživeti v razpoloženje slovenskega delavca z začetka 20. stoletja. Svoje občutke izrazite v pismu, ki ga pišete svoji materi, ki živi na podeželju. Predstavite ji kraj, v katerem živite, delo, ki ga opravljate itd. Lahko si pomagate tudi z besedilom v učbeniku na strani 234.

Dijaki opišejo razmere v žebljarskih delavnicah, kjer je bilo poleti zelo vroče in zato hlo, pozimi pa je vil prepih. V delavnicah tega težaškega dela niso opravljali le moški, ampak tudi žene in dekleta, kar je bil lahko problem, saj ni bilo nikogar, ki bi pazil male otroke. Delo se je začelo zelo zgodaj zjutraj in zaradi prisilne drže, so bili žebjarji povsem sključeni ... itd.

Učni list 3

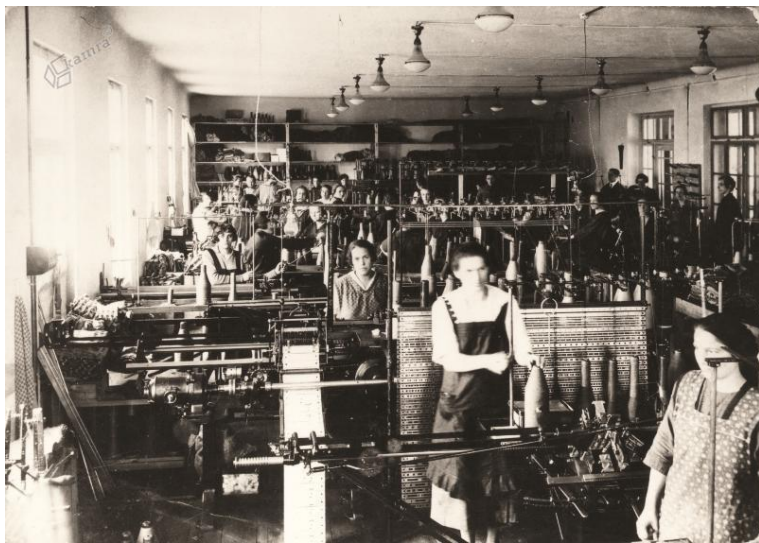
Delavke v tovarni pletenin (Vir: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=module=5&id=2839>)

Tekstilne tovarne v Kranju (Vir: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=878>)

S pomočjo teh dve fotografij se poskušajte vživeti v eno izmed delavk na sliki. Svoje občutke izrazite v pismu, ki ga pišete svoji materi, ki živi na podeželju. Predstavite ji kraj, v katerem živite, delo, ki ga opravljate itd. Lahko si pomagata tudi z besedilom v učbeniku na strani 234.

Učni list 3

Delavke v tovarni pletenin (Vir: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=module=5&id=2839>)

Tekstilne tovarne v Kranju (Vir: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=878>)

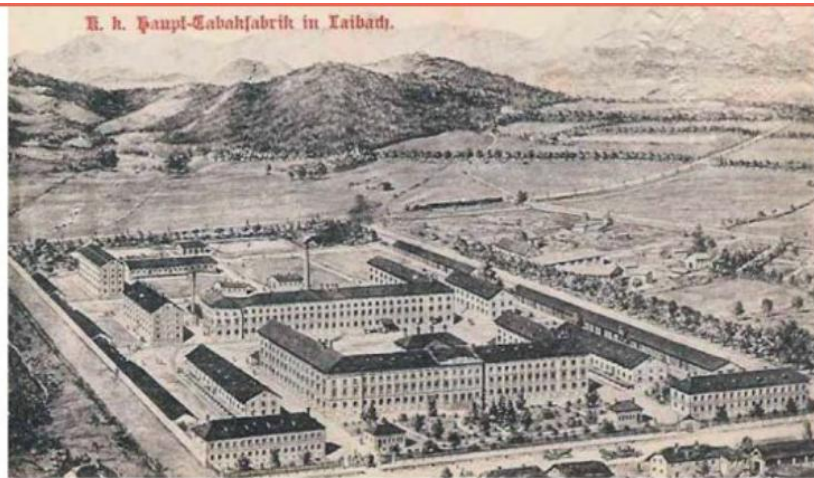
S pomočjo teh dve fotografiji se poskušajte vživeti v eno izmed delavk na sliki. Svoje občutke izrazite v pismu, ki ga pišete svoji materi, ki živi na podeželju. Predstavite ji kraj, v katerem živite, delo, ki ga opravljate itd. Lahko si pomagata tudi z besedilom v učbeniku na strani 234.

Dijaki opišejo industrijski del Kranja, kot ga vidijo na fotografiji. V tekstilnih tovarnah so bile zaposlene večinoma ženske, ki pa niso imele pravic kot jih imamo danes, torej do porodniškega dopusta in bolniškega staleža. Ker ni bilo denarja za poroke, je naraščalo število nezakonskih otrok. Nekatere otroke so morali zaradi slabih razmer oddati v sirotišnice in v rejo ... itd.

Učni list 4

Delavci v tobačni ročno izdelujejo cigare (Vir: <http://issuu.com/tobacna-2011/docs/tobacni-muzej?e=2753402/2873610>)

Tobačna v Ljubljani (Vir: <http://issuu.com/tobacna-2011/docs/tobacni-muzej?e=2753402/2873610>)

S pomočjo teh dveh fotografij se poskušajte vživeti v razpoloženje slovenskega delavca z začetka 20. stoletja. Svoje občutke izrazite v pismu, ki ga pišete svoji materi, ki živi na podeželju. Predstavite ji mesto, v katerem živite, delo, ki ga opravljate itd. Lahko si pomagate tudi z besedilom v učbeniku na strani 234.

Delavke v tobačni ročno izdelujejo cigare (Vir: <http://issuu.com/tobacna-2011/docs/tobacni-muzej?e=2753402/2873610>)

Tobačna v Ljubljani (Vir: <http://issuu.com/tobacna-2011/docs/tobacni-muzej?e=2753402/2873610>)

S pomočjo teh dveh fotografij se poskušajte vživeti v razpoloženje slovenskega delavca z začetka 20. stoletja. Svoje občutke izrazite v pismu, ki ga pišete svoji materi, ki živi na podeželju. Predstavite ji mesto, v katerem živite, delo, ki ga opravljate itd. Lahko si pomagate tudi z besedilom v učbeniku na strani 234.

Dijaki razmišljajo o tem, da je bila Tobačna tovarna v Ljubljani zelo velik industrijski kompleks, ki je bila že mesto v malem. Večinoma so bile v njej zaposlene ženske, ker so bile cenejša delovna sila in ker so lažje ročno izdelovale cigare.

DOPOLNITEV: Tobačne delavke so se imenovalе cigararice ali tobakarice. Zelo zgodaj so imele že nekaj socialnih pravic, ki jih delavci v drugih panogah niso imeli.

Priloga 9

Preverjanje znanja (Delavstvo na Slovenskem)

1. Predstavi 4 težave, s katerimi se je srečevalo slovensko delavstvo. (/2)

2. Če trditev drži, obkroži DA, če meniš, da je trditev napačna, jo popravi. (/2)

- Večino slovenskega delavstva je izhajalo iz kmečkega sloja.

DA/ NE _____

- Vlada Alexandra Bacha je sprejela vrsto zakonov, ki so delavstvo vsaj delno zavarovala.

DA/NE _____

- Za izboljšanje razmer, v katerih je živelo delavstvo v Avstro-Ogrski, si je prizadevala avstrijska katoliška stranka.

DA/NE _____

- Etbin Kristan je bil voditelj Jugoslovanske socialdemokratske stranke.

DA/NE _____

3. O čem govori odlomek? Pojasni. (/1)

»Poleg domačih kmečkih žganjekuh so nastale prave tovarne žganja in špirita, ki so ga revnejši sloji mešali z vodo. To mešanico so imenovali fuzel, zato na Štajerskem še danes pravijo, da se ti je sfuzlalo. Od slabega žganja se je ljudem namreč rado zmešalo. V 19. stoletju je postalo opijanje splošna razvada, ki jo pridigarji bičajo kot velik greh, hkrati pa je postal alkohol del plačila v naravi predvsem na podeželju. Ker je ljudstvo verjelo, da je žganje hrana in da krepča telo, je večkrat nadomeščalo meso.« (Studen v M. Čepin Čander 2010, pridobljeno 13. 1. 2015)

4. Dogodke razvrsti v pravilno kronološko zaporedje, tako da zapišeš številko pred dogodek. Številka 1 označuje najstarejši dogodek, številka 5 pa najmlajši. (/3)

_____ Na kongresu v Neudörflu je ustanovljena avstrijska socialdemokratska stranka.

_____ Ustanovljena je bila Jugoslovanska socialdemokratska stranka, ki jo je vodil Etbin Kristan.

_____ prve stavke na Slovenskem

_____ Sprejet je zakon, ki prepoveduje delo otrok do 12. oziroma 14. leta.

_____ V Avstriji je sprejeta splošna volilna pravica za moške.

5. Razloži spodnja pojma. (/2)

delavsko gibanje-_____

krščanski solidarizem-_____

6. Dopolni besedilo. (/6)

Slovenski _____, ki so izhajali predvsem iz kmečkega sloja, so se selili v večja _____ . Zaradi zelo slabih _____, je bilo njihovo življenje zelo _____ . Za izboljšanje razmer si je na Slovenskem prizadevala _____ stranka, ki je bila ustanovljena leta _____ .

7. Primerjaj socialdemokratski in katoliški pogled na delavstvo (prestavi tako podobnosti kot razlike). (/4)

Skupaj (/20)

Preverjanje znanja (Delavstvo na Slovenskem)

8. Predstavi 4 težave, s katerimi se je srečevalo slovensko delavstvo. (/2)

Slovensko delavstvo so pestile številne težave:

- neprilagojenost urnikom, ker so izhajali iz kmečkega stanu
- slabe mezde (slaba stanovanja, težke razmere za osnovanje družine)
- alkoholizem
- delo žensk in otrok (tudi ponoči)
- nezakonski otroci oziroma oddani v sirotišnice in rejo
- naraščanje revščine ...

9. Če trditev drži, obkroži DA, če meniš, da je trditev napačna, jo popravi. (/2)

- Večino slovenskega delavstva je izhajalo iz kmečkega sloja.

DA/NE _____

- Vlada **Alexandra Bacha** je sprejela vrsto zakonov, ki so delavstvo vsaj delno zavarovala.

DA/NE _____ **Eduarda Taaffeja** _____

- Za izboljšanje razmer, v katerih je živelo delavstvo v Avstro-Ogrski, si je prizadevala avstrijska **katoliška** stranka.

DA/NE _____ **socialdemokratska** _____

- **Etbin Kristan** je bil voditelj Jugoslovanske socialdemokratske stranke.

DA/NE _____

10. O čem govori odlomek? Pojasni. (/1)

»Poleg domačih kmečkih žganjekuh so nastale prave tovarne žganja in špirita, ki so ga revnejši sloji mešali z vodo. To mešanico so imenovali fuzel, zato na Štajerskem še danes pravijo, da se ti je sfuzlalo. Od slabega žganja se je ljudem namreč rado zmešalo. V 19. stoletju je postalo opijanje splošna razvada, ki jo pridigarji bičajo kot velik greh, hkrati pa je postal alkohol del plačila v naravi predvsem na podeželju. Ker je ljudstvo verjelo, da je žganje hrana in da krepiča telo, je večkrat nadomeščalo meso.« (Studen v M. Čepin Čander 2010, pridobljeno 13. 1. 2015)

_____ Odlomek govori o alkoholizmu, ki je postalo vsesplošno razširjeno _____

_____ med slovenskih delavstvom. Pogosto so posegali po žganju, kar so odobraval tudi

_____ nekateri lastniki tovarn.

11. Dogodke razvrsti v pravilno kronološko zaporedje, tako da zapišeš številko pred dogodek. Številka 1 označuje najstarejši dogodek, številka 5 pa najmlajši. (/3)

___2___ Na kongresu v Neudörflu je ustanovljena avstrijska socialdemokratska stranka.

___4___ Ustanovljena je bila Jugoslovanska socialdemokratska stranka, ki jo je vodil Etbin Kristan.

___1___ prve stavke na Slovenskem

___3___ Sprejet je zakon, ki prepoveduje delo otrok do 12. oziroma 14. leta.

___5___ V Avstriji je sprejeta splošna volilna pravica za moške.

12. Razloži spodnja pojma. (/2)

delavsko gibanje- organizirano delovanje delavcev, da bi izboljšali svoj ekonomski, družbeni ter politični položaj

krščanski solidarizem-sodelovanje med stanovi, kot ga razume J.E. Krek, torej da lastniki ne teptajo človekovega dostojanstva svojih delavcev, saj to ni v skladu s krščansko vero

13. Dopolni besedilo. (/6)

Slovenski delavci, ki so izhajali predvsem iz kmečkega sloja, so se selili v večja industrijska središča/mesta. Zaradi zelo slabih mezd, je bilo njihovo življenje zelo skromno/ubogo/bedno/revno. Za izboljšanje razmer si je na Slovenskem prizadevala Jugoslovanska socialdemokratska stranka, ki je bila ustanovljena leta 1896.

14. Primerjaj socialdemokratski in katoliški pogled na delavstvo (prestavi tako podobnosti kot razlike). (/4)

Oboji so za delavstvo organizirali izobraževalna društva in sindikate in se zavzemajo za spremembe delavskega položaja. V izhodišču pa izhajata tabora iz različnih predpostavk: socialdemokratski tabor si je prizadeval za uveljavljanje delavstva tudi politično, medtem ko je katoliški tabor deloval za delavstvo le nepolitično. Socialdemokracija stavi na reforme, medtem ko katoliški tabor vidi spremembe v upoštevanju krščanskih načel in medstanovsko pomočjo. Katoliška stran očita socialdemokratski protiversko in materialistično stališče. Med delavstvom je bolj priljubljena socialdemokratska stran.

Skupaj (/20)

Priloga 11

Viri in literatura za učne liste (1, 2, 3 in 4) ter preverjanje:

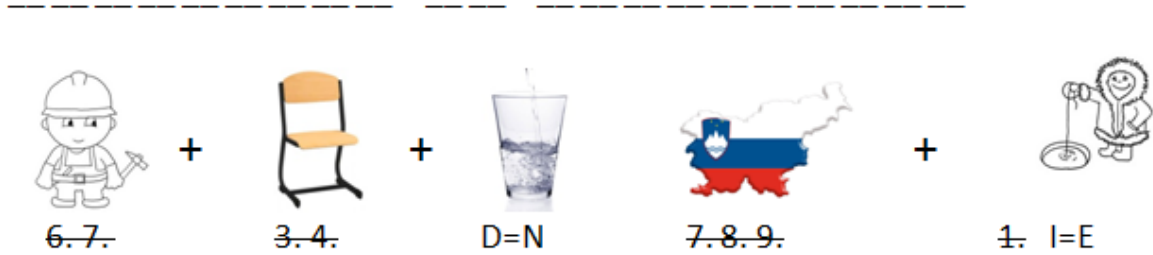
- Cvirn, J. in Studen, A. (2010). *Zgodovina 3, učenik za tretji letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, str. 234-236.
- Krek E., Ivan (1900). Socijalni pomenki. V: *Dom in svet*, letnik 13, št. 20, str. 632-634.
- Kyovsky, R. (1953). Socialne razmere našega delavstva v Kropi, Kamni Gorici in Železnikih proti koncu XIX stoletja. V: *Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino*, letnik 1, št. 2.
- Studen, A. (2010). Žganje se je iz vode življenja prelevilo v vodo smrti. V: Čepin Čander, M. *Delo*, 29. 5. 2010 (dostopno: <http://www.dnevnik.si/vec-vsebin/1042362972#>, pridobljeno 13. 1. 2015).

Viri slik:

- Delavci v tobačni ročno izdelujejo cigare: <http://issuu.com/tobacna-2011/docs/tobacni-muzej?e=2753402/2873610> (pridobljeno: 11. 1. 2015).
- Delavke v tovarni pletenin: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=2839> (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Jesenice: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=878> (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Tekstilne tovarne v Kranju: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=878> (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Tobačna v Ljubljani: <http://issuu.com/tobacna-2011/docs/tobacni-muzej?e=2753402/2873610> (pridobljeno 11. 1. 2015).
- Žebjarji v Kropi: Gašperšič, J. (1963). Iz vingejca in fužine v tovarno. V: *Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino*, letnik 11, št. 3, str. 151.

Priloga 12

Nerešen rebus

Rešen rebus

DE LA V ST VO NA S LO V E N S K E M

Priloga 13

Diapozitiv 1

Delavstvo na Slovenskem

6-7% + 3-4% + D=N + 7-8-9% + ± I=E

Lara Sadar
15. 1. 2015

1

Diapozitiv 2

- 1) Socialne razmere slovenskega delavstva
- 2) Izboljšanje socialnih ter življenjskih razmer
- 3) Delavsko gibanje

2

Cilji

- znali boste naštetiti značilnosti vsakdanjega življenja delavstva na Slovenskem v 19. stoletju
- znali boste umestiti ključne značilnosti slovenske družbene zgodovine v ustrezen zgodovinski čas in prostor
- znali boste analizirati in interpretirati zgodovinske vire
- znali bi sodelovati s sovrstniki pri skupinskem delu

3

1) Socialne razmere slovenskega delavstva

- delavstvo je bilo skoncentrirano v večjih ind. središčih (Ljubljana, Jesenice, Trst, Celje, Trbovlje...)
- večinoma so izhajali iz kmečkega sloja prebivalstva
- tovarniško delo je od njih zahtevalo točnost, delo tudi od 14-16 ur na dan (tudi otroci)
- zelo slabe mezde ("plače") so vplivale ne samo na skromno preživetje (skromno stanovanje in hrana), ampak tudi na družinsko življenje (malo porok, nezakonski otroci), alkoholizem

4

2) Izboljšanje socialnih ter življenjskih razmer

Prepoznaš osebo na sliki?

Eduard Taaffe (Vir: wikipedia)

- vlada Eduarda Taaffeja je želela z različnimi zakoni zavarovati delavstvo

- inšpektorji, ki so nadzorovali delo in razmere v tovarnah (1883)

- zakoni o zaščiti rudarjev (1884)

Diapozitiv 7

- zakon o omejitvi dela na 11 ur in obvezne proste nedelje, prepovedoval je tudi delo otrok do 12. oz. 14. leta ter nočno delo žensk ter mladoletnikov od 14.-16. leta
- zakon o nezgodnem (1887) in bolniškem (1888) zavarovanju

7

Diapozitiv 8

3) Delavsko gibanje

Kaj je delavsko gibanje?

8

Diapozitiv 9

Eisenwerke der Krain. Industrie-Gesellschaft, Assling, den
Georghe Gornitz
Lina

Jesenice (Vir:
<http://www.kamra.si/Default.aspx?module=5&id=878>,
5. 1. 2015)

Žebljarska (Vir:
Kyovsky 1953)

Od štirih do ene,
od štirih do ene,
so zarje rumene,
so trate zelene,
od štirih do ene
voda nam kolesa, mehove nam žene,
nad nakli smo sključeni,
vsi, fantje, možje in dekleta in žene,
od štirih do ene
že vsi smo izmučeni,
voda nam kolesa, mehove nam žene,
od štirih do ene,
od štirih do ene.

O. Župančič: Žebljarska

9

Diapozitiv 10

Organizirano prizadevanje delavcev za izboljšanje:

- ekonomskega
- družbenega
- političnega položaja

Pri nas:

- po letu 1868 začnejo nastajati prva delavska izobraževalna društva (prvotno želijo izboljšanje življenjskega standarda in politične pravice)
- po letu 1870 prve stavke (nizke mezde in slabe razmere)
- v 80. letih se stavke ponovno okrepijo (do 1. svetovne vojne 62 stavk)

10

Diapozitiv 11

- za izboljšanje razmer si je prizadevala avstrijska **SOCIALDEMOKRATSKA** stranka (1874)
(znotraj nje radikalni anarhisti in zmerni reformisti)

↓

- na Slovenskem začnejo po 1890 rasti socialdemokratska delavska izob. društva, sindikati, zadružne organizacije

11

Diapozitiv 12

**JUGOSLOVANSKA
SOCIALDEMOKRATSKA
STRANKA**

- ustanovljena 1896; vodi jo Etbin Kristan
- deluje v Trstu, na Goriškem, Istri, Kranjskem in na celjskem območju Štajerske
- prizadeva si za **IZBOLJŠANJE POLOŽAJA DELAVCEV** (8 urni delavnik) ter **SPLOŠNO VOLILNO PRAVICO** (v Avstriji uvedena leta 1907 le za moške)

Etbin Kristan (Vir: wikipedia)

12

Janez E. Krek (Vir: wikipedia)

KATOLIŠKA PRIZADEVANJA ZA IZBOLJŠANJE POLOŽAJA DELAVCEV

▪ Janez Evangelist Krek: prepričan je bil, da je prišlo do nesoglasij med različnimi stanovi zaradi zanemarjanja krščanskih načel

KRŠČANSKI SOLIDARIZEM

- po letu 1894: Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani
- Krek: na Kranjskem vzpostavi mrežo delavskih izob. in strokovnih delavskih društev (sindikati) 1897 poveže v Slovensko krščansko-socialno delavsko zvezo

LIBERALNI TABOR

- v začetku 20. stoletja ustanavljajo narodne delavske organizacije
- zajemajo le peščico slovenskega delavstva.

Domača naloga

- S pomočjo učbenika predstavi podobnosti in razlike socialdemokratske ter katoliškega pogleda na delavstvo.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
Alkoholizem na Slovenskem v 19. stoletju**

DATUM: 22. 1. 2015

IME IN PRIIMEK: Brigita Gorjup

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 3. letnik
Datum: 22. 1. 2015
Predmet: zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Razvoj družbe na Slovenskem v 19. stoletju• tema iz učbenika: Žgoč problem alkoholizma med delavstvom na Slovenskem
Učna enota – naslov učne ure: Alkoholizem na Slovenskem v 19. stoletju
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">• parna učna oblika• frontalna učna oblika• skupinska učna oblika• individualna učna oblika
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">• metoda razlage• metoda razgovora• metoda dela s pisnimi viri• metoda dela s slikovnimi viri• metoda slikovne demonstracije• metoda besedne demonstracije
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">• odkrivanje slike
UČNI CILJI: <ul style="list-style-type: none">• Cilji iz učnega načrta: Učenci:<ul style="list-style-type: none">• razložijo in ocenijo človekovo delovanje v preteklosti in sedanjosti;• raziščejo zgodovinske pojave in procese s perspektive dobe, v kateri so se pojavili oziroma potekali ter z današnje perspektive;• razlikujejo vzroke, povode in posledice ter ugotavljajo soodvisnost različnih pojavov in procesov, kontinuitete in sprememb v razvoju;• razvijajo spretnosti zbiranja in izbiranja, analize, sinteze, kritične presoje vrednosti in uporabnosti informacij in zgodovinskih virov;• analizirajo spremembe v družbenem življenju in oblikujejo mnenje o pozitivnih in negativnih spremembah;• se vživijo v vlogo različnih družbenih slojev in presodijo industrijski razvoj s stališča različnih družbenih skupin;

- razvijajo sposobnost za razumevanje in spoštovanje enakopravnosti med spoloma.

- **Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)**

Izobraževalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- opisati razloge, ki so pripeljali do povečanega alkoholizma med delavstvom v 19. stoletju,
- razložiti, zakaj je v 19. stoletju prišlo do povečane proizvodnje alkohola,
- naštetih posledice, do katerih je prišlo zaradi alkoholiziranosti med prebivalstvom,
- opisati, kako se je problem alkohola kazal pri meščanstvu,
- razložiti, zakaj so bile ženske žrtve alkohola v 19. stoletju.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- prebirati in razložiti zgodovinske pisne ter slikovne vire,
- kritično presoditi o zgodovinskih virih,
- razbrati potrebne podatke iz zgodovinskih virov,
- narediti primerjavo med posameznimi zgodovinskimi pojavi.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati empatijo do takratnih razmer v družbi,
- obsoditi odnos do žensk v družinah alkoholikov,
- oceniti škodo, ki jo lahko povzroči alkoholiziranost,
- obsoditi zlorabo alkohola,
- sodelovati v skupini in spoštovati sošolce ter njihovo mnenje.

Učna sredstva:

- **učila:** PPT predstavitev, učni listi za parno delo, učni listi za skupinsko delo, preverjanje
- **učni pripomočki:** projekcijsko platno, računalnik

Didaktične etape učnega procesa:

- Uvajanje
- Obravnavanje nove učne snovi
- Urjenje
- Preverjanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

Slovenščina, sociologija (Učenci spoznavajo problem alkoholizma v družbi)

Biologija (Učenci spoznavajo bolezenska stanja, ki nastanejo zaradi prekomernega uživanja alkohola)

Psihologija (Učenci spoznavajo vzroke za alkoholizem pri posamezniku)

Novi pojmi s pojasnilom:

Žganjarska kuga – poimenovanje sodobnikov v 19. stoletju za težave z alkoholizmom med prebivalstvom.

Viri in literatura:

- Janez Cvirn, Andrej Studen: *Zgodovina 3, učbenik za tretji letnik gimnazije*. Ljubljana : DZS, 2010.
- Fran Govekar: *V krvi*. Vir: http://sl.wikisource.org/wiki/V_krvi, 22. 1. 2015.
- Andrej Studen: *Pijane zverine*. Celje: Zgodovinsko društvo, 2009.
- Andrej Studen: Tudi če so trezni, niso angeli, pijani pa so zverine. V: *Zgodovina za vse*. 2008, 15/2, 90–109.
- Andrej Studen: Zlo pijančevanje in hudodelstvo. V: *Acta histriae*. Koper, 2007, 15/1, 115.
- Učni načrt za gimnazijo. Zgodovina. Dostopno na: http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2011/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf 22. 1. 2015.
- Uvodna slika, Žganjarska kuga. Dostopno na: <http://www.delo.si/zgodbe/nedeljskobranje/spoznanja-o-zdravju-sveze-ideje-stare-vec-kot-stoletje.html> 22. 1. 2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	<p>Uvodni pozdrav</p> <p>Učencem napovem, da bodo morali sami ugotoviti naslov ure. Podam navodila : učencem bodo zastavljena vprašanja o zgodovini 19. stoletja, za vsak odgovor bo na platnu prikazan del slike. Ko bo slika končana, bodo z njeno pomočjo ugotovili naslov ure.</p> <p>Vprašanja :</p> <p>Letnica uvedbe dualizma v AO. Kdaj se je začela pomlad narodov?</p>	<p>Učenci odgovarjajo na vprašanja :</p> <p>1867</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Ppt predstavitev (Priloga 1), računalnik, platno</p> <p>PPT 1</p>

	<p>Katere so bile zahteve Zedinjene Slovenije? Naštej tri stranke, ki so nastale na Slovenskem konec 19. stoletja. Naštej vodje teh treh strank. Kaj je ustanavljal Janez Evangelist Krek? Za kateri sloj prebivalstva se je posebni zavzemala Jsds? Za katere pravice si je stranka prizadevala?</p> <p>Učence povprašam, kaj je na sliki, o čem bomo danes govorili? (PPT 1)</p>	<p>1848</p> <p>Slovenščina v šolah, uradih, na sodiščih, univerza ... NNS, JSDS, SLS</p> <p>Krek, Šusteršič, Kristan</p> <p>Zadruga</p> <p>Delavstvo</p> <p>Krajši delovnik, višje mezde, volilna pravica</p> <p>Alkoholik, pijanec O alkoholizmu</p>		
	<p>Napovem načrt dela, obravnavali bomo :</p> <p>Problem povečevanja alkoholizma med delavstvom in vzroki za razmah „žganjarske kuge“ Alkoholizem in meščanstvo Vloga ženske v gostilniški družb</p>		<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Ppt predstavitev, računalnik, platno,</p> <p>PPT 3</p>
	<p>Napovem cilje, ob koncu ure bomo znali :</p> <p>-pojasniti, zakaj je v 19. stoletju prišlo do povečane porabe alkohola, -navesti razloge za pojav alkoholizma med delavstvom in meščanstvom, -pojasniti, kako je alkoholizem vplival na socialno življenje delavcev in njihovih družin, -razložiti, kako so se ženske soočale z alkoholizmom.</p>		<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Ppt predstavitev, računalnik, platno</p> <p>PPT 4</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Alkoholizem med delavstvom</p> <p>10 min</p>	<p>Pred začetkom razlage poudarim, da morajo učenci zapisati, kar je na platnu, poleg pa zapisovati tudi po razlagi.</p> <p>Razlaga učitelja :</p> <ul style="list-style-type: none"> -V 19. stoletju žganje postane del vsakdanje prehrane. -Proizvajanje cenenege, za delavce cenovno dostopnega žganja. -Delavci začeli veliko časa preživljati v gostilnah. <p>Enega od učencev prosim naj prebere citat na prosojnici (PPT 6)</p> <p>Nadaljevanje razlage:</p> <ul style="list-style-type: none"> -S pomočjo alkohola bežali pred prostorsko stisko doma, družinskimi težavami, delom. -Ostale aktivnosti za delavce predrage. - Problem poimenovali „žganjarska kuga“ -Protialkoholno gibanje, sestavljeno iz duhovnikov, zdravnikov in psihiatrov. -Opozarjali na telesno in duševno zdravje alkoholikov, nasilje v družini, propadanje družin, prodajanje kmetij. 	<p>Učenci poslušajo, prepisujejo besedilo na PPT predstavitvi, poleg dodajajo tudi razlago.</p> <p>Učenec prebere citat.</p> <p>Učenci poslušajo, prepisujejo besedilo na PPT predstavitvi, poleg dodajajo tudi razlago</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda besedne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Ppt predstavitev, računalnik, platno, Zvezki</p> <p>PPT 5</p> <p>Citat na PPT predstavitvi 6.</p> <p>PPT 5</p>
	<p>Podam navodila učencem : v</p>			<p>Frontalna oblika</p>

	<p>nadaljevanju boste sami spoznavali probleme, ki jih je povzročil alkoholizem. Dobili boste pisne ali slikovne vire, razmislili o vprašanjih, ki se bodo pokazala na platnu (PPT 7). Na koncu boste poročali o ugotovitvah. Napovem, da bo delo potekalo v paru in razdelim gradivo, imamo štiri različne vire, zato imajo nekateri pari isti vir.</p> <p>Ko učenci končajo z delom, si vse vire ogledamo na PPT predstavitvi (PPT 8, 9, 10, 11), pari navedejo svoje ugotovitve.</p>	<p>Učenci si v parih ogledajo vir in razmislijo o vprašanjih na platnu.</p> <p>Učenci poročajo o svojem delu, poroča eden od dvojice, druga dvojica poda še svoje ugotovitve : primeri odgovorov.</p>	<p>Razlaga</p> <p>Parna oblika dela</p> <p>Metoda dela s slikovnim virom</p> <p>Metoda dela s pisnim virom</p> <p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>računalnik, platno</p> <p>Slikovni viri Pisni viri (Oboje v prilogi 2)</p> <p>PPT7</p>
<p>2.</p> <p>Alkoholizem in meščanstvo</p> <p>10 min</p>	<p>Preidemo na drugi vsebinski poudarek : Kako je bilo z alkoholizmom med meščanstvom ? Razlaga : -Prekomerno uživanje alkohola za meščanstvo nespodobno. -V 19. stoletju se tudi pri meščanstvu poveča uporaba alkoholnih pijač. Številni pijani izpadi po mestu. -Komisija za uničevanje vina: France Prešeren,</p>	<p>Učenci poslušajo razlago, prepišejo besedilo s PPT predstavitve, poleg dodajajo zapise ob razlagi.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Ppt predstavitev, računalnik, platno, zvezki</p> <p>PPT 12</p>

	<p>Andrej Smole, Janez Toman, Blaž Crobath</p> <p>...</p> <p>-Kljub temu alkoholizem ni tako pogost kot pri delavstvu.</p> <p>-Najvišji ideal za meščana dom in družinska sreča, alkohol vidijo kot nevarnost.</p> <p>-Meščani obiskovali uglednejše gostilne in kavarne</p>			
<p>3.</p> <p>Ženske kot žrtve alkoholizma</p> <p>15 min</p>	<p>Učencem napovem, da bomo spremenili obliko dela. Podam navodila, prejeli bodo različne pisne vire, odgovoriti bodo morali na vprašanja, ki naj si jih takoj zapišejo po nareku v zvezek :</p> <p>-Kdo je omenjen v besedilu ?</p> <p>-S katerim problemom se soočajo liki?</p> <p>-Razmisli, na kakšen način je ženska lahko bila žrtev alkoholizma.</p> <p>-Primerjaj srečevanje z alkoholom pri moških in ženskah.</p> <p>-Kateri so bili po tvojem mnenju razlogi, da so se ženske različnih starosti zatekale v alkohol.</p> <p>Učencem napovem, da bodo delali v skupinah in jih razdelim v skupine, če je učencev več, imata dve skupini lahko isti vir.</p> <p>Med skupinski delom pregledujem njihovo delo.</p>	<p>Učenci poslušajo navodila, vprašanja zapišejo v zvezek.</p> <p>Učenci se zberejo v skupinah, določijo poročevalca, rešujejo vprašanja in zapisujejo</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Skupinska oblika dela</p> <p>Metoda dela s pisnim</p>	<p>Zvezki</p> <p>Listi za skupine z viri (Priloga 3).</p> <p>Ppt predstavitev, računalnik, platno, zvezki</p>

	<p>Ko končajo z delom se presedejo na svoja mesta, poročevalci predstavijo odgovore, ob tem vire, ki so jih imele posamezne skupine prikažem na platnu (PPT 13, 14, 15, 16).</p> <p>Česar učenci ne ugotovijo sami še dodatno razložim. -Ženske so bile iz gostiln izključene. -Ženske, ki so uživale alkohol stigmatizirane, veljale za pijanke ali prostitutke. -Pijančevanje žensk zlasti obsoja katoliška cerkev. -Alkoholiki pogosto nasilni do žena. -Žena je za pijanca „moderna sužnja“.</p>	<p>odgovore v zvezke.</p> <p>Učenci se presedejo na svoja mesta, poročevalc preberejo odgovore,</p> <p>(Odgovori : -Ženske, ki so alkoholičarke ali živijo v družini, kjer je prisoten alkohol. -Lahko je bila sama odvisna od alkohola ali pa je bil njen mož, oče in je zato bila žrtev nasilja. -Ženske stigmatizirane, niso bile zaželjene v gostilnah, zaničevane, moški bolj svobodni, niso imeli omejitev ...)</p> <p>Učenci si prepisejo besedilo s PPT predstavitve (PPT 17) in dodatno razlago, če je to potrebno.</p>	<p>viri</p> <p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT 17</p>
--	---	---	---	---------------

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	Učencem napovem, da bomo zdaj preverjali, kaj so osvojili to uro. Reševali bodo	Učenci poslušajo navodila.	Frontalna oblika Razlaga	Listi s preverjanjem (Priloga 4)

	<p>preverjanje, ko bodo končali, bodo pravilni odgovori prikazani na PPT predstavitvi, učenci bodo sami pregledali, kako so rešili preverjanje.</p> <p>Ko učenci končajo s preverjanjem, jim pravilne odgovore prikažem na platnu (PPT 18).</p>	<p>Učenci rešujejo preverjanje.</p> <p>Učenci rešitve preverijo s pomočjo PPT predstavitve (PPT 18)</p>	<p>Individua lna učna oblika</p>	<p>Ppt predstavitev, računalnik, platno</p>
--	---	---	--	---

SEZNAM PRILOG:

1. PPT predstavitev (zapis učne snovi)
2. Gradivo za parno delo z navedenim virom
3. Gradivo za skupinsko delo z navedenim virom
4. Seznam slikovnih in pisnih virov
5. Preverjanje za dijake
6. Rešeno preverjanje za dijake

PRILOGA 1

Vir: <http://www.delo.si/zgodbe/nedeljskobranje/spoznanja-o-zdravju-sveze-ideje-stare-vec-kot-stoletje.html>.

PPT 1

Alkoholizem v 19. stoletju

PPT 2

Načrt dela:

- Problem povečevanja alkoholizma med delavstvom in vzroki za razmah „žganjarske kuge“
- Alkoholizem in meščanstvo
- Vloga ženske v gostilniški družbi

PPT 3

Ob koncu ure bomo znali,

- pojasniti, zakaj je v 19. stoletju prišlo do povečane porabe alkohola,
- navesti razloge za pojav alkoholizma med delavstvom in meščanstvom,
- pojasniti, kako je alkoholizem vplival na socialno življenje delavcev in njihovih družin,
- razložiti, kako so se ženske soočale z alkoholizmom.

PPT 4

Alkoholizem in delavstvo

- Žganje postane del vsakdanje prehrane.
- Proizvajanje cenenege, cenovno dostopnega žganja.
- S pomočjo alkohola bežali pred prostorsko stisko doma, družinskimi težavami, delom.
- Ostale aktivnosti za delavce predrage.
- „žganjarska kuga“
- Protialkoholno gibanje, sestavljeno iz duhovnikov, zdravnikov in psihiatrov.
- Opozarjali na telesno in duševno zdravje alkoholikov, nasilje v družini, propadanje družin, prodajanje kmetij.

PPT 5

- *„In kakšen je nedeljski počitek našega delavstva! Šest dni mora delavec trdo delati, hudo trpeti, sedmi dan je pa odločen za počitek in izobrazbo. Toda delavcu ne preostane časa ne za počitek, ne za izobrazbo in ne za izpolnjevanje verskih dolžnosti. Ko zjutraj vstane, je njegova prva pot v gostilno na „gabelfruštek“, ki traja navadno do kosila. Po kosilu, če sploh še h kosilu pride, gre takoj zopet v gostilno, kjer presedi celo popoldne, dostikrat pa še celo noč, tako da gre mnogokrat v ponedeljek zjutraj iz gostilne naravnost na delo, ali pa sploh ne gre na delo, marveč naredi „plavo“.“*

- Leopold Puhar, Delavstvo in alkohol, *Zlata doba*, letnik 7, 1913, 64–67.

PPT 6

Naloga

Ob viru, ki ga boste dobili, razmislite o naslednjih vprašanjih:

- Kaj predstavlja vir? Opišite ga.
- Na katere izmed problemov, ki smo jih našli, nas opozarja?
- Kako je alkoholizem vplival na alkoholika in njegove bližnje, kakšne so bile posledice njegove alkoholiziranosti?

PPT 7

Vir 1

Nasilje v družini

Vir: <http://www.delo.si/zgodbe/nedeljskobranje/spoznanja-o-zdravju-sveze-ideje-stare-vec-kot-stoletje.html>.

PPT 8

Vir 2

Vpliv alkohola na notranje organe

Vir: <http://www.delo.si/zgodbe/nedeljskobranje/spoznanja-o-zdravju-sveze-ideje-stare-vec-kot-stoletje.html>.

PPT 9

Vir 3

- „Vedno hujše je bilo življenje. Začela sva z ženo prodajati kos za kosom pohištva in se seliti iz slabih stanovanj v še slabša stanovanja. In potem je začela še ona bolehati na jeziki in mi umrla v par mesecih. Pa tudi sam sem omahnil, delati nisem mogle več, zaslužka nisem imel in mati so me vzeli k sebi. Gospod zdravnik, o pijača me je tako daleč spravila.“

Av gust Levičnik, Alkohol in tuberkuloza, *Zlata doba*, letnik 7, 1913, 32–33.

PPT 10

Vir 4

„ Zaradi alkohola, ki mu je vdan oče oziroma mož, trpi vsa družina. Nesrečna in trpeča žena pijanca je zanj samo moderna sužnja, otroci pijancev se lačni, zanemarjeni in raztrgani potikajo po cestah. Slabo poučene matere naj bi imele navado, da dajejo otrokom malo vinčka, da bodo laže zobke dobili. Starši, ki dajejo svojim otrokom alkohol, naj bi bili morilci lastnik otrok.“

Leopold Puhar, Delavstvo in alkohol, *Zlata doba*, letnik 7, 1913, 64–67.

PPT 11

Meščanstvo in alkoholizem

- Prekomerno uživanje alkohola za meščanstvo nespodobno.
- V 19. stoletju se tudi pri meščanstvu poveča uporaba alkoholnih pijač. Številni pijani izpadi po mestu.
- Komisija za uničevanje vina: France Prešeren, Andrej Smole, Janez Toman, Blaž Crobath ...
- Kljub temu alkoholizem ni tako pogost kot pri delavstvu.
- Najvišji ideal za meščana dom in družinska sreča, alkohol vidijo kot nevarnost.
- Meščani obiskovali uglednejše gostilne in kavarne.

PPT 12

Skupina 1

Ženska, ki se je bila vzpričo padca onesvestila, je ležala nekaj minut nepremično na tleh — v umazani snežni brluzgi. Ko pa jo je prebudil mraz, je vzdihnila, sedla, se prijela za glavo, takoj nato pa za koleno in usta. Prebila si je bila ustnice, in kri ji je curela iz njih ... Nekaj hipov je trajalo, predno se je zavedla, kje da je, in kaj se je zgodilo z njo. Potem pa se je dvignila, bolešno vzdihujoč, ter začela kričati, psovati in zmerjati gostilniške goste z grdimi priimki ... Odzval se ji ni nihče. Iz krčme se je razlegala dalje ona popevka — kitica za kitico — pevci se niso kar nič dali motiti. To pa je žensko razkačilo še bolj. Kakor besna je razsajala pred gostilnico, in psovke so se ji kar usipale iz ust, in od same togote se je tresla po vsem životu.

Ker pa le ni iz gostilnice bilo nobenega odgovora, je prišepala k vratom in, odprši jih nekoliko, je zakričala v sobo naglo nekaj psovok, potem pa zbežala ... Iz krčme je steklo za njo nekaj gostov, toda le par korakov; vrgli so tudi par kep snega za njo, pa vpili in v ji grozili. Ženska pa je zbežala skokoma po cesti, vodeči proti barju. Napadalci so se takoj vrnili zopet v svojo beznico.

Fran Govekar: *V krvi*. Vir: http://sl.wikisource.org/wiki/V_krvi, 22. 1. 2015.

PPT 13

Skupina 2

Žganja boj in mor napravi,
V žganji brata brat zadavi,
Žganje moža tak znori,
svojo ženo de vmori.
Sveta vera omaguje;
Hudiga se strašno čuje.
Tam, kjer žganje tak pijo,
Kakor svoje dni vodo.
Prazna cerkev tam žaluje
Koder žganje gospoduje;
Le taberne polne so
Pijancov, ki ga luckajo.

Glej možake žganja pjane
In mladenče obdivjane,
Kok požvinili so se!
Groza videti jih je.
Ni device tam poštene,
Pametne ne najdeš žene.
Kjer žganjica gre okolj,
Naj bo brinjovc alj rozolj.

Anton Martin Slomšek:
Žalostna pesem. V: Andrej
Studen: *Pijane zverine*.
Celje, 2009, 110.

PPT 14

Skupina 3

„Kravo ubijem kedar hočem, dokler je moja; zakaj bi svoje žene ne, sej sem ubil svojo lastno, ne pa vaše!“, je na sodnji s strašnimi besedami, ki so razodevale trdo, neusmiljeno in hudiču predano srce, odgovarjal Boštjan, mož, ki so ga že nemarni starši nekrščansko vzgojili, mož, ki je živel brez Boga, brez molitve in brez krščanskega nauka. Kot sin zapitega očeta je namesto v cerkev raje zahajal v gostilno, namesto službe božje in pridige mu je bolj dišalo pijančevanje in hazardiranje. Po krčmah se je potikal tudi po več dni in zapravljal cele kupe denarja. V pijanosti je neprestano pretepal ženo, preklinjal in zanemarjal otroke. Nazadnje je zapil in zaigral vse premoženje ter spravil družino na beraško palico. Žena se je ves čas trudila, da bi preživeli, toda vse, kar je prislužila, ji je Boštjan pobral in napravil za žganje, strup, ki je razjedal družinsko življenje. Neko nedeljo, ko je v gostilni pognal po grlu vse do zadnjega beliča, ki ga je zaslužil, je pridrvel domov, da bi še od žene dobil denar za pijačo. Ker od nje ni dobil ničesar, jo je umoril in truplo vrgel v vodo.“

Andrej Studen: Zlo pijančevanje in hudodelstvo. *Acta histriae*. Koper, 2007, 15/1, 115.

PPT 15

Skupina 4

» Žganje, rozolj in vse druge slaščice, so deklicam smrtni strup. Taka pijača milo teče po grlu, zadnjič pa pikne kakor gad, in rani ko strupena kača. Grd, da ni gršega, je pijanec; - ali sedemkrat grša je pijanka: ona še svojega sramu ne pokrije in kako bi ostala čista devica.«

Anton Martin Slomšek: *Krščansko devištvo. Nauki, vzgledi in molitve za dekleta*. V: Andrej Studen: *Pijane zverine*. Celje, 2009, 100.

PPT 16

Ženska – dvojna žrtev alkoholizma

- Ženske so bile iz gostiln izključene.
- Ženske, ki so uživale alkohol stigmatizirane, veljale za pijanke ali prostitutke.
- Pijančevanje žensk zlasti obsoja katoliška cerkev.
- Alkoholiki pogosto nasilni do žena.
- Žena je za pijanca „moderna sužnja“.

PPT 17

Rešitve preverjanja

- 1. Odgovora a in c
- 2. Družinske stiske, prostorska utesnjenost doma, zabava, preživljanje prostega časa, vsakdanje skrbi
- 3. Meščani so zahajali v ugledne gostilne, večinoma uživali vino, manj alkoholizma, ker se to za meščana ni spodobilo, družinsko življenje jih odvrča od alkoholizma
- 4. a4, b6, c2, d1

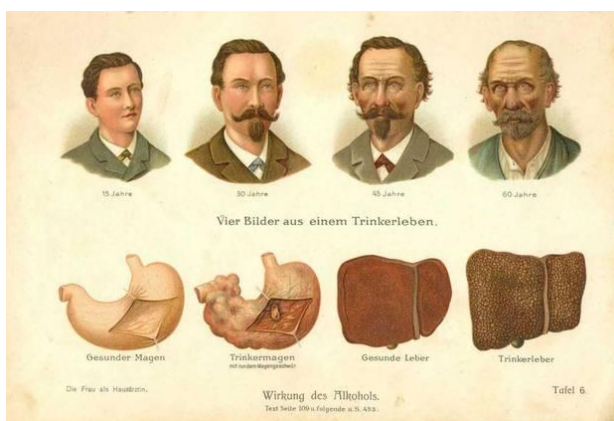
PPT 18

Priloga 2 Gradivo za parno delo

Nasilje v družini

Vir: <http://www.delo.si/zgodbe/nedeljskobranje/spoznanja-o-zdravju-sveze-ideje-stare-vec-kot-stoletje.html>, 22. 1. 2015.

Vpliv alkohola na notranje organe

Vir: <http://www.delo.si/zgodbe/nedeljskobranje/spoznanja-o-zdravju-sveze-ideje-stare-vec-kot-stoletje.html>, 22. 1. 2015.

„Vedno hujše je bilo življenje. Začela sva z ženo prodajati kos za kosom pohištva in se seliti iz slabih stanovanj v še slabša stanovanja. In potem je začela še ona bolehati na jeziki in mi umrla v par mesecih. Pa tudi sam sem omahnil, delati nisem mogle več, zaslužka nisem imel in mati so me vzeli k sebi. Gospod zdravnik, o pijača me je tako daleč spravila.“

Avgust Levičnik, Alkohol in tuberkuloza, *Zlata doba*, letnik 7, 1913, 32–33.

„Zaradi alkohola, ki mu je vdan oče oziroma mož, trpi vsa družina. Nesrečna in trpeča žena pijanca je zanj samo moderna sužnja, otroci pijancev se lačni, zanemarjeni in raztrgani potikajo po cestah. Slabo poučene matere naj bi imele navado, da dajejo otrokom malo vinčka, da bodo laže zobke dobili. Starši, ki dajejo svojim otrokom alkohol, naj bi bili morilci lastnik otrok.“

Leopold Puhar, Delavstvo in alkohol, *Zlata doba*, letnik 7, 1913, 64–67.

Priloga 3 Gradivo za skupinsko delo

Skupina 1

Ženska, ki se je bila vzpričo padca onesvestila, je ležala nekaj minut nepremično na tleh — v umazani snežni brluzgi. Ko pa jo je prebudil mraz, je vzdihnila, sedla, se prijela za glavo, takoj nato pa za koleno in usta. Prebila si je bila ustnice, in kri ji je curela iz njih ... Nekaj hipov je trajalo, predno se je zavedla, kje da je, in kaj se je zgodilo z njo. Potem pa se je dvignila, bolešno vzdihujoč, ter začela kričati, psovati in zmerjati gostilniške goste z grdimi priimki ... Odzval se ji ni nihče. Iz krčme se je razlegala dalje ona popevka — kitica za kitico — pevci se niso kar nič dali motiti. To pa je žensko razkačilo še bolj. Kakor besna je razsajala pred gostilnico, in psovke so se ji kar usipale iz ust, in od same togote se je tresla po vsem životu.

Ker pa le ni iz gostilnice bilo nobenega odgovora, je prišepala k vratom in, odprši jih nekoliko, je zakričala v sobo naglo nekaj psovk, potem pa zbežala ... Iz krčme je steklo za njo nekaj gostov, toda le par korakov; vrgli so tudi par kep snega za njo, pa vpili in v ji grozili. Ženska pa je zbežala skokoma po cesti, vodeči proti barju. Napadalci so se takoj vrnili zopet v svojo beznico.

Fran Govekar: V krvi. Vir: http://sl.wikisource.org/wiki/V_krvi, 22. 1. 2015.

Skupina 2

Žganja boj in mor napravi,
V žganji brata brat zadavi,
Žganje moža tak znori, svojo ženo de vmori.

Sveta vera omaguje;
Hudiga se strašno čuje.
Tam, kjer žganje tak pijo,
Kakor svoje dni vodo.
Prazna cerkev tam žaluje
Koder žganje gospoduje;
Le taberne polne so
Pijancov, ki ga luckajo.
Glej možake žganja pjane
In mladenče obdivjane,
Kok požvinili so se!
Groza videti jih je.
Ni device tam poštene,
Pametne ne najdeš žene.
Kjer žganjica gre okolj,
Naj bo brinjovc alj rozolj.

Anton Martin Slomšek: *Žalostna pesem*. V: Andrej Studen: *Pijane zverine*. Celje: Zgodovinsko društvo, 2009, 110.

Skupina 3

„Kravo ubijem kedar hočem, dokler je moja; zakaj bi svoje žene ne, sej sem ubil svojo lastno, ne pa vaše!“, je na sodnji s strašnimi besedami, ki so razodevale trdo, neusmiljeno in hudiču predano srce, odgovarjal Boštjan, mož, ki so ga že nemarni starši nekrščansko vzgojili, mož, ki je živel brez Boga, brez molitve in brez krščanskega nauka. Kot sin zapitega očeta je namesto v cerkev raje zahajal v gostilno, namesto službe božje in pridige mu je bolj dišalo pijančevanje in hazardiranje. Po krčmah se je potikal tudi po več dni in zapravljal cele kupe denarja. V pijanosti je neprestano pretepal ženo, preklinjal in zanemarjal otroke. Nazadnje je zapil in zaigral vse premoženje ter spravl družino na beraško palico. Žena se je ves čas trudila, da bi preživeli, toda vse, kar je prislužila, ji je Boštjan pobral in zapravljal za žganje, strup, ki je razjedal družinsko življenje. Neko nedeljo, ko je v gostilni pognal po grlu vse do zadnjega beliča, ki ga je zaslužil, je pridrvel domov, da bi še od žene dobil denar za pijačo. Ker od nje ni dobil ničesar, jo je umoril in truplo vrgel v vodo.“

Andrej Studen: Zlo pijančevanje in hudodelstvo. *Acta histriae*. Koper, 2007, 15/1, 115.

Skupina 4

» Žganje, rozolj in vse druge slaščice, so deklicam smrtni strup. Taka pijača milo teče po grlu, zadnjič pa pikne kakor gad, in rani ko strupena kača. Grd, da ni gršega, je pijanec; - ali sedemkrat grša je pijanka: ona še svojega sramu ne pokrije in kako bi ostala čista devica.«

Anton Martin Slomšek: *Krščansko devištvo. Nauki, vzgledi in molitve za dekleta*. V: V: Andrej Studen: *Pijane zverine*. Celje, 2009, 100.

Priloga 4 Seznam slikovnih in pisnih virov

Pisni viri:

- PPT 13 in Vir za skupino 1: Fran Govekar: *V krvi*. Vir: http://sl.wikisource.org/wiki/V_krvi, 22. 1. 2015.
- PPT 10 in Vir 3 na učnem listu za parno delo: Avgust Levičnik, Alkohol in tuberkuloza, *Zlata doba*, letnik 7, 1913, 32–33.
- PPT 6: Leopold Puhar, Delavstvo in alkohol, *Zlata doba*, letnik 7, 1913, 64–67.
- PPT 11 in Vir 4 na učnem listu za parno delo: Leopold Puhar, Delavstvo in alkohol, *Zlata doba*, letnik 7, 1913, 64–67.
- PPT 16 in Vir za skupino 4: Anton Martin Slomšek: *Krščansko devištvo. Nauki, vzgledi in molitve za dekleta*. V: Andrej Studen: *Pijane zverine*. Celje, 2009, 100.

- PPT 14 in Vir za skupino 2: Anton Martin Slomšek: *Žalostna pesem*. V: Andrej Studen: *Pijane zverine*. Celje, 2009, 110.
- PPT 15 in Vir za skupino 3: Andrej Studen: Zlo pijančevanje in hudodelstvo. *Acta histriae*. Koper, 2007, 15/1, 115.

Slikovni viri:

- PPT 1: Žganjarska kuga. Vir: <http://www.delo.si/zgodbe/nedeljskobranje/spoznanja-o-zdravju-sveze-ideje-stare-vec-kot-stoletje.html>, 22. 1. 2015.
- PPT 8 in Vir 1 pri parnem delu: Nasilje v družini. Vir: <http://www.delo.si/zgodbe/nedeljskobranje/spoznanja-o-zdravju-sveze-ideje-stare-vec-kot-stoletje.html>, 22. 1. 2015.
- PPT 9 in Vir 2 pri parnem delu: Vpliv alkohola na notranje organe. Vir: <http://www.delo.si/zgodbe/nedeljskobranje/spoznanja-o-zdravju-sveze-ideje-stare-vec-kot-stoletje.html>, 22. 1. 2015.

- Priloga 5 Preverjanje za dijake

Alkoholizem na Slovenskem v 19. stoletju

Preverjanje

1. Obkroži dva razloga, zakaj se je v 19. stoletju med delavstvom povečala poraba alkohola. 2/___

- a) Odpiranje novih gostiln po mestih in predmestjih
- b) Dobre letine grozdja, ki so ga porabili za proizvodnjo vina.
- c) Proizvodnja cenovno dostopnega žganja, ki je bilo cenovno dostopno.
- d) Zaradi povečane rodovitnosti, so imeli ljudje več možnosti za pridelavo.
- e) Obup delavcev zaradi vse slabših gospodarskih razmer.

2. Zakaj so delavci posegali po alkoholu? Navedi vsaj tri razloge. 3/___

3. Primerjaj alkoholizem med delavstvom in meščanstvom. 2/___

4. Poveži pojme na levi strani z razlagami na desni strani. Ni nujno, da vse razlage lahko pripišeš nekemu pojmu. 4/___

- a) ___ Moderna sužnja
- b) ___ Komisija za uničevanje vina
- c) ___ Žganjarska kuga
- d) ___ Protialkoholno gibanje

- 1) gibanje, ki je opozarjalo na nevarnosti alkoholizma
- 2) izraz, ki se je uveljavil v 19. stoletju za vse večji problem alkoholiziranosti prebivalstva
- 3) počasno obolevanje jeter in želodca zaradi večjih količin alkohola
- 4) delavci so pod vplivom alkohola žene dojemali kot lastnino, ki je namenjena služenju
- 5) prostor, kjer so proizvajali žganje

Priloga 6 Rešeno preverjanje

Alkoholizem na Slovenskem v 19. stoletju

Preverjanje

1. Obkroži dva razloga, zakaj se je v 19. stoletju med delavstvom povečala poraba alkohola.
2/___

- a) **Odpiranje novih gostiln po mestih in predmestjih**
- b) Dobre letine grozdja, ki so ga porabili za proizvodnjo vina.
- c) **Proizvajanje cenenega žganja, ki je bilo cenovno dostopno.**
- d) Zaradi povečane rodnosti, so imeli ljudje več možnosti za proslavljanje.
- e) Obup delavcev zaradi vse slabših gospodarskih razmer.

2. Zakaj so delavci posegali po alkoholu? Navedi vsaj tri razloge. 3/___

Družinske stiske, prostorska utesnenost, preživljanje prostega časa, zabava, beg pred delom

3. Primerjaj alkoholizem med delavstvom in meščanstvom. 2/___

Meščani hodili v bolj uglajene gostilne, manj alkoholizma, ker to zanje ni bilo primerno, ravno družinsko življenje jih odvrča od alkohola

4. Poveži pojme na levi strani z razlagami na desni strani. Ni nujno, da lahko vse razlage pripišeš nekemu pojmu.

4/___

- a) 4 Moderna sužnja
- b) 6 Komisija za uničevanje vina
- c) 2 Žganjarska kuga
- d) 1 Protialkoholno gibanje

- 1. gibanje, ki je opozarjalo na nevarnosti alkoholizma
- 2. izraz, ki se je uveljavil v 19. stoletju za vse večji problem alkoholiziranosti prebivalstva
- 3. počasno obolevanje jeter in želodca zaradi večjih količin alkohola
- 4. delavci so pod vplivom alkohola žene dojemali kot lastnino, ki je namenjena služenju
- 5. prostor, kjer so proizvajali žganje
- 6. družba intelektualcev ter umetnikov, ki se je zbirala po Ljubljani in veseljačila

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
POLOŽAJ ŽENSK V INDUSTRIJSKI DRUŽBI**

DATUM:
23. 1. 2014

IME IN PRIIMEK:
JONATAN JERŠIN

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Splošna gimnazija
Razred: 3. letnik
Datum: 8. januar 2014
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Vsakdanje življenje v 19. stoletju- tema iz učbenika: Vsakdanje življenje v 19. stoletju
Učna enota – naslov učne ure: Položaj žensk v industrijski družbi
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- frontalna učna oblika- individualna učna oblika- parna učna oblika- skupinska učna oblika
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razlage- metoda razgovora- metoda slikovne demonstracije- metoda grafične demonstracije- metoda dela s pisnimi viri- metoda dela z IKT (metoda dela z gibljivimi slikami)- metoda dela z IKT (metoda dela z računalniškimi programi)- metoda grafičnih izdelkov
Učne motivacijske tehnike: <ul style="list-style-type: none">- motivacijska tehnika viharjenje idej oziroma brainstorming
UČNI CILJI: Cilji iz učnega načrta: <ul style="list-style-type: none">- Dijaki/-nje raziščejo značilnosti vsakdanjega življenja različnih družbenih skupin v 19. stoletju.- Dijaki/-nje analizirajo spremembe v vrednotah in načinu življenja.- Dijaki/-nje ocenijo pomen širjenja mreže šol in izobraževanja.- Dijaki/-nje ključne značilnosti iz zgodovine načinov življenja v 19. stoletju umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor.- Dijaki/-nje razvijajo spretnost zbiranja in izbiranja informacij iz različnih medijev, kritično presodijo njihovo uporabno vrednost.- Dijaki/-nje oblikujejo svoje mnenje, stališča, interpretacije.- Dijaki/-nje analizirajo večperspektivne zgodovinske vire in ob njih razvijajo sposobnost samostojnega izbiranja in odločanja.- Dijaki/-nje razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije.- Dijaki/-nje razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja.- Dijaki/-nje razvijajo pozitiven odnos do spoštovanja človekovih pravic, enakosti in demokracije.- Dijaki/-nje razvijajo pozitiven odnos do spoštovanja enakosti med spoloma. A. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i>

Ob koncu učne ure dijak/-inja zna:

- naštetih sestavine tradicionalne vloge ženske do 19. stoletja
- opisati življenje plemiške, meščanske in kmečke ženske ter življenje delavke in dekle v industrijski družbi 19. stoletja
- pojasniti razloge, zakaj so bile ženske v 19. stoletju zapostavljene
- naštetih nekaj industrijskih panog, v katerih se je že na koncu 19. stoletja uveljavila ženska delovna sila
- opisati izobraževalne možnosti, ki so bile dostopne ženskam v družbi 19. stoletja
- naštetih poklice, ki so jih opravljale ženske konec 19. stoletja, s posebnim poudarkom na učiteljskem poklicu in njegovih posebnostih
- opredeliti možnosti, ki so jih imele ženske pri študiju na univerzi okoli leta 1900
- naštetih imena držav, v katerih so se najprej pojavila gibanja, ki so si prizadevala za žensko emancipacijo
- opisati zahteve žensk pripadnic gibanja sufražetk, njihovo usodo ter njihove dosežke
- navesti imena najvidnejših osebnosti, ki so delovale v gibanjih za žensko volilno pravico v Veliki Britaniji, Nemčiji in v Habsburški monarhiji
- naštetih imena evropskih držav, v katerih so ženske najprej dobile volilno pravico
- razvrstiti spremembe ženske volilne in glasovalne pravice v zadnjem obdobju habsburške monarhije na današnjem slovenskem ozemlju v kronološko zaporedje
- ovrednotiti takratni odnos družbe do žensk
- ovrednotiti pomen ženskih gibanj za kasnejšo žensko emancipacijo

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- s pomočjo dveh virov opredeliti zahteve žensk po boljšem položaju v družbi
- iz posamezne fotografije razbrati osnovne podatke (kdaj, kje, kako, zakaj)
- pozorno spremljati podrobnosti na posameznih fotografijah in karikaturah
- napraviti kratek povzetek iz kompleksnega besedila
- določiti območja, kjer so ženskam danes sistematično kršene človekove pravice
- sodelovati v skupinah in v parih
- poiskati internetne vire za poglobitev teme

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- obsoditi zločine ravnanje z ženskami najnižjih družbenih slojev
- zavestno delovati za preprečevanje tovrstnih stanj v sodobni družbi
- ceniti dosežke vidnih predstavnic ženskih gibanj za današnjo spolno enakopravnost
- ceniti temeljne človekove pravice ne glede na spol

Učna sredstva:

- učila: zgodovinski vir 1, zgodovinski vir 2, zgodovinski vir 3, učni list 1, učni list 2, PPT predstavitev
- učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

Didaktične etape učnega procesa:

1. PRIPRAVLJANJE ALI UVAJANJE.
2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI ALI USVAJANJE.
3. URJENJE.
4. PONAVLJANJE IN PREVERJANJE

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- sociologija (odnosi med spoloma v zgodovini kot sociološko vprašanje)
- filozofija (nastanek ženskih gibanj kot posledica teorij posameznih filozofov)
- slovenščina (spodbujanje bralne pismenosti in pravopisno ustreznega zapisovanja učne snovi)
- angleščina (branje besedil, branje odlomkov iz člankov, branje karikatur in ogled filmov v angleškem jeziku)

Novi pojmi s pojasnilom:

Bele sužnje – kmečke deklice oziroma služkinje, ki so opravljale dela v mestnih gospodinjstvih. Delodajalci so jih lahko šikanirali, pretepali in zlorabljali, prepovedana jim je bila tudi poroka. Zaradi svoje brezpravnosti so jih imenovali kar »bele sužnje«.

Deklaracija o stališčih («Declaration of sentiments» ali »Seneca Falls Convention») – dokument, ki ga je julija 1848 v Seneca Falls v New Yorku podpisalo 68 žensk in 32 moških. V njem so obsodili patriarhat in se zavzeli za pravičnejšo vlogo žensk v družbi.

Nemško društvo za žensko volilno pravico – društvo, ki sta ga leta 1902 ustanovili Anita Augsburg in Lida Gustava Heyman in ki si je zavzemalo za aktivno politično participacijo žensk v Nemčiji. Leta 1903 se preimenuje v Nemško zvezo za žensko volilno pravico, leta 1906 pa je ta štela že 1500 članic in članov.

Gibanje sufražetk – organizacija, ki si je prizadevala za uveljavitev ženske volilne pravice. Najbolj znano je bilo radikalno krilo sufražetk z imenom Socialna in politična zveza žensk («WSPU» oz. »Women's Social and Political Union»), ki si je na prelomu iz 19. v 20. stoletje z militantnimi protesti prizadevalo za uveljavitev ženske volilne pravice v Veliki Britaniji. Najbolj znani pripadnici sta bili Emmeline in Christabel Pankhurst (mati in hči).

Viri in literatura:

1. Cvirn, J.; Studen, A. (2010). *Zgodovina 3. Učbenik za 3. letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, str. 210-212.
2. Ministrstvo za šolstvo in šport; Zavod RS za šolstvo (2008). Učni načrt za Zgodovino v splošni gimnaziji (obvezni predmet–280 ur). Spletni naslov: http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2014/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (dostop 20. 1. 2015)
3. Selišnik, I. (2008). *Prihod žensk na oder slovenske politike*. Ljubljana: Založba Sophia, str. 57.
4. Serše, A. »Ženske naj bodo doma, naj bodo dobre gospodinje in matere«. V: Mrgole Jukič, T. (1998). *Izobraževanje in zaposlovanje žensk nekoč in danes. Zbornik*. Ptuj: Zgodovinski arhiv, str. 50-60.
5. Spletni članek na Vedežu založbe DZS z naslovom: *Zgodba o tem, kako smo si pridobile volilno pravico*. Spletni naslov: <http://vedez.dzs.si/dokumenti/dokument.asp?id=459> (dostop 20. 1. 2015)
6. Spletni članek z naslovom *Mary Leigh* na spletnih straneh Spartacus Educational. Spletni naslov: <http://spartacus-educational.com/WleighM.htm> (dostop 20. 1. 2015)
7. Wikipedia: geslo *Lady Constance Bulwer-Lytton*. Spletni naslov: http://en.wikipedia.org/wiki/Lady_Constance_Bulwer-Lytton (dostop: 21. 1. 2015)
8. Wikipedia: geslo *Mary Leigh*. Spletni naslov: http://en.wikipedia.org/wiki/Mary_Leigh (dostop: 21. 1. 2015)

9. Wikipedia: geslo *Women's Social and Political Union*. Spletni naslov: http://en.wikipedia.org/wiki/Women%27s_Social_and_Political_Union (dostop 21.1 2015)
10. Wikipedia: geslo *Women's suffrage in the United Kingdom*. Spletni naslov: http://en.wikipedia.org/wiki/Women%27s_suffrage_in_the_United_Kingdom (dostop 21. 1. 2015)
11. Wikipedia: geslo *Women's suffrage*, podgeslo United Kingdom. Spletni naslov: http://en.wikipedia.org/wiki/Women's_suffrage#United_Kingdom (dostop 21. 1. 2015)

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	DIJAK	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(6 minut)	Pozdravim prisotne dijake in vpišem manjkajoče v dnevnik.	Dijaki odzdravijo, dežurni javi imena odsotnih dijakov.	Frontalna oblika Metoda razgovora	
	Današnja učna ura nosi naslov Položaj žensk v industrijski družbi in se deli na pet vsebinskih poudarkov. Obravnavali bomo življenje žensk po posameznih družbenih slojih, krepitev njihove vloge v gospodarstvu, njihov dostop do izobraževanja, njihov boj za politične pravice v Evropi in njihov boj za politične pravice v Habsburški monarhiji.	Dijaki poslušajo razlago in spremljajo PPT prosojnico.	Frontalna oblika Metoda razlage in Metoda grafične demonstracije	PPT predstavitev, stran 2 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Za začetek vas bom vprašal, kakšen položaj ima ženska v današnji družbi. Raziskovali ga bomo po posameznih področjih, ki vam bom jih sproti prikazoval na platno, vi pa boste odgovarjali na moja vprašanja.	Dijaki poslušajo navodila.	Frontalna oblika Metoda razlage	
	Odgovorite mi torej na naslednja vprašanja. Kakšna je danes vloga ženske v družini? Kako sodobna ženska preživlja	Dijaki sproti odgovarjajo na zastavljena vprašanja. Mama, vzgojitelj,	Frontalna oblika Metoda razgovora in Metoda	PPT predstavitev, stran 3 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko

	<p>svoj prosti čas. Kakšne so njene možnosti v izobraževanju? Kakšne so njene zaposlitvene možnosti? Kako visoko lahko napreduje v svoji karieri? Kako je današnja ženska vključena v politiko?</p>	<p>gospodinja, žena. Prosto gibanje, druženje in ustvarjanje. Dostop do najvišjih stopenj izobrazbe. Svobodna izbira poklica (s trdom se da doseči skoraj vse). Načeloma enakopravne moškimi (vendar različno po posameznih poklicih). Zastopanost v vseh organih državne uprave (določeno tudi s kvotami), enakopravno udeleževanje volitev.</p>	<p>dela z IKT (metoda dela z računalniškimi programi)</p> <p>Motivacijska tehnika nevihta možganov oz. brainstorming</p>	<p>platno</p>
	<p>Za ponazoritev naših ugotovitev vam bom prikazal še dve tabeli s spletne strani Statističnega urada Republike Slovenije. Prva prikazuje izobrazbo, druga pa zaposlenost slovenskega prebivalstva obeh spolov.</p>	<p>Dijaki si ogledujejo tabeli.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage in Metoda grafične demonstracije</p>	<p>PPT predstavitev, stran 4</p> <p>Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
	<p>Sedaj si dobljene odgovore prepišite v zvezke na način kot so ti prikazani na naslednji prosojnici. Tretji stolpec pa boste izpolnili za domačo nalogo.</p>	<p>Dijaki prerišejo tabelo in prepišejo vnaprej predvidene odgovore, ki se nanašajo na sodobno žensko. Tretji stolpec pustijo prazen.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda grafičnih izdelkov</p>	<p>PPT predstavitev, stran 5</p> <p>Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUČILNI	UČITELJ	DIJAK	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Življenje žensk v različnih družbenih slojih</p>	<p>Obravnavo nove snovi bomo pričeli z ogledom dveh kratkih posnetkov, ki prikazujeta različen pogled na življenje žensk v 19. stoletju.</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	

(5 minut)	Predvajam oba videoposnetka.	Dijaki si ogledajo videoposnetka.	Frontalna oblika Metoda dela z IKT (metoda dela z gibljivimi slikami)	PPT predstavitev, stran 6 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Kateri videoposnetek vam je bil bolj všeč in s katerim se bolj strinjate? V čem je razlika med obema posnetkoma?	Predvideni odgovori dijakov: bolj všeč nam je bil prvi posnetek, bolj se strinjamo z vsebino drugega, razlika med obema posnetkoma je v načinu dojetja (optimistično proti pesimistično)	Frontalna oblika Metoda razgovora	
	Prepišite podatke s prosojnice in sledite moji razlagi. Plemkinje so živele podobno kot meščanke, ukvarjale so se z vzgojo otrok, imele veliko prostega časa, delati jim ni bilo potrebno. Kmetice in industrijske delavke so morale delati, poleg tega pa je bila njihova obveznost tudi skrb za gospodinjstvo in otroke. V najslabšem položaju so bile kmečke deklet, ki so velikokrat živele življenje suženj, saj so gospodarji lahko počeli z njimi, kar so želeli.	Dijaki poslušajo in prepisujejo s prosojnice.	Frontalna oblika Metoda razlage in Metoda grafičnih izdelkov.	PPT predstavitev, stran 7 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
2. Krepitev vloge žensk v industriji (6 minut)	Prehajamo k drugemu vsebinskem poudarku. Najprej naj nekdo prebere besedilo o ljubljanski tobačni tovarni.	Dijaki poslušajo.	Frontalna oblika Metoda razlage.	
	Poslušam.	Dijak prebere besedilo.	Frontalna oblika Metoda besedne demonstracije in Metoda dela s pisnimi viri	PPT predstavitev, stran 8 in Zgodovinski vir št. 1 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Na prejšnji prosojnici ste lahko videli fotografijo delavk v tobačni tovarni, na naslednji prosojnici pa lahko vidite še štiri prikaze žensk	Predvideni odgovori dijakov so naslednji: najbolj izstopa druga slika, saj prikazuje otroka	Frontalna oblika Metoda razgovora in Metoda	PPT predstavitev, stran 9 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko

	<p>v industriji. Katera izmed slik najbolj izstopa? Zakaj? Kaj torej prikazuje prva slika? Kaj druga? Kaj je prikazano na tretji in kaj na četrti sliki?</p>	<p>oziroma deklico, zaposleno v industriji. Prva slika prikazuje ženske v industriji, moški jih nadzira. Druga slika prikazuje deklico in žensko ob tkalskem stroju. Tretja prikazuje ženske v tobačni tovarni. Četrta prikazuje ženske v orožarski industriji.</p>	<p>slikovne demonstracije</p>	<p>platno</p>
	<p>Prepišite si bistvene podatke, ki se nahajajo ob slikovnem gradivu. Ženske so torej v 19. stoletju kmalu začele prevladovati predvsem v tekstilni industriji, z nakupom svojega stroja pa so lahko šivale tudi doma. Ženska delovna sila je bila nepogrešljiva tudi v tobačnih tovarnah, počasi pa je začel naraščati tudi njihov delež v elektroindustriji.</p>	<p>Dijaki poslušajo in prepisujejo bistvene podatke s prosojnice.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage in Metoda grafičnih izdelkov</p>	<p>PPT predstavitev, stran 9 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
<p>3. Dostop žensk do izobraževanja (8 minut)</p>	<p>Naslednji vsebinski poudarek bomo obravnavali v skupinah. Razdelil vas bom v skupine po 4 in na podlagi odlomka iz besedila o izobraževanju žensk na Slovenskem odgovorili na vprašanja, ki so priložena besedilu. Skupina naj izbere vodjo, zapisovalca, poročevalca in nadzornika dela. Na voljo imate pet minut. Vsi si odgovore na kratko zapišite v zvezke. Na koncu bomo skupaj preverili rešitve. Če želite, lahko besedilo preberete tudi s prosojnice.</p>	<p>Dijaki poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p>	
	<p>Nadzorujem dogajanje.</p>	<p>Dijaki delajo v skupinah.</p>	<p>Skupinska oblika Metoda dela z besedilom in Metoda</p>	<p>Učni list št. 1 (Izobraževanje žensk in vloga učiteljic na Slovenskem konec 19. stoletja) in</p>

			grafičnih izdelkov	Zgodovinski vir št. 2 in PPT predstavitev, stran 10 in 11. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	<p>Poročevalec prve skupine naj prebere rešitve svoje skupine. Poročevalec druge skupine naj prebere svoje rešitve. Poročevalec tretje skupine naj dopolni do sedaj povedano. Poročevalec četrte skupine naj dodatno dopolni odgovore na vprašanja. Poročevalci ostalih štirih skupin lahko povejo, če želijo kaj dodati.</p>	<p>Poročevalca prve in druge skupine podata odgovore. Za prvo vprašanje predvidoma: šole za ročna dela (čipkarske, gospodinjske in šole za šivanje in krojenje). Za drugo: državna šolska zakona in ustanovitev učiteljišč za učiteljice. Za tretje: celibat, omejevanje osebne svobode, z današnjega stališča neustrezno. Za četrto: ker je bila prva višja šola za ženske v slovenskem prostoru. Za peto: ne, ker niso imele vstopa na univerzo. Nato poročevalci obeh skupin dopolnijo odgovore, pri čemer se predvidevajo dodatki k tretjem (vrednotenje) in petem vprašanju.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Učni list št. 1 (Izobraževanje žensk in vloga učiteljic na Slovenskem konec 19. stoletja) in Zgodovinski vir št. 2</p>
	<p>Prva ženska študentka je doštudirala v Švici, vendar pa so jo že ob prvem vstopu v predavalnico ostali študentje izžvižgali, nekaj pa jih je podpisalo peticijo proti vstopu žensk na univerzo. Ženske so sprva lahko študirale le s pomočjo sošolcev, ki so jim poročali, kaj se dogaja na</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	

	predavanjih. Vendar pa je bilo žensk, ki so si upale stopiti v predavalnico vedno več, s tem pa jih je začela sprejemati tudi okolica.			
4. Boj za ženske politične pravice (10 minut)	Prehajamo na četrti vsebinski poudarek. Kaj je predstavljeno na naslednji fotografiji?	Dijaki si ogledujejo fotografijo prisilnega hranjenja sufražetke. Ugibajo odgovore. Ženska, ki rojeva. Ženska, ki jo mučijo. Ženska, ki jo operirajo.	Frontalna oblika Metoda razgovora in Metoda slikovne demonstracije Motivacijska tehnika nevihta možganov oz. brainstorming	PPT predstavitev, stran 12 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Ker noben izmed odgovorov ni pravilen, si oglejmo še povečano fotografijo.	Dijaki si ogledujejo povečavo iste fotografije. Ugibajo odgovore. Ženska na transfuziji. Ženska, ki jo bodo zastrepili. Ženska v komi.		PPT predstavitev, stran 13 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Ker še vedno niste ugotovili pravilnega odgovora, vam bom pokazal še največjo povečavo.	Dijaki si ogledujejo novo povečavo iste fotografije. Ugibajo odgovore. Ženska, ki ji čistijo sinuse. Ženska, ki ji čistijo nos. Ženska, ki ji operirajo nos.		PPT predstavitev, stran 14 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Razlaga fotografije je prikazana na prosojnici.	Dijaki s pomočjo prikaza časopisnega članka, ki vsebuje isto fotografijo, ugotovijo, da gre za prisilno hranjenje skozi nos. Iz razlage na sliki ugotovijo, da je ženska na sliki Constance Lytton.		PPT predstavitev, stran 15 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Prisilno hranjenje, ki je prikazano na sliki, so oblasti izvajale na sufražetkah, ki so med svojo zaporno kaznijo zavračale hrano. Zaradi svojih zahtev po	Dijaki poslušajo.	Frontalna oblika Metoda razlage	

	<p>politični enakopravnosti z moškimi, so jih oblasti zaprle. V zaporih so nato v znamenje protesta množično gladovno stavkale, oblasti pa so se njihovim smrtim izogibale s prisilnim hranjenjem. To so izvajali skozi usta, ob upiranju žensk pa tudi skozi nos. Constance Lytton je izvirala iz ugledne družine, njen oče je bil guverner britanske Indije, vendar se je kljub slavi svoje družine pridružila skrajni veji sufražetk. V njihove vrste je vstopila leta 1908, leta 1909 so jo že prvič zaprli, vendar pa so jo po razkritju identitete izpustili. Isto leto so jo ponovno zaprli, nato pa še tretjič v letu 1910 in četrtič v 1911. Že leta 1910 ji je kap ohromila desno polovico telesa, zaradi posledic zapora in prisilnih hranjenj pa si ni nikoli zares opomogla. Umrta je leta 1923.</p>			
	<p>Sedaj si bomo ogledali zaigrani odlomek enega izmed njenih govorov.</p>	<p>Dijaki si ogledajo videoposnetek.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda dela z IKT (metoda dela z gibljivimi slikami)</p>	<p>PPT predstavitev, stran 16 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
	<p>Prosim, če mi lahko nekdo prebere še naslednji odlomek, ki je prikazan na prosojnici.</p>	<p>Izbrani dijak/-inja prebere odlomek o prisilnem hranjenju v angleškem jeziku.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda dela s pisnimi viri. in Metoda grafične demonstracije</p>	<p>PPT predstavitev, stran 16 in Zgodovinski vir št. 3 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
	<p>Prebrali smo pričevanje druge sufražetke Mary Leight. V javnosti je bilo objavljeno v času prestajanja njene zaporne kazni. Zaradi burnega odziva javnosti, so jo takoj izpustili. Sicer so jo kasneje</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p>	

	<p>še nekajkrat zapri, a je kljub temu doživela bolj svetlo usodo kot Constance Lytton, saj je žvela vse do leta 1978.</p>			
	<p>Sedaj pa si na podlagi daljših povedi, ki so zapisane na prosojnici, naredite kratke zapiske. Lahko jih zapisujete tudi po moji razlagi.</p>	<p>Dijaki poslušajo navodila.</p>		
	<p>Ženske so v francoski revoluciji odigrale pomembno vlogo, vendar jim je bilo v 19. stoletju prepovedano delovanje v politiki. Prvo nestrinjanje z izključitvijo žensk iz političnega življenja je bilo izraženo leta 1848 v Seneca Fallsu v New Yorku, kjer je 62 žensk in 38 moških sprejelo Deklaracijo o stališčih. Ženska gibanja v Evropi sprva niso zahtevala politične emancipacije, ampak le več pravic. Prva o volilni pravici v Evropi spregovori Helene Lange leta 1894. Leta 1902 pa je bilo v Hamburgu ustanovljeno <i>Nemško društvo za žensko volilno pravico</i>, ki se je naslednje leto preimenovalo v <i>Nemško zvezo za volilno pravico</i>. V Nemčiji je bil po letu 1908 zelo opazen porast ženskih društev po letu 1908, imele so že 1500 članov, volilno pravico pa so nemške ženske dobile 1919. Najbolj znamenito od vseh pa je verjetno gibanje sufražetk v Veliki Britaniji. Delovalo je že v drugi polovici 19. stoletja, leta 1903 pa je Emmeline Pankhurst ustanovila</p>	<p>Dijaki prepisujejo najpomembnejše podatke s projekcijskega platna ali zapisujejo po razlagi. V zvezkih imajo predvidoma zapisano naslednje podatke: BOJ ZA ŽENSKE POLITIČNE PRAVICE -v francoski revoluciji ženske pomembne, kasneje ne -v 1848 Seneca Falls (ZDA) sprejmejo Deklaracijo o stališčih -najprej ne zahtevajo politične emancipacije -Helene Lange 1894 prva govori o tem -Hamburg, 1902, ustanovljeno <i>Nemško društvo za žensko volilno pravico</i> -v Nemčiji volilna pravica 1919 -sufražetke že v 19. st., <i>Ženska socialna in politično zveza</i> (radikalna smer v Veliki Britaniji) pa 1903 (ustanovi Emmeline Pankurst)</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage in Metoda grafičnih izdelkov</p>	<p>PPT predstavitev, stran 18 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>

	njegovo radikalno frakcijo, ki se je imenovala <i>Ženska socialna in politična zveza</i> . Prvi dve državi, ki sta ženskam podelile volilno pravico, pa sta bili skandinavski Finska in Norveška, in sicer leta 1906 in 1913, v svetu pa so lahko ženske prvič volile na Novi Zelandiji.	-prvi evropski državi: Finska 1906, Norveška 1913		
5. Boj za politične pravice žensk v habsburški monarhiji	Zadnji vsebinski poudarek današnje ure bo namenjen še političnim pravicam žensk v Avstro-ogrski. Prosil bi vas, da ob moji razlagi prepisete še podatke z naslednje prosojnice.	Dijaki poslušajo.	Frontalna oblika Metoda razlage	
(3 minute)	Edina stranka v habsburški monarhiji, ki se je zavzemala za volilne pravice žensk, je bila socialdemokracija, njena vidna članica, ki se je zavzemala za te pravice, pa je bila Aldeheid Popp. Volilno pravico so nekatere ženske v monarhiji sicer imele, vendar niso imele glasovalne pravice. To je pomenilo, da same niso smele glasovati, so pa lahko pooblastile moškega, da je glasoval namesto njih. Same so lahko volile le leta 1910 na občinskih volitvah, kasneje pa ne več. Ženske so pri nas dobile volilno pravico šele po drugi svetovni vojni.	Dijaki prepisujejo s prosojnice in poslušajo razlago.	Frontalna oblika Metoda razlage in Metoda grafičnih izdelkov	PPT predstavitev, stran 19 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	DIJAK	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(7 minut)	Sedaj pa na podlagi vseh podatkov, ki smo se jih danes naučili, izpolnite zadnji stolpec v tabeli, ki ste jo prerisali na začetku	Dijaki poslušajo navodila za ponavljanje s pomočjo izpolnjevanja tabele.	Frontalna oblika Metoda razlage	

	učne ure. Delali boste v paru sosedom, vsi pa morate imeti na koncu izpolnjeno tabelo v svojih zvezkih. Na voljo imate štiri minute.			
	Preverjam delo v parih in odgovarjam na morebitna vprašanja. Dijakom ponovno prikažem delno izpolnjeno tabelo, ki so jo prepisali na začetku ure.	Dijaki izpolnjujejo tretji stolpec v tabeli.	Parna oblika Metoda grafičnih izdelkov	PPT predstavitev, stran 20 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Sedaj bomo preverili rešitve dveh parov. Najprej naj prebere dijak A. Da primerjamo rešitve še enega para, naj jih prebere še dijakinja B.	Dijaki poslušajo navodila, dijak A. prebere svoje rešitve, za njim pa še dijakinja B.	Frontalna oblika Metoda razgovora	
	Sedaj vam bom pokazal še rešitve, da si lahko popravite kakšen napačen podatek.	Dijaki pogledajo rešitve in popravijo morebitne napake.	Frontalna oblika Metoda grafične demonstracije	PPT predstavitev, stran 21 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Ob koncu ure sledi še učni list za preverjanje oziroma domača naloga, s katero boste utrdili znanje, ki ste ga pridobili v današnji šolski uri. Razdelil vam bom učni list, ki ga boste začeli izpolnjevati v šoli, dokončali doma, na začetku naslednje šolske ure pa bomo preverili rešitve.	Dijaki poslušajo.	Frontalna oblika Metoda razlage	
	Razdelim učne liste.	Vsak dijak prejme svoj učni list.		Učni list št. 2 (Položaj žensk v industrijski družbi: zaključno preverjanje)
	Sedaj ko imate učni list, ga prosim izpolnite. Prikazan je tudi na projekciji.	Dijaki izpolnjujejo učni list za zaključno preverjanje.	Individualna oblika Metoda grafičnih izdelkov.	PPT predstavitev, stran 22 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Sedaj bo zvonilo. Doma dokončajte učni list in se vidimo prihodnjič. Nasvidenje.	Dijaki pospravijo stvari in zapustijo razred.	Frontalna oblika Metoda razlage	

SEZNAM PRILOG:

1. Zapis učne snovi
2. Neizpolnjena učna lista
3. Izpolnjena učna lista
4. Seznam slikovnega gradiva
5. Seznam ostalega gradiva (videoposnetki, tabele, zgodovinski viri)
6. PowerPoint v doc. formatu

PRILOGA 1: ZAPIS UČNE SNOVI

POLOŽAJ ŽENSK V INDUSTRIJSKI DRUŽBI

1. Življenje žensk v različnih družbenih slojih

- Ženske so pripadale petim različnim družbenim slojem: plemkinje, meščanke, kmetice, industrijske delavke in kmečke dekline oz. služkinje
- Plemkinje: ni jim bilo treba delati, vzgajale otroke, lahko so ustvarjale
- Meščanke: podobno kot plemkinje
- Kmetice: delo na polju, gospodinjstvo in vzgoja otrok
- Industrijske delavke: služba, gospodinjstvo in vzgoja otrok
- Služkinje najslabši položaj-imenovali so jih tudi "bele sužnje". Niso se smele poročiti, gospodar jih je lahko šikaniral, pretepal ali zlorabljal

2. Krepitev vloge žensk v industriji

- Ženske tradicionalno prisotne le v kmetijstvu
- Z industrijsko revolucijo narase tudi potreba po delovni sili
- V 19. stoletju ženske vstopajo v malo obrt, narašča njihova vloga v tekstilni industriji (že več kot 50% delovne sile)
- S pojavom šivalnih strojev lahko šivajo tudi doma
- V ostalih panogah delež žensk 4-20 %
- Elektroindustrija: za tekočim trakom 25 %
- Posebnost Ljubljane: tobačna tovarna, leta 1874 od 1266 delavcev že 1154 žensk

3. Dostop žensk do izobraževanja

- Dekleta so pri nas večinoma obiskovala šole za ročna dela (čipkarske, gospodinjске in šole za šivanje in krojenje).
- Država je uredila izobraževanje učiteljic z državnima šolskima zakonoma in ustanovitvijo učiteljskih za učiteljice.
- Za učiteljice je veljal celibat, ki je bil uveden za namen omejevanja osebne svobode, kar je z današnjega vidika neustrezno.
- Ustanovitev srednje dekliške šole je bila pomembna, ker je bila prva višja šola za ženske v slovenskem prostoru.
- Ženske do 1. svetovne vojne večinoma niso imele vstopa na univerzo.

4. Boj za ženske politične pravice

- v francoski revoluciji ženske pomembne, kasneje ne
- v 1848 Seneca Falls (ZDA) sprejmejo Deklaracijo o stališčih
- najprej ne zahtevajo politične emancipacije
- Helene Lange 1894 prva govori o tem
- Hamburg, 1902, ustanovljeno Nemško društvo za žensko volilno pravico
- v Nemčiji volilna pravica 1919

- sufražetke že v 19. st., Ženska socialna in politična zveza (radikalna smer v Veliki Britaniji) pa 1903 (ustanovi Emmeline Pankurst)
- prvi evropski državi: Finska 1906, Norveška 1913

5. Boj za politične pravice žensk v habsburški monarhiji

- Večina strank proti politični emancipaciji žensk
- Zanj se je zavzemala le socialdemokracija, znotraj katere delovala borka za ženske pravice Adelheid Popp
- V razvitih delih monarhije so ženske imele volilno pravico na občinskih volitvah (če so bile posestnice ali obrtnice), vendar niso smele glasovati
- Leta 1910 na občinskih volitvah lahko glasujejo (tudi v Ljubljani)
- Med obema vojnama jim je volilna pravica odvzeta

Zaključni del: Tabela za ponavljanje

Področja	Položaj žensk v sodobnem času	Položaj žensk v 19. stoletju
VLOGA ŽENSK V DRUŽINI:	Mama, vzgojitelj, gospodinja, žena	Mama, vzgojitelj, gospodinja, žena, kmetijska dejavnost
PROSTI ČAS:	Prosto gibanje, druženje in ustvarjanje	Omejeno gibanje, druženje in ustvarjanje z dovoljenjem moža/očeta
IZOBRAŽEVANJE:	Dostop do najvišjih stopenj izobrazbe	Do začetka 20. st. ženske niso imele vstopa na univerze, kasneje jim je to postopoma omogočeno.
KARIERA:	Svobodna izbira poklica (s trudom se da doseči skoraj vse)	Varuške otrok, medicinske sestre, učiteljice (do konca 1. svetovne vojne v javnih službah niso smele sklepati zakonskih zvez).
ZAPOSLOTVENE MOŽNOSTI:	Načeloma enakopravne moškimi (različno po posameznih poklicih)	Poleg naštetih poklicev še delavke v tovarnah in služkinje v meščanskih gospodinjstvih
POLITIKA:	Zastopanost v vseh organih državne uprave (določeno tudi s kvotami) in enakopravno udeleževanje volitev.	Politična aktivnost je bila ženskam strogo prepovedana. Prav tako so bile povsod po Evropi brez volilne pravice.

PRILOGA 2: NEIZPOLNJENA UČNA LISTA

*Učni list 1 je namenjen posamezni skupini (skupinsko delo-tretji vsebinski poudarek)

*Učni list 2 je namenjen posameznemu dijaku (individualno delo-zaključno preverjanje) in je tudi točkovan.

Učni list 1: Izobraževanje žensk in vloga učiteljic na Slovenskem konec 19. Stoletja (v nadaljevanju obarvan modro)

Učni list 2: Položaj žensk v industrijski družbi: zaključno preverjanje (V nadaljevanju obarvan sivo)

DELO V SKUPINAH: IZOBRAŽEVANJE ŽENSK IN VLOGA UČITELJIC NA SLOVENSKEM KONEC 19. STOLETJA

Izobraževanju deklet in žena so bile namenjene predvsem šole za ročna dela, kot so bile čipkarske in gospodinjske šole ter šole za šivanje in krojenje, ki so bile ustanovljene šele v začetku 20. stoletja. /.../ Učiteljišča so bile edine javne šole, ki so dekletom poleg zaposlitve nudile tudi višjo izobrazbo. Meščanska dekleta so se odločala za učiteljski poklic, ki jim je prinesel zaslužek in neodvisnost. To so bile prve intelektualke, ki so vstopale v javno življenje. /.../ Izobrazba učiteljic se je dokončno uredila, ko sta leta 1868 in 1869 izšla državna šolska zakona, z letom 1870 pa so bili ustanovljeni posebni izobraževalni zavodi za učiteljice. /.../ Izobrazba učiteljev in učiteljic je bila z zakonom iz leta 1869 izenačena, vendar je bil zakon kljub vsem prednostim, ki jih je na področju izobraževanja prinesel učiteljicam, njim nenaklonjen in je omejeval nekatere njihove pravice. Določal je, da se ne smejo poročiti, če hočejo obdržati službo. To določbo so na Štajerskem nekoliko omilili, tako da se je učiteljica lahko poročila z učiteljem po priporočilu krajevnega šolskega sveta. V vseh drugih slovenskih deželah pa je bila možnost skoraj povsem izključena. /.../ Leta 1898 so ustanovile Društvo slovenskih učiteljic, ki je skrbelo za njihovo izobraževanje, prirejalo razne izobraževalne tečaje, se zanimalo za vzgojo ženskega učiteljskega naraščaja, v sklopu društva pa so članice lahko uveljavljale različna druga stremljenja. /.../ Slovenske dežele so dobile v primerjavi z drugimi srednjo dekliško šolo dokaj pozno, čeprav so bile zahteve po njej izpostavljene že dokaj zgodaj. V letu 1896 je bila tudi v Ljubljani ustanovljena višja dekliška šola. Dekleta so se na to šolo vpisala po končani ljudski ali meščanski šoli. Šola je imela tri razrede. /.../ Na avstrijskih univerzah ženske vse do leta 1897 niso mogle študirati niti kot redne niti kot izredne slušateljice. /.../ Do leta 1918 je doštudiralo dvanajst Slovenk. Prva med njimi je bila Marija Wrigler, ki je leta 1905 opravila izpit za licejsko učiteljico.

Tabela: Porast števila učiteljic v obdobju 1871-1913

DEŽELA/STANJE	Stanje leta 1871	Stanje leta 1913
Štajerska	3,4 %	44,5 %
Kranjska	10 %	56 %
Primorska	26,3 %	47,8 %
Trst	46 %	50 %
Koroška	9,5 %	32 %

Vir: Serše, A. »Ženske naj bodo doma, naj bodo dobre gospodinje in matere«. V: Mrgole Jukič, T. (1998). *Izobraževanje in zaposlovanje žensk nekoč in danes*. Zbornik. Ptuj: Zgodovinski arhiv, str. 50-60.

Vprašanja:

1. Katere šole za ročna dela so večinoma obiskovala dekleta?
2. S čim je država uredila izobraževanje žensk učiteljic?
3. Kako se imenuje omejevanje pravic do sklepanja zakonske zveze v nekaterih poklicih? Zakaj so ga oblasti izvajale med ženskami, ki so opravljale poklic učiteljice? Ali se ti zdi takšen ukrep ustrezen in primeren tudi za današnji čas?
4. Zakaj je bila ustanovitev srednje dekliške šole v Ljubljani tako pomembna?
5. Ali je bilo univerzitetno izobraževanje žensk do 1. svetovne vojne množično? Odgovor pojasni!

POLOŽAJ ŽENSK V INDUSTRIJSKI DRUŽBI: ZAKLJUČNO PREVERJANJE

1. Kdo, kdaj in kje je ustanovil Žensko socialno in politično zvezo? (3 točke)

_____ (ime in priimek) _____ (leto) _____ (država)

2. Ugotovi katere izmed navedenih trditev so nepravilne! (3 točke)

Meščanska ženska se je lahko ukvarjala z umetnostjo, v prostem času pa je lahko gostila tudi goste, saj je imela na razpolago dovolj služinčadi. DA NE

Najnižji družbeni položaj so imele industrijske delavke, saj se niso smele poročiti, poleg tega pa so jih delodajalci lahko šikanirali in posegali v njihove pravice. DA NE

Ženska 19. stoletja se je lahko izobraževala večinoma le na gospodinjskih šolah. DA NE

Do prve svetovne vojne je delež učiteljic ponekod že presegal delež učiteljev. DA NE

Delo v ljubljanski tobačni tovarni je bilo za ženske zelo neugledno DA NE

V ljubljanski tobačni tovarni so delo žensk nadzirali moški DA NE

3. Naštej evropski državi, ki sta ženskam prvi podelili volilno pravico. Kakšni so bili razlogi, da so ženske v habsburški monarhiji tik pred 1. svetovno vojno uspele pridobiti volilno pravico? Naštej vsaj dva! (4 točke)

Državi: _____ in _____

Razlogi: _____

4. Zakaj sta bili po tvojem mnenju električna in šivalni stroj na koncu 19. stoletja najpomembnejši pridobitvi za ženske. (4 točki)

5. Pojasni pojme: (2 točki)

Bela sužnja _____

Sufražetka _____

6. Dogodke uredi tako, da si bodo sledili v kronološkem zaporedju. (3 točke)

_____ Ustanovitev Nemškega društva za žensko volilno pravico

_____ Začetek prve svetovne vojne.

_____ Ženske v Ljubljani pridobijo glasovalno pravico.

_____ Deklaracija o stališčih

_____ V veljavo stopita šolska zakona, ki tudi v naših krajih uredita položaj učiteljic.

_____ Nastanek Avstroogrske.

7. Ugotovi ali obe karikaturi zagovarjata enako idejo. Kaj pripoveduje prva (levo) in kaj druga (desno)? Kdo je najverjetnejši avtor prve in kdo druge? Katera karikatura je bolj žaljiva? Zakaj so bile ob koncu 19. stoletja karikature sprejemljive, danes pa za nekatere niso?

(6 točk)

Prva karikatura pripoveduje o _____
 Druga karikatura pripoveduje o _____

Najverjetnejši avtor prve karikature je _____
 Najverjetnejši avtor druge karikature je _____

Bolj žaljiva karikatura je _____

Zakaj danes karikature za nekatere ljudi niso sprejemljive?

<http://leighandharriet.blogspot.com/>

<http://media.theweek.com/img/generic/Suffragette3USE.jpg>

Kriterij:

(Skupaj 25 točk)

Št. točk	Ocena	
0-10 točk	negativno	1
11-16 točk	zadostno	2
17-20 točk	dobro	3
21-23 točk	prav dobro	4
24-25 točk	odlično	5
DOSEŽENA OCENA		

PRILOGA 3: IZPOLNJENA UČNA LISTA

DELO V SKUPINAH: IZOBRAŽEVANJE ŽENSK IN VLOGA UČITELJIC NA SLOVENSKEM KONEC 19. STOLETJA

Izobraževanju deklet in žena so bile namenjene predvsem šole za ročna dela, kot so bile čipkarske in gospodinjske šole ter šole za šivanje in krojenje, ki so bile ustanovljene šele v začetku 20. stoletja. /.../ Učiteljišča so bile edine javne šole, ki so dekletom poleg zaposlitve nudile tudi višjo izobrazbo. Meščanska dekleta so se odločala za učiteljski poklic, ki jim je prinesel zaslužek in neodvisnost. To so bile prve intelektualke, ki so vstopale v javno življenje. /.../ Izobrazba učiteljic se je dokončno uredila, ko sta leta 1868 in 1869 izšla državna šolska zakona, z letom 1870 pa so bili ustanovljeni posebni izobraževalni zavodi za učiteljice. /.../ Izobrazba učiteljev in učiteljic je bila z zakonom iz leta 1869 izenačena, vendar je bil zakon kljub vsem prednostim, ki jih je na področju izobraževanja prinesel učiteljicam, njim nenaklonjen in je omejeval nekatere njihove pravice. Določal je, da se ne smejo poročiti, če hočejo obdržati službo. To določbo so na Štajerskem nekoliko omilili, tako da se je učiteljica lahko poročila z učiteljem po priporočilu krajevnega šolskega sveta. V vseh drugih slovenskih deželah pa je bila možnost skoraj povsem izključena. /.../ Leta 1898 so ustanovile Društvo slovenskih učiteljic, ki je skrbelo za njihovo izobraževanje, prirejalo razne izobraževalne tečaje, se zanimalo za vzgojo ženskega učiteljskega naraščaja, v sklopu društva pa so članice lahko uveljavljale različna druga stremljenja. /.../ Slovenske dežele so dobile v primerjavi z drugimi srednjo dekliško šolo dokaj pozno, čeprav so bile zahteve po njej izpostavljene že dokaj zgodaj. V letu 1896 je bila tudi v Ljubljani ustanovljena višja dekliška šola. Dekleta so se na to šolo vpisala po končani ljudski ali meščanski šoli. Šola je imela tri razrede. /.../ Na avstrijskih univerzah ženske vse do leta 1897 niso mogle študirati niti kot redne niti kot izredne slušateljice. /.../ Do leta 1918 je doštudiralo dvanajst Slovenk. Prva med njimi je bila Marija Wrigler, ki je leta 1905 opravila izpit za licejsko učiteljico.

Tabela: Porast števila učiteljic v obdobju 1871-1913

DEŽELA/STANJE	Stanje leta 1871	Stanje leta 1913
Štajerska	3,4 %	44,5 %
Kranjska	10 %	56 %
Primorska	26,3 %	47,8 %
Trst	46 %	50 %
Koroška	9,5 %	32 %

Vir: Serše, A. »Ženske naj bodo doma, naj bodo dobre gospodinje in matere«. V: Mrgole Jukič, T. (1998). *Izobraževanje in zaposlovanje žensk nekoč in danes*. Zbornik. Ptuj: Zgodovinski arhiv, str. 50-60.

Vprašanja:

1. Katere šole za ročna dela so večinoma obiskovala dekleta?
Šole za ročna dela (čipkarske, gospodinjske in šole za šivanje in krojenje).
2. S čim je država uredila izobraževanje žensk učiteljic?
Z državnima šolskima zakonoma in ustanovitvijo učiteljišč za učiteljice.
3. Kako se imenuje omejevanje pravic do sklepanja zakonske zveze v nekaterih poklicih? Zakaj so ga oblasti izvajale med ženskami, ki so opravljale poklic učiteljice? Ali se ti zdi takšen ukrep ustrezen in primeren tudi za današnji čas?
Celibat. Želele so jim omejiti osebno svobodo. Z današnjega stališča je tako ravnanje neustrezno.
4. Zakaj je bila ustanovitev srednje dekliške šole v Ljubljani tako pomembna?
Ker je bila prva višja šola za ženske v slovenskem prostoru.
5. Ali je bilo univerzitetno izobraževanje žensk do 1. svetovne vojne množično? Odgovor pojasni!
Ne, ker ženske do 1. svetovne vojne večinoma niso imele vstopa na univerzo.

POLOŽAJ ŽENSK V INDUSTRIJSKI DRUŽBI: ZAKLJUČNO PREVERJANJE

1. Kdo, kdaj in kje je ustanovil Žensko socialno in politično zvezo? (3 točke)
Emmeline Pankurst (ime in priimek) 1903 (leto) Velika Britanija (država)

2. Ugotovi katere izmed navedenih trditev so nepravilne! (3 točke)
Meščanska ženska se je lahko ukvarjala z umetnostjo, v prostem času pa je lahko gostila tudi goste, saj je imela na razpolago dovolj služinčadi. DA NE

Najnižji družbeni položaj so imele industrijske delavke, saj se niso smele poročiti, poleg tega pa so jih delodajalci lahko šikanirali in posegali v njihove pravice. DA NE

Ženska 19. stoletja se je lahko izobraževala večinoma le na gospodinjskih šolah. DA NE

Do prve svetovne vojne je delež učiteljic ponekod že presegel delež učiteljev. DA NE

Delo v ljubljanski tobačni tovarni je bilo za ženske zelo neugledno DA NE

V ljubljanski tobačni tovarni so delo žensk nadzirali moški DA NE

3. Naštej evropski državi, ki sta ženskam prvi podelili volilno pravico. Kakšni so bili razlogi, da so ženske v habsburški monarhiji tik pred 1. svetovno vojno uspele pridobiti volilno pravico? Naštej vsaj dva! (4 točke)

Državi: Finska in Norveška Razlogi: 1. Zaradi težnje po vključenosti žensk v družbo. 2. Zaradi premožnosti in vpliva nekaterih žensk. 3. Zaradi strahu pred nemiri kot so bili na primer tisti v Veliki Britaniji. 4. Zaradi naraščanja vloge socialdemokracije.

4. Zakaj sta bili po tvojem mnenju elektrika in šivalni stroj na koncu 19. stoletja najpomembnejši pridobitvi za ženske. (4 točke)

S pojavom elektrike so se ženskam odprle široke možnosti zaposlitve v elektroindustriji, hkrati pa so bile lahko vključene v vedno več delovnih procesov, saj fizična moč delavca zaradi pojava novih strojev ni bila več tako pomembna.

S šivalnim strojem so lahko delale tudi doma, delo na stroju pa je bilo tudi hitrejše.

5. Pojasni pojme: (2 točki)

Bela sužnja kmečka dekla oziroma služkinja, ki je opravljala dela v mestnih gospodinjstvih. Delodajalci so jo lahko šikanirali, preteпали in zlorabljali, prepovedana ji je bila tudi poroka. Zaradi svoje brezpravnosti so jo imenovali kar »bela sužnja«.

Sufražetka pripadnica ženskega gibanja, ki si je zavzemala za volilno pravico. Nekatere organizacije sufražetek so bile tudi izrazito militantne (npr. v Veliki Britaniji)

6. Dogodke uredi tako, da si bodo sledili v kronološkem zaporedju. (3 točke)

4 ___ Ustanovitev Nemškega društva za žensko volilno pravico

6 ___ Začetek prve svetovne vojne.

5 ___ Ženske v Ljubljani pridobijo glasovalno pravico.

1 ___ Deklaracija o stališčih

3 ___ V veljavo stopita šolska zakona, ki tudi v naših krajih uredita položaj učiteljic.

2 ___ Nastanek Avstroogrske.

7. Ugotovi ali obe karikaturi zagovarjata enako idejo. Kaj pripoveduje prva (levo) in kaj druga (desno)? Kdo je najverjetnejši avtor prve in kdo druge? Katera

karikatura je bolj žaljiva? Zakaj so bile ob koncu 19. stoletja karikature sprejemljive, danes pa za nekatere niso?

(6 točk)

Prva karikatura pripoveduje o **krivičnem omejevanju ženske volilne pravice**

Druga karikatura pripoveduje o **življenju tipične sufražetke v očeh moških**

Najverjetnejši avtor prve karikature je **sufražetka ali gibanje sufražetk ali ženska.**

Najverjetnejši avtor druge karikature je **nasprotnik gibanja sufražetk ali moški.**

Bolj žaljiva karikatura je **druga.**

Zakaj danes karikature za nekatere ljudi niso sprejemljive? **Zaradi globalizacije so danes karikature, ki jih objavijo v neki državi, moteče za nekoga iz drugega dela sveta. Včasih so bile omejene le na območje ene države in ene kulture, danes pa so karikature globalne, zato se jim v nekaterih kulturah smejejo, v drugih pa lahko postanejo vir sovraštva.**

<http://leighandharriet.blogspot.com/>

<http://media.theweek.com/img/generic/Suffragette3USE.jpg>

Kriterij:

Št. točk	Ocena	
0-12 točk	negativno	1
13-16 točk	zadostno	2
17-20 točk	dobro	3
21-23 točk	prav dobro	4
24-25 točk	odlično	5
DOSEŽENA OCENA		
___ TOČK	___	___

(Skupaj 25 točk)

PRILOGA 4: SEZNAM SLIKOVNEGA GRADIVA

1. PPT, str. 8: Delavke v tobačni tovarni.
Spletni naslov: <http://www.delo.si/assets/media/picture/20121210/002.jpg?rev=6>
2. PPT, str. 9: Delavke v avstrijski tovarni v 19. stoletju.
Spletni naslov: <http://www.gettyimages.com/detail/news-photo/inside-an-austrian-factory-in19th-century-news-photo/150619458>
3. PPT, str. 9: Delavka in deklica ob tekstilnem stroju (*Carolina Cotton Mill*) leta 1908.
Spletni naslov: <http://academic.evergreen.edu/curricular/summerwork/images/Hine,%20Lewis/Hine,%20Child%20in%20Carolina%20Cotton%20Mill,%201908.jpg>
4. PPT, str. 9: Delavke v tobačni tovarni *El Buen Tono* v Mehiki leta 1903.
Spletni naslov: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2686_women_working_in_cigarette_factory.jpg
5. PPT, str. 9: Londonske delavke v orožarski industriji (*Woolwich Arsenal*) leta 1917.
Spletni naslov: [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flickr_-_davehighbury_-_Women_workers_Woolwich_Arsenal_1917_London_\(30\).jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flickr_-_davehighbury_-_Women_workers_Woolwich_Arsenal_1917_London_(30).jpg)
6. PPT, str. 12-15: Prisilno hranjenje Sufražetke skozi nos v zaporu leta 1912.
Spletni naslov: <http://longstreet.typepad.com/thesciencebookstore/images/2008/09/29/repro-suffragist-forced-fed.jpg>
7. PPT, str. 19: Fotografija Adelheid Popp.
Spletni naslov: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e1/Adelheid_Popp.jpg
8. Učni list 2, str. 2: Karikatura, ki prikazuje krivičnost družbenega sistema, ki uspešnim ženskam prepoveduje volilno pravico, dovoljuje pa jo umsko zaostalim in za delo nesposobnim moškim ter alkoholikom in kriminalcem.
Spletni naslov: <http://leighandharriet.blogspot.com/>
9. Učni list 2, str. 2: Karikatura, ki prikazuje štiri življenjska obdobja v življenju povprečne sufražetke (propaganda proti gibanju sufražetk).
Spletni naslov: <http://media.theweek.com/img/generic/Suffragette3USE.jpg>

PRILOGA 4: SEZNAM OSTALEGA GRADIVA (VIDEOPOSNETKI, TABELE, ZGODOVINSKI VIRI)

1. PPT, str. 4: Tabela 1: Prebivalci, stari 15 ali več let, po izobrazbi in spolu.
Vir: SURS. Spletni naslov: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6684
2. PPT, str. 4: Tabela 2: Prebivalci, stari 15 ali več let, po statusu aktivnosti in spolu.
Vir: SURS. Spletni naslov: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6684
3. Učni list 1: Tabela 3: Porast števila učiteljic v obdobju 1871-1913.
Vir: Serše, A. »Ženske naj bodo doma, naj bodo dobre gospodinje in matere«. V: Mrgole Jukič, T. (1998). *Izobraževanje in zaposlovanje žensk nekoč in danes. Zbornik*. Ptuj: Zgodovinski arhiv, str. 50-60.

4. PPT, str. 8: Zgodovinski vir št. 1: Opis tobačne tovarne.

Vir: Selišnik, I. (2008). *Prihod žensk na oder slovenske politike*. Ljubljana: Založba Sophia, str. 57.

5. PPT, str. 10 in Učni list 1: Zgodovinski vir št. 2: Opis ženskega šolstva na Slovenskem konec 19. in v začetku 20. stoletja.

Vir: Serše, A. »Ženske naj bodo doma, naj bodo dobre gospodinje in matere«. V: Mrgole Jukič, T. (1998). *Izobraževanje in zaposlovanje žensk nekoč in danes*. Zbornik. Ptuj: Zgodovinski arhiv, str. 50-60.

6. PPT, str. 17: Zgodovinski vir št. 3: Pričevanje Mary Leigh o prisilnem hranjenju.

Vir: Spletni članek z naslovom Mary Leigh na spletnih straneh Spartacus Educational. Spletni naslov: <http://spartacus-educational.com/WleighM.htm>

7. PPT, str. 6: Videoposnetek št. 1: Ženske 19. stoletja (v angleškem jeziku)

Vir: YouTube. Spletni naslov: <https://www.youtube.com/watch?v=8oLaVek4Gwk>

8. PPT, str. 6: Videoposnetek št. 2: Vloga žensk v 19. stoletju (v angleškem jeziku)

Vir: Youtube. Spletni naslov: <https://www.youtube.com/watch?v=2ttW4UEuMJ4>

9. PPT, str. 16: Videoposnetek št. 3: Serija, ki prikazuje življenje sufražetek z naslovom Shoulder to Shoulder. Epizoda 3: Laddy Constance Lytton (v angleškem jeziku).

Vir: YouTube. Spletni naslov: <https://www.youtube.com/watch?v=VNQXBZf5n6s>

PRILOGA 5: POWERPOINT V DOC. FORMATU

POLOŽAJ ŽENSK V INDUSTRIJSKI DRUŽBI

8. januar 2015

Jonatan Jeršin

Učna ura: Položaj žensk v industrijski družbi

- I. Uvajanje
- II. Obravnava učne snovi:
 - 1. vsebinski poudarek: življenje žensk v različnih družbenih slojih
 - 2. vsebinski poudarek: krepitev vloge žensk v industriji
 - 3. vsebinski poudarek: dostop žensk do izobraževanja
 - 4. vsebinski poudarek: boj za ženske politične pravice
 - 5. vsebinski poudarek: ženske politične pravice v habsburški monarhiji
- III. Urjenje
- IV. Ponavljanje in preverjanje

Uvodni del: Današnja ženska

PODROČJA

- VLOGA ŽENSKÉ V DRUŽINI:
- PROSTI ČAS:
- IZOBRAŽEVANJE:
- KARIERA:
- ZAPOSLOTVENE MOŽNOSTI:
- POLITIKA:

POLOŽAJ

- Mama, vzgojitelj, gospodinja, žena
- Prosto gibanje, druženje in ustvarjanje
- Dostop do najvišjih stopenj izobrazbe
- Svobodna izbira poklica (s trudom se da doseči skoraj vse)
- Načeloma enakopravne moškim (različno po posameznih poklicih)
- Zastopanost v vseh organih državne uprave (določeno tudi s kvotami), enakopravno udeleževanje volitev.

Uvodni del: Današnja ženska

Tabela 1: Prebivalci, stari 15 ali več let, po izobrazbi in spolu, Slovenija, 1. januar 2014

	Skupaj		Moški		Ženske	
	Število	%	Število	%	Število	%
Skupaj	1.760.032	100,0	865.993	100,0	894.039	100,0
Osnovnošolska ali manj	470.104	26,7	192.138	22,2	277.966	31,1
brez izobrazbe	4.941	0,3	1.863	0,2	3.078	0,3
nepopolna osnovnošolska	60.935	3,5	22.774	2,6	38.161	4,3
osnovnošolska	404.228	23,0	167.501	19,3	236.727	26,5
Srednješolska	928.291	52,7	521.587	60,2	406.704	45,5
niža poklicna ipd.	25.624	1,5	14.240	1,6	11.384	1,3
srednja poklicna ipd.	371.481	21,1	240.746	27,8	130.735	14,6
srednja strokovna, srednja splošna	531.186	30,2	266.601	30,8	264.585	29,6
Višješolska, visokošolska	361.637	20,5	152.268	17,6	209.369	23,4
višješolska (prejšnja), višja strokovna	91.189	5,2	40.319	4,7	50.870	5,7
visokošolska 1. stopnje, visokošolska strokovna (prejšnja) ipd.	74.009	4,2	27.365	3,2	46.644	5,2
visokošolska 2. stopnje, visokošolska univerzitetna (prejšnja) ipd.	167.321	9,5	69.405	8,0	97.916	11,0
magisterij znanosti (prejšnji) ipd.	18.860	1,1	8.964	1,0	9.896	1,1
doktorat znanosti	10.258	0,6	6.215	0,7	4.043	0,5

Vir: SURS

Tabela 2: Prebivalci, stari 15 ali več let, po statusu aktivnosti in spolu, Slovenija, 1. januar 2014

	Skupaj		Moški		Ženske	
	Število	%	Število	%	Število	%
Skupaj	1.760.032	100,0	865.993	100,0	894.039	100,0
Aktivni	925.918	52,6	503.178	58,1	422.740	47,3
zaposleni	800.018	45,5	437.643	50,5	362.375	40,5
brezposelni	125.900	7,2	65.535	7,6	60.365	6,8
Neaktivni	834.114	47,4	362.815	41,9	471.299	52,7
učenci in dijaki	83.474	4,7	43.647	5,0	39.827	4,5
študenti	89.324	5,1	37.803	4,4	51.521	5,8
upokojenci	536.896	30,5	223.463	25,8	313.433	35,1
drugi neaktivni	124.420	7,1	57.902	6,7	66.518	7,4

Vir: SURS

Področja	Položaj žensk v sodobnem času	Položaj žensk v 19. stoletju
VLOGA ŽENSK V DRUŽINI:	Mama, vzgojitelj, gospodinja, žena	
PROSTI ČAS:	Prosto gibanje, druženje in ustvarjanje	
IZOBRAŽEVANJE:	Dostop do najvišjih stopenj izobrazbe	
KARIERA:	Svobodna izbira poklica (s trdom se da doseči skoraj vse)	
ZAPOSLOTVENE MOŽNOSTI:	Načeloma enakopravne moškim (različno po posameznih poklicih)	
POLITIKA:	Zastopanost v vseh organih državne uprave (določeno tudi s kvotami) in enakopravno udeleževanje volitev.	

1. Življenje žensk v različnih družbenih slojih

- Posnetek 1: Ženske 19. stoletja
- <https://www.youtube.com/watch?v=8oLaVek4Gwk>

- Posnetek 2: Vloga žensk v 19. stoletju
- <https://www.youtube.com/watch?v=2ttW4UEuMJ4>

1. Življenje žensk v različnih družbenih slojih

- Ženske so pripadale petim različnim družbenim slojem: plemkinje, meščanke, kmetice, industrijske delavke in kmečke dekle oz. služkinje
- Plemkinje: ni jim bilo treba delati, vzgajale otroke, lahko so ustvarjale
- Meščanke: podobno kot plemkinje
- Kmetice: delo na polju, gospodinjstvo in vzgoja otrok
- Industrijske delavke: služba, gospodinjstvo in vzgoja otrok
- Sluškinje najslabši položaj-imenovali so jih tudi "bele sužnje". Niso se smele poročiti, gospodar jih je lahko šikaniral, pretepal ali zlorabljal

2. Krepitev vloge žensk v industriji

- Z ustanovitvijo tobačne tovarne naj bi Ljubljana rešila problem brezposelnosti v mestu. Ljubljanska tobačna tovarna je bila tretja največja v Cislajtitaniji. V glavnem je zaposlovala ženske in prav zato je imela Ljubljana tako velik delež zaposlenih žensk. Služba v tobačni tovarni je bila zelo cenjena, saj je bila plača razmeroma visoka, delavke pa so bile tudi pokojninsko zavarovane. Tobakna tovarna je imela v svojih prostorih celo otroški vrtec.

1. Selišnik, I. (2008). Prihod žensk na oder slovenske politike. Ljubljana: Založba Sophia, str. 57.

2. Krepitev vloge žensk v industriji

- Ženske tradicionalno prisotne le v kmetijstvu
- Z industrijsko revolucijo narase tudi potreba po delovni sili
- V 19. stoletju ženske vstopajo v malo obrt, narašča njihova vloga v tekstilni industriji (že več kot 50% delovne sile)
- S pojavom šivalnih strojev lahko šivajo tudi doma
- V ostalih panogah delež žensk 4-20 %
- Elektroindustrija: za tekočim trakom 25 %
- Posebnost Ljubljane: tobačna tovarna, leta 1874 od 1266 delavcev že 1154 žensk

3. Dostop žensk do izobraževanja: delo v parih

Izobraževanju deklet in žena so bile namenjene predvsem šole za ročna dela, kot so bile čipkarske in gospodinjke šole ter šole za šivanje in krojenje, ki so bile ustanovljene šele v začetku 20. stoletja. /.../ Učiteljščica so bile edine javne šole, ki so dekletom poleg zaposlitve nudile tudi višjo izobrazbo. Meščanska dekleta so se odločala za učiteljski poklic, ki jim je prinesel zaslužek in neodvisnost. To so bile prve intelektualke, ki so vstopale v javno življenje. /.../ Izobrazba učiteljic se je dokončno uredila, ko sta leta 1868 in 1869 izšla državna šolska zakona, z letom 1870 pa so bili ustanovljeni posebni izobraževalni zavodi za učiteljice. /.../ Izobrazba učiteljev in učiteljic je bila z zakonom iz leta 1869 izenačena, vendar je bil zakon kljub vsem prednostim, ki jih je na področju izobraževanja prinesel učiteljicam, njim nenaklonjen in je omejeval nekatere njihove pravice. Določal je, da se ne smejo poročiti, če hočejo obdržati službo. To določbo so na Štajerskem nekoliko omilili, tako da se je učiteljica lahko poročila z učiteljem po priporočilu krajevnega šolskega sveta. V vseh drugih slovenskih deželah pa je bila možitev skoraj povsem izključena. /.../ Leta 1898 so ustanovile Društvo slovenskih učiteljic, ki je skrbelo za njihovo izobraževanje, prirejalo razne izobraževalne tečaje, se zanimalo za vzgojo ženskega učiteljskega naraščaja, v sklopu društva pa so članice lahko uveljavljale različna druga stremjenja. /.../ Slovenske dežele so dobile v primerjavi z drugimi srednjo deklisčko šolo dokaj pozno, čeprav so bile zahteve po njej izpostavljene že dokaj zgodaj. V letu 1896 je bila tudi v Ljubljani ustanovljena višja deklisčka šola. Dekleta so se na to šolo vpisala po končani ljudski ali meščanski šoli. Šola je imela tri razrede. /.../ Na avstrijskih univerzah ženske vse do leta 1897 niso mogle študirati niti kot redne niti kot izredne slušateljice. /.../ Do leta 1918 je doštudiralo dvanajst Slovenk. Prva med njimi je bila Marija Wrigler, ki je leta 1905 opravila izpit za licejsko učiteljico.

- Vir: Serše, A. »Ženske naj bodo doma, naj bodo dobre gospodinje in matere«. V: Mrgole Jukič, T. (1998). *Izobraževanje in zaposlovanje žensk nekoč in danes*. Zbornik. Ptuj: Zgodovinski arhiv, str. 50-60.

3. Dostop žensk do izobraževanja: delo v parih

- Katere šole za ročna dela so večinoma obiskovala dekleta?
- S čim je država uredila izobraževanje žensk učiteljic?
- Kako se imenuje omejevanje pravic do sklepanja zakonske zveze v nekaterih poklicih? Zakaj so ga oblasti izvajale med ženskami, ki so opravljale poklic učiteljice? Ali se ti zdi takšen ukrep ustrezen in primeren tudi za današnji čas?
- Zakaj je bila ustanovitev srednje deklaške šole v Ljubljani tako pomembna?
- Ali je bilo univerzitetno izobraževanje žensk do 1. svetovne vojne množično? Odgovor pojasni!

4. ???

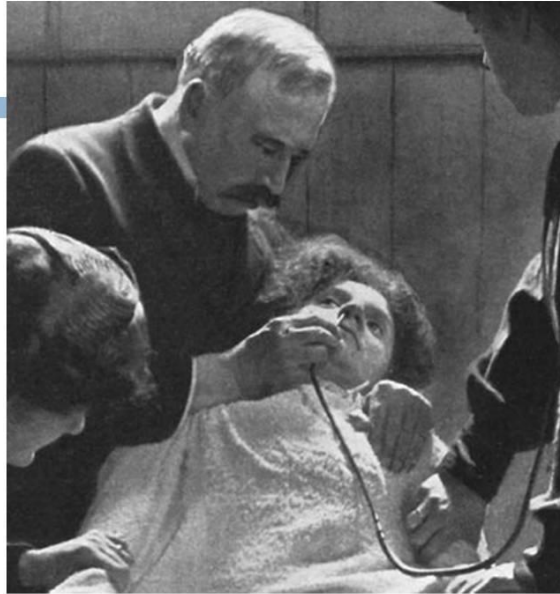
Kaj je predstavljeno na fotografiji?

4 ???

4. ???

THE ILLUSTRATED LONDON NEWS, May 4, 1902

4. Boj za ženske politične pravice

Fotografija prikazuje prisilno hranjenje skozi nos, ki so ga izvajali na jetnicah, ki so bile pripadnice gibanja sufražetek.

Na fotografiji je prikazano prisilno hranjenje Constance Lytton (1869-1929).

FORCIBLE FEEDING THROUGH THE NOSE OF WOMEN SUFFRAGIST PRISONERS,

Pronounced as dangerous by many Leading Members of the Medical Profession.

MISS SYLVIA PANKHURST, in a letter to the "Standard" dated April 23, 1902: "Last Christmas I was, when imprisoned at New Women's Prison, London, treated in a most cruel manner. The doctor used to force me to eat during the terrible feeding, and so on, and so on, and so on."

MRS. ROY BOWTHORPE, who suffered imprisonment aimed with respect to the treatment of Suffragist prisoners: "None but vindictive and self-seeking officials can fail to admit that the Suffragists are political offenders, and ought to be treated as such in prison... It is not only during their hunger, but during their hunger and general misery, it is in those days like animals. To be dragged by force, and pushed to the feeding table, bound to a chair and held down by weight, while a tube is thrust up the nostrils by one doctor and food poured down by another, is to be regarded in every part of each nation and civilized as the most inhuman and cruel thing that can be done."

DR. FRANCIS EDE, of 15, Upper Berkeley Street, Strand, London, who was selected from Archdeacon Phipps on Thursday, April 17, 1902, in a letter to the "Standard" dated the following morning: "Forcible feeding was insisted in some cases for the purpose of giving a woman strength for the purpose of her further imprisonment, and by her the family led by some of the most able but foolish, and by her the most terrible experience that any political offender was to have the morning over from other cells in the prison. It has been observed in the general treatment."

DR. ETHEL SMYTH, M.D., D.Sc., in a letter to the "Times" dated April 17, 1902, in the prison infirmary, says: "It is Lord Basington who, in the fundamental way of the British character is a man of high ability, and one whose more complete force are known, as an evidence of respect, indignation, and shame."

4. Boj za ženske politične pravice

Namig za ogled doma:

Angleška igrana serija, ki prikazuje življenje Constance Lytton, življenje drugih vidnih sufražetek in delovanje samega političnega gibanja

- Dostopno na: YouTube
- SHOULDER TO SHOULDER (BBC, 1974). Episode 3: Laddy Constance Lytton (odlomek)

<https://www.youtube.com/watch?v=VNQXBZf5n6s>

4. Boj za ženske politične pravice:

Pričevanje Mary Leigh o prisilnem hranjenju

"On Saturday afternoon the wardress forced me onto the bed and two doctors came in. While I was held down a nasal tube was inserted. It is two yards long, with a funnel at the end; there is a glass junction in the middle to see if the liquid is passing. The end is put up the right and left nostril on alternative days. The sensation is most painful - the drums of the ears seem to be bursting and there is a horrible pain in the throat and the breast. The tube is pushed down 20 inches. I am on the bed pinned down by wardresses, one doctor holds the funnel end, and the other doctor forces the other end up the nostrils. The one holding the funnel end pours the liquid down - about a pint of milk... egg and milk is sometimes used."

4. Boj za ženske politične pravice

- Ženske so v francoski revoluciji odigrale pomembno vlogo, vendar jim je bilo v 19. stoletju prepovedano delovanje v politiki.
- Prvo nestrinjanje z izključitvijo žensk iz političnega življenja je bilo izraženo leta 1848 v Seneca Fallsu v ZDA (Deklaracija o stališčih).
- Ženska gibanja v Evropi sprva niso zahtevala politične emancipacije.
- Prva o volilni pravici spregovori Helene Lange leta 1894. Leta 1902 pa je bilo v Hamburgu ustanovljeno *Nemško društvo za žensko volilno pravico*.
- V Nemčiji porast društev po letu 1908, volilno pravico ženske dobijo 1919.
- Znamenito je gibanje sufražetek v Angliji. Delovalo je že v 2. pol. 19. st, 1903 pa je Emmeline Pankhurst ustanovila *Žensko socialno in politično zvezo*.
- Prvi državi kjer ženske dobijo volilno pravico: Finska 1906 in Norveška 1913.

5. Boj za politične pravice žensk v habsburški monarhiji

- Večina strank proti politični emancipaciji žensk
- Zanj se je zavzemala le socialdemokracija, znotraj katere delovala borka za ženske pravice Adelheid Popp
- V razvitih delih monarhije so ženske imele volilno pravico na občinskih volitvah (če so bile posestnice ali obrtnice), vendar niso smele glasovati
- Leta 1910 na občinskih volitvah lahko glasujejo (tudi v Ljubljani)
- Med obema vojnama jim je volilna pravica odvzeta

Zaključni del: Ponavljanje

Na podlagi obravnavane snovi izpolnite tretji stolpec v tabeli z začetka ure

Področja	Položaj žensk v sodobnem času	Položaj žensk v 19. stoletju
VLOGA ŽENSK V DRUŽINI:	Mama, vzgojitelj, gospodinja, žena	
PROSTI ČAS:	Prosto gibanje, druženje in ustvarjanje	
IZOBRAŽEVANJE:	Dostop do najvišjih stopenj izobrazbe	
KARIERA:	Svobodna izbira poklica (s trudom se da doseči skoraj vse)	
ZAPOSLOTVENE MOŽNOSTI:	Načeloma enakopravne moškimi (različno po posameznih poklicih)	
POLITIKA:	Zastopanost v vseh organih državne uprave (določeno tudi s kvotami) in enakopravno udeleževanje volitev.	

Področja	Položaj žensk v sodobnem času	Položaj žensk v 19. stoletju
VLOGA ŽENSK V DRUŽINI:	Mama, vzgojitelj, gospodinja, žena	Mama, vzgojitelj, gospodinja, žena, kmetijska dejavnost
PROSTI ČAS:	Prosto gibanje, druženje in ustvarjanje	Omejeno gibanje, druženje in ustvarjanje z dovoljenjem moža/očeta
IZOBRAŽEVANJE:	Dostop do najvišjih stopenj izobrazbe	Do začetka 20. st. ženske niso imele vstopa na univerze, kasneje jim je to postopoma omogočeno.
KARIERA:	Svobodna izbira poklica (s trudom se da doseči skoraj vse)	Varuške otrok, medicinske sestre, učiteljice (do konca 1. svetovne vojne v javnih službah niso smele sklepati zakonskih zvez).
ZAPOSLOTVENE MOŽNOSTI:	Načeloma enakopravne moškimi (različno po posameznih poklicih)	Poleg naštetih poklicev še delavke v tovarnah in služkinje v meščanskih gospodinjstvih
POLITIKA:	Zastopanost v vseh organih državne uprave (določeno tudi s kvotami) in enakopravno udeleževanje volitev.	Politična aktivnost je bila ženskam strogo prepovedana. Prav tako so bile povsod po Evropi brez volilne pravice.

Zaključno preverjanje: delovni list z vprašanji

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
EMANCIPACIJA ŽENSK NA SLOVENSKEM**

DATUM: 16. 1. 2015

IME IN PRIIMEK: Petra Goltnik

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Splošna gimnazija
Razred: 3. letnik
Datum: 16. 1. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Vsakdanje življenje v 19. stoletju.- tema iz učbenika: Razvoj družbe na slovenskem.
Učna enota – naslov učne ure: Emancipacija žensk na slovenskem
Učne oblike: Frontalna učna oblika, individualno delo, skupinska učna oblika.
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">• Metoda razgovora,• metoda razlage,• metoda dela s pisnim virom,• metoda dela s slikovnimi viri.
Učne tehnike: Kviz.
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: <ul style="list-style-type: none">- Razvijajo pozitiven odnos do spoštovanja enakosti med spoloma.- Razvijajo pozitiven odnos o pomenu spoštovanja človekovih pravic, enakosti in demokracije.- Analizirajo spremembe v vrednotah in načinu življenja.- Razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja. B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- Razložiti vzroke, ki so žensko na slovenskem v 19. stoletju postavljali v neenakopraven položaj.- Ovrednotiti položaj slovenske ženske v 19. stoletju.- Našteti najpomembnejše slovenske ženske, ki so zaslužne za emancipacijo na slovenskem.- Našteti tri društva v katerih so delovale slovenske ženske 19. stoletja.- Opisati ključna prizadevanja ženskega gibanja za emancipacijo na slovenskem.- Ovrednotiti, kaj je volilna pravica pomenila za položaj ženske na slovenskem v 19. stoletju. <i>Funkcionalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- Iz vira razbrati ključna prizadevanja ženskega gibanja za emancipacijo na slovenskem.

- sodelovati pri skupinskem delu.
- oblikovati samostojne sklepe in odgovore na vprašanja.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati pozitiven odnos do spoštovanja enakosti med spoloma.
- zaznati nepravilnost v odnosu med spoloma.
- pokazati pozitiven odnos do spoštovanja človekovih pravic, enakosti in demokracije.
- izraziti svoje mnenje o nepravilnosti med spoloma in se zaveda, da je vprašanje aktualno še danes.

Učna sredstva:

- Učila: Delovni list (priloga 3), PPT predstavitev (priloga 8), učbenik (Cvirn, Studen, 2010, str. 244 do 246), učni list z virom: *Ženska v javnosti in v politiki*. (priloga 5), PPT kviz s hiperpovezavami (priloga 7).

- učni pripomočki: Tabla, flomaster, projektor, projekcijsko platno, računalnik, samolepilni lističi, zvezki, pisala.

Didaktične etape učnega procesa:

1. Pripravljanje ali uvajanje.
2. Obravnava nove učne snovi ali usvajanje.
3. Ponavljanje. (sprotno in končno)

Medpredmetne povezave z vsebinami:

Sociologija: Učenci spoznavajo družbeno neenakost, boj za emancipacijo žensk. Učenci spoznavajo družino v 19. stoletju, položaj žensk in spolno delitev vlog.

Novi pojmi s pojasnilom:

Emancipacija: Prizadevaje za enakopravnost.

Viri in literatura:

- Cvirn J., Studen A. *Zgodovina 3, učbenik za 3. letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, 2010, 244 do 246.
- Mahnič, A. *Ženska v javnosti in v politiki*. V: Rimski katolik, 1893, str 453-457.
- Selišnik, I. *Prihod ženske na odes slovenske politike*. Ljubljana: Sophia, 2008, 49 do 67.
- Učni načrt za klasično gimnazijo. Dostopno na: [file:///C:/Documents%20and%20Settings/Simon/My%20Documents/Downloads/un_zgo_klasicna_gimnazija_350_ur_gimn%20\(1\).pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/Simon/My%20Documents/Downloads/un_zgo_klasicna_gimnazija_350_ur_gimn%20(1).pdf), pridobljeno: 20.1.2015.
- Žnidaršič Žagar, S. *Vstop Slovenk v literarni prostor*. Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2009, 249.

Viri za slikovno gradivo: glej priloge.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
7 minut	"Pozdravljeni! Danes se bomo pogovarjali o zelo zanimivi temi, katere naslov boste ugotovili preko kratke uvodne naloge, ki sledi."	Učenci poslušajo navodila.	Metoda razlage. Frontalna oblika dela.	
	<p>Razdeli vsakemu učencu 3 listke. (Učitelj na PPT predstavitvi prikaže PPT 1 in razlaga ob primeru). "Za nalogo potrebujete listke, ki sem vam jih razdelila in pisala. Naloga ima tri primere, gre pa takole: Na PPT se izpiše stavek: Narišite osebo, ki... ...kuha v restavraciji." Pokaže se slika kuharja. "Pri nalogi bomo torej risali. Narišemo osebo, ki jo opisuje stavek." "Ali razumete navodila? Lahko začnemo?"</p> <p>"Narišite osebo, ki zdravi bolnike." "Narišite osebo, ki uči učence." "Narišite osebo, ki neguje pacienta."</p>	<p>"ja."</p> <p>Učenci rišejo. Za vsako risbo imajo na voljo 15-20 sekund.</p>		<p>Samolepilni lističi, pisala, računalnik, projektor, projekcijsko platno.</p> <p>PPT 1.</p>

<p>Med nalogo učitelj pripravi tablo, na katero nariše razpredelnico s tremi razdelki.</p> <p>Pobere listke. "Zdaj pa prosim 2 učenca, da prideta k tabli in prilepita listke s številko ena v prvi razdelek na tabli, listke s številko dve v drugega in listke s številko tri v tretji razdelek."</p> <p>"Ali že veste o čem se bomo danes pogovarjali?" "O čem pa bi se lahko?" "Ja, lahko bi se o poklicih, ampak čaka nas nekaj drugega. Pri tej nalogi me je zanimalo, kakšna bo zastopanost spolov pri vsakem posameznem poklicu. Torej, kolikokrat boste narisali ženski lik in kolikokrat moškega pri vsakem od poklicov. Zato bomo zdaj to zastopanost prešteli."</p> <p>Na tablo zapiše, koliko je pri vsakem poklicu (v vsakem razdelku) moških in koliko ženskih likov.</p> <p>"Kaj ugotavljamo?"</p> <p>"Ugotovili smo torej, da se zastopanost obeh spolov pojavlja približno</p>	<p>Dva učenca, ki se javita, sicer ju določi učitelj razporedita listke po tabli, ostali poslušajo.</p> <p>"Ne."</p> <p>"...O risanju, ...o zdravnikih, ...poklicih."</p> <p>Spremljajo štetje moških in ženskih likov.</p> <p>"Da smo risali oboje."</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	<p>Tabla, flomaster.</p>
--	---	--------------------------	--------------------------

<p>enakomerno, ponekod, celo prevladujejo ženske."</p> <p>"O čem bomo torej govorili?"</p> <p>"Tako je. V zvezke si zapišite naslov. Emancipacija žensk na slovenskem."</p> <p>"Naša učna ura se deli na tri vsebinske poudarke. Prvi je vloga in položaj ženske v 19. Stoletju, nadaljevali bomo s poglavjem, kako so ženske vstopale v javnost in na koncu še boj žensk za volilno pravico."</p> <p>"Danes bomo torej znali: Razložiti vzroke, ki so žensko na slovenskem v 19. stoletju postavljali v neenakopraven položaj, ovrednotiti položaj slovenske ženske v 19. stoletju, naštetih najpomembnejše slovenske ženske, ki so zaslužne za emancipacijo na slovenskem, Našteti tri društva v katerih so delovale slovenske ženske 19. stoletja, Ovrednotiti, kaj je volilna pravica pomenila za položaj ženske na slovenskem v 19. stoletju. Znali bomo tudi pokazati pozitiven odnos do spoštovanja enakosti med spoloma."</p>	<p>"O položaju žensk."</p> <p>Učenci zapišejo naslov in poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	<p>Zvezki, pisala.</p> <p>PPT 2</p>
---	--	------------------------	-------------------------------------

--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Vloga in položaj ženske v 19. stoletju. 8 minut	<p>"Najprej poglejmo, kaj sploh pomeni beseda emancipacija. Bi kdo znal pojasniti? Je torej emancipacija enaka enakopravnosti? Tako je. Pod naslovom Emancipacija ženska na slovenskem zapišite z rdečo emancipacija je prizadevanje za enakopravnost."</p> <p>"Zdaj pa zapišite prvi podnaslov, Vloga in položaj ženske v 19. stoletju. Ob obravnavi snovi si zapisujte glavni poudarki so zapisani na Power Point predstavitvi."</p>	<p>"...enakopravnost."</p> <p>"...ne. Boj za enakopravnost."</p> <p>Učenci zapisujejo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Zvezki, pisala.</p> <p>Računalnik, projektor, platno,</p>
	<p>"Začeli bomo z dvema pisnima viroma, ki sta zapisana na listih, ki vam jih bom razdelila. Na PPT imamo skrajšano verzijo virov, ki nam bo kasneje pomagala pri razgovoru. Preberite."</p>	<p>Učenci preberejo besedilo.</p>	<p>Individualna učna oblika Metoda dela s pisnimi viri.</p>	<p>Učni list z viroma: <i>Ženska v javnosti in v politiki.</i> (priloga 5).</p> <p>PPT 3.</p>
	<p>"O čem govorita besedili?"</p>	<p>"...O ženski."</p> <p>"...o pogledu na žensko."</p>		
	<p>"Ja, tako je. Vira govorita o pogledu na žensko v 19. stoletju, ko je ta vir nastal. Katera pa so glavna sporočila virov?"</p>	<p>"...da je glavni ženski poklic materinstvo."</p> <p>"...da mora biti ženska doma."</p>		
	<p>"Se strinjam. Avtor</p>	<p>"...da naj bo ženska</p>		

	<p>delovanja v družbi. Naslednja ovira je vzgoja in tradicija. Razlikovala se je že vzgoja dečkov in deklic. Deklice so vzgajali v pridna, poslušna, ubogljiva dekleta, med tem, ko so dečki odhajali z očeti v mesto, kjer so opazovali življenje v družbi, se učili postaviti zase, biti odločni, biti vodje, biti samozavestni. Katera je bila še ena ovira ? Za kaj so se ženske borile v bojih za svojo enakopravnost?" "Tako je. Kaj jih torej omejuje?"</p> <p>"Pa vendar so ženske v tem času vse bolj stopale v javnost. Eden pomembnih razlogov je bila uvedba obveznega šolanja za deklice. To je prineslo na eni strani izobraževanje deklic, na drugi strani pa povečane potrebe po učiteljskem poklicu. Posledično, so v učiteljski poklic vstopale tudi ženske. Ki pa učiteljem kljub temu niso bile enakopravne. Učiteljice so imele nižje plače, niso smele biti poročene, do leta 1939 so živele v celibatu. Drugi razlog pa je, da so se ženske vse več zaposlovale v obrti in industriji. Zlasti v tekstilni in elektro . Za</p>	<p>"...da bi lahko volile."</p> <p>"...zakoni."</p>	<p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT 5.</p>
--	--	---	------------------------	---------------

	<p>naš prostor pa je pomembno še zaoslovanje v tobačni tovarni v Ljubljani, kjer se je kot zanimivost, leta 1874 zaposlovalo 72 moških in 1154 žensk." "Prepišite si vsebino iz PPT."</p>			
	<p>"Zdaj pa pogledajmo še naslednje slikovne vire. Kaj vidimo na vseh fotografijah ?</p> <p>"Kaj nam fotografije, slike in karikature povejo o vlogi žensk v času, ki ga predstavljajo?"</p> <p>"Ali lahko torej najdemo trojno vlogo ženske v tem času?" "Katera je to." "Tako je."</p> <p>"Ali vas kateri izmed slikovnih virov na drsnici moti? Se vam zdi, da ne sodi v kontekst, v kakršnem smo danes obravnavali vlogo in položaj ženske?"</p> <p>"Tako je. To fotografijo sem dodala zato, ker sem vas z njo hotela opozoriti na dejstvo, da pa so se kljub temu, kar smo danes povedali, nekatere ženske ukvarjale tudi z literaturo in umetnostjo. To so bile sicer pogosteje ženske iz bogatejših</p>	<p>"...Ženske."</p> <p>"...da so vzgajale otroke. da so bile gospodinje."</p> <p>"...da. Žena, mati in gospodinja."</p> <p>"Da. Ženska ki bere."</p>	<p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT 6.</p>

	<p>slojev, ki so si lahko privoščili služkinje, pa vendar so tudi ženske iz nižjih slojev ozaveščale svoj položaj in kmalu je na dan prišlo njihovo zavedanje o neenakopravnosti in nepravčnosti do ženske v družbi. Ta fotografija nas bo vodila tudi v naslednji vsebinski poudarek, ko bomo spoznali, katere so bile konkretne slovenske ženske, ki so najbolj zaslužne za enakopravnost žensk na slovenskem."</p>			
<p>2.</p> <p>Slovenska ženska začne stopati v javnost.</p> <p>10 minut</p>	<p>"Za naslednje poglavje sem vam pripravila delovne liste, kasneje vas bom razdelila v tri skupine. Za delo potrebujete učbenike, ki jih odprite na strani 245, 246.</p> <p>Prva skupina bo s pomočjo učbenika, na delovnem listu izpolnila okvirček: Prvoborke za pravice slovenskih žensk. Natančnejša navodila imate na PPT. Druga skupina izpolni okvirček</p> <p>Najpomembnejša društva, kjer so delovale slovenske ženske in tretja skupina izpolni okvirček Splošno žensko društvo. Vsi imate natančna navodila zapisana na PPT. Prvih osem učencev po vrsti se</p>	Učenci poslušajo	Metoda razlag e. Frontalna oblika dela.	Učbenik (Cvirn, Studen, 2010, str. 245, 246.) Delovni list (v prilogi 1.) PPT 7.

	<p>usedite malo bolj skupaj, drugih osem in zadnjih osem. Časa imate 4 minute."</p>	<p>Učenci delajo v skupinah.</p>	<p>Skupinska oblika dela.</p>	
	<p>"No, pa preverimo, kako vam je šlo. Iz vsake skupine bom poklicala nekoga, ki bo poročal, kako je skupina izpolnila okvirček, ostali pa si dopolnite še preostala dva prazna okvirčka na delovnem listu. Začnimo s prvo skupino. Učenec 1, povej, katere so ženske, ki jih lahko imenujemo za prvoborke za pravice slovenskih žensk?"</p> <p>"Tako je. Ostali si iz PPT predstavitev prepišite vsaj tri, nujno je, da imate Marijo Murnik Horak. Kdo pa je bila Marija Murnik Horak?"</p> <p>"Tako je, našli ste vse odgovore, ostali si jih zapišite. Pa pogledajmo kako je šlo drugi skupini. Učenec 2, katera so društva v katerih so delovale ženske?"</p>	<p>"...Marija Murnik Horak, Pavlina Pajk, Franja Tavčar, Zofka Kveder in Minka Govekar."</p> <p>"...Prvoborka za pravice slovenskih žensk, organizirala je delo žensk na dobrodelnem in narodnem področju, bila je igralka in recitatorka."</p> <p>"...Gospejino društvo krščanske ljubezni, Družba svetega Cirila in Metoda, Katoliško društvo za delavke, Društvo slovenskih</p>	<p>Frontalna oblika dela. Metoda razgovora.</p>	<p>PPT 8.</p> <p>PPT 9.</p>

	<p>"Tako je. V okvirčke si iz PPT izpišite vsaj tri društva."</p> <p>"S čim pa se je ukvarjalo Splošno žensko društvo? Učenec 3?"</p> <p>"Dobro. Najpomembnejše je torej, da je bilo namenjeno vsem slovenskim ženskam, ne glede na stan in poklic ter pa cilj: prizadevanje za dvig in vzpodbujanje izobraževanja deklic."</p>	<p>učiteljic, Splošno žensko društvo in Žensko telovadno društvo."</p> <p>"...namenjeno je bilo vsem slovenkam, njihov cilj je bilo dvigniti izobrazbo članic ter vzpodbujati izobraževanje revnih in nadarjenih deklic, organiziralo je predavanja, delavnice, razstave."</p>		PPT 10.
<p>3. Vprašanje ženske volilne pravice.</p> <p>7 minut</p>	<p>"Manjkajo nam še odgovori v četrtem okvirčku. Odprite učbenike na strani 246 in si preberite vir Vasilija Melika: Zakaj je vprašanje ženske volilne pravice razburjalo sodobnike. Na PPT imate vprašanja na katera vsak sam odovori. Na voljo imate 2 minuti."</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage. Frontalna oblika dela.</p>	
		<p>Učenci odgovarjajo na vprašanja.</p>	<p>Metoda dela s pisnim virom. Individualna oblika dela.</p>	<p>Delovni list (priloga 1). PPT 11. Učbenik (Cvirn, Studen, 2010, str. 246.)</p>
	<p>"Ste našli odgovore? Torej, ženska volilna pravica je v Habsburški monarhiji</p>	<p>..."ja."</p>	<p>Frontalna oblika dela.</p>	<p>PPT 12. Delovni list (priloga</p>

<p>bila ovirana tudi s strani državne oblasti. Na Slovenskem, so ženske lahko sodelovale pri občinskih volitvah, pogoj za to pa je bil davek. V imenu žensk posestnic in obrtnic je glasoval moški. Kako se vam zdi takšno pravilo?"</p> <p>"Strinjam se z vami. Danes si v resnici niti ne znamo predstavljati takšne neenakopravnosti. Pa vendar. Ali smo danes v Sloveniji moški in ženske enakopravni?"</p> <p>"Prav imate. Tudi danes obstajajo razlike med moškimi in ženskami in pomembno je, da o njih razmišljamo in jih ozaveščamo. Gremo na naslednje vprašanje Kaj pa je prinesel deželni zakon 17. 10. 1910?"</p> <p>"Tako je. Z njim se je izdal nov občinski volilni red s katerim je uvedena prava ženska volilna pravica. Če komu manjka, naj si dopiše."</p>	<p>.."nepravično." "moški so gotovo glasovali po svoje." "...".</p> <p>"Ne. Moški imajo višje plače za enako delo na enakih delovnih mestih, povprečno je več žensk visoko izobraženih, medtem, ko položaje, kjer je potrebna visoka izobrazba zasedajo moški."</p> <p>"Žensko volilno pravico."</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	<p>1).</p>
--	--	--------------------------	------------

<p>"Katere ženske pa so dobile volilno pravico?"</p> <p>"In prve volitve, ko je veljal takšen zakon so se odvijale?"</p> <p>"Res je. Kdo in zakaj je podprl takšen zakon in kdo mu je nasprotoval?"</p> <p>"Odgovor je pravilen. Pričakovanja obojih pa so se na teh volitvah uresničila, SLS je dobila večji delež glasov in tako so liberalci izgubili gospostvo v ljubljanskem občinskem svetu. "</p>	<p>"Ženske davkoplachevalke, stalno nameščene učiteljice, stalno ali začasno upokojene učiteljice."</p> <p>"23. 4. 1911."</p> <p>"Podprla ga je Slovenska ljudska stranka, ker je računala je na glasove žensk, nasprotovali pa so mu liberalci, ker ne bi dobili ženskih glasov."</p>		
--	--	--	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
13 minut	"Zaključno ponavljanje bomo izvedli v obliki kviza. Pripravila sem vprašanja iz današnje snovi. Na tabli imamo razpredelico s tremi razdelki. To pomeni, da se bomo zopet razdelili v tri skupine,	Poslušaj navodila.	Frontalna oblika. Metoda razlag e.	

	<p>pravilni odgovor šteje eno točko, zmagovalna skupina pa dobi nagrado. Vsi razumete?"</p> <p>"Vsedite se tako, kot ste sedeli prej."</p> <p>"Pripravila sem PPT Kviz s hiperpovezavam. Na PPT 1 imamo mrežo. Prva skupina, izberite okvirček, za katerim se skriva vaše vprašanje. Ko slišite zvonec (na PPT), morate takoj odgovoriti, sicer ne dobite točke. Štejejo samo popolnoma pravilni odgovori."</p> <p>(Učenci izberejo okvirček, učitelj ga klikne, nato se izpiše vprašanje. Ko se sliši zvonec, morajo učenci odgovoriti in izpiše se pravilen odgovor. Če so učenci odgovorili prav, jim učitelj na tablo z razpredelnico zapiše eno točko. Nato okvirček izbira druga skupina. Igra se konča pri tretji skupini. Tri minute pred zvonjenjem šolskega zvonca učitelj sešteje točke in razglasi zmagovalca.)</p>	<p>"...da."</p> <p>Poslušajo. Izbirajo vprašanja in odgovarjajo</p>	<p>Kviz. Skupinska oblika in frontalna oblika dela.</p>	<p>Tabla z razpredelnico, flomaster.</p> <p>PPT kviz s hiperpovezavami. (priloga 7)</p>
--	---	---	---	---

	<p>"Zmagala je torej ___ skupina, za kar jim iskreno čestitamo." PPT kviz s hiperpovezavami vam bom poslala na maile, kjer lahko ponavljate za ocenjevanje. Za domačo nalogo mora do naslednjč, vsak od vas pripraviti tri vprašajna z odgovori iz celotne snovi. Vprašanja z odgovori morajo biti zapisana na posebnem listu. Torej, ne v zvezku. Potrudite se in poskusite od treh postaviti vsaj eno težko vprašanje, ki bo zahtevalo dolg odgovor. To bomo uporabili za naslednjo uro ponavljanja in če bodo vprašanja dobra, bom nekatera uporabila v preverjanju znanja za oceno."</p> <p>"Zmagovalna skupina je domače naloge oproščena. Hvala za danes."</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	
--	--	--------------------------	--	--

SEZNAM PRILOG:

1. Zapis učne snovi za 1. vsebinski poudarek.
2. Zapis učne snovi za 2. in 3. vsebinski poudarek.
3. Neizpolnjen delovni list.
4. Izpolnjen delovni list.
5. List z viroma: *Ženska v javnosti in v politiki*.
6. Seznam slikovnega gradiva (navedba literature, str.) po številkah diapozitivov ali strani na Power Pointu.
7. PPT kviz s hiperpovezavami.
8. Power Point v doc. formatu.

Priloga 1: Zapis učne snovi za 1. vsebinski poudarek:

EMANCIPACIJA ŽENSK NA SLOVENSKEM

1. Vloga in položaj ženske v 19. stoletju

Ženske v 19. stoletju v neenakopraven položaj potiska: materinstvo, pogled na žensko, zakoni in vzgoja ter tradicija.

Z uveljavitvijo obveznega šolanja za dečke in deklice, so se začele izobraževati tudi deklice, poleg tega se je povečala potreba po učiteljih in na mesto učitelja so stopile tudi ženske. Položaj žensk se je spremenil tudi zaradi tega, ker so ženske začele vse bolj vstopati v industrijo, še posebej elektro in tekstilno, ženske v Ljubljani pa so se zaposlovale tudi v Tobačni tovarni.

Priloga 2: Zapis učne snovi za 2. in 3. vsebinski poudarek:

1. Prvoborke za pravice slovenskih žensk:

- Marija Murnik Horak,
- Pavlina Pajk,
- Franja Tavčar,
- Zofka Kveder,
- Minka Govekar.

Marija Murnik Horak:

- Prvoborka za pravice žensk na slovenskem.
- organizirala je delo žensk na dobrodelnem in narodnem področju.

2. Društva v katerih so delovale slovenske ženske:

- Gospejino društvo krščanske ljubezni,
- Katoliško društvo za delavke,
- Društvo slovenskih učiteljic,
- Splošno žensko društvo
- Žensko telovadno društvo.

ŽENSKA STOPI V JAVNOST (70. leta 19. stoletja)

3. Splošno žensko društvo:

- Namenjeno vsem slovenskim ženskam, ne glede na stan in poklic.
- Delovalo je v letih 1901-1945.
- Cilj: Dvigniti izobrazbo članic ter vzpodbujati izobraževanje revnih in nadarjenih deklic.
- Organiziralo je tečaje, predavanja, delavnice, predstave.
- Prizadevalo si je za zaščito nezakonskih mater in otrok, ločenih vdov, mater in samskih žensk.

4. Vprašanje ženske volilne pravice:

1. 17. 10. 1910 je bila uvedena ženska volilna pravica na slovenskem.
2. Volilno pravico so dobile ženske davkoplačevalke, stalno nameščene učiteljice, stalno ali začasno upokojene učiteljice.
3. Prve volitve so bile izvedene 23. 4. 1911.
4. Udeležbo žensk na voliščih je podprla Slovenska ljudska stranka, nasprotovali pa so ji liberalci, ki so z udeležbo žensk na volitvah, ki so glasove namenile Slovenski ljudski stranki, izgubili gospostvo v ljubljanskem občinskem svetu.

Priloga 3: Neizpolnjen delovni list.

1. Prvoborke za pravice slovenskih žensk:

Marija Murnik Horak:

2. Društva v katerih so delovale slovenske ženske:

**ŽENSKA STOPI V JAVNOST
(70. leta 19. stoletja)**

3. Splošno žensko gibanje:

4. Vprašanje ženske volilne pravice:

Priloga 4: Izpolnjen delovni list.

1. Prvoborke za pravice slovenskih žensk:

- Marija Murnik Horak,
- Pavlina Pajk,
- Franja Tavčar,
- Zofka Kveder,
- Minka Govekar.

Marija Murnik Horak:

- Prvoborka za pravice žensk na slovenskem.
- organizirala je delo žensk na dobrodelnem in narodnem področju.

2. Društva v katerih so delovale slovenske ženske:

- Gospejino društvo krščanske ljubezni,
- Katoliško društvo za delavke,
- Društvo slovenskih učiteljic,
- Splošno žensko društvo
- Žensko telovadno društvo.

ŽENSKA STOPI V JAVNOST (70. leta 19. stoletja)

3. Splošno žensko društvo:

- Namenjeno vsem slovenskim ženskam, ne glede na stan in poklic.
- Delovalo je v letih 1901-1945.
- Cilj: Dvigniti izobrazbo članic ter vzpodbujati izobraževanje revnih in nadarjenih deklic.
- Organiziralo je tečaje, predavanja, delavnice, predstave.
- Prizadevalo si je za zaščito nezakonskih mater in otrok, ločenih vdov, mater in samskih žensk.

4. Vprašanje ženske volilne pravice:

1. 17. 10. 1910 je bila uvedena ženska volilna pravica na slovenskem.
2. Volilno pravico so dobile ženske davkoplačevalke, stalno nameščene učiteljice, stalno ali začasno upokojene učiteljice.
3. Prve volitve so bile izvedene 23. 4. 1911.
4. Udeležbo žensk na voliščih je podprla Slovenska ljudska stranka, nasprotovali pa so ji liberalci, ki so z udeležbo žensk na volitvah, ki so glasove namenile Slovenski ljudski stranki, izgubili gospodstvo v ljubljanskem občinskem svetu.

Priloga 5: List z viroma: *Ženska v javnosti in v politiki*.

Ženska v javnosti in politiki:

Vir 1: Žnidaršič Žagar, S. Vstop Slovenk v literarni prostor. Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2009, 249.

»V obče moramo trditi, da ženska ni z možem enako sposobna za javno delovanje. Prvič, ženski glavni poklic je biti mater. Materinstvo pa žensko priklene na dom ter jo tako ovira vstrajati v javnosti. Javno poslovanje ženske bi se od časa do časa pretrgalo; to pretrgovanje bi zahtevalo nadomeščanje. S tem bi pa vprava javnih poslov veliko trpela v škodo podložnikov... Dalje pride ženska, predno postane mati, v stan, v katerem se ji bolj spodobi, da se javno ne kaže, ampak da ostane doma... Kdor javno nastopa, vidijo ga vsi. Tudi imamo v misli pred vsem otroke in nezrelo mladino... Naj se tu ne vgovarja, češ, kar otroci vidijo v javnosti, imajo neredkokrat v domači hiši vedno pred očmi... Javnost je nekaj drugačnega nego oži krog domače hiše; isto, kar je doma naravno, postane v javnosti pohujšljivo. Zakaj pa se ne greš umivat in česat na veliki mestni trg, kar doma storiš vsaki dan?... Vemo pač, kako plodna je otroška domišljija... Vzemimo žensko v času očitne nosečnosti... Odrasli res, da se ne pohujšajo, a nevarnost je za otroke in nedorasle, kateri s posebno opazovalnostjo tako radi vlovijo vsako besedo in vsak pogled ter globoko v spomin vtisnejo. Tako pridejo pred časom do spoznanja naravnih tajnosti, kar pogubno vpliva na njih nravnosti.«(453-453)

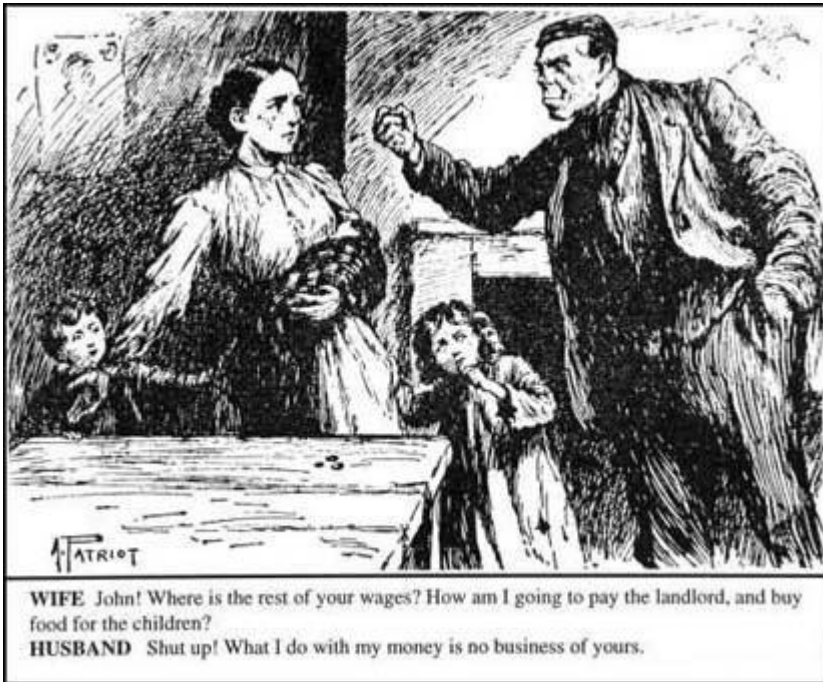
Vir 2: Cvirn, J. Studen, A. Zgodovina 3, učbenik za tretji letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 2010, 244.

"..." Ženskam je svetoval: "Žena deluj privatno, deluj v ožjem krogu družine, a v javnost ne zahajaj! /.../ Žena v javnosti – molči!"

Priloga 6: Seznam slikovnega gradiva (navedba literature, str.) po številkah diapozitivov ali strani na Power Pointu.

PPT 6:

1. Odnos v družini.

Vir: <http://spartacus-educational.com/Wmarriage.htm>. Pridobljeno: 12. 1. 2015.

2. Ženska z otrokom.

Vir: <http://www.aleksandrinke.si/aleksandrinke/zgodovina/>. Pridobljeno: 12. 1. 2015.

3. Ženska, ki bere.

Vir: <http://blogs.library.duke.edu/rubenstein/2009/12/17/take-up-my-pen/>. Pridobljeno: 12. 1. 2015.

4. Ženske pri delu.

Vir: <http://www.lauraagustin.com/wp-content/uploads/2012/02/HollSeamstresses.jpg>. Pridobljeno: 12. 1. 2015.

5. Ženska pri delu:

Vir: <http://amautobio.wikispaces.com/Lowell+Girls+And+the+Early+Labor+Movement>.
Pridobljeno: 12. 1. 2015.

6. Ženska v kuhinji.

Vir: <http://www.cam.ac.uk/sites/www.cam.ac.uk/files/inner-images/141006-smithsonian-making-homemaker-inset.jpg>. Pridobljeno: 12. 1. 2015.

Priloga 7: Kviz s hiperpovezavami na PPT.

PPT 1:

KVIZ: Ženska emancipacija na slovenskem

1A

2A

3A

4A

1B

2B

3B

4B

1C

2C

3C

4C

1Č

2Č

3Č

4Č

1D

2D

3D

4D

Izberi okvirček, klikni nanj in pokazalo se bo vprašanje. Prižgi si zvočnik, saj si s časom odgovarjanja omejen. Ko zazvoni, se prikaže še odgovor.

PPT 2:

Kdo je bila Marija Murnik Horak?

Bila je prvoborka za pravice slovenskih žensk. Bila je igralka in recitatorka. Organizirala je delo žensk na dobrodelnem in narodnem področju.

PPT 3:

Kakšna je bila vloga izobrazbe pri deklicah in ženskah 19. stoletja?

Njihovo življenje ni bilo več skoncentrirano samo na dom, na moža in otroke, ampak so odšle v javnost. Naučile so se izraziti svoje mnenje, postale uspešne v poklicnem življenju, imele so več priložnosti, da so postale enakopravne moškim.

PPT 4:

Kdaj so ženske na slovenskem dobile volilno pravico?

17. 10. 1910.

PPT 5:

Katera politična stranka in zakaj je podpirala udeležbo žensk na voliščih?

**Slovenska ljudska stranka.
Računala je na glasove žensk,
zaradi česar bi zmagala.**

PPT 6:

Kaj povzroči uvedba obveznega šolanja za dečke in deklice?

Uvedba je pomenila obvezno šolanje tudi za deklice, ne samo za dečke, deklice so se torej začele izobraževati. Uvedba obveznega šolstva je povzročila tudi večje potrebe po učiteljskem poklicu, zaradi česar so v vlogo učitelja vstopile tudi ženske.

PPT 7:

**Zakaj je na volitvah 23. 4. 1911
zmagala Slovenska ljudska
stranka?**

**Ker so jo podprle tudi ženske, ki
so takrat imele prvič pravico
voliti.**

PPT 8:

**Primerjaj vzgojo dečkov in deklic v
19. stoletju.**

**Deklice so vzgajali v poslušne,
podredljive, poslušne, med tem, ko
so se dečki lahko izobraževali, z
očeti so hodili v mesta in spoznavali
življenje odločnega, odgovornega,
samozavestnega očeta, v kakršnega
moža so jih tudi vzgajali.**

PPT 9:

Naštej 3 društva v katerih so delovale slovenske ženske v 70. letih 19. stoletja.

**Slovensko žensko društvo,
Društvo slovenskih učiteljic,
Katoliško društvo za delavke.**

PPT 10:

Na kakšne načine so se ženske v drugi polovici 19. stoletja začele pojavljati v javnosti?

Ustanavljale so društva, delovale so kot učiteljice, dobile so volilno pravico, pojavljati so se začele tudi v literaturi in umetnosti.

PPT 11:

Zakaj je bilo ženskam prepovedano ustanavljanje društev?

Družba je bila mnenja, da so ženska društva nepomembna, da ženske niso sposobne voditi društev, niti jih ne potrebujejo. Z delovanjem v društvih bi se zmanjšala vloga ženske doma, kjer je bila po tedanjem mnenju njena prva služba. Menili so, da je delovanje v društvih domena moških.

PPT 12:

Ovrednotite položaj ženske na slovenskem v 19. stoletju?

Ženska v 19. stoletju je imela trojno vlogo. Žena , mati i gospodinja. Njeno življenje je bilo osredotočeno samo na dom, moža in otroke. Ženske v javnosti niso smele delovati, ker je takrat prevladovalo mišljenje, da tega niso sposobne. Toda v 19. stoletju se ženske tudi na slovenskem začnejo vse bolj aktivno pojavljati v javnosti, na glas začnejo izražati idejo o nepravičnem položaju ženske do moškega. Ženske začnejo delovati v društvih, v umetnosti in literaturi, 17. 10. 1910 dobijo tudi volilno pravico.

PPT 13:

Kaj je emancipacija?

**Prizadevanje za
enakopravnost.**

PPT 14:

**Kdaj so ženske na slovenskem
začele stopati v javnost?**

70. leta 19. stoletja.

PPT 15:

Primerjajte vlogo ženske pred in po pridobitvi volilne pravice.

Vloga ženske pred pridobitvijo volilne pravice je bila skoncentrirana na vlogo žene, matere in gospodinje. Preden je pridobila volilno pravico ni imela besede pri odločanju o zadevah, ki so se dogajale v državi, v javnosti. Bila je odvisna od moškega, njena volja ni bila upoštevana

PPT 16:

Kateri so bili glavni razlogi, ki so žensko ovirali na poti k samostojnosti?

Materinstvo, pogled na žensko, zakoni, vzgoja in tradicija.

PPT 17:

**Kaj za žensko enakopravnost
pomeni pravica do volitev?**

**Pomeni pravico do soodločanja
o zadevah v državi.**

PPT 18:

**Kaj je prinesel deželni zakon iz 17.
10. 1910?**

**Z njim se je izdal nov občinski
volilni red s katerim je uvedena
prava ženska volilna pravica.**

PPT 19:

Katere so tri vloge ženske 19. stoletja?

Žena, mati, gospodinja.

PPT 20:

S čim se je ukvarjalo Slovensko žensko društvo?

Prizadevalo si je dvigniti izobrazbo članic ter vzpodbujati izobraževanje revnih in nadarjenih deklic. Organizirali so prireditve, razstave, tečaje.

Priloga 8 : Power Point v doc. formatu.

PPT 1:

Nariši osebo ki...

...kuha v restavraciji.

A cartoon illustration of a chef with a white hat, a yellow crown with the word 'Cook' on it, and a white apron. He is holding a silver spatula and a frying pan, and a small plate of food is floating above him.

1. ...zdravi bolnike.
2. ...streže hrano in pijačo.
3. ...uči učence.
4. ...vodi podjetje.

PPT 2:

EMANCIPACIJA ŽENSK NA SLOVENSKEM

- 1. Vloga in položaj ženske v 19. stoletju.
- 2. Ženska začne stopati v javnost.
- 3. Boj za volilno pravico.

PPT 3:

“Prvič, ženski glavni poklic je mater. Materstvo pa žensko priklene na dom ter jo tako ovira vstrajati v javnosti. Javno poslovanje ženske bi se od časa do časa pretrgalo; to pretrgavanje bi zahtevalo nadomeščanje /.../ Dalje pride ženska, predno postane mati, v stan, v katerem se ji bolj spodobi, da se javno ne kaže, ampak, da ostane doma /.../ Ženskam je svetoval: “Žena deluj privatno, deluj v ožjem krogu družine, a v javnost ne zahajaj! /.../ Žena v javnosti-molči!”

(Anton Mahnič v Rimski katolik, 1894, str. 59.)

PPT 4:

Kaj žensko v 19. stoletju potiska v neenakopraven položaj?

- Materinstvo.
- Razumevanje ženske narave.
- Vzgoja in tradicija.
- Zakoni.

PPT 5:

Kljub temu, je ženska v javnosti vse bolj dejavna.

- Obvezno šolanje.

Potreba po učiteljskem poklicu - **UČITELJICE.**

- Zaposlovanje v obrti in industriji. Tekstilna, tobačna tovarna, elektroindustrija.

PPT 6:

PPT 7:

Slovenska ženska začne stopati v javnost:

1. Skupina: Prvoborke za pravice slovenskih žensk:

- Naštej, vse ženske, ki jih omenja vir.
- V drugem delu okvirčka, pod naslov Marija Murnik Horak zapiši, kdo je bila? Kako je prispevala k emancipaciji slovenskih žensk.

2. Skupina: Društva v katerih so delovale slovenske ženske:

- Naštej društva, ki jih omenja vir.

3. Skupina: Splošno žensko društvo:

- Opiši njegovo delovanje.

PPT 8:

REŠITVE:

1. Skupina: Prvoborke za pravice slovenskih žensk:

- Marija Murnik Horak, Pavlina Pajk, Franja Tavčar, Zofka Kveder in Minka Govekar.
- Marija Murnik Horak:
Prvoborka za pravice slovenskih žensk, organizirala je delo žensk na dobrodelnem in narodnem področju, bila je igralka in recitatorka.

PPT 9:

REŠITVE:

2. Skupina: Društva v katerih so delovale slovenske ženske:

- Gospejino društvo krščanske ljubezni,
- Družba svetega Cirila in Metoda,
- Katoliško društvo za delavke,
- Društvo slovenskih učiteljic,
- Splošno žensko društvo,
- Žensko telovadno društvo.

PPT 10:

• REŠITVE:

3. Skupina: Splošno žensko društvo:

- namenjeno je bilo vsem slovenskim ženam, ne glede na stan in poklic,
- njihov cilj je bilo dvigniti izobrazbo članic ter vzpodbujati izobraževanje revnih in nadarjenih deklic,
- organiziralo je predavanja, delavnice, razstave.

PPT 11:

- 1. Kaj pravi deželni zakon iz 17. 10. 1910?**
- 2. Katere ženske so dobile volilno pravico?**
- 3. Kdaj so bile izvedene prve volitve, kjer je veljal ta deželni zakon?**
- 4. Katere stranke so podprle in katere nasprotovale udeležbi žensk na volišču? Zakaj?**

PPT 12:

1. Kaj pravi deželni zakon iz 17. 10. 1910?

- izdan je nov občinski volilni red s katerim je uvedena prava ženska volilna pravica.

2. Katere ženske so dobile volilno pravico?

Ženske davkoplačevalke, stalno nameščene učiteljice, stalno ali začasno upokojene učiteljice.

3. Kdaj so bile izvedene prve volitve, kjer je veljal ta deželni zakon?

23. 4. 1911.

4. Katere stranke so podprle in katere nasprotovale udeležbi žensk na volišču? Zakaj?

Podprle: Slovenska ljudska stranka. Računala je na glasove žensk, zaradi česar bi zmagala.

Nasprotovale: liberalci. Liberalci ne bi dobili ženskih glasov in s tem izgubili gospostvo v ljubljanskem občinskem svetu.

Univerza v Ljubljani

**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

ZAČETKI IN RAZVOJ JAVNEGA OSNOVNEGA ŠOLSTVA

DATUM: 23. 1. 2015

IME IN PRIIMEK: Maja Sirše

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 3.
Datum: 23. 1. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Razvoj družbe na Slovenskem v 19. stoletju- tema iz učbenika: Razvoj družbe na Slovenskem
Učna enota – naslov učne ure: Začetki in razvoj javnega osnovnega šolstva
Učne oblike: frontalna, individualna, parna, skupinska
Učne metode: metoda razgovora, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije, metoda dela s pisnimi viri
Učne tehnike: brainstorming
UČNI CILJI: <p>A. Cilji iz učnega načrta:</p> <ul style="list-style-type: none">- Ocenijo pomen širjenja mreže šol in izobraževanja za Slovence;- Ključne značilnosti iz slovenske družbene in kulturne zgodovine v 19. stoletju umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor <p>B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)</p> <p><u>Izobraževalni učni cilji</u></p> <p>Ob koncu učne ure dijak zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- naštetih temeljne ideje razsvetljenstva;- utemeljiti, zakaj so evropski razsvetljeni vladarji spodbujali razvijanje šolstva;- povedati, kdo je izvajal osnovno šolstvo pred uvedbo obveznega osnovnega šolstva;- povedati, kdo in kdaj je uvedel obvezno osnovno šolstvo v Habsburški monarhiji ter kako se je imenoval zakon;- povedati, da so v tem času obstajale javne in zasebne osnovne šole;- razlikovati med tremi tipi osnovnih šol (normalka, trivialka, glavna šola);- utemeljiti, zakaj je Marija Terezija uvedla obvezno šolanje za vse;- naštetih in razložiti ukrepe Jožefa II. za izboljšanje javnega šolstva;- razložiti vzroke za slabo obiskovanje osnovnih šol v prvih desetletjih uvajanja osnovnega šolstva;- utemeljiti, zakaj je bil šolski obisk izjemno slab predvsem na podeželju;- razložiti, kakšni so bili materialni pogoji za izvajanje pouka na prehodu v 19. stoletje;- utemeljiti, zakaj so konservativne elite nasprotovale razvoju šolstva konec 18. stoletja;- povedati, kateri zakon je bil sprejet leta 1805 in naštetih nekaj njegovih ukrepov;- povedati, do katerih sprememb je prišlo v osnovnem šolstvu v času Ilirskih provinc;- primerjati šolstvo v habsburški monarhiji konec 18. stoletja in v času Ilirskih provinc;- ovrednoti pomen Valentina Vodnika za razvoj šolstva na Slovenskem;

- razložiti širjenje splošnega izobraževanja v predmarčni dobi;
- naštetih in razložiti, kjer je bil obisk šol v predmarčnem obdobju najslabši in kje največji;
- povedati, kdaj so se uveljavile nedeljske ponavljalne šole in komu so bile namenjene;
- ovrednoti pomen nedeljskih ponavljalnih šol za dvig izobrazbe v slovenskih deželah;
- razložiti dogajanje in zahteve po reformi v šolstvu po marčni revoluciji;
- naštetih in ovrednotiti najpomembnejše pridobitve Zakona o osnovni šoli iz leta 1869.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- s pomočjo projiciranih slik ugotoviti naslov učne ure;
- aktivno sodelovati v skupini in paru;
- samostojno uporabiti pisne vire in iz njih razbrati ustrezne podatke;
- analizirati tabele in druge pisne vire v učbeniku zgodovina 3;
- oblikovati lastno mnenje o pomembnosti izobraževanja.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati zavedanje o pomembnosti izobraževanja.

Učna sredstva:

- **učila:** PPT predstavitev, zapis učne snovi, učni list, učbenik Zgodovina 3 (Cvirn, Studen, 2010).
- **učni pripomočki:** računalnik, LCD projektor, platno, zvezek, tabla, flomaster, pisalo.

Didaktične etape učnega procesa:

Ponavljjanje, obravnava učne snovi, preverjanje.

Medpredmetne povezave z vsebinami:

Sociologija – šolanje

Slovenščina – zapisovanje učne snovi, govorno komuniciranje, branje učbenika.

Novi pojmi s pojasnilom:

- Splošni šolski red: zakon iz leta 1774, s katerim je bila v Habsburški monarhiji uvedena obveznost izobraževanja otrok, starih med 6 in 12. letom.
- Trivialke: eno ali dvorazredne šole na podeželju, kjer so se otroci učili verouka, osnov branja, pisanja in računanja.
- Normalke: štirirazredne šole, ki so pripravljale otroke na pedagoški poklic ali za nadaljnji študij na gimnazijah.
- Glavne šole: trirazredne šole v mestih, kjer so se učili še nemščine in latinščine.
- Nedeljske osnovne šole: šole, ki so bile namenjene predvsem kmečki mladini, stari med 12 in 15 let, in so služile kot obvezen način »ponavljalnega pouka«.

Viri in literatura:

1. Cvirn J., Studen A. (2010). Zgodovina 3. Učbenik za 3. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
2. Gabrič A. (2009). Sledi šolskega razvoja na Slovenskem (Elektronski vir). Ljubljana: Pedagoški inštitut. <http://sistory.si/publikacije/prenos/?urn=SISTORY:ID:913> (Dostop: 10. 1. 2015).
3. Učni načrt. Zgodovina: gimnazija: splošna gimnazija: obvezen predmet (280 ur). (2008) Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.

http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2010/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Dostop: 4. 1. 2015).

- Šverc A., et. al. (2007). Slovensko šolstvo včeraj, danes, jutri. Ljubljana, Ministrstvo za šolstvo in šport. http://wff1.ff.uni-lj.si/oddelki/zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/Elekknjige/MSS/SLOVENSKO_SOLSTVO_VCERAJ_DANES_JUTRI.pdf (Dostop: 4. 1. 2015).

Seznam slikovnega gradiva po številkah drsnic na PPT predstaviti in na učnem listu

1. PPT 1

Razred v 19. stoletju

Šverc A., et. al. (2007). Slovensko šolstvo včeraj, danes, jutri. Ljubljana, Ministrstvo za šolstvo in šport, str. 43. http://wff1.ff.uni-lj.si/oddelki/zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/Elekknjige/MSS/SLOVENSKO_SOLSTVO_VCERAJ_DANES_JUTRI.pdf (Dostop: 4. 1. 2015).

Učni pripomočki

http://www.os-mostnasoci.si/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=819&Itemid=132 (Dostop: 20. 1. 2015).

Kaznovanje otrok

http://www2.arnes.si/~solmuz/razstave/slike/sola_tepe_v.jpg (Dostop: 12. 1. 2015).

Marija Terezija

http://sl.wikipedia.org/wiki/Marija_Terezija (Dostop: 12. 1. 2015).

2. PPT 3 in PPT 5

Marija Terezija

http://sl.wikipedia.org/wiki/Marija_Terezija (Dostop: 12. 1. 2015).

3. PPT 7 in PPT 18

Blaže ino Nežka v nedeljski šoli

http://sl.wikisource.org/wiki/Kazalo:Slomsek_Blaze_ino_Nezica_v_nedeljski_soli.djvu (Dostop: 10. 1. 2015).

4. PPT 10

Male sive celice.

http://sl.wikipedia.org/wiki/Male_sive_celice (Dostop: 12. 1. 2015).

5. Učni list

Šetina, M. (2002). Zasebno šolstvo v Sloveniji (Diplomsko delo). Ljubljana, Fakulteta za družbene vede, str. 30. <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Setina-Martina.PDF> (Dostop: 10. 1. 2015).

Šolski muzej Slovenije

<http://www.ssolski-muzej.si/slo/exhibits.php?item=22> (Dostop: 10. 1. 2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
3 min	<p>PPT 1: UVOD</p> <p>Pozdravljeni dijaki! Današnja uro bomo obravnavali temo, ki je močno zaznamovala družbo v 19. stoletju. Prosim, če si ogledate naslednje fotografije na PowerPointu ter za vsako povejte prvo asociacijo, ki vam pade na pamet.</p> <p>Pokažem fotografijo Učitelj tepe otroka, nato Razred v 19. stoletju, sledi slika Šolske tablice ter na koncu portret Marije Terezije.</p> <p>Medtem, ko dijaki naštevajo pojme, jih sprti zapisujem na belo tablo.</p> <p>Tako, pa poglejmo, katere pojme smo zapisali. Lahko na podlagi teh pojmov sklepate, o čem se bomo danes pogovarjali?</p> <p>PPT 2: ZAČETKI IN RAZVOJ JAVNEGA OSNOVNEGA ŠOLSTVA</p> <p>Da, res je. Danes boste znali povedati, kdo in kdaj je uvedel obvezno osnovno šolstvo v Habsburški monarhiji ter kako se je imenoval zakon, razlikovati med tremi tipi osnovnih šol, naštetih in razložiti ukrepe Jožefa II. za izboljšanje javnega šolstva, razložiti vzroke za slabo obiskovanje osnovnih šol v prvih desetletjih</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki povedo asociacije: kaznovanje otroka, šola, razred, šolska tablica, Marija Terezija, itd.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijak odgovorijo: o razvoju šolstva.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Motivacijska tehnika brainstorming.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT 1</p> <p>računalnik, LCD projektor, platno, flomaster, bela tabla.</p> <p>PPT 2</p> <p>računalnik, LCD projektor, platno, zvezek, pisalo</p>

	<p>uvajanja osnovnega šolstva, povedati, do katerih sprememb je prišlo v osnovnem šolstvu v času Ilirskih provinc, razložiti širjenje splošnega izobraževanja v predmarčni dobi, povedati, kdaj so se uveljavile nedeljske ponavljalne šole in komu so bile namenjene ter naštet in ovrednotiti najpomembnejše pridobitve Zakona o osnovni šoli iz leta 1869. Prosim, če si zapišete naslov učne ure v zvezek ter si sproti izdelujete zapiske tako, da prepisujete snov iz PPT predstavitve.</p>			
--	---	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. UVAJANJE OSNOVNEGA ŠOLSTVA</p> <p>(9 min)</p>	<p>PPT 3: UVAJANJE OSNOVNEGA ŠOLSTVA</p> <p>Na drsnici je na sliki prikazana Marija Terezija. V katerem obdobju pa je vladala?</p> <p>Pravilno. Sedaj bomo na kratko ponovili, katere so temeljne ideje razsvetljenstva?</p> <p>Res je. V času razsvetljenstva so filozofi začeli poudarjati, da je izobraževanje sredstvo napredka in splošne blaginje, ter da se človek rodi kot tabula rasa – nepopisan list papirja, ki šele z izobrazbo razvije svoje</p>	<p>Dijaki odgovorijo: v času razsvetljenstva.</p> <p>Dijaki odgovorijo: Razsvetljenci so se zavzemali za enakopravnost, svobodo izražanja, poudarjali pomen razuma in znanosti, se zavzemali za napredno družbo, poudarjali so vrednost človekovega življenja.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora, slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT 3</p> <p>računalnik, LCD projektor, platno, zvezek, pisalo</p>

	<p>talente in se dokoplje do blaginje in sreče. Zato so razsvetljenci od države pričakovali, da omogoči primerno izobrazbo vsakemu posamezniku, saj bo od tega imela koristi. Te ideje so povzeli tudi številni evropski razsvetljeni vladarji. Mi znate naštetati vsaj tri?</p> <p>Vidim, da zelo dobro znate lansko snov. Sedaj me zanima, zakaj mnogi slovenski otroci danes ne marajo Marije Terezije?</p> <p>Res je. Nižjega osnovnega šolstva dotlej skorajda ni bilo, kjer pa je obstajalo, ga je vodila in izvajala izključno Cerkev. Marija Terezija je Cerkvi odvzela dotedanjo izključno pravico do šolstva, ki je tako postalo primarni državni interes. Splošna šolska obveznost v avstrijskih deželah in s tem tudi na Slovenskem je bila uzakonjena decembra 1774. Takrat je Marija Terezija potrdila Splošni šolski red, po katerem so morali šolo obiskovati otroci med 6. in 12. letom.</p> <p>PPT 4: 12 ČLEN SPLOŠNEGA ŠOLSKEGA REDA</p> <p>Pa si oglejmo, kaj pravi 12. člen Splošnega šolskega reda. Bi ga lahko kdo glasno prebral? <i>Določim dijaka, ki glasno prebere odlomek.</i></p> <p>Kaj lahko na podlagi prebranega sklepate o šolanju deklic?</p>	<p>Dijaki odgovorijo: Friderik Veliki, Katarina Velika, Jožef II.</p> <p>Dijaki odgovorijo: ker je uvedla obvezno osnovno šolanje.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Izbran dijak glasno prebere 12. člen Splošnega šolskega reda.</p> <p>Dijaki odgovorijo: tudi deklice so bile deležne obveznega šolanja.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda dela s pisnimi viri, metoda razgovora.</p>	<p>PPT 4 računalnik, LCD projektor, platno, zvezek, pisalo</p>
--	--	--	--	---

	<p>Tako je. S splošno šolsko obveznostjo je bila izenačena pravica obeh spolov do osnovnega šolanja, medtem ko je nadaljnje šolanje ostalo privilegij moških. Zanima me še, ali lahko z odlomka razberete, katere šole so še obstajale v tistem času?</p> <p>Res je. Obisk javnih šol je bil obvezen le za tiste otroke, ki niso bili deležni ustreznega pouka v domačem okolju. Teh otrok je bilo velika večina. Imate kakšno idejo, kaj so se otroci učili v šolah?</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: obstajale so tudi zasebne.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: branja, pisanja, verouka in računanja.</p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	
	<p>PPT 5: UVAJANJE OSNOVNEGA ŠOLSTVA</p> <p>Res je. Splošni šolski red pa je uvajal tudi tri tipe osnovnih šol glede na socialno okolje otrok. To so bile trivialne na podeželju ter glavne šole in normalke v mestih. Trivialke so bile eno- ali dvorazredne šole, kjer so se kmečki otroci učili verouka, brati, pisati in računati. V okrožnih glavnih mestih so delovale trirazredne glavne šole, kjer so učili predvsem meščanske otroke. Tu so osnovnim predmetom dodali nemško slovnico, naravoslovje, zgodovino, zemljepis, osnove geometrije itd. V deželnih glavnih mestih pa so delovale normalke, ki so imele enak, vendar poglobljen predmetnik. Na teh so učence pripravljali na gimnazije. Normalka je bila tudi v Ljubljani, njen ravnatelj pa je bil razsvetljenec Blaž Kumerdej.</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT 5 računalnik, platno, projektor, zvezek, pisalo</p>
	<p>Povedali smo že, kdo je uvedel obvezno šolanje in kdaj, nismo pa še povedali, kaj je bil razlog, da se je Marija Terezija odločila za vzpostavitev osnovnega</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	

	šolanja pod nadzorom države?	Dijaki razmišljajo in odgovorijo: Zaradi napredka gospodarstva.		
	Res je. Marija Terezija je razglasila šolstvo kot stvar politike, saj je potrebovala izobraženo uradništvo, kasneje pa so učno snov in šolski sistem prilagodili potrebam gospodarstva in razvoju znanosti. V ta namen so v normalke in glavne šole uvedli še predmete, kot so tehnično risanje, osnove geometrije, stavbarstva, mehanike, prirodoslovja in zemljepisa.	Dijaki poslušajo.	Metoda razlage.	
2. RAZVOJ ŠOLSTVA IN ŠOLSKE OBVEZNOSTI DO PROPADA ILIRSKIH PROVINC (9 min)	PPT 6: RAZVOJ ŠOLSTVA IN ŠOLSKE OBVEZNOSTI DO PROPADA ILIRSKIH PROVINC Tako, pogovorili smo se o uvedbi javnega šolstva, sedaj si bomo pa pogledali kako je potekal razvoj šolstva in šolskih obveznosti do propada Ilirskih provinc. Da ponovimo, kdo je zamenjal Marijo Terezijo na prestolu in kdaj? Res je. Jožef II. je veljal za velikega reformista na vseh področjih. V njegovem času je država sprejela mnogo ukrepov, ki so bili namenjeni izboljšanju javnega šolstva. Tako je dekret iz 1783 natančno določal financiranje osnovnih šol, po katerem so šolstvo financirali zemljiški gospodje, občine in šolski patron. Dekret je tudi določeval, da so morali ustanoviti trivalko tam, kjer je bilo 100 otrok primernih za šolo. Kaj pa mislite, kako pa je bilo z obiskovanjem pouka?	Dijaki poslušajo. Dijaki odgovorijo: Jožef II., 1780. Dijaki poslušajo. Dijaki odgovorijo: bil je izjemno slabo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora.	PPT 6 računalnik, platno, projektor, zvezek, pisalo.

	<p>Točno tako. Zakon je sicer zahteval, da morajo otroci obiskovati šole. Kljub temu je bil šolski obisk izjemno slab predvsem na podeželju. Mi zna kdo utemeljiti zakaj?</p> <p>Pravilno. Kmečki otroci so obiskovali pouk predvsem pozimi. Razloge za počasno širitev šolske mreže in šolskega obiska lahko najdemo v slabih gospodarskih in socialnih razmerah. Ima kdo kakšen predlog, kakšni so bili v tem času materialni pogoji v šolah?</p> <p>Res je. Materialni pogoji za pouk so bili zelo slabi. Z uvedbo osnovne šole so uvedli poklic učitelja, ki pa so bili premalo usposobljeni, poleg tega ni bilo dovolj sredstev za financiranje šolstva. Kako pa mislite, da so na šolanje, predvsem kmečkega prebivalstva, gledale konservativne elite?</p> <p>Odlično. Takšno razmišljanje se je močno okrepilo po letu 1789. Zakaj pa je bilo temu tako?</p> <p>Točno tako. V času protirevolucionarnega gibanja so od cesarja zahtevali, da zaostri cenzuro in ukine šolanje za kmečke in meščanske otroke. Cerkev je uspelo doseči, da je država leta 1805 s Politično šolsko ustavo prepustila osnovno šolstvo njenemu nadzoru.</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: morali so opravljati kmečka dela, poleg tega je pouk potekal v nemščini, ki jo otroci niso razumeli.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: Materialni pogoji so bili slabi.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: nasprotovale so šolanju, saj so se bale, da bodo kmetje hoteli višji položaj v stanovski družbi.</p> <p>Dijaki odgovorijo: zaradi francoske revolucije.</p> <p>Dijaki poslušajo razlago.</p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
--	--	---	--	--

	<p>Zakon je poudarjal vlogo verouka in uvajal ponavljalne nedeljske šole, ki so bile namenjene tistim šolarjem, ki so že končali obvezno šolanje. Zanima me, zakaj pa sta cesar in cerkev nasprotovala idejam francoske revolucije?</p> <p>Katero državno tvorbo je ustanovil Napoleon po zmagi nad Avstrijci leta 1809?</p> <p>Tako je. Kako je bilo s šolstvom v času Ilirskih provinc boste ugotovili s pomočjo prve naloge na učnem listu, ki jo boste rešili sami. Časa za to imate 3 minute. <i>Razdelim učne liste.</i></p> <p>Po 3 minutah skupaj preverimo rešitve učnega lista.</p>	<p>Dijaki odgovorijo: Zaradi možnosti odprave monarhije, plemstva in tudi Cerkve.</p> <p>Dijaki odgovorijo: Ilirske province.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>Dijaki rešujejo učne liste.</p> <p>Dijaki preverijo rešitve.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika. Metoda dela s pisnimi viri, metoda razgovora.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>Učni list.</p>
<p>3. ŠIRJENJE SPLOŠNEGA IZOBRAŽEVANJA V PREDMARČNEM OBDOBJU (5 min)</p>	<p>PPT 7: ŠIRJENJE SPLOŠNEGA IZOBRAŽEVANJA V PREDMARČNEM OBDOBJU</p> <p>V predmarčnem obdobju, torej pred marcem 1848, je osnovno šolstvo napredovalo, vendar pa je kljub temu število šoloobveznih otrok naraščalo hitreje kot pa število šol. V vseh osnovnih šolah po Habsburški monarhiji je naraščal šolski obisk, še posebej v deželah, kjer se je začel proces (proto)industrializacije. Sedaj boste v dvojicah analizirali tabelo Osnovne šole in šolski obisk v učbeniku na str. 241. Časa imate</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki v dvojicah analizirajo tabelo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Parna učna oblika.</p>	<p>PPT 7 računalnik, platno, projektor, zvezek, pisalo.</p>

	<p>minuto.</p> <p>Torej, kaj ste ugotovili?</p> <p>Odlično. Šolski obisk na današnjem ozemlju Slovenije se je v primerjavi s koncem 18. stoletja povečal, a je vseeno zaostajal za avstrijskem povprečjem. Hkrati ugotovimo izjemne razlike po deželah in njihovih posameznih območjih. Ugotovili smo že, da je bil najnižji šolski obisk na Kranjskem in Primorskem. Kje je bil pa največji? Vsak naj sam razbere z učbenika.</p> <p>Res je. Na Štajerskem je celo presegal avstrijsko povprečje. Naraščanje je bilo vzajemno tudi s podaljševanjem osnovnega šolanja. Pred vami je fotografija učbenika Blaže in Nežka v nedeljski šoli, ki je delo Antona Martina Slomška. Ve kdo, kje se je uporabljal ta učbenik, ki je prikazan?</p> <p>Odlično. Namreč študijska dvorna komisija je leta 1816 uvedla nedeljske ponavljalne šole. Te so bile namenjene kmečki mladini stari med 12. in 15. letom. Ponekod, kjer je bil zaradi različnih razlogov obisk trivialk slab, so se nedeljske šole uveljavile kot začetne osnovne šole. Njihovo ustanavljanje sta podpirali tako</p>	<p>Dijaki odgovorijo: obisk šol je bil na območju, kjer je živel slovensko prebivalstvo najslabši na Kranjskem in Primorskem, kjer je primanjkovalo tudi največ šol.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki individualno pogledajo v učbenik in poiščejo ustrezen podatek: na Štajerskem.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: nedeljske šole.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda dela s pisnimi viri.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije in metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učbenik Zgodovina 3.</p>
--	--	---	---	---------------------------------

	<p>država kot tudi cerkve. Kdo ve zakaj?</p> <p>Točno tako. Nedeljske ponavljalne šole so zelo prispevale k izboljšanju osnovne izobrazbe kmeta ter okrepile pouk v slovenskem jeziku.</p>	<p>Dijaki odgovorijo: Zaradi nadzora nad vzgojo ljudstva.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
<p>4. VELIKA REFORMA OSNOVNE ŠOLE (1869)</p> <p>(9 min)</p>	<p>PPT 8: VELIKA REFORMA OSNOVNE ŠOLE</p> <p>Malo za ponovitev. Do česa je prišlo marca 1848?</p> <p>Res je. Med revolucijo so se pojavile tudi zahteve po reformi osnovnega šolstva in zmanjševanju vpliva cerkve. Maja 1848 je nastal načrt reorganiziranja osnovnih šol, ki je predvideval ustanovitev enotne trirazredne šole. Vendar je bil ta načrt zavržen. Mi zna kdo razložiti zakaj?</p> <p>Pravilno. Po marčni revoluciji so se sicer odnosi med državo in Cerkvijo razrahljali, a je šolstvo vseeno ostalo pod popolnim nadzorom Cerkve. Pri Bachovem absolutizmu smo že omenili to pogodbo, ki sta jo sklenili država in sveti sedež. Se kdo spomni, kako se je imenovala in kdaj je bila sklenjena?</p> <p>Odlično. Takoj po podpisu so se pojavile zahteve po državnem nadzoru nad osnovnim šolstvom in reformi pouka, a je do tega prišlo šele maja 1868. Takrat je bil napisan nov zakon o osnovni šoli.</p> <p>PPT 8: VELIKA REFORMA OSNOVNE ŠOLE</p>	<p>Dijaki odgovorijo: do marčne revolucije.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: zaradi nasprotovanja Cerkve.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: konkordatna pogodba. Sklenjena je bila 1855.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT 8</p> <p>računalnik, platno, projektor, zvezek, pisalo.</p> <p>PPT 9</p> <p>računalnik,</p>

	<p>Državni zbor je na podlagi zakona iz maja 1868 sprejel nov, sodobni zakon o osnovni šoli, ki ga je cesar potrdil 14. maja 1869. V nadaljevanju si bomo ogledali, katere spremembe je uvajal.</p> <p>Če so hoteli uresničiti splošno šolsko obveznost v praksi, so morali povečati mrežo osnovnih šol. To so naredili tako, da so povsod tam, kjer je bilo več kot 40 šoloobveznih otrok v razdalji ene ure hoje, ustanoviti novo šolo.</p> <p>Sedaj pa pogledajte v tabelo Naraščanje števila osnovnih šol na str. 243, primerjajte podatke ter ugotovite kakšna je bila posledica tega ukrepa.</p> <p>Odlično. Naslednja sprememba, ki jo je zakon uvajal je bila razširitev vsebine pouka. Poiščite v učbeniku na str. 242, katere predmete so se morali vse učiti.</p> <p>Tako je. Ugotovili smo, da je bil predmetnik v primerjavi z nekdanjimi trivialkami močno razširjen. Zakon je uvajal tudi osemletno šolsko obveznost za</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila. Nato odprejo učbenik na str. 243 ter samostojno analizirajo tabelo. Ugotovijo: povsod se je povečalo število osnovnih šol, največ na Kranjskem.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>V učbeniku poiščejo in odgovorijo: verouk, jezik, računstvo, prirodopis, zemljepis, zgodovino z domoznanstvom, pisanje, geometrijo, petje, telovadbo. Deklice so se morale še učiti ročnih del in gospodinjstva.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>platno, projektor, zvezek, pisalo.</p> <p>Učbenik.</p> <p>Učbenik.</p>
--	--	--	--	---

	<p>učence med 6. in 14. letom, kar je obvezno šolanje podaljšalo za dve leti. Izjeme pri tem so bile gospodarsko nerazvita območja na vzhodu in jugu monarhije, ki so imele še naprej šestletno šolsko obveznost. Med slovenskimi deželami so bile to Kranjska in Goriška.</p> <p>Zakon je predpisal tudi boljšo izobrazbo učiteljev, zato so na ljudskih šolah ustanovili štiriletna učiteljišča. Prav tako je natančno opredelil financiranje šol ter zaostрил šolsko obveznost. Po novem so morale šole financirati občine. Določal je tudi, da o učnem jeziku odloča šolska oblast po zaslišanju občin, saj so te vzdrževale šole. To določilo je v marsikateri deželi okrepilo vlogo slovenskega jezika. Zakaj pa je bil ta člen zakon tako pomemben za Slovence?</p> <p>Na začetku 20. stoletja so bile na Kranjskem vse šole slovenske, razen v Beli Peči, Ljubljani in na Kočevskem. Kateri narod pa je še živel na teh območjih?</p> <p>Tako je. Na teh območjih so poleg slovenskih obstajale tudi nemške šole. Nemci so živeli tudi v mestih in trgih na Spodnjem Štajerskem in Koroškem. V mestih na Štajerskem so prevladovali nemške šole, medtem ko so na podeželju slovenske. Koroška pa je imela</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: slovenski narod je skoraj 1000 let živel pod germansko nadoblastjo in je moral za sporazumevanje uporabljati nemški jezik. Sedaj je bila slovenščina na nek način priznan jezik.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: Nemci.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
--	---	--	--	--

	<p>dvojezične šole. Slovensko šolstvo je prevladovalo tudi na Primorskem, predvsem na Krasu in Goriškem.</p> <p>Po uveljavitvi nove šolske zakonodaje je začela zelo hitro naraščati pismenost prebivalstva. Izberem dijaka, ki glasno prebere odlomek v učbeniku na str. 243. Primerjajte pismenost leta 1880, 1890 in 1900. Kakšen je trend?</p> <p>Za katerimi narodi v Avstro-Ogrski je pismenost Slovencev zastajala?</p>	<p>Izbran dijak prebere besedilo, ostali poslušajo.</p> <p>Dijaki odgovorijo: Pismenost narašča.</p> <p>Dijaki odgovorijo: za Nemci, Čehi in Italijani.</p>	<p>Metoda dela s pisnimi viri.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	
--	--	---	---	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>ZAKLJUČNO PONAVLJANJE S POMOČJO KVIZA</p> <p>10 min</p>	<p>PPT 10: MALE SIVE CELICE ZA GIMNAZIJE</p> <p>Tako, z učno snovjo smo končali. Sedaj bomo obravnavano snov še preverili s pomočjo kviza Male sive celice. Navodilo je sledeče: razdelite se v tri skupine.</p> <p>Medtem ko se presedajo, na belo tablo s flomastrom napišem skupina 1, skupina 2 in skupina 3.</p> <p>PPT 11: DRŽI, NE DRŽI</p> <p>Prvi del je zasnovan tako, da se bo na platnu projiciralo vprašanje, skupina, ki je na vrsti, pa mora odgovoriti z drži ali ne drži. Časa za odgovor je 15 sekund. Pravilen odgovor vam prinese eno točko.</p>	<p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>Dijaki se posedejo po skupinah.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>PPT 10 Računalnik, projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p> <p>PPT 11 Računalnik, projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p>

	<p>Lahko začnemo? Torej skupina 1, povejte ali trditev, da je bil v predmarčnem obdobju šolski obisk na Štajerskem pod avstrijskem povprečjem, drži ali ne drži?</p> <p>Odgovor je pravilen, imate 1 točko. Skupina 2, povejte ali trditev, da je Jožef II. sprejel dekret o financiranju ljudskih šol, po katerem je šole financirala Cerkev, drži ali ne drži?</p> <p>Odgovor je pravilen, imate 1 točko. Skupina 3, povejte ali trditev, da je Zakon o osnovni šoli iz leta 1869 uvajal osemletno šolsko obveznost, drži ali ne drži?</p> <p>Odgovor je pravilen, imate 1 točko.</p> <p>PPT 12: IZBERI TEŽAVNOST Sedaj pa sledi drugi del, ki se imenuje izberi težavnost. Vsaka skupina si izbere določeno težavnost, številka pomeni število točk, ki jih pridobite, če pravilno odgovorite. Časa za reševanje imate 30 sekund.</p> <p>Prva skupina, katero številko boste izbrali?</p> <p>PPT 20 : IZBERI TEŽAVNOST Poglejmo kaj se skriva pod 3C. Smiselno povežite zakone z letnicami.</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Skupina 1 se posvetuje in odgovori: ne drži.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Skupina 2 se posvetuje odgovori: ne drži.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Skupina 3 se posvetuje odgovori: drži.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>Skupina 1 odgovori: 3C.</p> <p>Dijaki poslušajo. Skupina 1 se posvetuje in odgovori: Splošni šolski red je bil 1774,</p>	<p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p>	<p>PPT 12 Računalnik, projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p> <p>PPT 20 Računalnik, projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p>
--	--	--	--	---

	<p>Pravilno! Imate 3 točke. Na vrsti je skupina 2. Katero številko boste izbrali?</p> <p>PPT 19: IZBERI TEŽAVNOST Poglejmo, katero vprašanje se skriva pod 3A. Za vsak tip osnovne šole (se pravi trivialka, glavna šola in normalka) naštejte katere predmete vse so se učenci učili?</p> <p>Pravilno! Tudi vi imate tri točke. Skupina 3, katero številko boste izbrali?</p> <p>PPT 17: IZBERI TEŽAVNOST Pa pogledajmo, kaj se skriva pod 2A. Naštejte tri dežele, kjer so se na začetku 20. stoletja poleg slovenskih delovale tudi nemške osnovne šole.</p> <p>Pravilno! Imate 2 točki. Prva skupina, katero številko boste sedaj izbrali?</p> <p>PPT 21: IZBERI TEŽAVNOST Torej, pod 3B se skriva vprašanje: Katere spremembe je uvedel Zakon o osnovni šoli? Naštejte vsaj 3.</p>	<p>Politična šolska ustava leta 1805 in Zakon o osnovni šoli leta 1869.</p> <p>Skupina 2 odgovori: 3A.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Skupina 2 se posvetuje in odgovori: na trivialkah so se učili verouk, branje, računanje in pisanje, na glavnih šolah so se učili branja, pisanja, računanja, verouka ter nemščine in osnov latinščine. Na normalkah pa so se učili branja, pisanja, računanja, osnov nemške slovnice, zgodovine, latinščine, in tehničnih predmetov.</p> <p>Skupina 3 odgovori: 2A.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Skupina 3 se posvetuje in odgovori: na Kranjskem, na Štajerskem in na Koroškem.</p> <p>Skupina 1 odgovori: 3B.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Skupina 1 se posvetuje in odgovori:</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p>	<p>PPT 19 Računalnik, projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p> <p>PPT 17 Računalnik, projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p> <p>PPT 21 Računalnik,</p>
--	--	---	---	--

	<p>Odlično! 3 točke so vaše! Skupina 2, katero številko boste izbrali?</p> <p>PPT 13: IZBERI TEŽAVNOST No, pod 1A se skriva naslednje vprašanje: Blaž Kumerdej je bil eden pomembnejših slovenskih razsvetljencev. Izmed naštetih treh odgovorov izberite pravilnega.</p> <p>Seveda, omenili smo, da je bil Kumerdej tudi ravnatelj. Imate 1 točko! Na vrsti je skupina 3, katero vprašanje ste izbrali?</p> <p>PPT 16: IZBERI TEŽAVNOST Poglejmo, katero vprašanje se skriva pod 2B. Dopolnite naslednjo trditev!</p> <p>Res je, vaše sta 2 točki. Skupina 1, katero številko boste izbrali?</p> <p>PPT 15: IZBERI TEŽAVNOST Skupina 1, povejte, zakaj so v času francoske revolucije konservativne elite nasprotovale izobraževanju?</p>	<p>vedel je 8 letno šolsko obveznost, predvideval je zgostitev mreže osnovnih šol ter razširitev vsebine pouka, predpisal je višjo izobrazbo učiteljev, natančno opredelil financiranje šol ter zaostрил šolsko obveznost.</p> <p>Skupina 2 odgovori: 1A.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Skupina 2 se posvetuje in odgovori: B.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Skupina 3 odgovori: 2B.</p> <p>Skupina 3 se posvetuje in odgovori: Nedeljske ponavljalne osnovne šole so bile namenjene za kmečko mladino, staro med 12 in 15 letom.</p> <p>Skupina 1 odgovori 1C.</p> <p>Dijaki poslušajo. Skupina 1 se posvetuje in odgovori: Zaradi strahu pred odpravo</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p>	<p>projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p> <p>PPT 13 Računalnik, projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p> <p>PPT 16 Računalnik, projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p> <p>PPT 15 Računalnik, projektor, platno,</p>
--	---	---	---	--

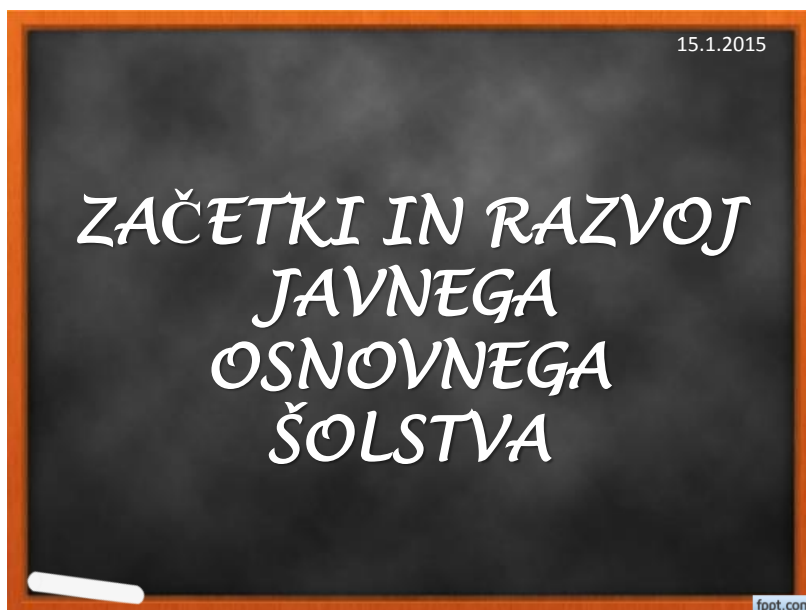
	<p>Pravilno! Imate točko. Na vrsti je skupina 2. Na voljo imate še 1B in 2C. Kaj boste izbrali?</p> <p>PPT 18: : IZBERI TEŽAVNOST Slika prikazuje učbenik, ki so ga uporabljali na nedeljskih osnovnih šolah. Kako se imenuje knjiga in kdo je njen avtor?</p> <p>Odlično. Imate še 2 točki. In še skupina 3, vam je ostalo vprašanje 1B.</p> <p>PPT 14: IZBERI TEŽAVNOST Dopolnite naslednjo poved:</p> <p>Pravilno! Sedaj bomo prešteli točke in določili zmagovalca.</p> <p>Preštejem točke in jih zapišem na belo tablo.</p> <p>Torej končni zmagovalec je skupina 1. Čestitam!</p>	<p>monarhije, plemstva in Cerkve.</p> <p>Dijaki poslušajo. Skupina 2 odgovori: 2C.</p> <p>Dijaki poslušajo vprašanje. Skupina 2 se posvetuje in odgovori: Blaže in Nežka v nedeljski šoli, avtor je Anton Martin Slomšek.</p> <p>Skupina 3 posluša.</p> <p>Skupina 3 se posvetuje in odgovori: Marija Terezija je uvedla obvezno šolanje za otroke, stare med 6 in 12 let.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki pomagajo prešteti točke.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>bela tabla, flomaster.</p> <p>PPT 18 Računalnik, projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p> <p>PPT 14 Računalnik, projektor, platno, bela tabla, flomaster.</p>
	<p>Samo še domača naloga. Veste, da bomo naslednji teden obiskali Šolski muzej Slovenije, kjer se bomo udeležili nedeljske šole iz leta 1865. Vaša naloga je, da po končanem obisku doma napišete poročilo, ki naj vsebuje vsaj 500 besed. Poročilo naj bo sestavljeno iz dveh sklopov; prvi del naj vsebuje primerjavo med poukom v nedeljskih šolah in poukom danes, drugi del pa naj vsebuje časovnico, v</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Učni list.</p>

katero ste vključili najpomembnejše dogodke iz zgodovine šolanja na območjih slovenske poselitve od začetkov do danes.			
--	--	--	--

SEZNAM PRILOG:

1. PPT PREDSTAVITEV
2. ZAPIS UČNE SNOVI
3. UČNI LIST – RAZVOJ ŠOLSTVA V ČASU ILIRSKIH PROVINČ
4. REŠITVE UČNEGA LISTA
5. VPRAŠANJA IN ODGOVORI ZA PREVERJANJE OBRAVNAVANE UČNE SNOVI – KVIZ MALE SIVE CELICE

1. PPT PREDSTAVITEV

15.1.2015

UVAJANJE OSNOVNEGA ŠOLSTVA

- Razsvetljenstvo: izobraževanje je sredstvo napredka in splošne blaginje
- Marija Terezija uvede splošno šolsko obveznost
- Osnovno šolstvo je stvar politike (države)
- 1774: Splošni šolski red

fppt.com

15.1.2015

Člen 12 splošnega šolskega reda (1774)

- Otroci obojega spola, katerih starši ali varuhi v mestih ne marajo ali ne morejo vzdrževati svojih domačih učiteljev, spadajo brez izjeme v šolo, in sicer od začetka šestega leta dalje. Osnovno šolo morajo obiskovati, dokler se ne bodo popolnoma naučili za svoj bodoči stan in način življenja potrebnih učnih predmetov, kar bodo pač komaj do kraja dosegli pred dvanajstim letom. Zaradi tega bi radi videli, da bi starši pošiljali svoje otroke vsaj šest ali sedem let ...

(vir: Cvirn, Studen, str. 240).

fppt.com

15.1.2015

UVAJANJE OSNOVNEGA ŠOLSTVA

- Razsvetljenstvo: izobraževanje je sredstvo napredka in splošne blaginje
- Marija Terezija uvede splošno šolsko obveznost
- 1774: Splošni šolski red
 - Trivialke
 - Glavne šole, normalke
- Poučevanje v maternem jeziku
- Osnovno šolstvo je stvar politike (države)

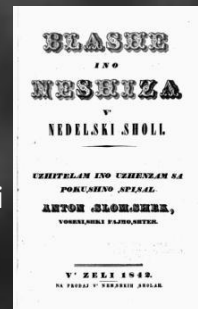
fppt.com

RAZVOJ ŠOLSTVA IN ŠOLSKE OBVEZNOSTI DO PROPADA ILIRSKIH PROVINC

- **Jožef II.** - ukrepi za izboljšanje javnega šolstva
 - Financiranje ljudskih šol
 - Minimum 100 ljudi za ustanovitev trivialke
- **Počasna širitev** šolske mreže in **izjemno slab obisk** osnovnih šol – razlogi:
 - Slabe gospodarske in socialne razmere
 - Slabi materialni pogoji v šolah
- Nasprotovanje konservativnih sil
- **1805: Politična šolska ustava**
 - osnovno šolstvo pod nadzorom katoliške cerkve

ŠIRJENJE SPLOŠNEGA IZOBRAŽEVANJA V PREDMARČNEM OBDOBJU

- **Napredovanje osnovnega šolstva**
- **Poveča se šolski obisk**
 - A kljub temu zaostaja za avstrijskim povprečjem (izjema Spodnja Štajerska)
 - Izjemne razlike po deželah in njihovih posameznih območjih
 - Podaljšanje osnovnega šolanja
- **1816: nedeljske osnovne šole**
 - Kmečka mladina med 12. in 15. leti
 - Uveljavile kot začetne šole
 - Podpora Cerkve in države

VELIKA REFORMA OSNOVNE ŠOLE

- **Marec 1848: marčna revolucija**
 - Zahteve po reformi osnovnega šolstva
 - Zahteva po zmanjševanju vpliva cerkve
- **Maj 1848: načrt reorganizacije osnovnega šolstva**
 - Nasprotovanje katoliške cerkve → zavržen
- **1855: konkordatna pogodba s svetim sedežem**
 - šolstvo pod popolnim nadzorom Cerkve
- Zahteve po državnem nadzoru nad osnovnim šolstvom

VELIKA REFORMA OSNOVNE ŠOLE

- **14. maj 1869: ZAKON O OSNOVNI ŠOLI**
 - Zgostitev mreže osnovnih šol
 - Razširitev vsebine pouka
 - Uvaja osemletno šolsko obveznost
 - Predpisal višjo izobrazbo učiteljev
 - Natančno opredeli financiranje šol
 - Precej zaostri šolsko obveznost
 - O učnem jeziku odloča deželna šolska oblast

15.1.2015

fppt.com

MALE
SIVE
CELICE
ZA GIMNAZIJE

15.1.2015

fppt.com

DRŽI, NE DRŽI

1. V predmarčnem obdobju je bil šolski obisk na Štajerskem pod avstrijskem povprečjem. **NE DRŽI**
2. Jožef II. je sprejel dekret o financiranju ljudskih šol, po katerem je šole financirala država. **NE DRŽI**
3. Zakon o osnovni šoli (1869) je uvajal osemletno šolsko obveznost. **DRŽI**

15.1.2015

fppt.com

IZBERI TEŽAVNOST

<u>1</u> A	<u>1</u> B	<u>1</u> C
<u>2</u> A	<u>2</u> B	<u>2</u> C
<u>3</u> A	<u>3</u> B	<u>3</u> C

15.1.2015

fppt.com

TEŽAVNOST: 1 TOČKA

Blaž Kumerdej je bil eden pomembnejših slovenskih razsvetljencev. Med drugim je bil tudi:

- a) Prvi slovenski dramatik
- b) Ravnatelj normalke na Kranjskem v Ljubljani
- c) Matematik

B

15.1.2015

fppt.com

TEŽAVNOST: 1 TOČKA

Dopolni.

Marija Terezija je uvedla obvezno šolanje za otroke, stare med 6 in 12 let.

15.1.2015

fppt.com

TEŽAVNOST: 1 TOČKA

- Zakaj so v času francoske revolucije so konservativne elite nasprotovale izobraževanju?

Zaradi strahu pred odpravo monarhije, plemstva in Cerkve.

15.1.2015

fppt.com

TEŽAVNOST: 2 TOČKI

Dopolni!

Nedeljske ponavljane osnovne šole so bile namenjene za **KMEČKO** mladino, staro med **12** in **15** let.

15.1.2015

fppt.com

TEŽAVNOST: 2 TOČKI

Naštej 3 dežele, kjer so na začetku 20. stoletja poleg slovenskih delovale tudi nemške osnovne šole.

Na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem

15.1.2015

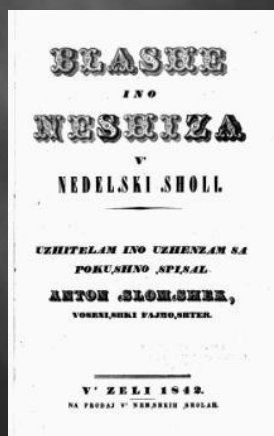
fppt.com

TEŽAVNOST: 2 TOČKI

- Slika prikazuje učbenik, ki so ga uporabljali na nedeljskih osnovnih šolah. Kako se imenuje knjiga in kdo je njen avtor?

Blaže in Nežka v nedeljski šoli, avtor je Anton Martin Slomšek.

15.1.2015

fppt.com

TEŽAVNOST: 3 TOČKE

- Za vsak tip osnovne šole (trivialka, glavna šola, normalka) naštej katere predmete so se učenci učili?

Na trivialkah so se učili verouk, branje, računanje in pisanje, na glavnih šolah so se učili branja, pisanja, računanja, verouka ter nemščine in osnov latinščine. Na normalkah pa so se učili branja, pisanja, računanja, nemške slovnice, osnov latinščine, zgodovine in tehničnih predmetov.

15.1.2015

fppt.com

TEŽAVNOST: 3 TOČKE

- Smiselno poveži.

Splošni šolski red	1805
Politična šolska ustava	1869
Zakon o osnovni šoli	1774

Splošni šolski red je bil 1774, Politična šolska ustava leta 1805 in Zakon o osnovni šoli leta 1869.

15.1.2015

fppt.com

TEŽAVNOST: 3 TOČKE

- Katere spremembe je uvedel Zakon o osnovni šoli? Naštej vsaj 3.

Uvedel je 8 letno šolsko obveznost, predvideval je zgostitev mreže osnovnih šol ter razširitev vsebine pouka, predpisal je višjo izobrazbo učiteljev, natančno opredelil financiranje šol ter zaostрил šolsko obveznost.

15.1.2015

2. ZAPIS UČNE SNOVI

Zapis učne snovi predstavlja prepis iz PPT predstavitve in učni list, ki si ga dijaki prilepijo v zvezek.

3. UČNI LIST – RAZVOJ ŠOLSTVA V ČASU ILIRSKIH PROVINC

UČNI LIST – RAZVOJ ŠOLSTVA V ČASU ILIRSKIH PROVINC

I) ŠOLSTVO V ČASU ILIRSKIH PROVINC

Pozorno preberi spodnji sestavek, ki govori o razvoju šolstva v času Ilirskih provinc. Nato odgovori na spodnja vprašanja.

V času Ilirskih provinc je pomembno priznanje na področju šolstva dobila slovenščina, saj je postala učni jezik v osnovnih šolah slovenskega dela provinc. Francozi so namesto prejšnjih oblik osnovne šole (trivialk, glavnih šol in normalk) uvedli enotno štirirazredno osnovno šolo, ki naj bi bila v vsaki občini. Tako je nastala enotna osnovna šola. Sedaj je lahko vsak, ki je končal primarno šolo, nadaljeval šolanje na gimnaziji. Leta 1810 je bila slovenščina z Marmontovim ukazom priznana kot učni jezik v osnovnih šolah in gimnazijah. Njen pomen je zagovarjal tudi Valentin Vodnik, ravnatelj ljubljanske primarne šole in gimnazije. Vodnik je zato napisal skoraj vse potrebne slovenske učne knjige za osnovne šole in gimnazije.

(Vir: Šetina, 2002, str. 30).

1. Katere sta dve bistveni spremembi v šolstvu v času Ilirskih provinc?
2. Kaj je bila prednost enotne osnovne šole v Ilirskih provincah v primerjavi s prejšnjimi tremi tipi šol? Zakaj se te šole niso pojavile v vsaki občini?
3. Kakšen je pomen Valentina Vodnika za razvoj šolstva? Navedi še nekaj njegovih najpomembnejših del.

II) AVTENTIČNA NALOGA: Obisk Šolskega muzeja Slovenije

V četrtek, 22. 1. 2015, bomo po pouku (ob 14. 55 uri) v okviru predmeta zgodovine obiskali Šolski muzej Slovenije, kjer se bomo udeležili nedeljske šole v avstrijskem cesarstvu iz leta 1865. Tvoja naloga je, da aktivno sodeluješ pri pouku, kakršnega so obiskovali otroci v 19. stoletju, ter si pozorno ogledaš razstavo Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja. Če želiš si lahko ogledaš tudi občasno razstavo Slikanica – moja prva knjiga.

Po končanem obisku doma napiši poročilo, ki vsebuje vsaj 500 besed. Poročilo naj bo sestavljeno iz dveh sklopov; prvi del naj vsebuje primerjavo med poukom v nedeljskih šolah in poukom danes, drugi del pa naj vsebuje časovnico, v katero si vključil najpomembnejše dogodke iz zgodovine šolanja na območjih slovenske poselitve od začetkov do danes.

4. REŠITVE UČNEGA LISTA

REŠITVE UČNEGA LISTA – RAZVOJ ŠOLSTVA V ČASU ILIRSKIH PROVINC

I) ŠOLSTVO V ČASU ILIRSKIH PROVINC

Pozorno preberi spodnji sestavek, ki govori o razvoju šolstva v času Ilirskih provinc. Nato odgovori na spodnja vprašanja.

V času Ilirskih provinc je pomembno priznanje na področju šolstva dobila slovenščina, saj je postala učni jezik v osnovnih šolah slovenskega dela provinc. Francozi so namesto prejšnjih oblik osnovne šole (trivialk, glavnih šol in normalk) uvedli enotno štirirazredno osnovno šolo, ki naj bi bila v vsaki občini. Tako je nastala enotna osnovna šola. Sedaj je lahko vsak, ki je končal primarno šolo, nadaljeval šolanje na gimnaziji. Leta 1810 je bila slovenščina z Marmontovim ukazom priznana kot učni jezik v osnovnih šolah in gimnazijah. Njen pomen je zagovarjal tudi Valentin Vodnik, ravnatelj ljubljanske primarne šole in gimnazije. Vodnik je zato napisal skoraj vse potrebne slovenske učne knjige za osnovne šole in gimnazije.

(Vir: Šetina, 2002, str. 30).

1. Katere sta dve bistveni spremembi v šolstvu v času Ilirskih provinc?

Uvedba slovenščine kot učnega jezika, uvedba enotne štirirazredne osnovne šole, možnost vseh otrok, ki so končali enotno osnovno šolo, da nadaljujejo šolanje na gimnaziji.

2. Kaj je bila prednost enotne osnovne šole v Ilirskih provincah v primerjavi s prejšnjimi tremi tipi šol? Zakaj se te šole niso pojavile v vsaki občini?

Prednost je bila ta, da so lahko vsi otroci po končani osnovni šoli odšli na nadaljnje šolanje na gimnazijo, medtem ko so pred vzpostavitvijo Ilirskih provinc lahko šolanje v gimnazijah nadaljevali samo otroci iz normalk in glavnih šol.

3. Kakšen je pomen Valentina Vodnika za razvoj šolstva? Navedi še nekaj njegovih najpomembnejših del.

Bil je ravnatelj ljubljanske primarne šole in gimnazije, zavzemal se je za šolanje v slovenskem jeziku. Ker ni bilo na razpolago slovenskih učnih knjig se je lotil pisanja učbenikov za osnovne šole in gimnazije. Njegovo najpomembnejše delo je Pismenost ali Gramatika za perve šole (1811), Abeceda za perve šole (1811), Abeceda ali Azbuka, itd.

II) AVTENTIČNA NALOGA: Obisk Šolskega muzeja Slovenije

V četrtek, 22. 1. 2015, bomo po pouku (ob 14. 55 uri) v okviru predmeta zgodovine obiskali Šolski muzej Slovenije, kjer se bomo udeležili nedeljske šole v avstrijskem cesarstvu iz leta 1865. Tvoja naloga je, da aktivno sodeluješ pri pouku, kakršnega so obiskovali otroci v 19. stoletju, ter si pozorno ogledaš razstavo Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja. Če želiš si lahko ogledaš tudi občasno razstavo Slikanica – moja prva knjiga.

Po končanem obisku doma napiši poročilo, ki vsebuje vsaj 500 besed. Poročilo naj bo sestavljeno iz dveh sklopov; prvi del naj vsebuje primerjavo med poukom v nedeljskih šolah in poukom danes, drugi del pa naj vsebuje časovnico, v katero si vključil najpomembnejše dogodke iz zgodovine šolanja na območjih slovenske poselitve od začetkov do danes.

POROČILO OBISKA ŠOLSKEGA MUZEJA SLOVENIJE

V četrtek, 22. januarja 2015, smo obiskali Šolski muzej Slovenije. Najprej smo se udeležili nedeljske šole branja, računanja in pisanja v avstrijskem cesarstvu iz leta 1865. V uri smo se naučili šteti do deset in reševati preproste besedilne naloge ter se naučili pesmi Antona Martina Slomška »Ljuba vigred«. Potem smo si ogledali še razstavo Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja.

Prvo razliko, ki jo lahko izpostavim, je odnos učitelj – učenec. V nedeljski šoli smo morali učenci učitelja spoštovati in klicati Gospod učenik. Na splošno je bil odnos do učitelja takrat bistveno drugačen kot danes, ko spoštovanje do učitelja vedno bolj izginja iz šolskih prostorov. Če se učenci niso primerno obnašali ali pa če niso znali jih je lahko učitelj tudi kaznoval, pri tem je uporabljal osla, palico in klečanje na koruzi. To je v današnjem času nedopustno.

V učilnici so imeli v 19. stoletju je na sredi učilnice stal kateder, veliko zeleno tabla z belo kredo in ročno računalo na eni strani, pripomočki za kaznovanje porednih in neposlušnih otrok, česar v današnjem času ni več v razredu. Prav tako se je namesto table in krede uveljavila bela tabla, na katero učitelji pišejo s flomastri, v bolj modernih šolah pa se je namesto table uveljavila interaktivna tabla. Spremenili so se tudi pripomočki, ki jih uporabljajo učenci; nekoč so imeli lesene torbe, v katero so shranili gobico, tablico in kredo, učbeniki so bili redki. Danes namesto tega uporabljajo učenci zvezke, nalivna peresa, brisalce, barvne kulije, barvice, učbenike, delovne zvezke, itd. Tudi učitelj ima na voljo več učnih pripomočkov, kot so globusi, zemljevidi, 3D modeli, projicirane slike, uporaba najnovejše tehnologije, itd. s katerimi lahko bolj nazorno ponazori učno vsebino.

Razlikuje se tudi v času obiskovanja pouka. Danes hodijo otroci v šolo od ponedeljka do petka. Nekoč pa so mnogi vaški otroci morali delati na kmetijah, poleg tega so bili od šole oddaljeni tudi do ure hoje, saj takrat še niso poznali šolskih avtobusov ali avtomobilov, s katerimi bi hitro in varno prišli v šolo. Posledično v šole niso hodili. Zaradi tega je oblast uvedla ob nedeljah in praznikih začetne in ponavljalne osnovne šole, kjer so se učenci učili osnov branja, pisanja, računanja ter delovnih navad. Tudi danes se učenci učijo pisati, brati in računati, poleg tega pa še veliko drugih predmetov, s katerimi pridobivajo različne spretnosti in splošno razgledanost. Danes je tudi velik poudarek na učenju jezikov. Če primerjamo učni jezik, ugotovimo, da se tako v nedeljskih šolah, kot tudi danes uporablja slovenski jezik.

Pouk v nedeljskih šolah se bistveno razlikuje od današnjega. Izpostavimo lahko naslednje razlike: spoštljiv odnos učencev do učitelja, skromnejša opremljenost učilnic, poleg tega so nekoč uporabljali preprostejše učne pripomočke, kaznovanje neprimerne vedenja, čas obiskovanja in vsebina pouka, itd.

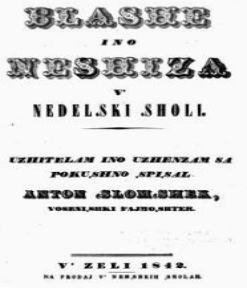
Po končani učni uri smo si ogledali tudi razstavo Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja do leta 1991. V spodnji preglednici so navedeni najpomembnejši dogodki zgodovine šolstva na Slovenskem.

Tabela 1: Razvoj šolstva na Slovenskem skozi stoletja do 1991

Leto	Dogodek
Od 8. do danes	Vzgajanje duhovnikov
1550	Katekizem in Abecednik namenjena učenju branja
17-19 stoletje	Delovanje jezuitov na področju šolstva
1774	Marija Terezija uvede obvezno osnovno šolstvo z Splošno šolsko naredbo
1809-1813	Z Ilirskimi provincami nastane enotna osnovna šola
1848	V Zedinjeni Sloveniji Slovenci zahtevajo uvedbo slovenščine kot učnega jezika
1849	Ukinitvev licejev na Slovenskem
1919	Ustanovljena slovenska univerza v Ljubljani, slovenizacija srednjega in poklicnega šolstva
1941-45	II. svetovna vojna, ponekod ponehanje in prekinjanje pouka, uničevanje šolskih stavb, šole sredstvo potujčevanja
Po 1945	Mnogo sprememb na področju šolstva
1958	Reševanje materialnih problemov izobraževanja. Šolska reforma, s katero je uvedena enotna osem letna osnovna šola kot edina oblika osnovnega šolanja. Izreden razvoj strokovnega šolstva z novimi vrstami šol, odprava klasičnih gimnazij, velik razmah doseglo višje in visoko šolstvo z ustanavljanjem novih fakultet, vzpostavitev šolstva italijanske in madžarske manjšine, ustanavljanje slovenskih šol v zamejstvu in izseljenstvu.
1963	Težišče dela se je preneslo na izpolnitev šolskega sistema, uvajanje novih metod in vsebin izobraževanja.
Od 1975	Uvajanje celodnevne osnovne šole, ustanovitev Univerze v Mariboru.
1981-1987	Usmerjeno izobraževanje kot najpomembnejši in (najbolj sporen) reformni projekt.
Po 1991	slovenski šolski sistem se je bistveno začel spreminjati.

5. VPRAŠANJA IN ODGOVORI ZA PREVERJANJE OBRAVNAVANE UČNE SNOVI – KVIZ MALE SIVE CELICE

Št. točk	VPRAŠANJE	ODGOVOR
1	V predmarčnem obdobju je bil šolski obisk na Štajerskem pod avstrijskem povprečjem.	NE DRŽI
1	Jožef II. je sprejel dekret o financiranju ljudskih šol, po katerem je šole financirala država.	NE DRŽI
1	Zakon o osnovni šoli (1869) je uvajal osemletno šolsko obveznost.	DRŽI
1A	Blaž Kumerdej je bil eden pomembnejših slovenskih razsvetlencev. Med drugim je bil tudi: Prvi slovenski dramatik Ravnatelj normalke na Kranjskem v Ljubljani Matematik	B
1B	Marija Terezija je uvedla obvezno šolanje za otroke, stare med ____ in ____ let.	Marija Terezija je uvedla obvezno šolanje za otroke, stare med 6 in 12 let.
1C	Zakaj so v času francoske revolucije so	Zaradi strahu pred odpravo monarhije,

2A	<p>konservativne elite nasprotovale izobraževanju?</p> <p>Naštej 3 dežele, kjer so na začetku 20. stoletja poleg slovenskih delovale tudi nemške osnovne šole.</p>	<p>plemstva in Cerkve.</p> <p>Na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem</p>						
2B	<p>Nedeljske ponavljane osnovne šole so bile namenjene za _____ mladino, staro med ____ in ____ let.</p>	<p>Nedeljske ponavljane osnovne šole so bile namenjene za KMEČKO mladino, staro med 12 in 15 let.</p>						
2C	<p>Slika prikazuje učbenik, ki so ga uporabljali na nedeljskih osnovnih šolah. Kako se imenuje knjiga in kdo je njen avtor?</p>		<p>Blaže in Nežka v nedeljski šoli, avtor je Anton Martin Slomšek.</p>					
3A	<p>Za vsak tip osnovne šole (trivialka, glavna šola, normalka) naštej katere predmete so se učenci učili?</p>	<p>Na trivialkah so se učili verouk, branje, računanje in pisanje, na glavnih šolah so se učili branja, pisanja, računanja, verouka ter nemščine in osnov latinščine. Na normalkah pa so se učili branja, pisanja, računanja, nemške slovnice, osnov latinščine, zgodovine in tehničnih predmetov.</p>						
3B	<p>Smiselno poveži!</p> <table border="1" data-bbox="236 1137 826 1279"> <tr> <td>Splošni šolski red</td> <td>1805</td> </tr> <tr> <td>Politična šolska ustava</td> <td>1869</td> </tr> <tr> <td>Zakon o osnovni šoli</td> <td>1774</td> </tr> </table>	Splošni šolski red	1805	Politična šolska ustava	1869	Zakon o osnovni šoli	1774	<p>Splošni šolski red je bil 1774, Politična šolska ustava leta 1805 in Zakon o osnovni šoli leta 1869.</p>
Splošni šolski red	1805							
Politična šolska ustava	1869							
Zakon o osnovni šoli	1774							
3C	<p>Katere spremembe je uvedel Zakon o osnovni šoli? Naštej vsaj 3.</p>	<p>Uvedel je 8 letno šolsko obveznost, predvideval je zgostitev mreže osnovnih šol ter razširitev vsebine pouka, predpisal je višjo izobrazbo učiteljev, natančno opredelil financiranje šol ter zaostрил šolsko obveznost.</p>						

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
Urbanizacija slovenskega prostora**

DATUM: 22. 1. 2015

IME IN PRIIMEK: Tjaša Pertinač

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Šolski center Celje, gimnazija Lava
Razred: 3.a
Datum: 22. 1. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Razvoj družbe na Slovenskem v 19. stoletju- tema iz učbenika: Razvoj družbe na Slovenskem
Učna enota – naslov učne ure: Urbanizacija na Slovenskem
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- frontalna oblika- parno delo- individualna oblika
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razlage- metoda razgovora- metoda slikovne demonstracije- metoda dela z IKT (metoda dela z gibljivimi slikami)- metoda dela s slikovnimi viri- metoda dela s statističnimi tabelami- metoda dela s pisnimi viri
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">- brainstorming
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: <ul style="list-style-type: none">- analizirajo spremembe v družbi na Slovenskem- razvijajo spretnost zbiranja in izbiranja informacij iz različnih medijev, kritično presodijo njihovo uporabno vrednost- razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije- razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- pojasniti pojem urbanizacije

- razložiti vzroke za urbanizacijo
- pojasniti kdaj je bil ta proces intenzivnejši
- razložiti razliko med urbanizacijo v prvi polovici 19. stoletja in v drugi polovici 19. stoletja
- naštetih največja mesta na Slovenskem
- primerjati število prebivalstva v raznih mestih na Slovenskem
- razložiti okoliščine za razvoj Ljubljane
- opisati razvoj Ljubljane

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- aktivno poslušati, opisovati in zapisovati pomembne podatke ter odgovarjati vprašanja
- samostojno uporabljati učbenik in pisni vir
- aktivno sodelovati z drugim učencem pri parnem delu
- uporabljati pravilno zgodovinsko terminologijo
- iz zemljevida razbrati zahtevan odgovor
- iz prikazanega videa razbrati najpomembnejše informacije
- individualno ali v paru reševati naloge

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- kazati ustrezen odnos do preteklosti
- spoštovati mnenja drugih v pogovoru

Učna sredstva:

- **učila:** učbenik (Cvirn, Janez; Studen Andrej (2010). Zgodovina 3. Učbenik za 3. Letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.), učni list s snovjo, učni list za preverjanje, PPT predstavitev, pisni vir (Vilibald Premzl idr. (1991). Mesta in urbanizacija. Ljubljana: Svet za varstvo okolja republike Slovenije, str. 52 – 53.), video na Youtubu – Ljubljana skozi čas.
- **učni pripomočki:** računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.

Didaktične etape učnega procesa:

1. PRIPRAVLJANJE ALI UVAJANJE
2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI ALI USVAJANJE
3. URJENJE ALI VADENJE
4. PONAHLJANJE
5. PREVERJANJE IN OCENJEVANJE

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- **geografija** (razlaga urbanizacije, okoliščine za razvoj Ljubljane, delo z zemljevidi)
- **matematika** (računanje rasti prebivalstva)
- **slovenski jezik** (zapisovanje učne snovi in komuniciranje v slovenskem jeziku ter poznavanje pesnikov in pisateljev, ki so živeli v Cukrarni)

<p>Novi pojmi s pojasnilom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - urbanizacija - je proces razvoja mest, naselij in poselitve v prostoru, ki se odraža tako v fizično urbanem, oblikovnem in gospodarskem vidiku. Najtesneje je povezana z industrializacijo in poindustrijskem razvojem. Odvisna je od številnih gospodarskih in socialnih faktorjev.
<p>Viri in literatura:</p> <p>LITERATURA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cvirn, Janez; Studen Andrej (2010). Zgodovina 3. Učbenik za 3. Letnik gimnazije. Ljubljana: DZS. - Premzl, Vilibald idr. (1991). Mesta in urbanizacija. Ljubljana: Svet za varstvo okolja republike Slovenije. Dostopno na: http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/svo/knj03.pdf (Datum dostopa: 15. 1. 2015). - Weber, Tomaž (2013). Zgodovinski atlas sveta: Od prazgodovine do 21. stoletja. Ljubljana: Cankarjeva založba. - Weber, Tomaž idr. (1999). Mali zgodovinski atlas. Ljubljana: Modrijan. <p>UČNI NAČRT:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Učni načrt. Zgodovina: splošna gimnazija (2008). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Dostopno na: http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2011/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Datum dostopa: 15. 1. 2015). <p>INTERNETNI VIR VIDEO GRADIVA IN DEMONSTRACIJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - https://www.youtube.com/watch?v=IFKlgFCrE8&feature=related (Datum dostopa: 15. 1. 2015). - http://www.gis.si/media/swf/RastLJ4.swf (Datum dostopa: 15. 1. 2015). <p>Priloga 5</p>

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
0 – 5 minut	Uvodni pozdrav. Kratka ponovitev	 Odgovorijo na vprašanja.	Frontalna oblika Metoda	 PPT 1

<p>prejšnje učne ure:</p> <ul style="list-style-type: none"> - O čem smo govorili prejšnjo učno uro? - Kaj je povzročil alkoholizem v industrijski dobi? 	<ul style="list-style-type: none"> - O alkoholizmu med delavstvom na Slovenskem. - Prispeval je še k večji bedi, vplival je na razpadanje družinskega življenja in povzročal nasilje v družini. Tako je povzročal naraščanje številnih telesnih in duševnih bolezni, kriminala in samomorov. 	<p>razgovora</p>	
<p>Projiciram demonstracijo o urbanizaciji in jim postavim tri vprašanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaj menite, da prikazuje ta demonstracija? - Za katero mesto gre? - O čem bomo torej govorili danes pri uri? 	<p>Pogledajo demonstracijo in odgovorijo na vprašanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Urbanizacijo. - Ljubljano. - O urbanizaciji slovenskega prostora. 	<p>Frontalna oblika Metoda slikovne demonstracije Metoda razgovora</p>	<p>PPT 2 PPT 3 PPT 4</p>
<p>Za lažjo predstavitev pokažem sliko Ljubljane v času Valvasorja in panoramsko fotografijo iz današnjega časa.</p>	<p>Pogledajo si slike.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>PPT 5</p>
<p>Kot smo videli, si bomo danes ogledali proces urbanizacije na Slovenskem v 19. stoletju. Učno uro bomo razdelili na 3 vsebinske poudarke – Urbanizacija v prvi polovici 19. stoletja, v drugi polovici 19. stoletja ter Ljubljano nekoč in danes. Na koncu učne ure</p>	<p>Poslušajo, kaj bomo delali pri uri ter napišejo naslov učne ure.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT 6</p>

<p>boste tako znali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojasniti vzroke urbanizacije - razložiti vzroke za urbanizacijo. - razložiti razliko med urbanizacijo v prvi polovici 19. stoletja in v drugi polovici 19. stoletja - naštetih največja mesta na Slovenskem - primerjati število prebivalstva v raznih mestih na Slovenskem - razložiti okoliščine za razvoj Ljubljane - opisati razvoj Ljubljane <p>Učno uro bomo izvedli v frontalni obliki, v parih ter tudi individualno.</p>			
---	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Urbanizacija v prvi polovici 19. stoletja</p> <p>5 – 15 minut</p>	<p>Urbanizacija je proces razvoja mest, naselij in poselitve v prostoru, ki se odraža tako v fizično urbanem, oblikovnem in gospodarskem vidiku. Najtesneje je povezana z industrializacijo in poindustrijskim razvojem. Odvisna je od številnih gospodarskih in socialnih faktorjev.</p> <p>Glede na zemljevid, ki</p>	<p>Poslušajo in prepisujejo iz PPT</p> <p>Pogledajo zemljevid</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda dela s</p>	<p>PPT 7</p> <p>PPT8</p>

<p>prikazuje industrializacijo v Evropi do leta 1950, poskušajte ugotoviti, ali je bil na Slovenskem ta proces v tem času intenziven ali ne.</p> <p>Tako je v prvi polovici 19. stoletja je pri nas industrializacija potekala počasi, kajti industrija še ni bila razvita. Mesta so po večini živela od drobne obrti in trgovine, le nekatera so se ponašala s prometom na daljše razdalje.</p> <p>Šele od sredine 19. stoletja so se začeli uveljavljati novi socialno-ekonomski tokovi. Sodobni transport po železnicah je bil ključen za razvoj prometa in industrije; tako se je začela dokaj hitra industrializacija industrijskih središč.</p> <p>V letih 1818 – 1846 je delež mestnega prebivalstva le počasi naraščal. Na Kranjskem je leta 1830 v krajih z več kot 2000 prebivalcev živelo če 3,8% prebivalstva, leta 1846 pa 4,6%; večinoma je šlo za prebivalstvo Ljubljane in Idrije.</p>	<p>na PPT in odgovorijo na vprašanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - V tem času proces urbanizacije ni bil intenziven. <p>Poslušajo in prepisujejo iz PPT</p>	<p>slikovnim gradivom</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT 9</p> <p>PPT 10</p>
<p>Za primer si pogledajmo mesto Kranj. Poglejte si, kako je izgledal v času Valvasorja in kakšen je izgled danes.</p>	<p>Pogledajo si upodobitvi mesta Kranj.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>PPT 11</p>
<p>Od deželnih glavnih mest so se v prvi polovici 19. stoletja najhitreje razvijali Gradec, Trst, Ljubljana, Celovec. Gradec, Ljubljana in Trst, ki so ležali na najpomembnejši prometni liniji, so za podeželsko prebivalstvo</p>	<p>Poslušajo in prepisujejo iz PPT</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT 12</p>

	<p>postajali vedno bolj privlačni, bodisi kot kraji poklicnega vzpona, gospodarske aktivnosti ali kot kulturna središča. Le Trst in Gradec sta ob koncu predmarca štela več kot 50.000 prebivalcev in sta bila četrto oz. peto mesto v monarhiji (takoj za Dunajem, Prago in Lvovom).</p> <p>Do sredine 19. stoletja je bila urbanizacija najopaznejša v Trstu. Na ozemlju današnje Slovenije pa je najhitreje naraščala Ljubljana.</p>			
<p>2. Urbanizacija v drugi polovici 19. stoletja</p> <p>15 – 25 minut</p>	<p>S pomočjo zemljevida, ki prikazuje gospodarstvo dežel v drugi polovici 19. stoletja, povejte ali se je proces urbanizacije začel povečevati.</p> <p>Tako je, v tam času je bila urbanizacija intenzivnejša. Kaj menite, kje pa je bil ta proces najintenzivnejši?</p> <p>Urbanizacija se je torej razvijala tam kjer je bila močna industrija oziroma rudarstvo. Značilen primer so Jesenice, črni revir (Trbovlje, Zagorje, Hrastnik), industrijska mariborska predmestja.</p>	<p>Pogledajo zemljevid in odgovorijo na vprašanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proces urbanizacije se je začel povečevati. <p>Odgovorijo na vprašanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tam, kjer se je začela razvijati večja industrija ali pa rudarstvo – črni revir. <p>Poslušajo in prepisujejo iz PPT</p>	<p>Frontalna oblika Metoda sela slikovnim virom</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT 13</p> <p>PPT 14</p>
	<p>Sedaj vam bom razdelila delovne liste s statističnimi tabelami. Na listih imate 3 tabele števila prebivalstva določenih krajev, iz treh</p>	<p>Poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p>	

	<p>različnih obdobji (iz leta 1880, 1910 in 2002). Za posamezna mesta (Ljubljana, Maribor, Celje, Kranj, Postojna, Črnomelj, Krško Litija) natančno izračunajte, kako se je povečevalo število prebivalstva. To boste naredili v parih. Rešitve vpišite v tabelo ter nato odgovorite še na 3 kratka vprašanja. Na voljo imate 4 minute.</p> <p>Pregledamo rešitve s pomočjo PPT.</p> <p>Ali se vam zdijo rezultati smiselni glede na vzroke, ki ste jih pred tem iskali?</p>	<p>V parih rešijo delovne liste</p> <p>Pregledajo rešitve delovnih listov.</p> <p>Odgovorijo na vprašanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rezultati se jim zdijo smiselni, kajti če primerjamo vzroke za urbanizacijo, vidimo, da je bila le-ta intenzivna tam, kjer je bila močna industrija. 	<p>Parno delo Metoda dela s statističnimi tabelami</p> <p>Frontalna oblika Metoda razlage in razgovora</p>	<p>Delovni listi</p> <p>PPT 15 in 16</p>
<p>3. Ljubljana skozi čas</p> <p>25 – 37 minut</p>	<p>Ljubljana je od vseh mest na ozemlju današnje Slovenije najhitreje naraščala. Po letu 1828, ko sta v Ljubljani začeli obratovati dve sladkorni rafineriji in leta 1838 še bombažna predilnica, se je začelo opazno priseljevanje kmečkega prebivalstva.</p> <p>Ali veste za katero znamenito stavbo gre pri sladkorni rafineriji?</p>	<p>Poslušajo in prepisujejo iz PPT</p> <p>Odgovorijo na vprašanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Za Cukrarno. 	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda dela slikovnim virom</p>	<p>PPT 17</p> <p>PPT 18</p>

	<p>Tam je umrlo tudi nekaj znanih Slovencev; znate koga naštet? To znamenito stavbo imate tudi na PPT.</p> <p>V tridesetih letih se je prebivalstvo Ljubljane povečalo za 75,7%. Kljub temu je imela status manjšega urbanega naselja. Privlačnost priseljevanja v Ljubljano prvi polovici 19. stoletja ni bila previsoka. Kot smo že videli, se je to spremenilo v drugi polovici 19. stoletja.</p>	<p>- Josip Murn Aleksandrov, Dragotin Kette</p> <p>Poslušajo in prepisujejo iz PPT</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>PPT 19</p>
	<p>S pomočjo besedila, ki vam ga bom razdelila, poiščite še tri ostale pomembne okoliščine za razvoj Ljubljane. V besedilu poiščite tudi, kaj je vplivalo na razvoj Ljubljane predvsem v 19. stoletju. To boste naredili individualno. Na voljo imate 3 minute.</p> <p>S pomočjo PPT pregledamo rešitve.</p>	<p>Poslušajo navodila</p> <p>Preberejo članek in v zvezek napišejo 3 glavne okoliščine ter vzrok za razvoj v 19. stoletju.</p> <p>Preverijo rešitve. Popravijo oziroma dopolnijo</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p> <p>Individualna oblika Metoda dela s pisnimi viri</p> <p>Frontalna oblika Metoda razlage in razgovora</p>	<p>Pisni vir</p> <p>PPT 20 PPT 21</p>
	<p>Zavrtim jim videoposnetek Ljubljana skozi čas. Opozorim jih, da naj bodo pozorni in naj spremljajo, kakšne vrste promet je bil, na ureditev mesta, videz meščanov. Opazujejo naj, kaj je danes drugače kot je bilo tedaj.</p>	<p>Pogledajo si videoposnetek.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda dela z IKT</p>	<p>PPT 22, računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>

	<p>Po ogledu videoposnetka jih povprašam o filmu, kako je bilo s prometom tedaj, kakšna je bila poseljenost na obrobju (v Šiški), videz meščanov, količina ljudi na ulicah ipd.</p> <p>V obliki brain storminga mi vsak pove eno opazko.</p> <p>Predvsem naj bodo pozorni na starejše podobe mesta.</p>	<p>Odgovorijo na vprašanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - manj avtomobilov - malo avtobusov - ni takšne gneče v centru - mestno središče dostopno za avtomobile - meščani bogato oblečeni - tovorni vlak - več zelenja - kongresni trg ni bil tako poln,... 	<p>Metoda razgovora, metoda dela z IKT</p> <p>Brainstorming</p>	
	<p>Kot zanimivost jim še pokažem sliko, kako se je Ljubljana skozi leta povečevala.</p>	<p>Pogledajo si sliko.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>PPT 23</p>

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>37 – 45 minut</p>	<p>Sedaj vam bom razdelila kratka preverjanja znanja. Vsak sam individualno reši te liste. Na voljo imate 5 minut. Nato boste drug drugemu pregledali teste, rešitve vam bom pa projicirala na PPT.</p> <p>Razdelim jim liste s preverjanjem znanja.</p> <p>S pomočjo PPT drug drugemu rešijo delovne liste.</p>	<p>Poslušajo</p> <p>Rešijo delovne liste.</p> <p>Preverijo rešitve.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p> <p>Individualna oblika</p> <p>Metoda razgovora in razlage</p>	<p>Delovni listi.</p> <p>PPT 24-28</p>

SEZNAM PRILOG:

1. Delovni list.
2. Delovni list – rešitve.
3. Seznam virov za delovni list.
4. PPT učne ure z zapisom učne snovi.
5. Seznam virov za PPT.
6. Delovni list – preverjanje znanja.
7. Delovni list – preverjanje znanja – rešitve.

Priloga 1 :

Delovni list – Rast prebivalstva

Podane imate 3 tabele, ki prikazujejo število prebivalcev v določenih krajih leta 1880, 1910 in 2002. V parih izračunajte, za koliko se je povečalo število prebivalstva med temi leti v 8 slovenskih mestih (Ljubljana, Maribor, Celje, Kranj, Postojna, Črnomelj, Krško, Litija). Natančno izračunajte, kako je naraščalo med letoma 1880 in 1910 ter med letoma 1910 in 2002 ter v tabelo vpišite rešitve. Na koncu še odgovorite na 3 vprašanja. Na voljo imate 5 minut.

Število prebivalcev leta 1880

Kraji z več kot 2000 prebivalci	Število prebivalcev	Kraji z več kot 1000 prebivalci	Število prebivalcev	Kraji z manj kot 1000 prebivalci	Število prebivalcev
Ljubljana	26.284	Kamnik	1963	Brežice	996
Maribor	17.628	Postojna	1621	Slov. Gradec	990
Koper	8646	Kočevo	1332	Tolmin	894
Celje	5393	Sežana	1170	Krško	878
Ptuj	4257	Ljutomer	1140	Radovljica	664
Kranj	2313	Črnomelj	1055	Litija	494
Novo mesto	2066			Logatec	452

Vir: Cvirn, Janez; Studen Andrej (2010). Zgodovina 3. Učbenik za 3. Letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 261.

Število prebivalcev leta 1910

Kraji z več kot 2000 prebivalci	Število prebivalcev	Kraji z več kot 1000 prebivalci	Število prebivalcev	Kraji z manj kot 1000 prebivalci	Število prebivalcev
Ljubljana	41.727	Postojna	1986	Črnomelj	978
Maribor	27.994	Kamnik	1691	Krško	901
Koper	8993	Sežana	1436	Logatec	877
Celje	6919	Ljutomer	1302	Radovljica	758
Ptuj	4631	Brežice	1269	Litija	705
Kranj	2580	Slov. Gradec	1186		
Kočevo	2531	Tolmin	1016		
Novo mesto	2394				

Vir: Cvirn, Janez; Studen Andrej (2010). Zgodovina 3. Učbenik za 3. Letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 261.

Število prebivalcev leta 2002

Kraj	Število prebivalcev
Ljubljana	277.554
Maribor	95.586
Celje	37.628
Kranj	17.870
Postojna	9.262
Črnomelj	5.717
Krško	7.230
Litija	6.485

Vir: Statistični urad Republike Slovenije. Največja naselja po številu prebivalcev. http://www.stat.si/KrajevnaImena/pregledi_naselja_najvecja_prebivalci.asp (Datum dostopa: 9. 1. 2015).

Rešitve:

Kraj	Rast prebivalstva med letoma 1880 in 1910	Rast prebivalstva med letoma 1910 in 2002
Ljubljana		
Maribor		
Celje		
Kranj		
Postojna		
Črnomelj		
Krško		
Litija		

V katerem obdobju je bila povprečno urbanizacija najintenzivnejša?

V katerem mestu in kdaj je bilo največje naraščanje prebivalstva?

V katerem mestu je bilo pa najmanjše naraščanje prebivalstva?

Priloga 2:

Delovni list – Rast prebivalstva (rešitve)

Rešitve:

Kraj	Rast prebivalstva med letoma 1880 in 1910	Rast prebivalstva med letoma 1910 in 2002
Ljubljana	15.443	235.827
Maribor	10.366	67.592
Celje	1526	30.709
Kranj	267	34.643
Postojna	365	7276
Črnomelj	-77	4739
Krško	23	6329
Litija	211	5780

V katerem obdobju je bila povprečno urbanizacija najintenzivnejša?

V obdobju med letoma 1910 in 2002.

V katerem mestu in kdaj je bilo največje naraščanje prebivalstva?

V Ljubljani, med letoma 1910 in 2002.

V katerem mestu je bilo pa najmanjše naraščanje prebivalstva?

V Črnomlju.

Priloga 3:

- Cvirn, Janez; Studen Andrej (2010). Zgodovina 3. Učbenik za 3. Letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 261.
- Statistični urad Republike Slovenije. Največja naselja po številu prebivalcev. http://www.stat.si/KrajevnaImena/pregledi_naselja_najvecja_prebivalci.asp (Datum dostopa: 9. 1. 2015).

Priloga 4:

- O čem smo govorili prejšnjo učno uro?
- Kaj je povzročil alkoholizem v industrijski dobi?

1

- <http://www.gis.si/media/swf/RastLJ4.swf>

2

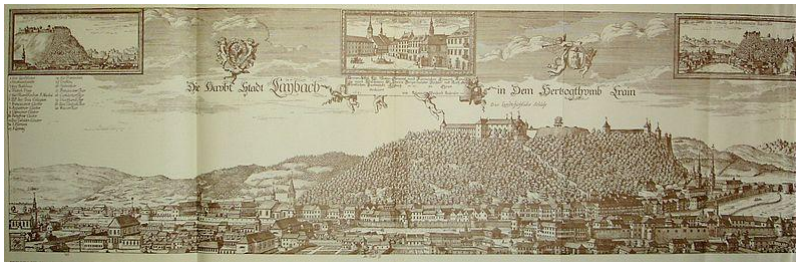
- Kaj menite, da prikazuje ta demonstracija?
- Za katero mesto gre?
- O čem bomo govorili danes pri uri?

3

URBANIZACIJA NA SLOVENSKEM

4

Ljubljana v času Valvasorja

Ljubljana danes

CILJI DANAŠNJE URE

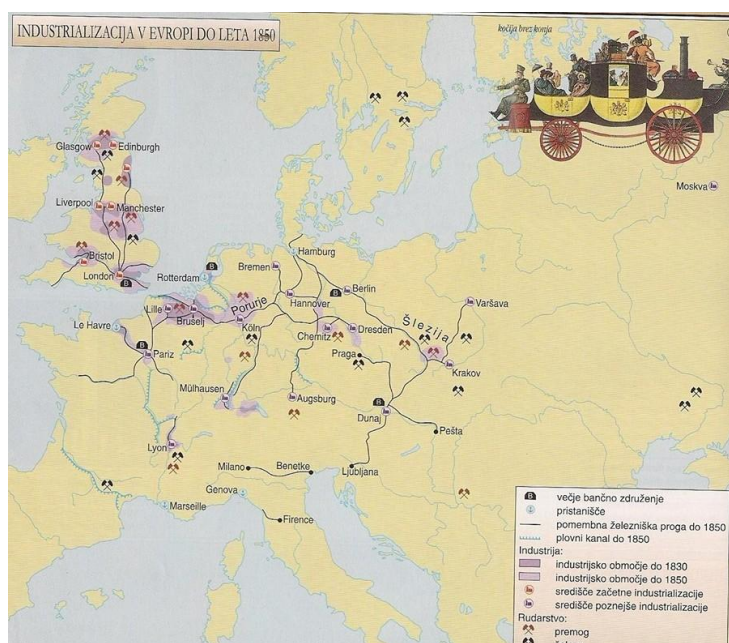
➤ Na koncu učne ure boste znali:

- pojasniti vzroke urbanizacije
- razložiti vzroke za urbanizacijo.
- razložiti razliko med urbanizacijo v prvi polovici 19. stoletja in v drugi polovici 19. stoletja
- naštet največja mesta na Slovenskem
- primerjati število prebivalstva v raznih mestih na Slovenskem
- razložiti okoliščine za razvoj Ljubljane
- opisati razvoj Ljubljane

1. URBANIZACIJA V PRVI POLOVICI 19. STOLETJA

- o **Urbanizacija** je proces razvoja mest, naselij in poselitve v prostoru, ki se odraža tako v fizično urbanem, oblikovnem in gospodarskem vidiku. Najtesneje je povezana z industrializacijo in poindustrijskem razvojem. Odvisna je od številnih gospodarskih in socialnih faktorjev.

7

8

- Industrializacija je potekala počasi.
- V mestih večinoma drobna obrt in trgovina.
- Od sredine 19. stoletja: novi socialno-ekonomski tokovi.
- Ključen za razvoj – sodobni transport po železnicah.

9

- V letih 1818 – 1846 - delež mestnega prebivalstva naraščal le počasi.
- Kranjska:
 - Leta 1830 v krajih z več kot 2000 prebivalcev živelo le 3,8% prebivalstva.
 - Leta 1846 pa 4,6%.
 - Večinoma je šlo za prebivalstvo Ljubljane in Idrije.

10

KRANJ V ČASU VALVASORJA IN DANES

11

- Najhitreje razvijajoča deželna glavna mesta - Gradec, Trst, Ljubljana, Celovec.
- Za slovensko prebivalstvo najbolj privlačna Ljubljana in Trst - kot kraji poklicnega vzpona, gospodarskih aktivnosti ali kot kulturna središča.
- Konec predmarčne dobe štela več kot 50.000 prebivalcev le Trst in Gradec (4. in 5. mesto po velikosti v monarhiji).

12

RAST PREBIVALSTVA V MESTIH – REŠITVE DELOVNIH LISTOV

Kraj	Rast prebivalstva med letoma 1880 in 1910	Rast prebivalstva med letoma 1910 in 2002
Ljubljana	15.443	235.827
Maribor	10.366	67.592
Celje	1526	30.709
Kranj	267	34.643
Postojna	365	7276
Črnomelj	-77	4739
Krško	23	6329
Litija	211	5780

15

RAST PREBIVALSTVA V MESTIH – REŠITVE DELOVNIH LISTOV

- **V katerem obdobju je bila povprečno urbanizacija najintenzivnejša?**
V obdobju med letoma 1910 in 2002.
- **V katerem mestu in kdaj je bilo največje naraščanje prebivalstva?**
V Ljubljani, med letoma 1910 in 2002.
- **V katerem mestu je bilo pa najmanjše naraščanje prebivalstva?**
V Črnomlju.

16

LJUBLJANA SKOZI ČAS

- Ljubljana – najhitreje naraščala na ozemlju današnje Slovenije.
- Kmečko prebivalstvo začne preseljevati:
 - Po letu 1828, ko sta v Ljubljani začeli obratovati dve sladkorni rafineriji ter leta 1838 še bombažna predilnica.

17

18

- Trideseta leta: prebivalstvo povečalo za 75,7%.
- Status: manjše urbano naselje.
- Priseljevanje v Ljubljano se opazno poveča v drugi polovici 19. stoletja.

19

OKOLIŠČINE ZA RAZVOJ LJUBLJANE

1. Geografska lega v južnem delu Ljubljanske kotline – kjer se stikata dva gorska sistema in različni pokrajinski tipi z naravnimi znamenitostmi.
2. Križišče prometnih linij in tokov med Srednjo Evropo, Jadranskim morjem in Balkanom.
3. Spodbujevalni dejavniki upravnega in večstransko pomembnega središča Slovenije.

20

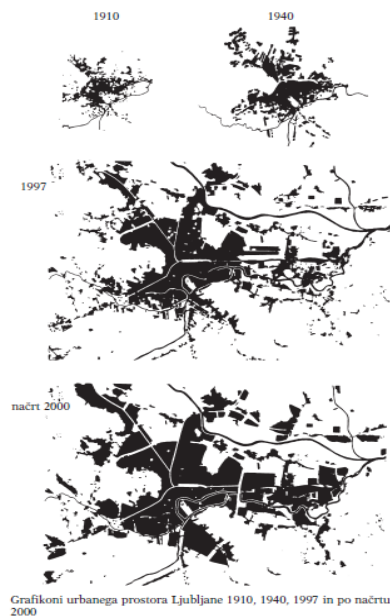
GLAVNI VZROK RAZVOJA V 19. STOLETJU

- Železniška povezava med Dunajem in Trstom, ki je bila sredi 19. stoletja speljana skozi Ljubljano.

21

- <https://www.youtube.com/watch?v=IFKlgFCrkE8&feature=related>

22

23

PREVERJANJE ZNANJA – REŠITVE – 1. NALOGA

o **Kaj je urbanizacija? (1 točka)**

Urbanizacija je proces razvoja mest, naselij in poselitve v prostoru, ki se odraža tako v fizično urbanem, oblikovnem in gospodarskem vidiku. Najtesneje je povezana z industrializacijo in poindustrijskim razvojem.

o **Ali je bila v prvi polovici 19. stoletja intenzivna ali ne? (1 točka)**

Ne.

o **V katerem mestu na ozemlju današnje Slovenije je bila urbanizacija najintenzivnejša? (1 točka)**

V Ljubljani.

24

2. NALOGA

- Urbanizacija je bila odvisna od številnih **gospodarskih** in **socialnih** faktorjev. **(1 točka)**
- Ključen za razvoj prometa in industrije in s tem industrializacije je bil sodoben transport po **železnici**. **(1 točka)**
- Največ prebivalstva je bilo **Trstu** in **Gradcu**. Na ozemlju današnje Slovenije pa v **Ljubljani**. **(1 točka)**

25

3. NALOGA

- Proces urbanizacije se je začel hitro povečevati v **prvi** polovici 19. stoletja.
DRUGI (1 točka)
- Ljubljana je imela največ prebivalcev in je imela status **velikega mesta**. **(1 točka)**

MANJŠEGA URBANEGA NASELJA (1 točka)

26

4. NALOGA

○ Ljubljana	5393
○ Kranj	494
○ Celje	26.284
○ Litija	2313

(Vse pravilno povezano 2 točki, dva pravilno povezana 1 točka)

27

TOČKOVNIK

- 0 – 5 točke (nezadostno 1)
- 5 – 6 (zadostno 2)
- 6 – 7 (dobro 3)
- 7 – 8 (prav dobro 4)
- 9 – 10 (odlično 5)

28

VIRI IN LITERATURA

- Cvirn, Janez; Studen Andrej (2010). Zgodovina 3. Učbenik za 3. Letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
- <http://www.gis.si/media/swf/RastLJ4.swf> (Datum dostopa: 15. 1. 2015)
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Ljubljana-Valvasor.jpg> (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- Premzl, Vilibald idr. (1991). Mesta in urbanizacija. Ljubljana: Svet za varstvo okolja republike Slovenije. Dostopno na: <http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/svo/knj03.pdf> (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- <http://www.os-toncke-cec.si/nadarjeni/2tocka.php> (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- Weber, Tomaž (2013). Zgodovinski atlas sveta: Od prazgodovine do 21. stoletja. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Cukrar.na#mediaviewer/File:Cukrarna.jpg> (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- http://www.inz.si/zgodovina_stavbe_kazina.php (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- <https://www.youtube.com/watch?v=IFKlgFCrKE8&feature=related> (Datum dostopa: 15. 1. 2015).

Priloga 5:

- **PPT 2:** <http://www.gis.si/media/swf/RastLJ4.swf> (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- **PPT 5:** <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Ljubljana-Valvasor.jpg> (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- **PPT 5 :** Premzl, Vilibald idr. (1991). Mesta in urbanizacija. Ljubljana: Svet za varstvo okolja republike Slovenije. Dostopno na: <http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/svo/knj03.pdf> (Datum dostopa: 15. 1. 2015), str. 52.
- **PPT 7:** Premzl, Vilibald idr. (1991). Mesta in urbanizacija. Ljubljana: Svet za varstvo okolja republike Slovenije. Dostopno na: <http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/svo/knj03.pdf> (Datum dostopa: 15. 1. 2015), str. 7.
- **PPT 8:** Weber, Tomaž idr. (1999). Mali zgodovinski atlas. Ljubljana: Modrijan, str. 34.
- **PPT 9:** <http://www.os-toncke-cec.si/nadarjeni/2tocka.php> (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- **PPT 11:** Premzl, Vilibald idr. (1991). Mesta in urbanizacija. Ljubljana: Svet za varstvo okolja republike Slovenije. Dostopno na: <http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/svo/knj03.pdf> (Datum dostopa: 15. 1. 2015), str. 55.
- **PPT 13:** Weber, Tomaž (2013). Zgodovinski atlas sveta: Od prazgodovine do 21. stoletja. Ljubljana: Cankarjeva založba, str. 184.
- **PPT 18:** <http://sl.wikipedia.org/wiki/Cukrarna#mediaviewer/File:Cukrarna.jpg> (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- **PPT 19:** http://www.inz.si/zgodovina_stavbe_kazina.php (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- **PPT 20:** Premzl, Vilibald idr. (1991). Mesta in urbanizacija. Ljubljana: Svet za varstvo okolja republike Slovenije. Dostopno na: <http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/svo/knj03.pdf> (Datum dostopa: 15. 1. 2015), str. 52.
- **PPT 21:** Premzl, Vilibald idr. (1991). Mesta in urbanizacija. Ljubljana: Svet za varstvo okolja republike Slovenije. Dostopno na: <http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/svo/knj03.pdf> (Datum dostopa: 15. 1. 2015), str. 53.
- **PPT 22:** <https://www.youtube.com/watch?v=1FKlgFCrKE8&feature=related> (Datum dostopa: 15. 1. 2015).
- **PPT 23:** Premzl, Vilibald idr. (1991). Mesta in urbanizacija. Ljubljana: Svet za varstvo okolja republike Slovenije. Dostopno na: <http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/svo/knj03.pdf> (Datum dostopa: 15. 1. 2015), str. 74.

Priloga 6:

Preverjanje znanja – Urbanizacija na Slovenskem

Ime in Priimek: _____

Število doseženih točk: ____/10

1. Na kratko odgovori na vprašanja. (3 točke)

- a) Kaj je urbanizacija?

- b) Ali je bila v prvi polovici 19. stoletja intenzivna ali ne?

- c) Naštej 3 največja mesta na Slovenskem v drugi polovici 19. stoletja?

2. Dopolni. (3 točke)

- Urbanizacija je bila odvisna od številnih _____ in _____ faktorjev.
- Ključen za razvoj prometa in industrije in s tem industrializacije je bil sodoben transport po _____.
- Največ prebivalstva je bilo v _____ in _____. Na ozemlju današnje Slovenije pa v _____.

3. Poišči in popravi napake. (2 točki)

- Proces urbanizacije se je začel hitro povečevati v prvi polovici 19. stoletja.
- Ljubljana je imela največ prebivalcev in je imela status velikega mesta.

4. Na eni strani imate navedeno mesto, na drugi strani pa število prebivalstva leta 1880. Povežite mesto z ustreznim številom prebivalstva. (2 točki)

Ljubljana	5393
Kranj	494
Celje	26.284
Litija	2313

Priloga 7:

1. Na kratko odgovori na vprašanja. (3 točke)

a) Kaj je urbanizacija? (1 točka za pravilno definicijo)

Urbanizacija je proces razvoja mest, naselij in poselitve v prostoru, ki se odraža tako v fizično urbanem, oblikovnem in gospodarskem vidiku. Najtesneje je povezana z industrializacijo in poindustrijskim razvojem.

b) Ali je bila v prvi polovici 19. stoletja intenzivna ali ne? (1 točka)

Ne.

c) V katerem mestu na ozemlju današnje Slovenije je bila urbanizacija najintenzivnejša? (1 točka za pravilno navedeno mesto)

V Ljubljani.

2. Dopolni. (3 točke)

- Urbanizacija je bila odvisna od številnih **gospodarskih** in **socialnih** faktorjev. (1 točka za oba navedena pravilna faktorja)
- Ključen za razvoj prometa in industrije in s tem industrializacije je bil sodoben transport po **železnici**. (1 točka za pravilno navedbo)
- Največ prebivalstva je bilo **Trstu** in **Gradcu**. Na ozemlju današnje Slovenije pa v **Ljubljani**. (1 točka za vsa 3 pravilna mesta)

3. Poišči in popravi napake. (2 točki)

- Proces urbanizacije se je začel hitro povečevati v **prvi** polovici 19. stoletja.
DRUGI (1 točka pa pravilno najdeno napako in popravek)
- Ljubljana je imela največ prebivalcev in je imela status **velikega mesta**.
MANJŠEGA URBANEGA NASELJA
(1 točka za pravilno najdeno napako in popravek)

4. Na eni strani imate navedeno mesto, na drugi strani pa število prebivalstva leta 1880. Povežite mesto z ustreznim številom prebivalstva. (2 točki)

Ljubljana	5393
Kranj	494
Celje	26.284
Litija	2313

(2 točki za vse pravilne povezave, 1 točka za 2 pravilni povezavi)

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

PODOBA VELEMEST NA PRELOMU 19. V 20. STOLETJE

Ljubljana, 8. januar 2015

Martina Sirk

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: gimnazija
Razred: 3. letnik
Datum: 8. januar 2015
Predmet: zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Vsakdanje življenje v 19. stoletju- tema iz učbenika: Utrip življenja v velemestih na prelomu 19. v 20. stoletje
Učna enota – naslov učne ure: Podoba velemest na prelomu 19. v 20. stoletje
Učne oblike: Frontalna učna oblika, skupinska učna oblika, parna učna oblika, individualna učna oblika.
Učne metode: metoda slikovne demonstracije, metoda besedne demonstracije, metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda dela s pisnimi viri.
Učne tehnike: didaktična igra, tehnika vihranja idej, izpolnjevanje
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: Dijaki/-nje: <ul style="list-style-type: none">· raziščejo značilnosti vsakdanjega življenja različnih družbenih skupin v 19. stoletju;· analizirajo spremembe v vrednotah in načinu življenja;· ključne značilnosti iz zgodovine načinov življenja v 19. stoletju umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor;· razvijejo spretnost zbiranja in izbiranja informacij iz različnih medijev, kritično presodijo njihovo uporabno vrednost;· oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije;· razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije;· razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja;· razvijajo pozitiven odnos do spoštovanja enakosti med spoloma. B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure dijak zna: <ul style="list-style-type: none">· geografsko in časovno umestiti pojav prvih velemest;· ločiti pojem mesto in velemesto;· opisati razmere v katerih so živeli posamezni sloji prebivalstva;· naštet, opisati in ovrednotiti novosti, ki so se pojavile v tem času na področju zdravstva, sociale in infrastrukture;· opisati in ovrednotiti položaj žensk na prelomu iz 19. v 20. stoletje; <i>Funkcionalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure dijak zna: <ul style="list-style-type: none">· pokazati zmožnosti preproste analize, sinteze in interpretacije uporabnih podatkov iz zgodovinskih virov, za raziskovanje in poznavanje življenja ljudi v preteklosti;· pokazati sposobnosti dela v skupinah, v parih;· predstaviti svoje znanje in ugotovitve na različne načine: ustno (poročanje skupin, sodelovanje v razgovoru), pisno (nadaljevanje dnevniškega zapisa);· razbrati/izlučiti bistvo iz podanih grafičnih prikazov (razvoj mest od leta 1850 do leta 2005);

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure dijak zna:

- z učenjem ob raznovrstnih in večperspektivnih zgodovinskih virih pokazati zmožnosti kritične presoje in razlage zgodovinskih dogodkov, pojavov in procesov na prelomu 19. v 20. stoletje;
- razvijati sposobnost za razumevanje in spoštovanje različnih skupnosti in slojev prebivalstva v različnih časovnih obdobjih;
- poudariti pomen za človeka pomembnih inovacij, ki so se pojavile na prelomu iz 19. v 20. stoletje;
- spoštovati razlike med spoloma in hkrati spoštovati enakopravnost obeh spolov (primer: boj žensk za enakopravnost).

Učna sredstva:

- učila:

- učni list za skupinsko delo,
- učni list za preverjanje,
- power point predstavitev,
- fotografije :
 - Moški na sodih. Jacob Riis, 1886. URL : <http://selvedgeyard.com/2011/02/26/bandits-roost-nyc-and-to-think-that-i-saw-it-on-mulberry-street/> (Dostop: januar 2015).
 - Podrte hiše v New Yorku. Jacob Riis, cca. 1888–1898. URL: <http://theselvedgeyard.files.wordpress.com/2011/02/jacob-riis-dens-of-death.jpg> (Dostop: januar 2015).
 - Brezdomski dečki v New Yorku. Jacob Riis, cca. 1890. URL : <http://selvedgeyard.com/2011/02/26/bandits-roost-nyc-and-to-think-that-i-saw-it-on-mulberry-street/> (Dostop: januar 2015).
 - Revna družina v New Yorku. Jacob Riis, cca. 1880. URL: <http://selvedgeyard.com/2011/02/26/bandits-roost-nyc-and-to-think-that-i-saw-it-on-mulberry-street/> (Dostop: januar 2015).
 - Ulica revežev v New Yorku. Jacob Riis, cca. 1880–1890. URL: <http://theselvedgeyard.files.wordpress.com/2011/02/jacob-riis.jpg> (Dostop: januar 2015).

- učni pripomočki: računalnik, projektor, projekcijsko platno, tabla, flomaster

Didaktične etape učnega procesa:

1. pripravljanje ali uvajanje;
2. obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje;
3. ponavljanje;
4. preverjanje.

Medpredmetne povezave z vsebinami: geografija, sociologija

Novi pojmi s pojasnilom:

- velemesto: zelo veliko mesto;
- epidemija: nenaden izbruh in hitro širjenje kake nalezljive bolezni;
- kolera: huda nalezljiva črevesna bolezen z bruhanjem, drisko in znižanjem telesne temperature;
- tifus: bolezen z visoko vročino in prebavnimi motnjami, pri kateri nastanejo razjede na črevesju;
- jetika: nalezljiva bolezen pljuč s krogličastimi tvorbami;
- davica: nalezljiva bolezen žrela, sapnika, nosu, ki se pojavlja zlasti pri otrocih;
- škrlatinka: nalezljiva bolezen z visoko vročino in škrlatno rdečimi pegastimi izpuščaji na koži, ki se pojavlja zlasti pri otrocih;
- bubi: ženska pričeska s kratkimi, zadaj posnetimi lasmi;
- bulvar: široka velemestna cesta, navadno z drevesi na obeh straneh.
- sufražetka: zlasti v Angliji, v začetku 20. stoletja pripadnica gibanja za volilno pravico in enakopravnost žensk

Viri in literatura:

Seznam za pripravo :

- Cvirn, Janez, Studen, Andrej. *Zgodovina 3. Učbenik za 3. letnik gimnazije*. Ljubljana : DZS, 2010.
- Leksikon Zgodovina, s. v. "Žensko gibanje". Tržič : Učila International, 2003.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika. URL : <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html> (Dostop: januar 2015).

Seznam za PPT :

- Angleška kopalnica okoli leta 1900. URL: <http://www.arazu.ro/ro/baia> (Dostop: januar 2015), PPT 15.
- Angleški tuš iz leta 1890. URL: <http://www.homethingspast.com/wp-content/uploads/2011/11/English-needle-and-rain-shower-bath.png> (Dostop: januar 2015), PPT 15.
- Bulvar v Parizu ok. leta 1900. URL : http://en.wikipedia.org/wiki/Boulevard_des_Italiens#mediaviewer/File:PARIS_N%C2%B0193_-_Boulevard_des_Italiens.JPG (Dostop: januar 2015), PPT 18.
- Coca-cola reklama 2. URL : http://www.advertisingarchives.co.uk/index.php?service=search&action=do_quick_search&language=en&q=coca-cola (Dostop: januar 2015), PPT 17.
- Coca-cola reklama 3. URL : http://www.advertisingarchives.co.uk/index.php?service=search&action=do_quick_search&language=en&q=coca-cola (Dostop: januar 2015), PPT 20.
- Gradnja vodovoda v Ljubljani leta 1890. URL : http://www.mojaobcina.si/img/1/H_MAX_1024x768/vodovod_video.jpg (Dostop:

- januar 2015), PPT 14.
- Lafayette Pariz – zunaj. URL : <http://www.medieval-france.com/Index%20Old/paris/paris1900/paris1900.html> (Dostop: januar 2015), PPT 19.
- Lafayette Pariz. URL : <http://www.ruemarcclin.com/blogs/news/12472253-paris-iconic-galleries-lafayette-through-vintage-photos-posters-and-ads> (Dostop: januar 2015), PPT 19.
- Mesta z več kot 2 milijona prebivalcev. URL : http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_urban_areas_by_population#mediaviewer/File:Cities2million.png (Dostop: januar 2015), PPT 6.
- Nestle reklama 2. URL : <http://www.advertisingarchives.co.uk/detail/44592/1/Magazine-Advert/Nestle/1900s> (Dostop: januar 2015), PPT 20.
- Obnova kanalizacije v Londonu leta 1900. URL : <http://affordablehousinginstitute.org/blogs/us/2009/04/the-ecology-of-a-slum-part-5-government-flows.html> (Dostop: januar 2015), PPT 14.
- Otvoritev Selfridge's-a leta 1909 v Londonu. URL : <http://thefashionactivist.tumblr.com/post/31455558388/the-suffragettes-and-their-fashion> (Dostop: januar 2015), PPT 17.
- Prvi metro v Evropi – Budimpešta. URL : <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/13/Mfavground.jpg> (Dostop: januar 2015), PPT 16.
- Razpredelnica – prva mesta in velemesta. URL : <http://www.slideshare.net/yaryalitsa/minused-ekisticsthe-phenomenon-of-the-megacities-or-not> (Dostop: januar 2015), PPT 7.
- Razvoj mest med leti 1800 in 2005. URL : <https://www.coloradanmagazine.org/2010/06/01/bringing-down-the-house/> (Dostop: januar 2015), PPT 8.
- Richmond – reklame. URL : <http://www.nationalarchives.gov.uk/education/prisoner4099/historical-background/enlarge-richmond-photo.htm> (Dostop: januar 2015), PPT 20.
- Trg v New Yorku ok. leta 1900. URL : http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9a/Longacre_Square%2C_New_York_City%2C_1898.jpg (Dostop : januar 2015), PPT 20.

Seznam za Prilogo 2:

- Moški na sodih. Jacob Riis, 1886. URL : <http://selvedgeyard.com/2011/02/26/bandits-roost-nyc-and-to-think-that-i-saw-it-on-mulberry-street/> (Dostop: januar 2015).
- Podrte hiše v New Yorku. Jacob Riis, cca. 1888–1898. URL : <http://theselvedgeyard.files.wordpress.com/2011/02/jacob-riis-dens-of-death.jpg> (Dostop: januar 2015).
- Brezdomski dečki v New Yorku. Jacob Riis, cca. 1890. URL : <http://selvedgeyard.com/2011/02/26/bandits-roost-nyc-and-to-think-that-i-saw-it-on-mulberry-street/> (Dostop: januar 2015).
- Revna družina v New Yorku. Jacob Riis, cca. 1880. URL : <http://selvedgeyard.com/2011/02/26/bandits-roost-nyc-and-to-think-that-i-saw-it-on-mulberry-street/> (Dostop: januar 2015).
- Ulica revežev v New Yorku. Jacob Riis, cca. 1880–1890. URL : <http://theselvedgeyard.files.wordpress.com/2011/02/jacob-riis.jpg> (Dostop: januar 2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	DIJAKI	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	"Uvodni pozdrav."			
	<p>Učitelj razloži pravila igre "Activity malo drugače".</p> <p>1. Igra »Activity malo drugače« se začne tako, da prostovoljec dobi listek, na katerem je napisana beseda/besedna zveza, ki se navezuje na snov, obravnavano v učni enoti: Podoba velemest na prelomu 19. v 20. stoletje. Besede/besedne zveze ne sme povedati nikomur. Njegova naloga je, da besedo/besedno zvezo z listka predstavi sošolcem govorno, s pantomimo ali z risanjem na tablo. Način predstavitve besede/besedne zveze je zapisan na listku poleg besede/besedne zveze. Ni nujno, da dijak besedo/besedno zvezo, ki je zapisana na listku pozna, da bi jo predstavil.</p> <p>2. Igra se konča, ko sošolci povejo, katero</p>	Poslušajo razlago pravil igre "Activity malo drugače".	Frontalna učna oblika. Razlaga. Didaktična igra.	Listki z besedami in načini prikazovanja za igro "Activity malo drugače", štoparica. PPT : 1

<p>besedo/besedno zvezo jim je posamezen dijak prikazoval. Na voljo za prikazovanje imajo max. 30 sekund. V primeru, da dijaki ne ugotovijo pravilne rešitve, učitelj pomaga z namigi, če še vedno ne gre, rešitev pove učitelj.</p> <p>Uporabljene besede/besedne zveze in načini predstavitve: bolezen (pantomima), mesto (risanje), svoboda (govorno).</p> <p>Pred razred učitelj povabi tri dijake. Dijaki, poklicani pred razred, so bodisi prostovoljci bodisi dijaki določeni s strani učitelja. Na listku so zapisane besede, ki jih dijaki predstavijo in način predstavitve besede/besedne zveze.</p> <p>Učitelj ugotovljene besede sproti zapiše na tablo. Po končani igri učitelj besede poveže s temo učno enote: Podoba velemest na prelomu 19. v 20. stoletje. Mesta so na prelomu iz 19. v 20. stoletje postajala velemesta. Bolezen oziroma bolezni so bile v velemestih na prelomu iz 19. v 20. stoletje vedno prisotne predvsem zaradi slabih higienskih razmer. Svoboda, ki jo je posameznik lahko užival v vse večjih mestih, je nadomestila utesnjenost, ki je je bil deležen posameznik na podeželju.</p>	<p>Trije dijaki pridejo pred razred in začnejo igro, eden za drugim. Ostali dijaki sodelujejo tako, da ugotavljajo, kaj sošolci prikazujejo.</p> <p>Poslušajo razlago.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije. Igra vlog. Metoda besedne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage (pripovedovanje).</p>	<p>PPT : 2</p>
<p>Napove naslov učne ure, operativne učne cilje ure in predstavi potek učne ure. Naslov učne ure : Podoba velemest na prelomu 19. v 20. stoletje. Potek učne ure : 1. Iz dežele ...v mesto ...in velemesto Umestitev velemest na karto in na časovni trak. 2. Življenjske razmere v velemestih Kako so živeli nižji sloji prebivalstva? 3. Novosti v mestih in velemestih Boljše življenje višjih slojev prebivalstva. 4. "V velemestu se lažje diha" Vedno več svobode posameznikom. 5. Ponavljanje in preverjanje. Operativni učni cilji : Ob koncu učne ure dijak zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - geografsko in časovno umestiti pojav prvih velemest; - ločiti pojem mesto in velemesto; - opisati razmere v katerih so živeli posamezni sloji prebivalstva; - naštet, opisati in ovrednotiti novosti, ki so se pojavile v tem času na področju zdravstva, sociale in infrastrukture; - opisati in ovrednotiti položaj žensk na prelomu iz 19. v 20. stoletje; 	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT : 3</p> <p>PPT : 4</p> <p>PPT : 5</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	DIJAKI	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Iz dežele ...v mesto ...in velemesto</p> <p>5 minut</p>	<p>Pokaže dijakom aktualno karto sveta, ki prikazuje mesta z več kot 2 milijona prebivalcev.</p> <p>Vprašanja učitelja :</p> <ul style="list-style-type: none"> · Na kateri celini opazite največje število dvomilijonskih mest ? · Kje menite, da so se pojavila prva milijonska mesta ? · Kdaj v zgodovini menite, da so se ta milijonska mesta prvič pojavila ? 	<p>Opazujejo karto sveta.</p> <p>Odgovarjajo : V Aziji.</p> <p>Rim (v času Rimskega imperija), Bagdad (v 8. stoletju), Peking (okoli leta 1800), London (leta 1825).</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Računalnik, projektor, projekcijsko platno. PowerPoint predstavitev. PPT : 6</p>
	<p>Pokaže dijakom razpredelnico s časovnim razporedom od pojava prvega milijonskega mesta na svetu do stanja velikosti mest danes in komentira podatke iz razpredelnice.</p>	<p>Opazujejo podatke v razpredelnici.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije. Metoda razlage.</p>	<p>PPT : 7</p>
	<p>Pokaže dijakom razvoj mest in velemest v obdobju od leta 1800 do 2005 na kartah.</p> <p>Vprašanje : Zakaj menite, da so se prva velemesta pojavila ravno na teh območjih ?</p> <p>Razlaga :</p> <p>Iz legende lahko razberemo, da male pikice predstavljajo milijonska mesta v posameznih obdobjih v zgodovini, večji krogi pa ponazarjajo večmilijonska mesta.</p> <p>Prva milijonska mesta so se okrog leta 1800 pojavljala predvsem v Evropi in Aziji. V obdobju od leta 1850 do 1900 je opazen predvsem porast milijonskih mest v Evropi, leta 1900 pa je vse več takih mest tudi na vzhodnem delu Severne Amerike. Takrat ima London že več kot 6 milijonov prebivalcev. Iz velikosti kroga lahko razberemo, da je največje mesto v Severni Ameriki New York, v Evropi pa poleg Londona izstopata še Pariz in Berlin.</p> <p>Nadaljna rast je leta 1950 najbolj izrazita pri mestih London, New York, Pariz, Moskva, Tokio, Peking, po letu 2000 pa zelo naraste število mestnega prebivalstva tudi v mestih Latinske Amerike in Afrike.</p>	<p>Opazujejo karte razvoja mest in velemest v obdobju od leta 1800 do leta 2005.</p> <p>Odgovrajajo: Prva velemesta so se pojavila kjer so bile prisotni : bolj razvite civilizacije, politična središča, kulturna središča...</p> <p>Poslušajo razlago učitelja in proti beležijo bistvene poudarke v svoje zvezke (<u>Glej : Priloga 5, podnaslov : Iz dežele... v mesto... in velemesto.</u></p>	<p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razgovora. Tehnika vihanja idej.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT : 8</p>
<p>2. Življenjske razmere v velemestih</p> <p>10 minut</p>	<p>Podaja navodila za skupinsko delo. Razdeli dijake v štiri skupine in skupinam razdeli učne liste z nalogo (oblikovanje dnevniškega zapisa ob podanih fotografijah, z uporabo določenih besed).</p>	<p>Poslušajo navodila.</p> <p>Se razdelijo v skupine, nato v skupinah rešujejo avtentično nalogo na učnih listih.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Skupinska učna oblika. Metoda dela s slikovnim gradivom.</p>	<p>Učni list. Avtentična naloga (oblikovanje dnevniškega zapisa). PPT : 9</p>
	<p>Dijake razsede nazaj na svoja mesta. Povezuje poročanje skupin. Prvo predstavi delo skupine prva skupina, nato pa še druga, tretja in</p>	<p>Dijaki se presedejo na svoja mesta. Predstavniki posamezne skupine predstavi delo skupine,</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage in metoda razgovora.</p>	<p>PPT : 10-12</p>

	četrta skupina.	ostali dijaki poslušajo predstavitev in si beležijo pomembne ugotovitve v zvezke (<u>Glej Priloga 5, podnaslov : Življenjske razmere v velemestih – nižji sloji prebivalstva</u>)		
3. Novosti v mestih in velemestih 10 minut	<p>Podaj navodilo za delo v parih : Na projekcijskem platnu se bodo prikazovali posamezni stavki, ki predstavljajo določen problem velemest na prehodu iz 19. v 20. stoletje.</p> <p>Vaša naloga je, da o posameznem stavku skupaj s sošolcem, ki je z vami v paru, predebatirate in razmišljate o vzrokih podanega problema ter o možnostih reševanja podanega problema.</p> <p>Dijake razdeli v pare. Vsak par učitelj oštevilči s številkami od 1–3.</p> <p>Na projekcijsko platno projecira stavke, ki predstavljajo problem velemest na prehodu iz 19. v 20. stoletje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Velika mesta pomenijo še več smrada in odplak na ulicah." 2. "Za prva velemesta je značilna velika smrtnost." 3. "Jutranji in večerni vrvež ter pogosto ure trajajoča vožnja na delo in domov sta usoda velemestnih prebivalcev." <p>Kakšen je bil vzrok za nastanek podanega problema ? Kako mislite, da so problem rešili/reševali v tistem času?</p> <p>Povezuje poročanje parov. Na platno projecira fotografiji gradnje vodovodnega omrežja v Ljubljani leta 1890 ter obnove kanalizacijskega omrežja v Londonu ok. leta 1900 ter s tem podkrepi poročanje parov št. 1.</p> <p>Na platno projecira fotografiji angleške kopalnice iz leta 1900 in angleškega tuša iz leta 1890. S tem podkrepi poročanje parov št. 2.</p> <p>Na platno projecira fotografiji prve podzemne železnice v Evropi – Budimpešta in električnega tramvaja iz Londona (l. 1912). S tem podkrepi poročanje parov št. 3.</p>	<p>Poslušajo navodila za delo v parih.</p> <p>Usedejo se skupaj kot jim določi učitelj.</p> <p>Delajo v parih tako, da vsak par oštevilčen z določeno številko, debatira o podanem problemu podanim pod tisto isto številko (Primer : par oštevilčen s številko 2, debatira o problemu, ki se nahaja pod številko 2.) ter si beležijo ugotovitve v zvezke (<u>Glej Priloga 5, podnaslov : Novosti v mestih in velemestih</u>).</p> <p>Poročanje parov št. 1. Ostali dijaki poslušajo in si beležijo ugotovitve (vodovod z neoporečno pitno vodo, kanalizacija, stranišča z izplakovanjem...). (<u>Glej Priloga 5</u>)</p> <p>Poročanje parov št. 2. Ostali dijaki poslušajo in si beležijo ugotovitve (bolezni, epidemije, začetek razvoja javnega zdravstva in služb, boljša skrb za higieno, odkritje mikrobov v vodi...). (<u>Glej Priloga 5</u>)</p> <p>Poročanje parov št. 3. Ostali dijaki poslušajo in si beležijo ugotovitve (gneča, počasen promet, kočije, prvi tramvaji, prvi sistemi podzemne železnice, prvi avtomobili). (<u>Glej Priloga 5</u>)</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda besedne demonstracije.</p> <p>Parna učna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Računalnik, projektor, projekcijsko platno. PowerPoint predstavitev s fotografijami.</p> <p>PPT : 13</p> <p>PPT : 14-16</p>
4. "V velemestu se lažje diha" 5 minut	<p>Razlaga ob fotografijah.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Ženska na prelomu 19. v 20. stoletje (fotografiji 'reklama za Coca-cola' in 'sufražetke v veleblagovnici Selfridges'): <p>ženske so se osvobodile steznika in drugih utesnjenosti, lahko so se srečevale s prijateljicami ali prijatelji v kavarnah kot so bile kavarna Krul v</p>	<p>Opazujejo fotografije in poslušajo razlago ter si ugotovitve sproti beležijo v zvezke.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Računalnik, projektor, projekcijsko platno. PowerPoint predstavitev s fotografijami. PPT : 17</p>

	<p>Haagu, slaščičarna Gerbeaud v Budimpešti, kavarna Central na Dunaju. Meščanka se je na primer lahko športno oblačila in nosila bubi pričesko.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mestni bulvarji v začetku 20. stoletja (fotografija 'priški bulvar iz leta 1900'): ozke, temačne ulice so zamenjale široke ulice, tako imenovani bulvarji s pločniki za pešce in drevoredi, ki so ločevali območje za pešce od območja za promet. Začetki veleblagovnic (fotografiji pariške veleblagovnice Lafayette): Tehnika in industrija sta omogočili rast gospodarstva, iz revščine sta potegnili milijone in poskrbeli za to, da je rastoči srednji sloj nosil svoj denar v vleblagovnice, rojstna mesta potrošniške družbe. Pariška Lafayette, berlinski KaDeWe ali pa Selfridges v Londonu so stale na najboljših lokacijah v mestu in privabliale ljudi z ugodnimi in stalnimi cenami. V teh potrošniških hišah so imeli na prehodu 19. v 20. stoletje celo tekoče stopnice. Reklame v začetku 20. stoletja (fotografije: 'newyorški trg leta 1900', 'Richmond v Londonu ok. leta 1900', 'reklama za Nestle mleko', 'reklama za Coca-colo'): Če so prej mestni trg oskrbovali z živili okoliški kmetje, so živila okrog leta 1900 vedno bolj postajala industrijski pridelki. Reklama za otroško prehrano Nestle je, denimo, obljubljala hitro rast in se s tem umestila med velike znamke 20. stoletja. 			<p>PPT : 18</p> <p>PPT : 19</p> <p>PPT : 20</p>
--	--	--	--	---

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE IN PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	DIJAK	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 minut	<p>Vodi ponavljanje snovi. Vprašanja :</p> <ul style="list-style-type: none"> Kje in kdaj so se ponavljala prva velemesta ? Kako so v velemestih na prelomu 19. v 20. stoletje živeli nižji sloji ? Kakšne so bile novosti v velemestih na začetku 20. stoletja in kdo si je te novosti lahko privoščil ? 	<p>Odgovarjajo prostovoljci.</p> <p>Na prelomu 19. v 20. stoletje.</p> <ul style="list-style-type: none"> V revščini. V temačnih, vlažnih stanovanjih so bile slabe življenjske razmere. Ljudje niso skrbeli za osebno higieno, to pa je pomenilo vedno več bolezni in izbruhe epidemij različnih bolezni. Vodovod, kanalizacija, stranišča na izplakovanje z vodo, podzemna železnica, veleblagovnice, reklame. Vse to, si je lahko najprej privoščil višji razred. 	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>Računalnik, projektor, projekcijsko platno. PowerPoint predstavitev z vprašanji.</p> <p>PPT : 21</p>
	<p>Razdeli učne liste, namenjene preverjanju znanja.</p>		<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Učni list.</p>

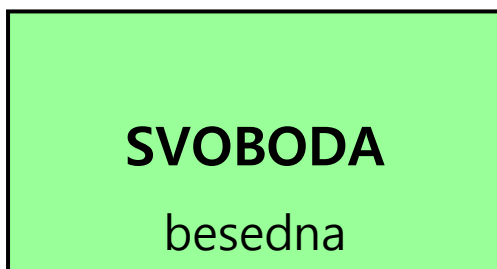
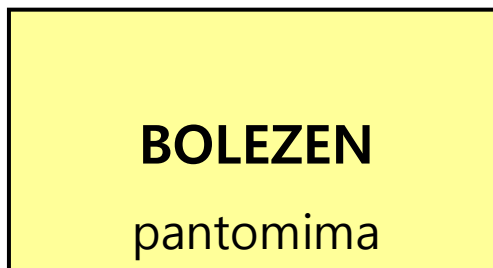
	<p>Na platno projecira rešitve nalog na učnem listu.</p>	<p>Rešujejo učne liste - preverjanje znanja.</p> <p>Dijaki si izmenjajo rešene liste z nalogami in popravijo naloge ter jih točkujejo po podanem kriteriju, nato vrnejo učne liste sošolcem.</p>	<p>Individualna učna oblika. Učna tehnika: izpolnjevanje.</p> <p>Parna učna oblika.</p>	
--	--	--	---	--

SEZNAM PRILOG:

- Priloga 1: Kartončki za igro "Activity malo drugače"
- Priloga 2: Učni list za skupinsko delo s primerom nadaljevanja zgodbe
- Priloga 3: Powerpoint predstavitev
- Priloga 4: Učni list za preverjanje znanja **in rešitve**
- Priloga 5: Zapis učne snovi

PRILOGE:

Priloga 1:

Priloga 2:

ŽIVLJENJSKE RAZMERE V VELEMESTIH NA PRELOMU IZ 19. V 20. STOLETJE

Newyorške oblasti so ob večkratnih tatvinah, ki so se zgodile v mestu, na pomoč poklicale najboljšega angleškega detektiva Freda. Predstavljajte si, da ste detektiv Fred in raziskujete večkratne tatvine stanovanj, ki so se zgodile v dneh od 2. do 5. avgusta 1900, na različnih lokacijah v Lower East Side predelu New Yorka.

Svojega dela se detektiv vsakokrat loti tako, da pregleda celotno območje zločina ter v svoj dnevnik zabeleži opažanja. V prvem delu vsakokratnega zapisa je opis življenjskih razmer v katerih živijo ljudje na raziskovanem območju.

New York, Torek, 6. avgust 1900: Zbudil sem se zgodaj zjutraj, da bi čim hitreje pričel z delom. Nebo nad New Yorkom je bilo čudovite modre barve. Da bi pričel z iskanjem nepridipravov, ki kradejo revežem, sem se podvzval in se odpravil v Lower East Side. Že prvi pogled na območje, kjer so se prejšnje dni dogajale tatvine, me je šokiral. Visoke, na pol podrte stavbe, ozke in temačne ulice so dajale vtis nevarnosti...

[Nadaljujte zgodbo tako, da v njej uporabite vse v nadaljevanju našete besede in besedne zveze: revščina, veliko število otrok v družini, katastrofalne higienske razmere, bolezni, epidemije, javno zdravstvo, socialna neenakost, kriminal. Pomagajte si s fotografijami, ki jih je detektiv Fred posnel med svojim prvim obiskom predela Lower East Side.]

Nadaljevanje dnevniškega zapisa...

..... Zbudil sem se zgodaj zjutraj, da bi čim hitreje pričel z delom. Nebo nad New Yorkom je bilo čudovite modre barve. Da bi pričel z iskanjem nepridipravov, ki kradejo revežem, sem se podviral in se odpravil v Lower East Side. Že prvi pogled na območje, kjer so se prejšnje dni dogajale tatvine, me je šokiral. Visoke, na pol podrtne stavbe, ozke in temačne ulice so dajale vtis nevarnosti...

PRIMER:

Potrkal sem na vrata več stanovanj. Največkrat so mi odprli otroci – res jih je bilo veliko. Pogled na notranjost vsakega posameznega stanovanja je zbujal usmiljenje v meni. Joj, v kakšni revščini ti ubogi ljudje živijo, pa kako ogromne družine – mož, žena z najmanj petimi otroci – v tako obupnih življenjskih razmerah, kot so majhna in umazana stanovanja (nekatera so bila velika le slabih 20 kvadratnih metrov, na oko, noter pa osemčlanska družina). Res ne vem, kje se ti ljudje umivajo, če sploh poznajo besedo umivanje. Higienске razmere v teh zatohlih sobicah so katastrofalne. Kdo ve kakšne bolezni so tu del vsakdana. Nazadnje je bilo brati v časopisih, da je izbruhnila epidemija kolere. Le nekaj dni za tistim sem prebral novico, da bodo dobili v soseski Lower East Side novega zdravnika. Upam, da se bo ta obljuba mestnih oblasti uresničila, saj je za te ljudi zadnji čas, da poskrbijo zanje in razvoj javnega zdravstva bi bila odlična novica zanje. S tem ukrepom bi se namreč, za nekaj časa pozabilo na tako velike socialne neenakosti teh revežev v primerjavi s prebivalci bogatejših sosesk v mestu. Nadaljujem moj službeni sprehod po teh temačnih ulicah in vse kar vidim so brezdovski otroci po kotih zapuščenih in na pol podrtih stavb, pa ulični postopači, katerim je že v očeh videti, kako cele dneve samo čakajo na to, da pride mimo njih kakšen bolje stoječ mož. Kar bal sem se, ko sem korakal tam. Z rokami v žepih sem kar pohitel mimo njih, dragoceno očetovo uro pa stiskal v pest, kar se je dalo...to je bila edina malo bolj vredna stvar, ki sem jo imel tistega dne s seboj.

No, sedaj sem na srečo že doma. Nadaljnega raziskovanja se bom lotil že jutri, da čim prej raziščem kriminal, ki se dogaja v Lower East Side predela New Yorka.

ZA ZAČETEK:

“ACTIVITY MALO DRUGAČE”

MESTO

Mesta so na prelomu iz 19. v 20. stoletje postajala velemesta.

BOLEZEN

Bolezen oziroma bolezni so bile v velemestih na prelomu iz 19. v 20. stoletje stalno prisotne predvsem zaradi slabih higienskih razmer.

SVOBODA

Svoboda, ki jo je posameznik lahko užival v vse večjih mestih, je nadomestila utesnjenost, ki je je bil deležen posameznik na podeželju.

PODOBA VELEMEST NA PRELOMU IZ 19. V 20. STOLETJE

Martina Sirk

KAKŠNE VSEBINE BOMO SPOZNALI TEKOM URE?

1. Iz dežele ...v mesto ...in velemesto

- Umestitev velemest na karto in na časovni trak.

2. Življenjske razmere v velemestih

- Kako so živeli nižji sloji prebivalstva?

3. Novosti v mestih in velemestih

- Boljše življenje višjih slojev prebivalstva.

4. “V velemestu se lažje diha”

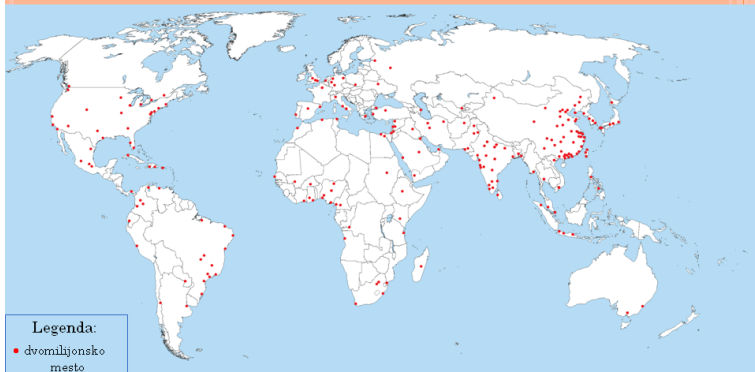
- Vedno več svobode posameznikom.

KAJ NAJ BI DIJAK OB KONCU URE ZNAL?

Dijak zna:

- geografsko in časovno umestiti pojav prvih velemest;
- opisati razmere v katerih so živeli posamezni sloji prebivalstva;
- naštet, opisati in ovrednotiti novosti, ki so se pojavile v tem času na področju zdravstva, sociale in infrastrukture;
- opisati in ovrednotiti položaj žensk na prelomu iz 19. v 20. stoletje;

1. IZ DEŽELE ...V MESTO ...IN VELEMESTO

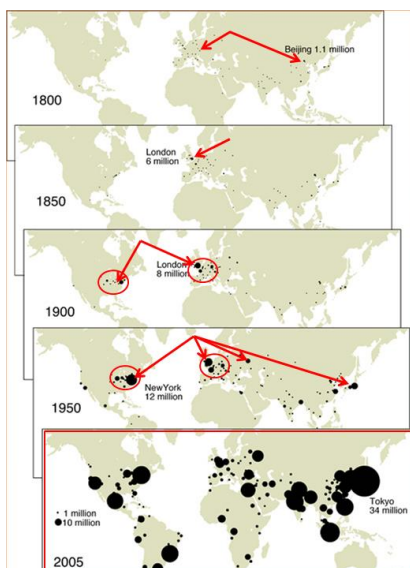

- Na kateri celini opazite največje število dvomilijonskih mest ?
- Kje menite, da so se pojavila prva milijonska mesta ?
- Kdaj v zgodovini menite, da so se ta milijonska mesta prvič pojavila ?

¹ Drsnice v PowerPoint predstavitvi si v prilogi 3 sledijo po naslednjem vrstnem redu: 1. vrsta: levo, drsnica št. 1, desno, drsnica št. 2; 2. vrsta: levo, drsnica št. 3, desno, drsnica št. 4 itn.

POJAV PRVIH MILIJONSKIH, 2-MILIJONSKIH, 5-MILIJONSKIH, 10- IN VEČ-MILIJONSKIH MEST

Year	City	Country	Population (est)
98AD-117AD	Rome	Italy (Roman Empire)	1,600,000
775	Bagdad	Iraq	1,000,000
1800	Peking (Beijing)	China	1,100,000
1825	London	United Kingdom	1,350,000
1850	London	United Kingdom	2,320,000
1875	London	United Kingdom	4,241,000
1900	London	United Kingdom	6,480,000
1925	New York	USA	7,774,000
1950	New York	USA	12,463,000
2012	New York - Urban	USA	20,464,000
1965	Tokyo-Yokohama	Japan	20,000,000
1985	Tokyo-Yokohama	Japan	30,273,000
2012	Tokyo-Yokohama	Japan	37,200,000

ZAKAJ MENITE, DA SO SE PRVA VELEMESTA POJAVILA RAVNO NA TEH OBMOČJIH ?

2. ŽIVLJENJSKE RAZMERE V VELEMESTIH

- Skupinsko delo.
 - 4 skupine.
- Reševanje učnega lista.
 - Poročanje.

NALOGA...

Newyorške oblasti so ob večkratnih tatvinah, ki so se zgodile v mestu, na pomoč poklicale najboljšega angleškega detektiva Freda. Predstavljajte si, da ste detektiv Fred in raziskujete večkratne tatvine stanovanj, ki so se zgodile v dneh od 2. do 5. avgusta 1900, na različnih lokacijah v Lower East Side predelu New Yorka.

Svojega dela se detektiv vsakokrat loti tako, da pregleda celotno območje zločina ter v svoj dnevnik zabeleži opažanja. V prvem delu vsakokratnega zapisa je opis življenjskih razmer v katerih živijo ljudje na raziskovanem območju.

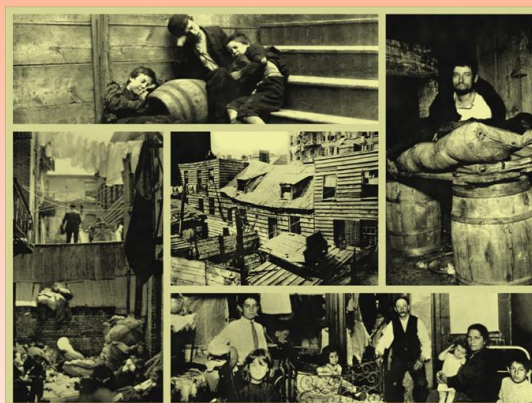
New York, Torek, 6. avgust 1900: Zbudil sem se zgodaj zjutraj, da bi čim hitreje pričel z delom. Nebo nad New Yorkom je bilo čudovite modre barve. Da bi pričel z iskanjem nepridipravov, ki kradejo revežem, sem se podvzval in se odpravil v Lower East Side. Že prvi pogled na območje, kjer so se prejšnje dni dogajale tatvine, me je šokiral. Visoke, na pol podrtje stavbe, ozke in temne ulice so dajale vtis nevarnosti...

NAVODILA:

Nadaljujte zgodbo tako, da v njej uporabite vse spodaj našete besede in besedne zveze:

- revščina,
- veliko število otrok v družini,
- katastrofalne higienske razmere,
- bolezni,
- epidemije,
- javno zdravstvo,
- socialna neenakost,
- kriminal.

POMAGAJTE SI S FOTOGRAFIJAMI, KI JIH JE DETEKTIV FRED POSNEL MED SVOJIM PRVIM OBISKOM PREDELA LOWER EAST SIDE.

3. NOVOSTI V MESTIH IN VELEMESTIH

"Velika mesta pomenijo še več smrada in odplak na ulicah."

"Za prva velemesta je značilna velika smrtnost."

"Jutranji in večerni vrvež ter pogosto ure trajajoča vožnja na delo in domov sta usoda velemestnih prebivalcev."

RAZMIŠLJAJTE:

O **VZROKU** ZA NASTANEK OPISANEGA PROBLEMA IN

O **MOŽNOSTI REŠITVE** OPISANEGA PROBLEMA.

Gradnja vodovoda na Slovenski cesti v Ljubljani.

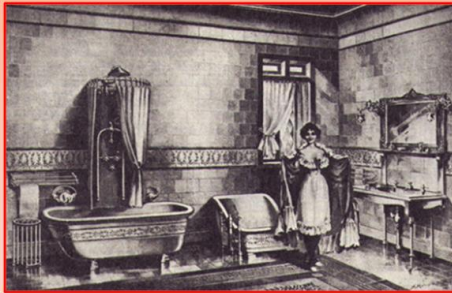
PROBLEM:
"VELIKA MESTA
POMENIJO
ŠE VEČ
SMRADA IN
ODPLAK
NA ULICAH."

Obrnova kanalizacijskega sistema v Londonu.

REŠITVE

PROBLEM: "ZA PRVA VELEMESTA JE ZNAČILNA
VELIKA SMRTNOST."

Angleški kopalnica na prelomu 19. v 20. stoletje.

THE "CARLSBAD" BATH.
BATH.

THE "Carlsbad" as improved
Kneipp Bath, shows all sorts
of novelties with work to each
new Shower, Sprinkler and
arrangement as usually fitted
to suit. Smeaton's Patent
with improved Gas-water Mixer
and Thermostat, can be
attached to work the whole.

See New 1899 Catalogue,
page 69 or 75.

**NEW ILLUSTRATED
1890
CATALOGUE
ON APPLICATION.**

SMEATON'S
Imperial
NEEDLE BATH.

SMEATON'S
WATER
SPRINKLER AND
LOCAL BATHS
SHOWERS,
BIXTERS,
HOSE
EMERGENCY
CATERPILLER

SOLE AGENTS:
Messrs. G. & J. Swanwick,
15, Abchurch Lane, London, E.C. 4.

REŠITVE

Angleški tuš na prelomu 19. v 20. stoletje.

PROBLEM: "JUTRANJI IN VEČERNI VRVEŽ TER
POGOSTO URE TRAJAJOČA VOŽNJA NA DELO IN
DOMOV STA USODA VELEMESTNIH PREBIVALCEV."

REŠITVE

Električni tramvaj v Londonu na prelomu 19. v 20. stoletje (levo) in prvi metro v Evropi (desno).

4. "V VELEMESTU SE LAŽJE DIHA"

Ženska na prelomu 19. v 20. stoletje.

Mestni bulvarji v začetku 20. stoletja

193. - PARIS. - Boulevard des Italiens

Začetki veleblagovnic

Reklame v začetku 20. stoletja

PONOVIMO

- Kje in kdaj so se ponavljala prva velemesta ?
- Kako so v velemestih na prelomu 19. v 20. stoletje živeli nižji sloji ?
- Kakšne so bile novosti v velemestih na začetku 20. stoletja in kdo si je te novosti lahko privoščil ?

...in preverimo znanje

Priloga 4:

PREVERJANJE ZNANJA – PODOBA VELEMEST NA PRELOMU 19. V 20. STOLETJE

Skupno število točk: _____

Ime in priimek: _____

Doseženo število točk: _____

1. Odgovori na vprašanja.

(__/5)

a) Kdaj število prebivalcev Londona preseže št. 6.000.000? _____

b) Katero je največje mesto Severne Amerike na prelomu 19. v 20. stoletje? _____

c) Naštej tri evropska mesta katerih število prebivalstva, poleg Londona, leta 1900 presega milijon.

_____, _____, _____

2. Dopolni besedilo tako, da ustrezno besedo/besedno zvezo napišeš na prazne prostore na črtah.

(__/9)

V velemestih je na prelomu 19. v 20. stoletje večina prebivalcev živela v _____.
Izkoriščali so jih lastniki slabih stanovanj, ki so bila _____ in _____.
Katastrofalne higienske razmere so pogosto povzročale _____. Še leta 1900 je
bilo v Berlinu 600.000 ljudi v eni sami sobi, s pet ali več člani gospodinjstva. _____
število otrok je še poslabšalo stanovanjsko bedo. V katastrofalnih življenjskih razmerah
revnih četrti so bile bolezni vsakdanje. Življenjska doba je bila _____ od tiste boljše
situiranih meščanskih slojev. Izrazita je bila _____ v primeru
bolezni in smrti. Stanovanja bogatašev so bila opremljena s sodobnimi angleškimi
_____ z vodo, najpremožnejši so si privoščili sobno
_____, ki je bila privilegij bogatih.

3. Smiselno poveži besede iz levega stolpca z razlagami besed iz desnega stolpca. (__/5)

KRUL

Veleblagovnica, ki je vrata potrošnikom odprla l. 1896.

NESTLE

Kavarna, kjer so se ženske na prelomu 19. V 20. Stoletje lahko družile s prijateljicami.

TIFUS

Ime prve postaje podzemne železnice v Londonu.

SUFRAŽETKA

Blagovna znamka različnih izdelkov: hrane in pijače.

LAFAYETTE

Nalezljiva črevesna bolezen.

Pripadnica gibanja za volilno pravico in enakopravnost žensk.

4. Nalogo reši tako, da ob stavek, ki govori o problemih velemest, dopišesh vzrok za nastanek problema. Poleg dopiši kako so na prelomu 19. v 20. stoletje te probleme začeli reševati.

a) Problem: *"Velika mesta pomenijo še več smrada in odplak na ulicah."* (___/3)

Vzrok za nastanek problema:

Reševanje problema:

b) Problem: *"Za prva velemesta je značilna velika smrtnost."* (___/3)

Vzrok za nastanek problema:

Reševanje problema:

c) Problem: (___/3)
"Jutranji in večerni vrvež ter pogosto ure trajajoča vožnja na delo in domov sta usoda velemestnih prebivalcev."

Vzrok za nastanek problema:

Reševanje problema:

Priloga 5:

PODOBA VELEMEST NA PRELOMU 19. V 20. STOLETJE

IZ DEŽELE... V MESTO... IN VELEMESTO

- Prva milijonska mesta so se okrog leta 1800 pojavljala predvsem v Evropi in Aziji.
- V obdobju od leta 1850 do 1900 se pojavlja največ novih milijonskih mest v Evropi.
- Leta 1900 je vse več milijonskih mest na vzhodnem delu Severne Amerike.
- Leta 1900 ima London že več kot 6 milijonov prebivalcev.
- Rast je do leta 1950 najbolj izrazita pri mestih London, New York, Pariz, Moskva, Tokio, Peking.
- Po letu 2000 zelo naraste število mestnega prebivalstva v mestih Latinske Amerike in Afrike.

ŽIVLJENJSKE RAZMERE V VELEMESTIH – NIŽJI SLOJI PREBIVALSTVA

- Revščina in z njo povezan kriminal – ulični roparji in žeparji;
- veliko število otrok v družini in življenje družin v majhnih, temnih, zatohlih stanovanjih – sobah;
- katastrofalne higienske razmere ter s tem povezane bolezni in epidemije (kolera, tifus, tuberkuloza, jetika, davica, škrlatinka...);
- začetek razvoja javnih zdravstvenih služb;
- socialna neenakost (velike razlike med nižjim slojem prebivalstva in višjim slojem prebivalstva).

NOVOSTI V MESTIH IN VELEMESTIH – SPRVA PRIVILEGIJI VIŠJIH SLOJEV PREBIVALSTVA

- Vodovod z neoporečno pitno vodo, kanalizacija oz. kanalizacijski sistem, stranišča z izplakovanjem ;
- bolezni, epidemije, začetek razvoja javnega zdravstva in služb, boljša in redna skrb za higieno, odkritje mikrobov v vodi, ki so povzročitelji nekaterih nevarnih bolezni ;
- gnečo, počasen promet in kočije so zamenjali prvi tramvaji, prvi sistemi podzemne železnice (Budimpešta), prvi avtomobili (Benz, Ford).

"V VELEMESTU SE LAŽJE DIHA"

- Ženske so se osvobodile steznika in drugih utesnjenosti. Lahko so se srečevale s prijateljicami ali prijatelji v kavarnah kot so bile kavarna Krul v Haagu, slaščičarna Gerbeaud v Budimpešti, kavarna Central na Dunaju. Meščanka se je na primer lahko športno oblačila in nosila bubi pričesko. Boj za enakopravnost ženske so zahtevale t. i. 'sufražetke'.
- Ozke, temačne ulice so zamenjale široke ulice, tako imenovani bulvarji s pločniki za pešce in drevoredi, ki so ločevali območje za pešce od območja za promet.
- Začetki veleblagovnic : Tehnika in industrija sta omogočila rast gospodarstva. Rastoči srednji sloj je nosil svoj denar v veleblagovnice, rojstna mesta potrošniške družbe. Pariška Lafayette, berlinski KaDeWe ali pa Selfridges v Londonu so stale na najboljših lokacijah v mestu in privabljale ljudi z ugodnimi in stalnimi cenami. V teh potrošniških hišah so imeli na prehodu 19. v 20. stoletje celo tekoče stopnice.
- Živila so okrog leta 1900 vedno bolj postajala industrijski pridelki. Reklama za otroško prehrano Nestle je, denimo, obljubljala hitro rast in se s tem umestila med velike znamke 20. stoletja.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

DOSEŽKI (SLOVENSKE) ZNANOSTI

DATUM: 15.01.2015

IME IN PRIIMEK: Nik Trontelj

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 3. letnik
Datum: 15. 01. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Razvoj družbe na Slovenskem v 19. stoletju- tema iz učbenika: Razvoj družbe na Slovenskem
Učna enota – naslov učne ure: Dosežki (slovenske) znanosti
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- Frontalna učna oblika- Parna učna oblika- Individualna učna oblika
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- Metoda razlage- Metoda razgovora- Metoda dela s pisnimi viri- Metoda slikovne demonstracije- Metoda besedne demonstracije- Metoda zvočne demonstracije- Metoda izkustvenega učenja
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">- asociacija
UČNI CILJI: Cilji iz učnega načrta: Dijaki/-nje: <ul style="list-style-type: none">- ocenijo pomen širjenja mreže šol in izobraževanja za Slovence- ocenijo dosežke slovenskih znanstvenikov in umetnikov

- oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije
- razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja
- razvijajo pozitiven odnos do spoštovanja enakosti med spoloma

Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji):

Izobraževalni učni cilji

Ob koncu učne ure dijak/-inja zna:

- naštetih pomembnih slovenskih znanstvenikov in njihove dosežke
- časovno umestiti delovanje slovenskih znanstvenikov
- naštetih institucije, ki so spodbujale znanstveno dejavnost na Slovenskem
- časovno umestiti institucije, ki so spodbujale delovanje slovenskih znanstvenikov
- opisati razvoj uporabe slovenskega jezika v znanosti

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- sodelovati v paru
- reševati naloge objektivnega tipa na temo dosežkov slovenske znanosti
- povezati lastno izkušnjo z učno snovjo
- natančno slediti učiteljevim navodilom

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- vzajemno sodelovati v parnem delu
- ovrednotiti dosežke slovenskih znanstvenikov
- ceniti dosežke slovenskih znanstvenikov

Učna sredstva:

- **učila:**
- učbenik (Cvirn in Studen, 2010)
- PPT predstavitev
- učni list

- učni pripomočki:

- računalnik
- LCD projektor

- projekcijsko platno
- zvočniki

Didaktične etape učnega procesa:

1. pripravljanje ali uvajanje.
2. obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje.
3. urjenje ali vadenje.
4. ponavljanje
5. preverjanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

Biologija: uvodna motivacija in 1. ter 2. vsebinski poudarek: mnogi obravnavani slovenski znanstveniki so se ukvarjali z naravoslovjem (biologijo, botaniko, zoologijo...), omenjamo Prirodoslovni muzej Slovenije, biološke znanosti (speleobiologija, bioakustika...), rastline, ki se imenujejo po naših znanstvenikih.

Geografija: uvodna motivacija (mineral zoisit) in 2. vsebinski poudarek: veliko znanstvenikov je geologov, ki so se odlikovali z geološkimi odkritji.

Fizika: Jožef Stefan (fizikalni zakon o sevanju; učbenik (Cvirn in Studen, 2010), str. 248.

Matematika: uvodna motivacija (Vegovi logaritmi).

Slovenščina: 2. vsebinski poudarek: obravnavanje jezikoslovcev, o katerih so dijaki poslušali že pri slovenščini. Urjenje jezika pri pisanju članka. 3. vsebinski poudarek: vloga slovenščine v znanosti.

Novi pojmi s pojasnilom:

Stridulacija: oglašanje žuželk, s pomočjo drgnjenja organov (kril in nog).

Speleobiologija: biološka disciplina, ki proučuje organizme, živeče v podzemeljskih okoljih, jamah, vodah.

Favna: živalstvo, ki živi na določenem področju.

Viri in literatura:

- Cvirn, Janez; Studen, Andrej. *Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, 2010.
- Inzko, Valentin. *Zgodovina Slovencev do leta 1918*. Celovec: Mohorjeva založba, 1991.
- Štih, Peter; Simoniti, Vasko. *Na stičišču svetov*. Ljubljana: Modrijan, 2009.
- Trškan, Danijela. *Didaktika zgodovine II. E-učbenik za Didaktiko zgodovine II. 2. izdaja*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za zgodovino, 2014. <http://e->

ucenje.ff.uni-lj.si/pluginfile.php/167952/mod_resource/content/4/E-u%C4%8Dbenik%20za%20Didaktiko%20zgodovine%20II.pdf (pridobljeno: januar 2015).

- <http://en.wikipedia.org/wiki/Zoisite> (pridobljeno: januar 2015).
- http://www.savel-hobi.net/leksikon/zgodovina_sl/zacetki7.htm (pridobljeno: januar 2015).
- <http://www.pms-lj.si/si/o-nas/zgodovina> (pridobljeno: januar 2015).

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
7 min	Pozdravim in umirim dijake ter njihovo pozornost preusmerim v učno uro.	Pripravljene imajo potrebne pripomočke in se umirijo.	Frontalna učna oblika.	Učbenik, zvezek.
	Dijakom pokažem drugi diapozitiv na PPT, kjer se slike prikazujejo postopno ter jih vprašam : -"Kaj vidite na sliki?"	Dijaki si ogledujejo diapozitiv in odgovorijo: -"Kamnina, rudnina, upodobitev na znamki."	Metoda slikovne demonstracije. Metoda razgovora.	PPT diapozitiv št. 2. Računalnik, projektor, platno.
	Dijakom pokažem tretji diapozitiv na PPT in jih vprašam : -"Kaj vidite na sliki?"	Dijaki si ogledujejo diapozitiv in odgovorijo: - "Matematično tabelo oz. logaritme."		PPT diapozitiv št. 3.
	Dijakom pokažem četrti diapozitiv na PPT in jih vprašam : -"Kaj vidite na sliki?"	Dijaki si ogledujejo diapozitiv in odgovorijo: - "Rastlino, rožo."		PPT diapozitiv št. 4.
	Dijakom pokažem peti diapozitiv na PPT in jih vprašam : -"Kaj vidite na sliki?"	Dijaki si ogledujejo diapozitiv in odgovorijo: - "Travo."		PPT diapozitiv št. 5.
	Dijakom dam navodilo : -"Pozorno poslušajte zvočni posnetek in mi nato povejte, kaj ste slišali."	Dijaki pozorno poslušajo zvočni posnetek in odgovorijo: - "Zvoke žuželk	Metoda zvočne demonstracije.	Zvočni posnetek. ¹ Zvočniki.

¹Stridulacija. https://soundcloud.com/nik_t-1/posnetek-stridulacija (pridobljeno: januar 2015).

	<p>Dijakom pokažem šesti diapozitiv na PPT in jih vprašam:</p> <p>- "Kaj vidite na sliki?"</p> <p>Dijakom podam razlago:</p> <p>- "Vse, kar smo videli na diapozitivih, je na neki način povezano s slovenskimi znanstveniki in njihovimi dosežki. Na hitro se vrnimo k diapozitivom, da vam razkrijem, kaj smo videli:</p> <p>- to je mineral – zoisit, ki ga je na Svinški planini (v avstrijskih alpah na Koroškem) odkril Žiga Zois, geolog, ki se je ukvarjal tudi z mineralogijo. Zanimivo, da zoisit najdemo le ponekod na Zemlji, npr. v Avstriji, Švici, Indiji, Pakistanu, Tanzaniji, Keniji...</p> <p>Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Zoisite (pridobljeno: januar 2015).</p> <p>- videli smo tabelo logaritmov, delo Jurija Vege, ki je bil profesor matematike in je izpopolnil točnost ter uporabnost logaritmov kot računskega pripomočka.</p> <p>- videli smo »hladnikovke«. Franc de Paula Hladnik je v</p>	<p>(kobilice, čričke, murne)."</p> <p>Dijaki si ogledujejo diapozitiv in odgovorijo:</p> <p>- "Zgodovinopisno delo."</p> <p>Dijaki poslušajo razlago.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT diapozitiv št. 6.</p> <p>PPT diapozitiv št. 2.</p> <p>PPT diapozitiv št. 3.</p> <p>PPT diapozitiv št. 4.</p>
--	--	---	--	---

	<p>Trnovskem gozdu odkril nov rastlinski rod kobulnic, ki se imenujejo po njem, sicer je tudi ustanovitelj botaničnega vrta v Ljubljani.</p> <p>- na zvočnem posnetku, ki smo ga poslušali, je res posneta komunikacija med žuželkami (strokovno stridulacija). Ivan Regen je sistematično preučeval zvočne komunikacije žuželk (murnov, kobilic) in velja za svetovnega pionirja bioakustike.</p> <p>- nazadnje pa smo videli zgodovinsko delo <i>Poskus zgodovine Kranjske in ostalih dežel Južnih Slovanov Avstrije</i>, ki ga je napisal Anton Tomaž Linhart. Delo velja za prvo zgodovino slovenskega naroda kot celote in je prispevalo k slovenskemu nacionalnemu zavedanju. Vir: http://www.savel-hobi.net/leksikon/zgodovina_sl/zacetki7.htm (pridobljeno: januar 2015).</p> <p>Danes bomo torej govorili o dosežkih (slovenske) znanosti. Seznanili se bomo z <u>okoliščinami in pogoji za znanstveno udejstvovanje na Slovenskem</u> (1. vsebinski poudarek: <i>Znanost – ljubiteljska dejavnost? (Organizacija znanstvene dejavnosti na Slovenskem)</i>), pogledali si bomo <u>posamezne znanstvenike in njihove dosežke v času do</u></p>			<p>PPT diapozitiv št. 5.</p> <p>PPT diapozitiv št. 6.</p>
--	---	--	--	---

	<p><u>ustanovitve UL</u> (2. vsebinski poudarek: <i>(Slovenski) znanstveni dosežki do ustanovitve Univerze v Ljubljani</i>), kjer se boste razdelili v pare. Poudarek pa bomo dali tudi <u>vprašanju slovenščine kot znanstvenem jeziku</u> (3. vsebinski poudarek: <i>Slovenščina – jezik znanosti?</i>) v tistem času. Ob koncu ure bomo izvedli preverjanje z učnim listom.</p> <p>Po današnji učni uri bomo tako <u>znali</u>: naštetih pomembnih slovenskih znanstvenikov in njihove dosežke ter jih časovno umestiti; naštetih in časovno umestiti institucije, ki so spodbujale znanstveno dejavnost na Slovenskem; opisati razvoj uporabe slovenskega jezika v znanosti; ovrednotiti razmere, v katerih so delovali slovenski znanstveniki in ceniti njihove dosežke. "</p>			
--	---	--	--	--

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Znanost–ljubiteljska dejavnost? (Organizacija znanstvene dejavnosti na Slovenskem)</p> <p>8 min</p>	<p>Dijakom razlagam:</p> <p>- "Kot rečeno, najprej se bomo zaustavili pri <u>organizaciji znanstvene dejavnosti na Slovenskem</u> v obdobju, ki ga obravnavamo.</p> <p>Ukvarjanje z znanostjo na Slovenskem v tem času (kakor drugod po Evropi) ni potekalo znotraj univerzitetnih kampusov ali dobro opremljenih laboratorijev. <u>Institucionalna baza</u> za hitrejši razvoj znanosti se je razvijala le počasi. "</p> <p>Dijake vprašam:</p> <p>- "Zakaj menite, da je institucionalno ozadje pri znanstveni dejavnosti tako pomembno? "</p> <p>Nadaljujem z razlago:</p> <p>- "Res je. Znanost potrebuje podporno ozadje, ki ji nudi pogoje za delovanje. Zaradi pomanjkanja institucionalnega ozadja je napredek znanosti v tem času odvisen od samoiniciativnosti</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago.</p> <p>Dijaki odgovorijo:</p> <p>- "Zaradi financiranja znanstvenega dela; sistematično spodbuja znanstveni napredek."</p> <p>Dijaki poslušajo razlago.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT diapozitiv št. 7. Računalnik, projektor, platno.</p>

	<p>genialnih posameznikov, ki se z znanostjo večinoma ukvarjajo ljubiteljsko. Čeprav na Slovenskem nismo imeli vrhunske znanstvene ustanove, pa so naše dežele imele nekatere organizacije, ki so spodbujale znanost in ji nudile pomoč. Poglejmo si, katere so bile te institucije. "</p> <p>Dijakom dam navodilo:</p> <p>- "Prosim, da si v zvezke napišete naslov, ki ga vidite na diapozitivu in prepisujete imena institucij ter njihove osnovne podatke, ki so zapisani na diapozitivih. "</p> <p>Nadaljujem z razlago:</p> <p>- "Začetki združevanja znanstvenikov in intelektualcev v neko znanstveno organizacijo na Slovenskem segajo do ustanovitve <i>Akademije delavnih Ljubljančanov</i> (ust. 1693, obn. 1781), ki je imela cilje: združevati znanstvenike, izdajati znanstvene razprave, spodbujati znanstveno delo. "</p>	<p>Dijaki začnejo prepisovati naslov in institucije, ki se bodo na PPT pojavljale postopno.</p> <p>Dijaki prepisujejo in poslušajo razlago.</p>	<p>Metoda razlage. Metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Zvezek.</p>
--	--	---	--	----------------

	<p>Vir: Štih, Peter; Simoniti, Vasko. <i>Na stičišču svetov</i>. Ljubljana: Modrijan, 2009, 287 – 288.</p> <p>Dijake vprašam:</p> <p>- "Predhodnica katere ustanove, ki jo poznamo danes, je Akademija delavnih ljubljancanov? "</p> <p>Navodilo:</p> <p>- "Cilji Akademije delavnih ljubljancanov so opazni tudi v Linhartovi izjavi. " Izberem naključnega dijaka ali dijakinjo, da glasno prebere vir² z diapozitiva.</p> <p>Nadaljujem z razlago:</p> <p>- "Hvala. Lepo je vidna želja po navdušenem in zagnanem znanstvenem raziskovanju najrazličnejših področij, znanstveno raziskovanje pa prispeva (v 19. stol. ob prebujanju narodov tudi k slovenski nacionalni zavesti) tudi k narodnemu poenotenju in zavesti."</p>	<p>Dijaki odgovorijo</p> <p>- "SAZU".</p> <p>Dijaki poslušajo navodilo.</p> <p>Izbrani dijak ali dijakinja glasno prebere vir z diapozitiva.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora. Metoda besedne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT diapozitiv št. 7.</p>
--	--	--	--	------------------------------

² Cvirn, Janez; Studen, Andrej. *Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, 2010, 247.

	<p>Navodilo:</p> <p>Dijake tudi sedaj, ko se premikamo k naslednjemu diapozitivu, spomnim, da morajo prepisovati institucije, o katerih govorimo.</p> <p>Nadaljujem z razlago:</p> <p>- "V predmarčnem obdobju moramo omeniti <i>Kranjski deželni muzej v Ljubljani</i>, ust. 1821, ki je zlasti pri spodbujanju naravoslovnih raziskav odigral pomembno vlogo. Velja za prednika današnjega Prirodoslovnega muzeja Slovenije."</p> <p>Vir: http://www.pms-lj.si/si/onas/zgodovina (pridobljeno: januar 2015).</p> <p>- "Omenimo tudi ustanovitev <i>Slovenske matice</i> (1864), ki je načrtno podpirala razvoj slovenske znanosti in spodbujala oblikovanje slo. znanstv. jezika. Do tedaj je bila namreč kot znanstveni jezik močno uveljavljena nemščina. "</p>	<p>Dijaki nadaljujejo s prepisovanjem.</p> <p>Dijaki prepisujejo in poslušajo razlago.</p>	<p>Metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT diapozitiv št. 8. Zvezek.</p>
--	--	--	--	--------------------------------------

	<p>Dijakom pokažem slikovni vir³ na diapozitivu in jih vprašam:</p> <p>- "Ali prepoznate zgradbo na sliki?"</p> <p>Nadaljujem z razlago:</p> <p>- "Res je, slika je iz leta 1929. Imejmo v mislih, da so se znanstveniki kljub pomoči teh organizacij, ki jih sedaj naštevamo, z raziskovalnim delom večinoma ukvarjali ljubiteljsko. Ob koncu 19. stoletja se je slovenska znanost opazno okrepila, zato je slovenska politika na Dunaju zahtevala ustanovitev UL. Dolgotrajni napor za pridobitev vrhunske znanstvene ustanove so obrodili sad leta 1919. V tistem trenutku smo imeli v novi državi kakovostne in v tujini priznane znanstvenike, ki so prišli na UL tudi z nekaterih že prej delujočih evropskih univerz. Tako smo dobili vrhunsko institucionalno organizacijo, ki je omogočala sistematično znanstvenoraziskov</p>	<p>Dijaki odgovorijo:</p> <p>- "Da. To je Univerza v Ljubljani."</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT diapozitiv št. 8; slikovni vir.</p>
--	--	--	---	--

³ http://en.wikipedia.org/wiki/University_of_Ljubljana#mediaviewer/File:Univerza_v_Ljubljani_1929.jpg
(pridobljeno: januar 2015).

	<p>Pomagali si boste z učbenikom, v katerem so navedeni znanstveniki in njihovi dosežki. V paru ste s sosedom. Vi, ki sedite na moji levi strani, glejte v učbenik, stran 247; vi, na sredini, imate stran 248; vi, na desni, pa stran 249. Znanstveniki si sledijo v kronološkem zaporedju. Na voljo imate največ 7 minut časa, nato boste predstavili svoje izdelke. Prosim, začnite z delom."</p> <p>*če se razdelitev dijakov v pare ne izide, bodo ponekod skupaj delali trije</p> <p>Med aktivnostjo dijakov opazujem njihovo delo v parih, odgovarjam na morebitna vprašanja in pojasnjujem nejasnosti. Vmes opozarjam na preostali čas za delo. Stopim do parov, ki so v sredini in na desni. Ti delajo s pomočjo strani 248 in 249 v učbeniku, ki vsebujeta nekaj znanstvenikov več kot stran 247, in jim povem, da jim ni nujno treba predstaviti vseh, naj</p>	<p>Dijaki se razdelijo v pare in začnejo z delom.</p>	<p>Parna učna oblika. Metoda dela s pisnimi viri. Metoda izkustvenega učenja.</p>	<p>Zvezek. Učbenik, str. 247 – 249.⁴</p>
--	---	---	---	---

⁴ Cvirn, Janez; Studen, Andrej. *Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, 2010, 247 – 249.

	<p>pa jih poskusijo čim več.</p> <p>Po sedmih minutah dela nadaljujem z navodili:</p> <p>- "Prosim, končajte z delom. Sedaj boste prebrali svoje sestavke. Ostali poslušajte sošolce in si v zvezke prepisite vsebinski podnaslov in imena znanstvenikov ter področja njihovega delovanja oz. dosežke. V manj strnjeni obliki so navedeni tudi v učbeniku na straneh, s katerimi ste delali (247 – 249)."</p> <p>Premaknem na naslednji diapozitiv, št. 9, da začnejo prepisovati.</p> <p>Dijake vprašam:</p> <p>- "Ali želi kdo prebrati svoje poročilo? Začnimo od leve proti desni, da bomo tudi kronološko dosledni."</p> <p>V kolikor se nihče ne javi, pokličem naključne pare, začenši na moji levi, nato na sredini in končno na desni. Dvojice, ki berejo svoje članke, določam tako, da slišimo poročila za čim več znanstvenih dosežkov od</p>	<p>Dijaki končajo z delom in poslušajo navodila.</p> <p>Dijaki začnejo prepisovati učno snov z diapozitivov.</p> <p>Tisti par, ki se javi ali je poklican, predstavi svoje delo, ostali poslušajo in prepisujejo z diapozitivov.</p> <p>Par predstavlja svoje besedilo, npr:</p> <p>- "Slovenci, pozor! Zgodovinar Franc Kos v teh dneh predstavlja svoje ugotovitve o slovenski zgodnj srednjeveški zgodovini. Gre za velik dogodek, saj Slovenci s tem dobivamo prvo</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razgovora. Metoda izkustvenega učenja.</p>	<p>PPT diapozitiv št. 9. Računalnik, projektor, platno. Zvezek.</p>
--	---	--	--	---

	<p>različnih dvojic. En par ne prebere celotnega poročila, tam, kjer prejšnji par ostane, nadaljuje naslednji, četudi ne bodo poklicani vsi pari.</p> <p>Po dveh minutah prestavim na naslednji diapozitiv.</p> <p>Po dveh minutah prestavim na naslednji diapozitiv.</p> <p>Nadaljujem z razlago:</p> <p>- "Čestitke za izvirne članke. Vidimo, da so naši znanstveniki res delovali na najrazličnejših področjih in pustili</p>	<p>zgodovinopisno delo, ki stopa v korak s smernicami sodobnega zgodovinopisja. Prav v tem času tudi jezikoslovca Oblak in Krek raziskujeta izvor starocerkvne slovanščine, ki naj bi imela makedonski izvir. Šlajmer se bo gotovo vpisal v zgodovino, saj je prišel do velikih dognanj v kirurgiji, ki bodo imela daljnosežne posledice. Goestl in Robida preučujeta problem alkoholizma, pojava, ki je med nami tako razširjen. O psihologiji lahko več povprašamo Rostoharja, ki se kot predavatelj na univerzah v Pragi in Brnu uveljavlja v Evropi. Prav do velikih in nenavadnih odkritij je v teh dneh prišel Ivan Regen, ki na Dunaju preučuje zvočno komunikacijo žuželk, zvoke, ki jih vsi poznamo. Naš časopis pa bi se rad poklonil tudi Josipu Plemlju, matematiku, ki deluje na univerzi na Dunaju in je postal prvi rektor na Univerzi v Ljubljani. Čestitke slovenskim znanstvenikom, ki naše ime ponašajo v svet!"</p> <p>Dijaki poslušajo in prepisujejo.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT diapozitiv št. 10. Zvezek.</p> <p>PPT diapozitiv št. 11. Zvezek.</p>
--	--	---	------------------------	---

	pečate, ki so daljnosežni.			
3. Slovenščina – jezik znanosti? 5 min	<p>Dijakom razlagam:</p> <p>- "Sedaj pa si poglejmo še vlogo slovenščine kot znanstvenega jezika v tem času."</p> <p>Dijakom dam navodila:</p> <p>- "Z diapozitivov si prepisite tretji podnaslov in kar sledi o vlogi slovenščine v znanosti."</p> <p>Dijake vprašam:</p> <p>- "V katerem jeziku so pisali slovenski izobraženci še skoraj celotno 19. stoletje?"</p> <p>Dijakom razlagam:</p> <p>- "Drži. Izobraženci s slovenskega ozemlja so večinoma obiskovali nemške gimnazije in univerze, zato so znali dobro pisati nemško. Še globoko v drugi polovici 19. stoletja je slovenščina veljala za jezik kmetov in nižjih plasti mestnega prebivalstva ter njihove literature, nikakor pa ne za jezik znanosti. Nemščina pa je bila,</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki poslušajo in začnejo prepisovati.</p> <p>Dijaki odgovorijo:</p> <p>- "V nemškem jeziku."</p> <p>Dijaki poslušajo in prepisujejo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT diapozitiv št. 12. Računalnik, projektor, platno. Zvezek.</p>

	<p>nasprotno, jezik višje kulture in znanosti. Zelo počasi se začne slovenščina v znanosti uveljavljati po letu 1849, ko se v gimnazije uvede slovenski jezik kot učni predmet, ob čemer se oblikuje slovensko izobraženstvo. Najbolj pa je na ta proces vplivala ustanovitev <i>Slovenske matice</i> (1864), ki smo jo danes že omenjali. Načrtno je podpirala razvoj slovenske znanosti, vse več slovenskih znanstvenikov pa se je odločalo za objavljanje v slovenščini, pri čemer so morali oblikovati slovensko znanstveno terminologijo."</p> <p>Dijake vprašam:</p> <p>- "Pred zaključnim preverjanjem me zanima, kaj vam je od današnje učne ure ostalo v spominu. Kdo je preučeval komunikacijo med žuželkami?"</p> <p>Razlaga:</p> <p>- "Ali ste opazili, da nismo omenili niti ene ženske? Kot zanimivost lahko povem, da je bila odsotnost žensk v</p>	<p>Dijaki odgovorijo:</p> <p>- "Ivan Regen."</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
--	--	---	---	--

	<p>-"Na učne liste se sedaj prosim podpišite in mi jih oddajte, da jih tudi sam pregledam."</p> <p>Dijake pozdravim in sklenem učno uro.</p>	Dijaki se podpišejo na učne liste in jih oddajo.	razlage.	
--	---	--	----------	--

SEZNAM PRILOG

1. PPT predstavitev (zapis učne snovi)
2. Učni list za preverjanje
3. Učni list za preverjanje (rešitve)
4. Seznam virov slikovnega, zvočnega in pisnega gradiva na PPT predstavitvi
5. Vir slikovnega gradiva na učnem listu

1.PPT predstavitev (zapis učne snovi)

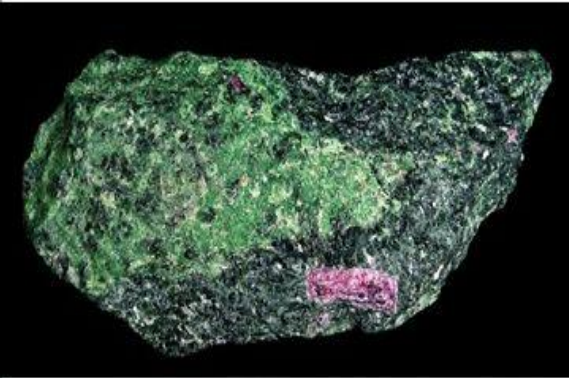
Diapozitiv 1

DOSEŽKI (SLOVENSKE) ZNANOSTI

15.01.2015

Zgodovina
(3. letnik)

Diapozitiv 2

Žiga Zois (1747 – 1819) - zoisit

Diapozitiv 3

I. Tabula Logarithmorum									
N.	Log.	N.	Log.	N.	Log.	N.	Log.	N.	Log.
0	lat. reg.	50	1.692 9700	100	2.000 0000	150	2.176 0912	200	2.301 0300
1	0.0000 0000	51	1.707 5703	101	2.004 3414	151	2.178 5779	201	2.303 1974
2	0.301 0300	52	1.724 0053	102	2.008 6828	152	2.181 0646	202	2.305 3714
3	0.477 1213	53	1.741 4799	103	2.013 0242	153	2.183 5514	203	2.307 4950
4	0.602 0600	54	1.759 9954	104	2.017 3856	154	2.186 0382	204	2.309 6700
5	0.698 9700	55	1.779 5627	105	2.021 7470	155	2.188 5250	205	2.311 7970
6	0.778 1513	56	1.799 1800	106	2.026 1084	156	2.191 0118	206	2.313 8770
7	0.845 5980	57	1.818 8573	107	2.030 4698	157	2.193 4986	207	2.315 9100
8	0.903 0900	58	1.838 5946	108	2.034 8312	158	2.195 9854	208	2.317 8970
9	0.954 3415	59	1.858 3919	109	2.039 1926	159	2.198 4722	209	2.319 8400
10	1.000 0000	60	1.878 2592	110	2.043 5540	160	2.200 9590	210	2.321 7400
11	1.041 3927	61	1.898 1965	111	2.047 9354	161	2.203 4458	211	2.323 5970
12	1.079 1815	62	1.918 1938	112	2.052 3168	162	2.205 9326	212	2.325 4130
13	1.115 5934	63	1.938 2611	113	2.056 6982	163	2.208 4194	213	2.327 1890
14	1.150 7680	64	1.958 3884	114	2.061 0796	164	2.210 9062	214	2.328 9260
15	1.185 9193	65	1.978 5757	115	2.065 4610	165	2.213 3930	215	2.330 6240
16	1.220 6500	66	1.998 8230	116	2.069 8424	166	2.215 8798	216	2.332 2830
17	1.254 9810	67	1.998 8230	117	2.074 2238	167	2.218 3666	217	2.333 9030
18	1.289 0320	68	1.998 8230	118	2.078 6052	168	2.220 8534	218	2.335 4840
19	1.322 7520	69	1.998 8230	119	2.082 9866	169	2.223 3402	219	2.337 0260
20	1.356 2000	70	1.998 8230	120	2.087 3680	170	2.225 8270	220	2.338 5290
21	1.389 4140	71	1.998 8230	121	2.091 7494	171	2.228 3138	221	2.339 9930
22	1.422 3520	72	1.998 8230	122	2.096 1308	172	2.230 7996	222	2.341 4180
23	1.455 0660	73	1.998 8230	123	2.100 5122	173	2.233 2854	223	2.342 8040
24	1.487 5980	74	1.998 8230	124	2.104 8936	174	2.235 7712	224	2.344 1510
25	1.519 9810	75	1.998 8230	125	2.109 2750	175	2.238 2570	225	2.345 4590
26	1.552 2560	76	1.998 8230	126	2.113 6564	176	2.240 7428	226	2.346 7290
27	1.584 3640	77	1.998 8230	127	2.118 0378	177	2.243 2286	227	2.347 9610
28	1.616 3470	78	1.998 8230	128	2.122 4192	178	2.245 7144	228	2.349 1550
29	1.648 2460	79	1.998 8230	129	2.126 8006	179	2.248 2002	229	2.350 3110
30	1.680 1000	80	1.998 8230	130	2.131 1820	180	2.250 6860	230	2.351 4290
31	1.711 9410	81	1.998 8230	131	2.135 5634	181	2.253 1718	231	2.352 5090
32	1.743 7000	82	1.998 8230	132	2.139 9448	182	2.255 6576	232	2.353 5510
33	1.775 4080	83	1.998 8230	133	2.144 3262	183	2.258 1434	233	2.354 5550
34	1.807 0860	84	1.998 8230	134	2.148 7076	184	2.260 6292	234	2.355 5210
35	1.838 7640	85	1.998 8230	135	2.153 0890	185	2.263 1150	235	2.356 4490
36	1.870 4620	86	1.998 8230	136	2.157 4704	186	2.265 6008	236	2.357 3390
37	1.902 1900	87	1.998 8230	137	2.161 8518	187	2.268 0866	237	2.358 1910
38	1.933 9580	88	1.998 8230	138	2.166 2332	188	2.270 5724	238	2.359 0050
39	1.965 7760	89	1.998 8230	139	2.170 6146	189	2.273 0582	239	2.359 7810
40	1.997 6540	90	1.998 8230	140	2.175 0000	190	2.275 5440	240	2.360 5190
41	2.029 5920	91	1.998 8230	141	2.179 3854	191	2.278 0298	241	2.361 2290
42	2.061 5900	92	1.998 8230	142	2.183 7708	192	2.280 5156	242	2.361 9110
43	2.093 6480	93	1.998 8230	143	2.188 1562	193	2.283 0014	243	2.362 5550
44	2.125 7660	94	1.998 8230	144	2.192 5416	194	2.285 4872	244	2.363 1610
45	2.157 9440	95	1.998 8230	145	2.196 9270	195	2.287 9730	245	2.363 7290
46	2.190 1820	96	1.998 8230	146	2.201 3124	196	2.290 4588	246	2.364 2690
47	2.222 4800	97	1.998 8230	147	2.205 6978	197	2.292 9446	247	2.364 7810
48	2.254 8380	98	1.998 8230	148	2.210 0832	198	2.295 4304	248	2.365 2550
49	2.287 2560	99	1.998 8230	149	2.214 4686	199	2.297 9162	249	2.365 6910
50	2.320 7340	100	2.000 0000	150	2.218 8540	200	2.300 4020	250	2.366 0890

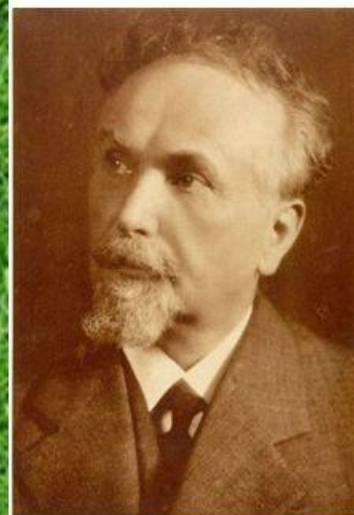
Jurij Vega (1754–1802)
–logaritemska tablica

Diapozitiv 4

Franc de Paula Hladnik (1773–1844)
– „hladnikovke“

Diapozitiv 5

Ivan Regen (1868–1947)
- bioakustika

Anton Tomaz Linhart (1756 – 1795) -
zgodovinska pisateljica

Dosežki (slovenske) znanosti

1. Znanost – ljubiteljska dejavnost?

(Organizacija znanstvene dejavnosti na Slovenskem)

- **Institucionalna baza se razvija počasi:**

Akademija delavnih Ljubljančanov (ust. 1693; obn. 1781)
(*Academia operosorum Labacensium*)

- združevanje akademikov
- izdajanje znanstvenih razprav
- spodbujanje znanstvenega udejstvovanja

- prednica SAZU

A.T. Linhart:

„Dajmo, hitimo z vročim hrepenenjem za ciljem: neutrudno iščimo resnico po njenih najbolj skrivnih potih, in ko jo bomo našli, planimo nanjo z lakomnostjo skopuha, zato da bi jo trošili z radodarnostjo zapravljivca v blagor domovine“.

(Vir: Cvirn, Janez, Andrej Studen. *Zgodovina 3, učbenik za tretji letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, 2010, 247).

Predmarčno obdobje: Kranjski deželni muzej (ust. 1821)

- spodbuja zlasti naravoslovne raziskave
- prednik današnjega *Prirodoslovnega muzeja Slovenije*

Slovenska matica (ust. 1864)

- vloga pri razvoju slovenskega znanstvenega jezika

dolgotrajni napori → Univerza v Ljubljani (ust. 1919)

- poučujejo kakovostni slovenski znanstveniki
- omogoča sistematično znanstvenoraziskovalno delo

2. (Slovenski) znanstveni dosežki do ustanovitve Univerze v Ljubljani

Kronološko zaporedje

- **Ugledna tuja znanstvenika:**
 - **B. Hacquet** geologija.
 - **G. A. Scopoli:** geologija.
- **Domači znanstveniki:**
 - **A. T. Linhart:** zgodovinopisje.
 - **Ž. Zois:** naravoslovje (mineralogija – zoisit).
 - **F. S. Karpe:** filozofija.
 - **J. Vega:** matematika.

Diapozitiv 10

- **H. Freyer**: naravoslovje (botanika, zoologija).
 - **F. Schmidt**: začetnik speleobiologije.
- **F. de Paula Hladnik**: naravoslovje (botanika – „hladnikovke“)
 - **J. Kopitar**: jezikoslovje
- **F. Miklošič**: jezikoslovje.
 - **F. V. Lipič**: medicina (alkoholizem).
- **M. V. Lipold**: geologija.
 - **D. Dežman**: naravoslovje (botanika, zoologija).
- **J. Stefan**: fizika.

Diapozitiv 11

- **F. Kos**: slovensko zgodovinoisje.
- **V. Oblak**: slovansko jezikoslovje.
- **G. Krek**: slovansko jezikoslovje.
- **E. Šlajmer**: kirurgija.
- **F. Goestl**: medicina (alkoholizem).
- **I. Robida**: medicina (alkoholizem).
- M. Rostohar**: psihologija.
- I. Regen**: bioakustika.
- J. Plemelj**: matematika.

3. Slovenščina – jezik znanosti?

- do druge polovice 19. stoletja **slovenščina** velja za:
 - jezik kmetov
 - jezik nižjih plasti mestnega prebivalstva
 - jezik nižje literature

- **nemščina** tedaj velja za:
 - jezik višje kulture
 - jezik znanosti

Počasna uveljavitev slovenščine po:

- Uvedbi slovenščine kot učnega predmeta v gimnazije (1849)
- Ustanovitvi **Slovenske matice** (1864)

• PREVERJANJE ZNANJA (rešitve)

- 1. Npr.
Franc Samuel Karpe – filozofija
Jernej Kopitar – jezikoslovje
Josip Plemelj – matematika
- 2. NE, DA, NE, DA, DA, DA, NE, NE, DA, DA.
- 3. 1864.
- 4. Univerza v Ljubljani (UL).
- 5. Jožef Stefan.
- 6. Anton Tomaž Linhart. Zgodovinopisje. Delo *Poskus zgodovine Kranjske in ostalih dežel južnih Slovanov Avstrije*.
- 7. Zelo počasi se začne slovenščina v znanosti uveljavljati po letu 1849, ko se v gimnazije uvede slovenski jezik kot učni predmet, ob čemer se oblikuje slovensko izobraženstvo. Najbolj pa je na ta proces vplivala ustanovitev Slovenske matice (1864). Načrtno je podpirala razvoj slovenske znanosti, vse več slovenskih znanstvenikov pa se je odločalo za objavljanje v slovenščini. Krona slovenskega naprežanja v znanosti je bila ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani.

2. Učni list za preverjanje

PREVERJANJE ZNANJA: DOSEŽKI (SLOVENSKE) ZNANOSTI

Zgodovina, 3. letnik

2014/2015

1. Naštej tri slovenske znanstvenike in področja njihovega delovanja. (/3)

2. Ali trditve držijo? Obkroži DA, če se strinjaš in NE, če se ne strinjaš. (/10)

- Franc Kos se je ukvarjal z naravoslovjem. DA / NE
- Akademija delavnih Ljubljancev je predhodnica SAZU. DA / NE
- Poglavitni cilj Slovenske matice je bil ohranjanje nemškega jezika v znanosti. DA / NE
- Franc Samuel Karpe se je odlikoval na področju filozofije. DA / NE
- Franc de Paula Hladnik je ustanovitelj botaničnega vrta v Ljubljani. DA / NE
- Univerza v Ljubljani je bila ustanovljena leta 1919. DA / NE
- Kranjski deželni muzej je spodbujal predvsem družboslovne raziskave. DA / NE
- Na Slovenskem je nemščina za jezik znanosti veljala do prve svetovne vojne. DA / NE
- Ivan Regen velja za pionirja bioakustike. DA / NE
- Anton Tomaž Linhart je bil dejaven v Akademiji delavnih Ljubljancev. DA / NE

3. Katerega leta je bila ustanovljena Slovenska matica? (/1)

4. Katera ustanova je slovenskim znanstvenikom v največji meri omogočila sistematično znanstveno delo? (/1)

5. Navedi slovenskega fizika, ki je veljal za enega največjih fizikov svojega časa. (/1)

6. Kdo je na sliki? Navedi področje njegovega delovanja in največji znanstveni dosežek. (/3)

Vir: <http://shrani.najdi.si/?K/qY/2pSx3UcO/atl.jpg> (pridobljeno: januar 2015)

7. Opiši razvoj uveljavljanja slovenskega jezika v znanosti. (/3)

Kriterij ocenjevanja:

20 – 22 = (odl) 5

17,5 – 19,5 = (pdb) 4

14 – 17 = (db) 3

11 – 13,5 t = (zd) 2

3. Učni list za preverjanje (rešitve)

PREVERJANJE ZNANJA: DOSEŽKI (SLOVENSKE) ZNANOSTI (rešitve)

Zgodovina, 3. letnik

2014/2015

1. Naštej tri slovenske znanstvenike in področja njihovega delovanja. (/3)

Npr.

Franc Samuel Karpe – filozofija; Jernej Kopitar – jezikoslovje; Josip Plemelj – matematika.

2. Ali trditve držijo? Obkroži DA, če se strinjaš in NE, če se ne strinjaš. (/10)

- Franc Kos se je ukvarjal z naravoslovjem. DA / NE
- Akademija delavnih Ljubljancev je predhodnica SAZU. DA / NE
- Poglavitni cilj Slovenske matice je bil ohranjanje nemškega jezika v znanosti. DA / NE
- Franc Samuel Karpe se je odlikoval na področju filozofije. DA / NE
- Franc de Paula Hladnik je ustanovitelj botaničnega vrta v Ljubljani. DA / NE
- Univerza v Ljubljani je bila ustanovljena leta 1919. DA / NE
- Kranjski deželni muzej je spodbujal predvsem družboslovne raziskave. DA / NE
- Na Slovenskem je nemščina za jezik znanosti veljala do prve svetovne vojne. DA / NE
- Ivan Regen velja za pionirja bioakustike. DA / NE
- Anton Tomaž Linhart je bil dejaven v Akademiji delavnih Ljubljancev. DA / NE

3. Katerega leta je bila ustanovljena Slovenska matica? (/1)

1864.

4. Katera ustanova je slovenskim znanstvenikom v največji meri omogočila sistematično znanstveno delo? (/1)

Univerza v Ljubljani (UL).

5. Navedi slovenskega fizika, ki je veljal za enega največjih fizikov svojega časa. (/1)

Jožef Stefan.

6. Kdo je na sliki? Navedi področje njegovega delovanja in največji znanstveni dosežek. (/3)

Anton Tomaž Linhart. Zgodovinopisje. Delo *Poskus zgodovine Kranjske in ostalih dežel južnih Slovanov Avstrije*.

Vir: <http://shrani.najdi.si/?K/qY/2pSx3UcO/atl.jpg> (pridobljeno: januar 2015)

7. Opiši razvoj uveljavljanja slovenskega jezika v znanosti. (/3)

Zelo počasi se začne slovenščina v znanosti uveljavljati po letu 1849, ko se v gimnazije uvede slovenski jezik kot učni predmet, ob čemer se oblikuje slovensko izobraženstvo. Najbolj pa je na ta proces vplivala ustanovitev Slovenske matice (1864). Načrtno je podpirala razvoj slovenske znanosti, vse več slovenskih znanstvenikov pa se je odločalo za objavljanje v slovenščini. Krona slovenskega naprežanja v znanosti je bila ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani.

Kriterij ocenjevanja:

20 – 22 = (odl) 5

17,5 – 19,5 = (pdb) 4

14 – 17 = (db) 3

11 – 13,5 t = (zd) 2

4. Seznam virov slikovnega, zvočnega in pisnega gradiva na PPT predstavitvi
- diapozitiv 2: zoisit: <http://www2.pms-lj.si/favourite/zoisite.html> (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 2: zoisit: <http://en.wikipedia.org/wiki/Zoisite#mediaviewer/File:Zo%C3%AFsite.jpg> (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 2: zoisit na znamki: http://colnect.com/en/stamps/stamp/194453-Mineral_Zoisit-Slovenia (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 2: Žiga Zois: http://en.wikipedia.org/wiki/Sigmund_Zois#mediaviewer/File:SigmundZois.jpg (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 3: logaritemska tabela: http://en.wikipedia.org/wiki/Jurij_Vega#mediaviewer/File:Houghton_Math_837.97_-_Logarithmisch-trigonometrische_tabula.jpg (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 3: Jurij Vega: http://sl.wikipedia.org/wiki/Jurij_Vega#mediaviewer/File:Georg_Vega.jpg (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 4: hladnikovke: <http://www.rtvsllo.si/sobotnopopoldne/novica/1248> (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 4: hladnikovke: <http://www.biolib.cz/cz/image/id188170/> (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 4: hladnikovke: <http://www.gore-ljudje.net/novosti/7494/> (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 4: Franc de Paula Hladnik: http://sl.wikipedia.org/wiki/Franc_Hladnik#mediaviewer/File:Amalia_Hermannsthal_-_Franc_Hladnik.jpg (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 5: trava: <http://images2.layoutsparks.com/1/121522/grass-default-green-field.gif> (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 5: zvočni posnetek stridulacije: https://soundcloud.com/nik_t-1/posnetek-stridulacija (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 5: Ivan Regen: http://en.wikipedia.org/wiki/Ivan_Regen#mediaviewer/File:Janez_Regen_1929.jpg (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 6: Poskus zgodovine Kranjske: http://www.savel-hobi.net/leksikon/zgodovina_sl/zacetki7.htm (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 6: Anton Tomaž Linhart: http://en.wikipedia.org/wiki/Anton_Toma%C5%BE_Linhart#mediaviewer/File:Anton_Toma%C5%BE_Linhart.png (pridobljeno: januar 2015).
 - diapozitiv 7: Linhartov citat: Cvirn, Janez; Studen, Andrej. Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 2010, 247.

- diapozitiv 8: Univerza v Ljubljani, 1929:
http://en.wikipedia.org/wiki/University_of_Ljubljana#mediaviewer/File:Univerza_v_Ljubljani_1929.jpg (pridobljeno: januar 2015).

5. Vir slikovnega gradiva na učnem listu

- Stran 2: obdelano (Nik Trontelj): <http://shrani.najdi.si/?K/qY/2pSx3UcO/atl.jpg> (pridobljeno: januar 2015).

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

Znanost v 19. stoletju in v začetku 20. stoletja

DATUM: 8.1.2015

IME IN PRIIMEK: Peter Tratnik

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 3. letnik
Datum: 8. januar 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Blišč in beda industrijskega razvoja- tema iz učbenika: Znanost v službi modernizacije
Učna enota – naslov učne ure: Znanost v 19. stoletju in v začetku 20. stoletja
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">• frontalna učna oblika ali frontalno delo• individualna učna oblika ali individualno delo• skupinska učna oblika ali skupinsko delo
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">• metoda razgovora• metoda razlage• metoda dela s slikovnimi viri• metoda dela s pisnimi viri
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">• nevihta možganov oz. viharjenje idej ali brainstorming• križanka
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: Učenec zna: <ul style="list-style-type: none">➤ primerjajo posamezne stopnje industrijskega razvoja;➤ ugotavljajo in utemeljujejo, kateri izumi so pomenili prelom v tehničnem razvoju. B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji): <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">➤ razložiti proces elektrifikacije (izum električnega toka in njegov razvoj, uporaba elektrike v vsakdanjem življenju);➤ razložiti razvoj tramvajev v večjih mestih in velemestih;➤ našteti in geografsko umestiti prve izumitelje avtomobilov;➤ definirati pojem motorizacija;➤ razložiti razvoj motorizacije;➤ pojasniti razlike v razmahu motorizacije v ZDA in Evropi;➤ razložiti razvoj letalstva in našteti prve letalce;➤ razložiti razvoj zračnih ladij oz. cepelinov in našteti razloge za njihov zaton;➤ opredeliti pomen izumov na področju mobilnosti za kasnejši razvoj;

- razložiti razvoj telekomunikacij;
- razložiti razvoj radijskih naprav in gramofonov;
- razložiti razvoj kinematografije in filma;
- naštetih vsaj pet izumov na področju medicine, kemije, fizike in biologije;

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- zapisovati učiteljevo razlago;
- reševati križanko;
- sodelovati v nevihti možganov oz. viharjenju idej ali brainstormingu;
- grafično, izvirno in ustvarjalno upodobiti nek izum;
- slediti učni uri in na koncu rešiti ponavljalni učni list;

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- spoštovati dosežke, ki so prinesli napredke v razvoju znanosti;
- spoštovati izume in patente, ki so tuja intelektualna lastnina.

Učna sredstva:

- učila:

- PPT 1 – 25
- Video (Letalo, Tramvaj, Telefon, Stranišče, Gramofon, Avtomobil, Moja Slovenija – Tramvaj v Ljubljani, Haunted Castle)
- Ponovitveni učni list (rešen predstavlja zapis učne snovi)
- Učbenik (Cvirn, J., Studen, A., 2010, str. 226 – 227)
- List s križanko
- Tabelski zapis pri skupinskem delu

- učni pripomočki:

- Računalnik
- LCD projekcija
- Platno
- Programska oprema Microsoft Office
- Programska oprema Windows Media Player
- Spletna stran Youtube
- Tarok karte (prazna glavna stran)
- Šolska tabla za pisanje s flomastri
- Flomaster

Didaktične etape učnega procesa:

- Pripravljanje ali uvajanje
- Obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje
- Ponavljanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- **Geografija** (letališče v Mariboru, geografska umestitev izumov,...)
- **Podjetništvo in ekonomija** (avtomobilski koncerni, izumi kot podjetniška ideja,...)

Novi pojmi s pojasnilom:

- **Motorizacija** (razvoj avtomobilizma)

Viri in literatura:

Viri in literatura, ki so bili uporabljeni pri vsebinskem delu priprave:

1. Company History, Beginnings of the automobile: the predecessor companies (1886-1920). URL: <http://url.zbirka.net/?1dpiv2irs> (Citirano: 3.1.2015).
2. Company History, "World Corp." vision: the merger between Daimler and Chrysler (1995-2007). URL: <http://url.zbirka.net/?11pwnkj> (Citirano: 3.1.2015).
3. Cvirn, J., Studen, A. (2010). Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 296 str.
4. Demšar, A., Kočever, M., Pavko, A., Balkovec, B., Mlacivić, D., Pančur, A., Šatej, B., Šteiner, M., Bjelčevič, A., Strsoglavec, Đ., Novak-Popov, I., Rozman, A., Jež, N. (2007). Slovenski veliki leksikon. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2432 str.
5. Golden Tarot of the Renaissance (Estensi Tarot). URL: <http://www.tarotpassages.com/images5/Estensibacks.jpg> (Citirano: 8.1.2015).
6. In Pictures: A history of trams. URL: <http://www.bbc.co.uk/news/in-pictures-15990563> (Citirano: 2.1.2015).
7. Kunaver, V., Gabrič, A., Brodnik, V., Razpotnik, J., Valič, A., Radosavljevič, B., Glaser Tehovnik, M., Bizjak, S., Zgaga, S., Globočnik, M., Globočnik, J. (2008). Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija; Splošna gimnazija. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo, 60 str. URL: http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2014/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Citirano: 28.12.2014).
8. Moja Slovenija – Tramvaj v Ljubljani. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Gnof6VXDA60> (Citirano: 3.1.2015).
9. Vozilo, ki bi zanimanje vzbujalo še danes. URL: <http://www.rtv slo.si/slovenija/vozilo-ki-bi-zanimanje-vzbujalo-se-danes/211642> (Citirano: 2.1.2015).
10. Začetek avtomobilske družbe Ford. URL: <http://url.zbirka.net/?wem54ip> (Citirano: 3.1.2015).

Viri in literatura, ki so bili uporabljeni pri oblikovnem delu priprave:

11. Trškan, D. (2013). E-učbenik za didaktiko zgodovine 1. URL: <http://e-ucenje.ff.uni-lj.si/course/view.php?id=3363> (Citirano: 19. 5. 2014).
12. Trškan, D. (2014). E-učbenik za didaktiko zgodovine 2. URL: <http://e-ucenje.ff.uni-lj.si/course/view.php?id=3328> (Citirano: 2. 1. 2015).

Viri in literatura, ki so bili uporabljeni pri pripravi predstavitve PPT in izdelavi videov v uvodni motivaciji:

13. 75 Years Since the Hidenburg Disaster. URL: <http://www.theatlantic.com/infocus/2012/05/75-years-since-the-hindenburg-disaster/100292/> (Citirano: 3.1.2015).
14. Benz Patent Motor Car. URL: <http://www.daimler.com/dccom/0-5-1322446-1-1323352-1-0-0-1322455-0-0-135-0-0-0-0-0-0-0.html> (Citirano: 3.1.2015).
15. Church, J. (2010). URL: <https://afinecollection.wordpress.com/2010/05/05/wall-telephone-ca-1909/> (Citirano: 29.12.2014).
16. Film Camera. URL: <http://www.everystockphoto.com/photo.php?imageId=264591> (Citirano: 13.1.2015).
17. Free Vector Logo Daimler Benz. URL: http://www.logotypes101.com/free_vector_logo/19701/Daimler_Benz (Citirano: 3.1.2015).
18. Henry Ford. URL: <http://www.thehenryford.org/exhibits/showroom/1896/3541b.jpg>

(Citirano: 3.1.2015).

19. Kalkbrenner, F., Kalkbrenner, P. (2011). Sky and Sand. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XINIEYXA3k0> (Citirano: 30.12.2014).
20. Ljubljanski tramvaj. URL: http://sl.wikipedia.org/wiki/Ljubljanski_tramvaj (Citirano: 29.12.2014).
21. Logo for the Ford Moto Company. URL: <http://url.zbirka.net/?i5vkshd91> (Citirano: 3.1.2015).
22. Marn, R. (2014). Oživljena Eda 5 na poti »domov«. URL: http://junior.si/vsebina/arhiv/letalski_pogum/ (Citirano: 29.12.2014).
23. Moby (2009). Honey. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=JW4AKNjQ1FI> (Citirano: 30.12.2014).
24. Okroglo obletnice občine Piran v letu 2012. URL: <http://www.mescani-pirana.si/?p=438> (Citirano: 2.1.2015).
25. Profibanka (2014). Berlinerův gramofon z roku 1888. URL: <http://www.novinky.cz/veda-skoly/historie/233851-mistr-gramofon-se-narodil-pred-sto-sedesati-lety.html> (Citirano: 29.12.2014).
26. Re: Ljubljanski tramvaj I. URL: <http://www.vlaki.info/forum/viewtopic.php?f=21&t=1405&start=435&mobile=on> (Citirano: 3.1.2015).
27. Re: Ljubljanski tramvaj II. URL: <http://www.vlaki.info/forum/viewtopic.php?f=21&t=1405&start=75> (Citirano: 3.1.2015).
28. Schulz, R. (2014). Sunset. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=QDS0wRl0IG8> (Citirano: 30.12.2014).
29. Studen, A. (2014). Ko zabolijo nosnice. Razmišljanje o straniščih in smradu v dolgem 19. Stoletju. URL: <http://www.meridijani.com/?meridijan=magazines&id=190&brief=1720> (Citirano: 29.12.2014).
30. The Haunted Castle 1896 George Melies Silent Film. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OPmKaz3Quzo> (Citirano: 2.1.2015).
31. The LZ 129 Graf Zeppelin, Ma.... URL: <http://fineartamerica.com/featured/the-lz-129-graf-zeppelin-making-everett.html> (Citirano: 3.1.2015).
32. Van Dyk, P., Arty (2012). The Ocean. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=p0WQlh0HyU0> (Citirano: 30.12.2014).
33. Van Dyk, P., McLaren, S. (2011). We Come Together. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iYUR2RYRA9Y> (Citirano: 30.12.2014).
34. Van Dyk, P., Rea (2008). Let go. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=jMASHwisnQI> (Citirano: 30.12.2014).
35. Wright Brothers First Flight. URL: http://www.nasa.gov/multimedia/imagegallery/image_feature_976.html#.VKhCMHuuAt5 (Citirano: 3.1.2015).
36. Zgodovina avtomobila. URL: <http://blog.zav-mb.si/wp-content/uploads/2011/11/zgodovina-avtomobila2.jpg> (Citirano: 29.12.2014).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	<p>Pozdravljeni. Danes bomo pri učni uri zgodovine govorili o stvareh, ki še danes vplivajo na naše vsakdanje življenje.</p> <p>Pred tem si bomo ogledali krajše filme, ki prikazujejo sestavljanke posameznih slik. Torej, pri posameznem filmu boste lahko videli dele slike in vaša naloga bo, da poskusite ugotoviti kaj prikazuje slika.</p> <p>Ali je vsem razumljivo, kakšna je vaša naloga?</p> <p>Poglejmo si prvi film. VIDEO 1: Letalo (14 sekund)</p> <p>Kaj bi lahko prikazovala prva slika?</p>	<p><i>Učenci pozdravijo učitelja.</i></p> <p>Da.</p> <p>Letalo.</p>	<p>Frontalna učna oblika ali frontalno delo Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo</p> <p>Metoda razgovora, metoda dela s slikovnimi viri</p>	<ul style="list-style-type: none">- Računalnik,- LCD projektor,- Platno- Programska oprema Microsoft Office <ul style="list-style-type: none">- PPT 1- Video: Letalo- Programska oprema Windows Media Player

<p>Slika prikazuje letalo, ki je replika letala slovenskega konstruktorja Edvarda Rusjana.</p> <p>Ali morda kdo ve, kaj je danes poimenovano po njem?</p> <p>Po njem se imenuje letališče pri Mariboru, ki je drugo največje letališče v Sloveniji.</p> <p>Poglejmo si drugi film. <i>VIDEO 2: Tramvaj (14 sekund)</i></p> <p>Kaj prikazuje druga slika?</p> <p>Slika prikazuje tramvaj, ki je vozil po Ljubljani od leta 1901 do leta 1958. V zadnjem obdobju se pojavljajo težnje, da bi v Ljubljani ponovno uvedli tramvaj.</p> <p>Poglejmo si tretji film. <i>VIDEO 3: Telefon (14 sekund)</i></p> <p>Kaj prikazuje tretja slika?</p>	<p>Letališče.</p> <p>Tramvaj.</p> <p>Telefon.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora, metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo</p> <p>Metoda razgovora, metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo</p> <p>Metoda razgovora,</p>	<p>- PPT 2</p> <p>- PPT 3, - Video: Tramvaj</p> <p>- PPT 4</p> <p>- PPT 5, - Video: Telefon</p>
---	---	--	---

	<p>Slika prikazuje enega izmed prvih telefonov. Telefon je izumil Philipp Reis v začetku 60-ih let 19. stoletja.</p> <p>Poglejmo si četrti film. <i>VIDEO 4: Stranišče (14 sekund)</i></p> <p>Kaj prikazuje četrta slika?</p> <p>Prikazana je straniščna školjka z izplakovanjem, kar se je začelo uveljavljati v 19. stoletju med višjimi družbenimi sloji, kasneje v 20. stoletju pa tudi med ostalimi družbenimi sloji.</p> <p>Poglejmo si peti film. <i>VIDEO 5: Gramofon (14 sekund)</i></p> <p>Kaj prikazuje peta slika?</p> <p>Kaj je gramofon?</p>	<p>Stranišče.</p> <p>Gramofon.</p> <p>Gramofon je naprava za</p>	<p>metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo</p> <p>Metoda razgovora, metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo</p> <p>Metoda razgovora, metoda dela s slikovnimi viri</p>	<p>- PPT 6</p> <p>- PPT 7, - Video: Stranišče</p> <p>- PPT 8</p> <p>- PPT 9, - Video: Gramofon</p> <p>- PPT 10</p>
--	--	--	--	--

	<p>Poglejmo si šesti film. VIDEO 6: Avtomobil (24 sekund)</p> <p>Kaj prikazuje šesta slika?</p> <p>Prvi avtomobil se je pojavil leta 1886 in je vozil 15 km/h.</p> <p>Vse, kar so prikazovale slike, je bilo izumljeno v 19. stoletju. Zlasti za to časovno obdobje je značilen splošen napredek, zlasti v naravoslovnih znanosti Spoznali bomo glavni odkritji, ki sta bili gonilni sili druge industrijske revolucije in z njimi povezanimi procesi elektrifikacije in motorizacije. Spoznali pa bomo tudi izume in napredke v nekaterih naravoslovnih vedah. Tako boste na koncu učne ure znali razložiti proces elektrifikacije, razvoj tramvajev, naštetih in geografsko umestiti prve izumitelje avtomobilov, definirati pojem</p>	<p>predvajanje zvoka, kjer igla drsi po vrteči gramofonski plošči. Njeno drsenje se prenese v odjemno glavo, ki ustvari električni signal.</p> <p>Avtomobil.</p>	<p>Metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo</p> <p>Metoda razgovora, metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Metoda razlage</p>	<ul style="list-style-type: none"> - PPT 11, - Video: Avtomobil - PPT 12 - PPT 13
--	--	--	--	---

	<p>motorizacija, razložiti razvoj motorizacije, pojasniti razlike v razmahu motorizacije v ZDA in Evropi, razložiti razvoj letalstva in naštetih prve letalce, razložiti razvoj zračnih ladij oz. cepelinov in naštetih razloge za njihov zaton, opredeliti pomen izumov na področju mobilnosti za kasnejši razvoj, razložiti razvoj telekomunikacij, razložiti razvoj radijskih naprav in gramofonov, razložiti razvoj kinematografije in filma, naštetih vsaj pet izumov na področju medicine, kemije, fizike in biologije.</p> <p>Naslov današnje učne ure je znanost v 19. stoletju in v začetku 20. stoletja.</p>			
--	--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVALJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. ELEKTRIFIKACIJA (7 min)</p>	<p>Prosim, da reditelja razdelita ponovitvene učne liste. Slednje imejte na mizi, saj bomo med današnjo učno uro po vsakem vsebinskem poudarku sproti reševali naloge na njem. Za reševanje vsake naloge boste imeli</p>	<p><i>Reditelja razdelita ponovitvene učne liste.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika ali frontalno delo, metoda razlage</p>	

	<p>na voljo določen čas, nato pa bomo preverili rešitve. Začnimo sedaj z obravnavanjem današnje učne tematike.</p> <p>Novi izumi so bili pogoj za drugo industrijsko revolucijo. Vodilno vlogo pri tem sta imela elekrika in motor z notranjim izgorevanjem, ki sta počasi prekosila parni stroj.</p> <p>Najprej se bomo posvetili elektrifikaciji.</p> <p>Ali kdo iz med vas ve, kdaj so odkrili električni tok?</p> <p>Odkrili so ga že v 18. stoletju, a so ga šele v 30-ih letih 19. stoletja znali tudi tehnično uporabljati. Do tega je prišlo, ko so odkrili elektromagnetno indukcijo, kar je postala podlaga za pridobivanje istosmernega in izmeničnega toka. V 60-ih letih 19. stoletja je Werner von Siemens izumil dinamo, kar je pomenilo začetek dobe jakega toka.</p> <p>Ali je kdo do sedaj že slišal za izumitelja Nikolo Tesla?</p>	<p>V 18. stoletju.</p> <p>Da.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - PPT 14 - Računalnik, - LCD projektor, - Platno - Programska oprema Microsoft Office - PPT 15
--	--	-----------------------------------	---	---

<p>Pa morda veste v kateri državi se je rodil?</p>	<p>V Avstro-Ogrski.</p>	<p>Metoda razlage</p>	
<p>Rodil se je v takratni Avstro-Ogrski monarhiji, na ozemlju današnje Hrvaške. Sicer pa je bil po narodnosti Srb.</p>	<p>Po izumu strojev za večfazni tok. Da, vendar to še ni bilo zelo razširjeno.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	
<p>Po katerem izumu je najbolj znan? Ali mislite, da so že v 19. stoletju imeli razsvetljava na žarnice v stanovanjih, tako kot imamo to danes?</p>	<p>Žarnica z ogljeno nitko , ki jo lahko prižgemo in ugasnemo s stikalom, so izumili leta 1879. Šele v 20. stoletju je električna razsvetljava postopoma izpodrinila dotedanje plinske razsvetljave na ulicah in uporabo petrolejk v stanovanjih. To je privedlo do velike spremembe v vsakdanjem življenju, saj je človek postal neodvisen od naravnih ritmov menjave dneva in noči.</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>- PPT 16</p>
<p>Kje pa mislite, da je proces elektrifikacije najhitreje napredoval?</p>	<p>V razvitejšem svetu.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	
<p>Sedaj boste rešili prvo in drugo nalogo na vašem učnem listu. Na</p>		<p>Metoda razlage</p>	<p>- Ponovitveni učni list</p>

	<p>voljo boste imeli eno minuto. Začnite z reševanjem.</p> <p><i>Učitelj nadzoruje individualno delo.</i></p> <p>Zaključite z reševanjem. Sedaj bomo preverili vaše odgovore. Sami pa boste tudi točkovali svoje odgovore. Pri vsakem odgovoru bomo povedali način, kako točkovati vaš odgovor.</p> <p>»Učenec«, kako si odgovoril na prvo vprašanje?</p> <p>Odlično. Ena točka pomeni napisan odgovor elektrika, druga točka pomeni napisan odgovor motor z notranjim izgorevanjem.</p> <p>»Učenec«, kako si dopolnil na drugo nalogo?</p> <p>Odlično. Vsaka pravilna dopolnitev vam prinese pol točke.</p> <p>Nadaljujmo z današnjo učno</p>	<p><i>Učenci rešujejo prvo in drugo nalogo na učnem listu.</i></p> <p><i>Učenec:</i> Vodilno vlogo pri drugi industrijski revoluciji sta imela elektrika in motor z notranjim izgorevanjem.</p> <p><i>Učenec:</i> Električni tok so odkrili v 18. stoletju. Šele v tridesetih letih 19. stoletja so začeli elektriko tudi tehnično uporabljati. Žarnico z ogljeno nitko so izumili leta 1879. Kasneje, v 20. stoletju je električna razsvetljava postopoma izpodrinila dotedanje plinske razsvetljave na ulicah in uporabo petrolejk v stanovanjih.</p>	<p>Individualna učna oblika ali individualno delo</p> <p>Frontalna učna oblika ali frontalno delo, metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
--	--	---	---	--

vidite tramvaj na cesti do Tartinijevega trga.

Danes pa smo v uvodu videli sliko tramvaja.

Po katerem mestu je vozil ta tramvaj?

Slika je prikazovala tramvaj, ki je vozil po Ljubljani. Mesto ga je dobilo leta 1901 in je obratoval skoraj šestdeset let. Leta 1958 se je tramvaj še zadnjič zapeljal po ljubljanskih ulicah. Razlog za to, da so ga ukinili, je bila odločitev posebne občinske komisije, ki je dognala da zaradi urbanistične strukture mesta tramvaj ni več primerna oblika javnega prevoza. Nadomeščati so jih začeli trolejbusi, avtobusi in avtomobili. Na sliki vidite tramvaj na Prešernovem trgu in današnji spominski tramvaj na Remizi.

Poglejmo si krajši posnetek, kako so se Ljubljančani poslovili od tramvaja leta 1958.

VIDEO 7: Moja Slovenija – Tramvaj v Ljubljani (68 sekund)

Poleg električnega toka je bil pomemben za drugo industrijsko

Po Ljubljani.

Metoda razlage

Metoda razgovora

Metoda razlage, metoda slikovne demonstracije

Metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo

Metoda razlage

- Video: Moja Slovenija – Tramvaj v Ljubljani
- Spletna stran You Tube

- PPT 19

revolucijo tudi izum motorja z notranjim izgorevanjem. Gottlieb Daimler in Carl Benz v Nemčiji ter Henry Ford v ZDA so začeli izdelovati nova prevozna sredstva – avtomobile. S tem se je začela doba avtomobilizma, ki je največji razmah doživela v 20. stoletju. Temu procesu pravimo tudi motorizacija. Do tega je prišlo zlasti po tem, ko je Henry Ford uvedel množično industrijsko proizvodnjo avtomobilov na tekočem traku. Ta proces se je v ZDA odvijal nekoliko hitreje kot v Evropi. V dvajsetih letih 20. stoletja je bil družinski avto v ZDA nekaj samoumevnega, medtem ko so ga v Evropi vozili le bogatejši meščani.

Omenil sem tri izumitelje, ki so imeli naslednje priimke: Daimler, Benz in Ford.

Ali so vam te besede znane? Na kaj vas spomnijo?

Po izumiteljih se imenujejo avtomobilska podjetja. V ZDA od leta 1903 obstaja družba Ford. V Nemčiji je v obdobju od leta 1926 do leta 1998 obstajala družba Daimler Benz, ki jo je nato kupilo

Da. Podobno se danes imenujejo tudi podjetja, ki proizvajajo avtomobile.

Metoda razgovora

Metoda razlage

- PPT 20

podjetje Chrysler.

V to obdobje štejemo tudi prve zemetke letalstva. Prva, ki sta poletela, sta bila brata Wright. Njun polet je trajal le 12 sekund. Vendar se je razvoj letalstva nadaljeval in leta 1927 pride do prvega preleta Atlantskega oceana, ki je trajal 34 ur. Kot smo že omenili je v vrh na tem področju spadal tudi Slovenec Edvard Rusjan.

Letalski potniški promet se je razvil v dvajsetih letih 20. stoletja. Sprva so bila to zelo tvegana potovanja, vendar so bila zelo hitra. Razvoj je na tem področju zelo hitro napredoval.

Poleg letalstva so se razvijali tudi drugi načini potovanja po zraku. Med slednje uvrščamo zračne ladje ali cepeline, ki jih je izumil Ferdinand Zeppelin. Slabost teh je bilo počasno potovanje in okornost. Zaton so doživeli po katastrofi nemške zračne ladje Hindenburg, ki je iz nepojasnjenih vzrokov eksplodirala.

Sedaj boste rešili tretjo in četrto nalogo. Na voljo boste imeli dve minuti. Pričnite z reševanjem.

- PPT 21

- PPT 22

- Ponovitveni učni list

	<p><i>Učitelj nadzoruje individualno delo.</i></p> <p>»Učenec«, kako si izpolnil tretjo nalogo?</p> <p>Pravilno. Če ste pravilno obkrožili, potem nalogo točkujete z eno točko.</p> <p>»Učenec«, kako si izpolnil četrto nalogo?</p> <p>Pravilno. Če ste pravilno poimenovali sliko, ste s tem pridobili eno točko. Za opis razvoja tramvajev, umestitev zlate dobe tramvajev in za umestitev zatona tramvajev ter naštetjem razlogov ste s tem pridobili za vsak element po eno točko, torej skupno tri točke v drugem delu naloge.</p>	<p><i>Učenci rešujejo tretjo in četrto nalogo na učnem listu.</i></p> <p><i>Učenec:</i> Izumitelj avtomobila ni bil Nikola Tesla.</p> <p><i>Učenec:</i> Slika prikazuje tramvaj. Na začetku so tramvaje vlekli konji. Sledili so jim parni tramvaji, na koncu 19. stoletja pa so se uvedli električni tramvaji. Zlata doba tramvajev je bila v dvajsetih letih 20. stoletja. Zaton tramvajev je sledil v prvih desetletjih po drugi svetovni vojni. Razlog za to je bila neprimerna oblika javnega prevoza, glede na novo urbanistično strukturo.</p>	<p>Individualna učna oblika ali individualno delo</p> <p>Frontalna učna oblika ali frontalno delo, metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
--	--	---	---	--

	Nadaljujmo z naslednjim vsebinskim sklopom.			
3. ELEKTROTEHNIKA IN KOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA (6 min)	<p>V tem obdobju so izumili tudi telefon. Philipp Reis je leta 1861 v Frankfurtu predstavil svoj izum telefona, ki ga je občinstvo označilo kot »praktično neuporabno igralko«. Več uspeha je doživel patentirani izum Alexandra Grahama Bella iz leta 1876, ki je utrl pot električnemu telefonu.</p> <p>Prvo brezžično telegrafijo je odkril Guglielmo Marconi, ki mu je uspelo izumiti radio, s katerim so lahko brezžično prenašali govor in glasbo. Okrog leta 1920 so nastali prvi radijski oddajniki, ki so množici ljudi omogočili dostop do informacij in zabave.</p> <p>Ali mislite, da je bila takrat kvaliteta zvoka jasna in čista?</p> <p>Posnetke je spremljalo moteče piskanje in prasketanje. Šele sredi 20. stoletja so kvaliteto izboljšali ultrakratki valovi in LP – plošče oz. longplejke.</p> <p>Ljudje pa so se lahko zabavali tudi ob poslušanju glasbe na gramofonu. Tega je Emil Berliner po principu fonograma izumil leta 1887. Sprva so bili uveljavljeni</p>	Ne.	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>- PPT 23</p> <p>- PPT 24</p>

valjasti gramofoni, kasneje na začetku 20 stoletja pa se je začela uveljavljati ravna gramofonska plošča.

Prišlo je tudi do izuma prve filmske kamere. To sta izumila brata Lumière, ki sta živela v Franciji. V Parizu so leta 1896 odprli prvi kino. Sprva so bili to nemi filmi, nato pa je leta 1920 izšel prvi zvočni film.

Poglejmo si izsek iz filma »Haunted Castle« iz leta 1896.
VIDEO 8: Haunted Castle (60 sekund)

Sedaj boste izpolnili peto nalogo. Ker je naloga zelo enostavna, boste imeli na voljo pol minute. Začnite z reševanjem.

Učitelj nadzoruje individualno delo.

Zaključite z reševanjem.
»Učenec«, kako si povezal slike in besede?

Pravilno. Vsaka pravilna povezava vam je prinesla eno točko, torej skupaj tri točke.

Učenci rešujejo tretjo in četrto nalogo na učnem listu.

Učenec: Prva slika prikazuje telefon, druga slika prikazuje gramofon in tretja slika prikazuje filmsko kamero.

Metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo

Metoda razlage

Individualna učna oblika ali individualno delo

Frontalna učna oblika ali frontalno delo, metoda razgovora

Metoda razlage

- Video: Haunted Castle
- Spletna stran You Tube
- Ponovitveni učni list

	Sedaj seštejete vaše točke in jih zapišite na črto, kjer imate označeno število doseženih točk.			
4. NAPREDEK V MEDICINI, BIOLOGIJI, KEMIJI IN FIZIKI (12 min)	<p>Našteli smo že kar nekaj izumov iz obdobja 19. stoletja in začetka 20. stoletja.</p> <p>Ali poznate še kakšne izume oz. novosti iz tega obdobja?</p> <p>Našteli smo kar nekaj izumov in novosti. Delali boste v skupinah, ki jih bodo sestavljali trije člani. Skupine bom določil jaz takoj po navodilih za delo. Vsaka skupina bo dobila prazno tarok karto. Nato boste izžrebali listič, na katerem bo zapisan izumitelj in njegov izum. Vaša naloga bo, da po upodobite izum na poljuben način. Lahko narišete skico, napišete reklamni oglas, pesem, itd. Na voljo boste imeli 5 minut. Po zaključku dela boste skupine hodile pred tablo, kjer nam boste svojo karto predstavili in jo nalepili v tabelo na tabli, pod ustrezno vedo (medicina, biologija, kemija in fizika). Lahko si pomagate z učbenikom na strani 226 in 227.</p> <p>Pri delu aktivno sodelujete vsi člani skupine, vendar naj komunikacija poteka v mirnem tonu. Za vašo nalogo boste imeli tri minute časa.</p>	<p><i>Učenci naštevajo izume in novosti iz tega obdobja.</i></p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora, nevihta možganov</p> <p>Metoda razlage</p>	<ul style="list-style-type: none"> - PPT 25 - Učbenik (Cvirn, J., Studen, A., 2010, str. 226 – 227) - Tarok karte (prazna glavna stran)

Učitelj razdeli učence v skupine, jim razdeli prazne tarok karte in gre s škatlo z lističi po skupinah, iz katere učenci izžrebajo izum.

Začnite z delom. Na voljo imate 5 minut časa.

Učitelj s sprehodom po učilnici nadzoruje potek skupinskega dela. Na tabli nariše tabelo in poimenuje stolpce: medicina, biologija, kemija in fizika. Nad tabelo napiše naslov četrtega vsebinskega poudarka, torej »Napredek v medicini, biologiji, kemiji in fiziki«. Minuto pred koncem učence opozori, da morajo počasi zaključiti svoje delo.

Zaključite s svojim delom. Medtem, ko ste delali nalogo po skupinah, sem na tablo narisal tabelo. Prosim, da si tabelo prerišete v vaše zvezke, obenem pa nad njo zapišite tudi četrti vsebinski poudarek, saj gre za nadaljevanje zapisa učne snovi. Med poročanjem boste vanjo vpisovali

Učenci pridejo pred tablo in predstavijo svojo karto.

Skupinska učna oblika ali skupinsko delo, metoda dela s pisnimi viri, metoda grafičnih izdelkov, risanje

Frontalna učna oblika ali frontalno delo, metoda razgovora

Tabelski zapis pri skupinskem delu (tabela, v katero učenci nalepijo svojo karto z izumom), flomaster, šolska tabla za pisanje s flomastri

izume, ki jih bodo predstavili vaši sošolci.

Na lističih ste imeli napisano številko, ki označuje katera zaporedna skupina ste. Sedaj bi prosil predstavnike prve skupine, torej tiste s številko ena, da nam predstavijo svojo karto.

Pod katero vedo bi uvrstili vaš izum?

Učitelj na enak način izpelje nadaljnje predstavitve skupin.

Ugotovili smo, da je v medicini, biologiji, kemiji in fiziki v tem obdobju prišlo do številnih napredkov in izumov, ki pa so se nadalje razvijali in dopolnjevali vse do današnjih dni.

Preverite, ali ste si v vaše tabele zapisali vse izume. Če ponovimo, v medicini so odkrili anestezijo, cepiva, kemoterapijo, rentgen in krvne skupine. V biologiji se je razvila evolucijska teorija. V fiziki je Albert Einstein razvil relativnostno teorijo. V kemijski znanosti so razvili umetna gnojila, periodni sistem, dinamit in radij ter pojasnili sestavo atoma. To so zgolj ena izmed pomembnejših odkritij tega

Učenci odgovorijo na vprašanje in nalepijo svojo karto pod ustrezno vedo.

Metoda razlage

časa.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
3 min	<p>Prosil bi oba reditelja, da razdelita liste s križanko, ki jo boste rešili.</p> <p>Začnite reševati križanko. Na voljo imate minuto časa. Ne pozabite izpisati gesla križanke.</p> <p>Ali ste končali z reševanjem?</p> <p>Kakšno je geslo križanke? Geslo križanke je izum. Pravilne rešitve v križanki so cepelin, motorizacija, Rusjan in tramvaj. Torej, ugotovili smo, da je bilo 19. stoletje in v začetku 20. stoletja zelo zanimivo na področju razvoja znanosti. To obdobje nam je prineslo veliko novih izumov in napredkov v posameznih vedah.</p>	<p><i>Reditelja razdelita liste z križanko.</i></p> <p><i>Učenci rešujejo križanko.</i></p> <p>Da.</p> <p>Izum.</p>	<p>Frontalna učna oblika ali frontalno delo, metoda razlage</p> <p>Individualna učna oblika ali individualno delo, križanka</p> <p>Frontalna učna oblika ali frontalno delo, metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	- List s križanko

Nadaljnji razvoj le-teh pa se odvija še danes.

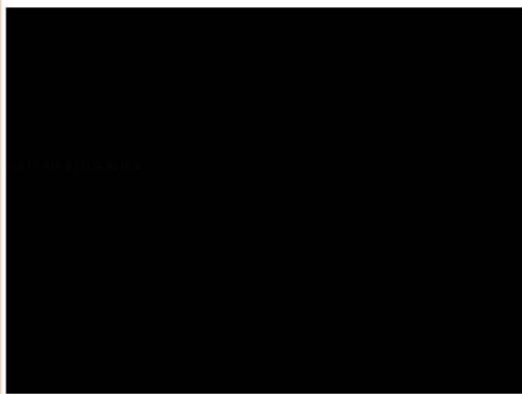
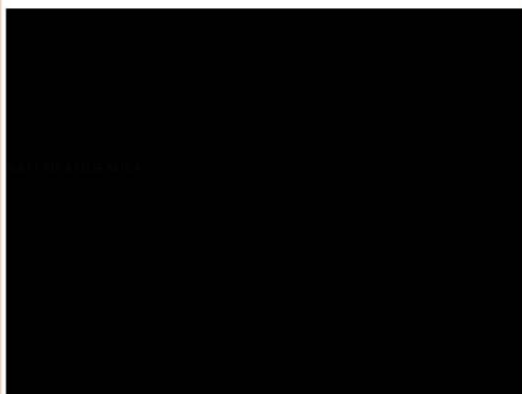
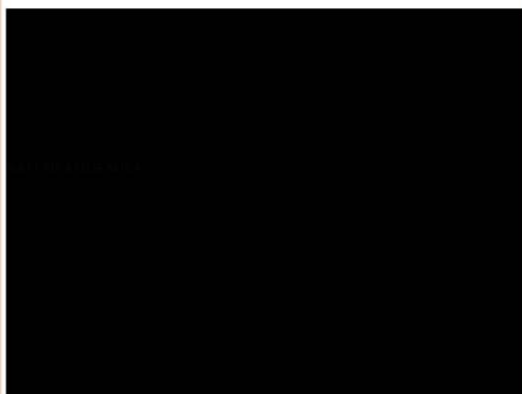
S tem zaključujemo učno uro.
Želim vam lep dan še naprej.
Nasvidenje.

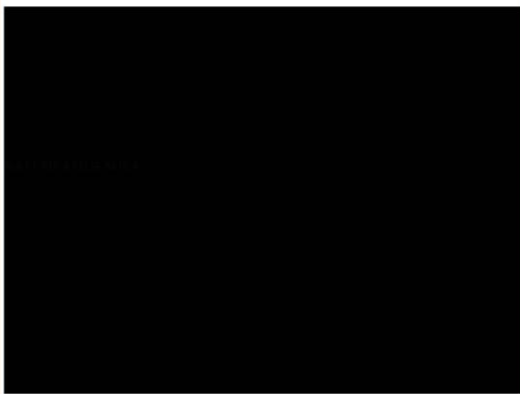
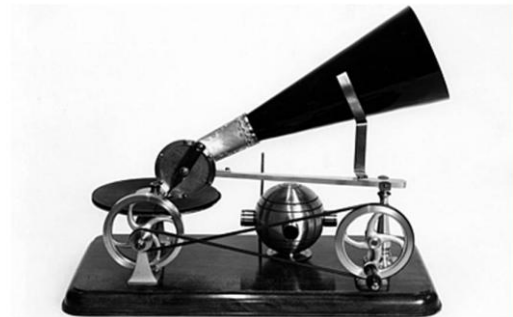
Učenci odzdravijo učitelja.

SEZNAM PRILOG:

1. Prosojnice oz. drsnice
2. Tabelski zapis pri skupinskem delu
3. Učbenik Zgodovina 3, str. 226 in 227
4. Ponovitveni učni list – Preverjanje znanja učne ure (Zapis učne snovi)
5. Ponovitveni učni list – Preverjanje znanja učne ure (rešitve s točkovanjem in kriterijem)
6. Točkovanje nalog na učnem listu (tabelarični zapis)
7. Lističi za skupinsko delo
8. Prazne tarok karte
9. Križanka
10. Križanka – rešitve
11. Filmi v uvodni motivaciji

PRILOGA 1: Prosojnice oz. drsnice

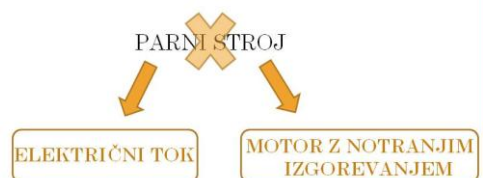

ZNANOST V 19. STOLETJU IN V ZAČETKU 20. STOLETJA

Obdobje splošnega napredka (zlasti v
naravoslovnih znanostih)

DRUGA INDUSTRIJSKA REVOLUCIJA

ELEKTRIFIKACIJA

ELEKTRIČNI TOK

- Odkrili v 18. stoletju
- Tehnična uporaba v 30-ih 19. stoletja
- Dinamo v 60-ih 19. stoletja
- Stroj za večfazni tok v 90-ih 19. stoletja

ELEKTRIFIKACIJA - RAZSVETLJAVA

- ULICE: plinska razsvetljava
- STANOVANJA: petrolejke

SPREMEMBA v vsakdanjem življenju

Električna razsvetljava tekem 20. stoletja izpodrine....

ČLOVEK postane NEODVISEN od naravnih ritmov menjavanja dneva in noči!

ŽARNICE

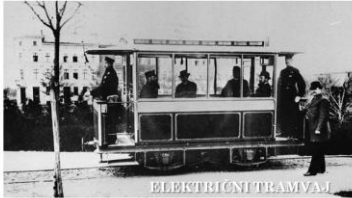
- 1879 – Thomas Alva Edison

MOBILNOST

- TRAMVAJI

TRAMVAJ NA KONJSKO VPREGO

ELEKTRIČNI TRAMVAJ

MOBILNOST

- TRAMVAJI
 - Ljubljana 1958

TRAMVAJ V PIRANU

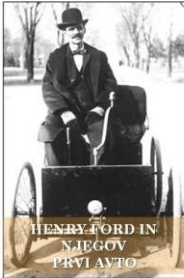
TRAMVAJ V LJUBLJANI

SPOMINSKI TRAMVAJ NA REMIZI

MOBILNOST

- AVTOMOBILIZEM

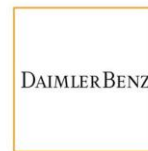
HENRY FORD IN NJEGOV PRVI AVTO

DAIMLERJEVIN BENZOV PRVI AVTO

Od leta 1903

Od leta 1926 do 1998

MOBILNOST

- LETALSTVO

BRATA WRIGHT in NJUN 12 SEKUNDNI POLET

MOBILNOST

- ZRAČNE LADJE oz. CEPELINI

ZRAČNA LADJA oz. CEPELIN

GRAF ZEPPELIN

KATASTROFA NA HINDENBURGU

PRILOGA 3: Učbenik Zgodovina 3, str. 226 in 227

Cvirn, J., Studen, A. (2010). Zgodovina 3. Učbenik za tretji letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 296 str.

VSAKDANJE

Dosledna kopija Rusjanove Ede V.

Poleg letala so si zamislili tudi drug način potovanja po zraku – zavaljen, cigari podoben zračni balon, lažji od zraka, motoriziran in vodljiv; zračno ladjo ali njen najuspešnejši tip **cepelin**, izum grofa **Ferdinanda Zeppelina**. Kazalo je, da ima mirno in udobno lebdenje bogatašev v kabinah in salonih zračne ladje nad pokrajino in mesti prihodnost, a cepelini so bili okorni in počasni. Njihova doba je minila s katastrofo v Lakehurstu leta 1937, kjer je nemška zračna ladja Hindenburg iz nikoli pojasnenih vzrokov eksplodirala. Nesreča je terjala življenje 36 ljudi.

V dvajsetih letih 20. stoletja se je zahvaljujoč močnejšim motorjem začel **letalski potniški promet**. Ljudi so pred odhodom stehali, a ni bilo veliko debelih. Človek se je moral toplo obleči ter s sabo prinesiti odejo, saj letal niso ogrevali in je v njih pihalo. Predvsem pa je potreboval pogum. Letenje je postalo pustolovščina, strmoglavljenja letal so bila vsakdanjost. A razvoj je bil nezadržen. Človek je kmalu lahko letel v Avstralijo in jo dosegel v enem tednu namesto v šestih, kolikor bi danja potreboval z ladjo. V temi se takrat še ni dalo leteti, zato so morali pristajati za prenočevanje.

V Nemčiji je letenje z letalom že v dvajsetih letih 20. stoletja postajalo vse pogostejša oblika potovanja za prvorazredne družbene skupine. Leta 1926 so ustanovili družbo *Deutsche Lufthansa AG*, do leta 1929 pa so zgradili berlinsko letališče Tempelhof. Berlin je postal prvo središče in križišče evropskega zračnega prometa s 170 vzletih in pristanki dnevno. Do Leipziga si odslej potreboval samo še okrog 65 minut. Do Leningrada si letel 15 ur, namesto da bi se tja tri dni vozil z vlakom. Do Kaliningrada (Königsberg) so uredili nočno letalsko progo, na kateri je letala preko 500 km optično vodila »osvetljena navigacijska proga«. Potniško letalo *Junkers Ju 52*, izdelano v celoti iz kovine, je dosegel potovalno hitrost 240 km/h in prevažalo do 16 oseb. S temi tehničnimi in logističnimi izboljšavami se je začel porajati moderen potniški letalski promet.

VIR Wolfgang Kaschuba. *Die Überwindung der Distanz. Zeit und Raum in der europäischen Moderne*. Frankfurt am Main 2004, str. 197–198 in 240

Cepljenje se je počasi uveljavilo v 18. in 19. stoletju.

NAPREDEK MEDICINE, BIOLOGIJE, KEMIJE IN FIZIKE

Odkritja v medicini so omogočila zdravljenje številnih bolezni. Sredi 19. stoletja so v medicinsko prakso uvedli **anestezijo**, eter in kloroform pa sta pomagala lajšati bolečine. **Louis Pasteur** je spoznal, da so mikrobi povzročitelji bolezni, in razvil **prva cepiva** (cepivo proti steklini). Odkril je postopek **pasterizacije**. **Robert Koch** je utemeljil sodobno **bakteriologijo** ter odkril povzročitelje vraničnega prisada, tuberkuloze in kolere. Spoznal je **nujnost higiene** za varovanje pred epidemijami. Kochov sodelavec **Paul Ehrlich** je leta 1909 z osamitvijo salvarzana utemeljil **kemoterapijo**. **Wilhelm Conrad Röntgen** je leta 1895 z **rentgenom** prispeval k napredku **diagnostike** in **kirurgije**. **Karl Landsteiner** je leta 1900 odkril **krvne skupine**. Že sredi 19. stoletja so z mikroskopi odkrili celico. Leta 1859 je **Charles Darwin** razvil **evolucijsko teorijo** v delu *O izvoru vrst z naravnim izborom*. Leta 1865 je **Gregor Mendel** odkril **dednostne zakonitosti**. Devetnajsto stoletje zaznamuje bliskovit razvoj kemije. Okrog leta 1800 so poznali šele 30 kemičnih elementov, okrog leta 1900 pa 84. Rus **Dimitrij Ivanovič Mendelejev** (1869) in Nемец **Lothar Meyer** (1870) sta neodvisno drug od drugega sestavila **periodni sistem**. Po zaslugi Mendelejeva je bilo mogoče predvideti kemijske in fizikalne lastnosti še neodkritih elementov. Med kemiki prve polovice 19. stoletja velja omeniti še **Justusa Liebiga** in njegove zasluge za **uvajanje umetnih gnojil**. **Alfred Nobel** je leta 1866 zaslovel

ŽIVLJE V 19. STOLETJU

in obogatel z odkritjem **dinamita**. Leta 1898 je v Parizu Poljakinja **Marie Curie** odkrila radij. Spoznala je medicinsko uporabnost **radioaktivnosti** ter prodrla v skrivnosti atomskega jedra.

Že v antiki je Demokrit postavil temelje nauka o atomih, materialistične teorije, ki pravi, da je snov sestavljena iz najmanjših, »nedeljivih« delcev – atomov. Toda šele 19. stoletje je uvedlo pojem atom v fiziko in kemijo. Konec stoletja napredka je znanstvenikom uspelo priti do natančnejših ugotovitev o strukturi atoma. Zakonca Curie sta podrobneje raziskovala radioaktivnost, **Niels Bohr** je pojasnil **sestavo atoma**, leta 1917 pa je **Ernestu Rutherfordu** uspela prva umetna **cepitev atoma** na več delov. Že na začetku 20. stoletja so nekateri znanstveniki naznanili atomski vek z vsemi prednostmi in tveganji atomske energije.

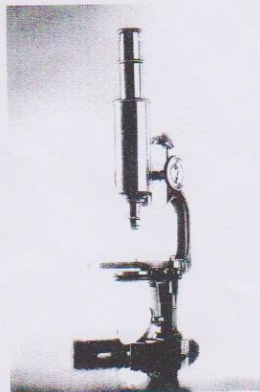
Največja zvezda znanosti začetka 20. stoletja je bil **Albert Einstein**, ki je z **relativnostno teorijo** leta 1905 utemeljil novo svetovno podobo fizike.

Narkoza s kloroformom – z uvedbo anestezije je kirurgija dobila krila.

Marie Curie je leta 1903 prejela Nobelovo nagrado, kar je bil neverjeten uspeh, saj je bilo to obdobje, v katerem je večina moških imela ženske za biološko nesposobne za višje umske dosežke.

Mikroskop – dolgo simbol znanstvenega napredka v medicini

KATERE IZNAJDBE SO SE OBRŽALE DO DANES, KATERE SO MOČNO RAZVILI IN KATERE SO UTONILE V POZABO?

PRILOGA 4: Ponovitevni učni list – Preverjanje znanja učne ure

PONOVITVENI UČNI LIST

Preverjanje znanja učne ure »Znanost v 19. Stoletju in v začetku 20. Stoletja«

I. Elektrifikacija

1. Katera dva izuma sta imela vodilno vlogo pri drugi industrijski revoluciji? Napiši kratek odgovor.

2	
---	--

2. Dopolni spodnje besedilo.

Električni tok so odkrili v ____ stoletju. Šele v _____ letih ____ stoletja so začeli elektriko tudi _____ uporabljati. _____ z ogljeno nitko so izumili leta 1879. Kasneje, v ____ stoletju je električna razsvetljava postopoma izpodrinila dotedanje _____ razsvetljave na ulicah in uporabo _____ v stanovanjih.

4	
---	--

II. Mobilnost

3. Kateri od naštetih oseb ni izumitelj avtomobila? Obkroži pravilen odgovor.

Gottlieb Daimler

Nikola Tesla

Carl Benz

Henry Ford

1	
---	--

4. Kaj prikazuje slika? Svoj odgovor napiši na črto, ki se nahaja pod sliko.

Vir: Ljubljanski tramvaj, 2014

Slika prikazuje: _____

Kako se je razvijala oblika javnega prevoza, ki jo prikazuje slika? Pri tem upoštevaj naslednje elemente: začetki, zlata doba in zaton te oblike prevoza ter razlogi za zaton.

III. Elektrotehnika in komunikacijska tehnologija

5. Kaj prikazujejo slike? S črto poveži izum in ustrezno sliko.

Vir: Church, J., 2010

GRAMOFON

Vir: Profibanka, 2014

TELEFON

Vir: Film Camera, 2015

FILMSKA KAMERA

Skupno število točk: 20

Število doseženih točk: _____

PRILOGA 5: Učni list – Preverjanje znanja učne ure (rešitve s točkovanjem in kriterijem)

PONOVITVENI UČNI LIST

Preverjanje znanja učne ure »Znanost v 19. Stoletju in v začetku 20. Stoletja«

I. Elektrifikacija

1. Katera dva izuma sta imela vodilno vlogo pri drugi industrijski revoluciji? Napiši kratek odgovor.

(Vodilno vlogo pri drugi industrijski revoluciji sta imela elektrika (= 1 točka) in motor z notranjim izgorevanjem (= 1 točka).)

2	
---	--

2. Dopolni spodnje besedilo.

Električni tok so odkrili v ____ (18.) stoletju. Šele v _____ (tridesetih) letih ____ (19.) stoletja so začeli elektriko tudi _____ (tehnično) uporabljati. _____ (Žarnico) z ogljeno nitko so izumili leta 1879. Kasneje, v ____ (20.) stoletju je električna razsvetljava postopoma izpodrinila dotedanje _____ (plinske) razsvetljave na ulicah in uporabo _____ (petrolejk) v stanovanjih. (= vsak pravilen odgovor je 0,5 točke)

4	
---	--

II. Mobilnost

3. Kateri od naštetih oseb ni izumitelj avtomobila? Obkroži pravilen odgovor.

Gottlieb Daimler

Nikola Tesla

Carl Benz

Henry Ford

(= 1 točka)

1	
---	--

4. Kaj prikazuje slika? Svoj odgovor napiši na črto, ki se nahaja pod sliko.

Vir: Ljubljanski tramvaj, 2014

Slika prikazuje: _____ (tramvaj (= 1 točka))

Kako se je razvijala oblika javnega prevoza, ki jo prikazuje slika? Pri tem upoštevaj naslednje elemente: začetki, zlata doba in zaton te oblike prevoza ter razlogi za zaton.

(Na začetku so tramvaje vlekli konji. Sledili so jim parni tramvaji, na koncu 19. stoletja pa so se uvedli električni tramvaji. = 1 točka; Zlata doba tramvajev je bila v dvajsetih letih 20. stoletja. = 1 točka; Zaton tramvajev je sledil v prvih

desetletjih po drugi svetovni vojni. =1 točka; Razlog za to je bila neprimerna oblika javnega prevoza, glede na novo urbanistično strukturo. = 1 točka)

5	
---	--

III. Elektrotehnika in komunikacijska tehnologija

5. Kaj prikazujejo slike? S črto poveži izum in ustrezno sliko.

Vir: Church, J., 2010

Vir: Profibanka, 2014

Vir: Film Camera, 2015

GRAMOFON

TELEFON

FILMSKA KAMERA

The image shows three inventions with lines connecting them to their names. The telephone is connected to 'GRAMOFON', the gramophone to 'TELEFON', and the film camera to 'FILMSKA KAMERA'.

(Vsaka pravilna povezava = 1 točka)

3	
---	--

Skupno število točk: 15

Število doseženih točk: _____

PRILOGA 6: Točkovanje nalog na učnem listu

VPRAŠANJA	TOČKE	ODGOVOR PO TOČKAH
1.) Naloga s kratkim odgovorom: Katera dva izuma sta imela vodilno vlogo pri drugi industrijski revoluciji?	1 1	Elektrika in motor z notranjim izgorevanjem.
2.) Naloga dopolnjevanja: Dopolni spodnje besedilo. Električni tok so odkrili v ____ stoletju. Šele v _____ letih ____ stoletja so začeli elektriko tudi _____ uporabljati. _____ z ogljeno nitko so izumili leta 1879. Kasneje, v ____ stoletju je električna	0,5 0,5 0,5 0,5 0,5	18. tridesetih 19. tehnično žarnico 20.

razsvetljava postopoma izpodrinila dotedanje _____ razsvetljave na ulicah in uporabo _____ v stanovanjih.	0,5 0,5	plinske petrolejk
3.) Naloga alternativne izbire: Kateri od naštetih oseb ni izumitelj avtomobila?	1	Nikola Tesla
4.) Naloga pojasnjevanja in interpretiranja: Kaj prikazuje slika? Kako se je razvijala oblika javnega prevoza, ki jo prikazuje slika?	1 0,5 0,5 1 1 1 1	Tramvaj. Tramvaj na konjsko vprego. Parni tramvaj. Električni tramvaj. V dvajsetih letih 20. stoletja. V prvih desetletjih po drugi svetovni vojni. Neprimerna oblika javnega prevoza, glede na novo urbanistično strukturo.
5.) Naloga povezovanja: Kaj prikazujejo slike? S črto poveži izum in ustrezno sliko.	1 1 1	 TELEFON GRAMOFON FILMSKA KAMERA
Skupno število točk:	15	

PRILOGA 7: Lističi za skupinsko delo

Učitelj izreže list na trakove. Na vsakem lističu je napisan izum, izumitelj in številka skupine (slednja je potrebna za zaporedje pri predstavitvi kart).

1.	ANASTEZIJA	/
2.	CEPIVA (proti steklini,...)	Louis Pasteur
3.	KEMOTERAPIJA	Paul Ehrlich
4.	RENTGEN	Wilhelm Conrad Röntgen
5.	Odkritje KRVNIH SKUPIN	Karl Landsteiner
6.	EVOLUCIJSKA TEORIJA	Charles Darwin
7.	PERIODNI SISTEM	Dimitrij Ivanovič Mendelejev/Lothar Meyer
8.	UMETNA GNOJILA	Justus Liebig
9.	DINAMIT	Alfred Nobel
10.	RADIJ/RADIOAKTIVNOST	Marie Curie
11.	Pojasnjena SESTAVA ATOMA	Niels Bohr
12.	RELATIVNOSTNA TEORIJA	Albert Einstein

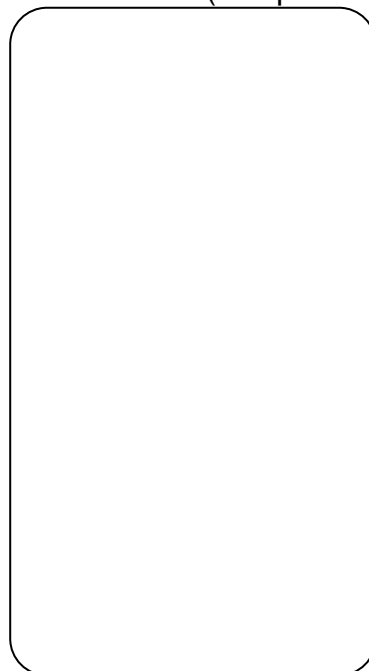
PRILOGA 8: Prazne tarok karte

Učitelj predhodno kopira in izreže karte, ki jih v okviru skupinskega dela potrebujejo učenci. Izum upodobijo na glavno stran, ki je prazna.

Hrbtna stran

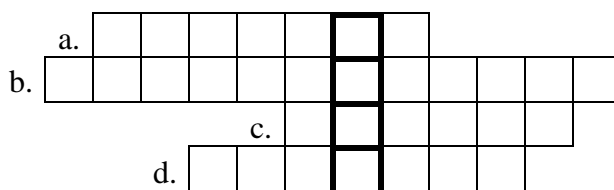
Glavna stran (za upodobitev)

PRILOGA 9: Križanka

1. Izpolni spodnjo križanko.

- Kako še lahko poimenujemo zračno ladjo?
- Kako imenujemo proces, kjer se v mobilnosti uveljavljajo osebni avtomobili?
- Kakšen priimek je imel Slovenec, ki je spadal med prve začetnike letalstva?
- Katero prevozno sredstvo je doživelo svoj razmah v dvajsetih letih 20. stoletja?

Geslo križanke: _____

PRILOGA 10: Križanka - rešitve

1. Izpolni spodnjo križanko.

- Kako še lahko poimenujemo zračno ladjo?
- Kako imenujemo proces, kjer se v mobilnosti uveljavljajo osebni avtomobili?
- Kakšen priimek je imel Slovenec, ki je spadal med prve začetnike letalstva?
- Katero prevozno sredstvo je doživelo svoj razmah v dvajsetih letih 20. stoletja?

a.	C	E	P	E	L	I	N							
b.	M	O	T	O	R	I	Z	A	C	I	J	A		
						c.	R	U	S	J	A	N		
						d.	T	R	A	M	V	A	J	

Geslo križanke: IZUMITELJ

PRILOGA 11: Filmi v uvodni motivaciji

Filmi iz uvodne motivacije so na voljo pri avtorju učne priprave.

Univerza v Ljubljani
**FILZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
**Kulturni razvoj na slovenskem na prehodu iz 19. v 20.
stoletje**

DATUM: 15. januar 2015

IME IN PRIIMEK: Kaja Ivanetič

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Srednja šola, Splošna gimnazija
Razred: 3. letnik
Datum: 15. januar 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Razvoj družbe na slovenskem v 19. stoletju- tema iz učbenika: Slovenski kulturni razvoj
Učna enota – naslov učne ure: Kulturni razvoj na slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- frontalna učna oblika- skupinska učna oblika- individualna učna oblika
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razlage- metoda razgovora- metoda dela z gibljivimi slikami (video posnetek)- metoda dela s slikovnim gradivom
Učne tehnike: /
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: <ul style="list-style-type: none">- ocenijo dosežke slovenskih znanstvenikov in umetnikov;- ključne značilnosti iz slovenske družbene in kulturne zgodovine v 19. stoletju umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor; B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) C. <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- pojasniti pojem nemški paternalizem- pojasniti pojem socialni darvinizem- naštetati katere organizacije so vplivale na razvoj slovenskega jezika in kulture- pojasniti vzroke za razvoj slovenske kulture na prehodu iz 19. v 20. stoletje- naštetati vsaj 3 vidnejše predstavnike literarne zvrsti na slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje- naštetati vsaj 2 vidnejša predstavnika v glasbeni umetnosti in arhitekturi na slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje- naštetati vsaj 5 vidnejših predstavnikov slovenskega slikarstva na prehodu iz 19. v 20. stoletje

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- aktivno poslušati, opazovati in pisati učno snov po nareku
- sodelovati pri pouku in odgovarjati na različna vprašanja
- iz slikovnega gradiva razbrati bistvo
- upoštevati navodila
- sodelovati v skupini in delovati v prid skupine

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- kazati ustrezen odnos do preteklosti
- spoštovati različna mnenja
- prisluhniti različnim ugotovitvam

Učna sredstva:

- učila: učbenik (Cvirn, J., Studen, A. Zgodovina 3, učbenik za tretji letnik gimnazije. Ljubljana: 2003, DZS, str.: 250-252.), delovni list za skupinsko delo in delovni list za ponavljanje, zapis učne snovi na PPT, slike na PPT, video posnetek

- učni pripomočki: : svinčnik, zvezek, računalnik, LCD projektor, projektno platno, štoparica

Didaktične etape učnega procesa:

1. Pripravljanje ali uvajanje
2. Obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje
3. Urjenje ali vadenje
4. Preverjanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- slovenščina: v povezavi s predvajanjem pesmi Simona Gregorčiča Soči in naštevanju vidnejših predstavnikov litararne zvrsti v obdobju modernizma, na prehodu iz 19. v 20. stoletje.
- umetnostna zgodovina: razvrščanje umetnostnih slik iz obdobja impresionizma in realizma po pravilnih slikarjih in naslovih slik.
- biologija: obravnava pojma darvinizem, da v boju za ostanek močnejši nad šibkjšim preživi.

Novi pojmi s pojasnilom:

Nemški paternalizem- slovinci bi lahko prišli v stik s svetovno znanostjo in umetnostjo le prek nemščine.

Socialni darvinizem- večji narodi odrekli slovenski kulturi pravico do samostojnega kulturnega življenja, obsojali so ga na propad, v boju za obstanek močnejši preživi.

Viri in literatura:

- Cvirn, J., Studen, A. (2010) Zgodovina 3, učbenik za tretji letnik gimnazije. Ljubljana: DZS
- *Slovar Slovenskega knjižnega jezika*, s.v. "paternalizem".
- Vodopivec, P. Od Pohlinove slovnice do samostojne države : slovenska zgodovina od konca 18. stoletja do konca 20. stoletja. Ljubljana: 2010, Modrijan.

Video posnetek:

Simon Gregorčič, Soči

- <https://www.youtube.com/watch?v=PzvXhUeldzE>

Slike:

- Ivana Kobilica, Kofetarica:

http://sl.wikipedia.org/wiki/Ivana_Kobilca#mediaviewer/File:Ivana_Kobilca_-_Kofetarica.jpg

- Matija Jama, Kolo:

<http://www.ng-slo.si/si/zbirke-in-register/umetnost-na-slovenskem/slovenska-moderna/kolo-matija-jama?workId=1811>

- Matej Sternen, Rdeči parazol:

<http://www.ng-slo.si/si/zbirke-in-register/umetnost-na-slovenskem/slovenska-moderna/matej-sternen?tab=collections&authorId=504>

- Anton Ažbe, V haremu:

http://sl.wikipedia.org/wiki/Anton_A%C5%BEbe#mediaviewer/File:Anton_A%C5%BEbe_1903_The_Harem.jpg

- Ivan Grohar, Sejalec:

<http://www.ng-slo.si/si/zbirke-in-register/umetnost-na-slovenskem/slovenska-moderna/sejalec-ivan-grohar?workId=1783>

- Rihard Jakopič, Večer na Savi

<http://www.ng-slo.si/si/zbirke-in-register/umetnost-na-slovenskem/slovenska-moderna/vecer-na-savi-rihard-jakopic?workId=1800>

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(5 minut)	Pozdravljeni učenci. Prosim, če mi reditelja povesta manjkajoče učence, da jih lahko napišem v e-redovalnico, skupaj z naslovom učne ure. Prosim učenci, da se pripravite na pouk in pripravite na mizo učbenik, zvezek ter pisalo. Učbenik odprite na strani 250.	Odzdravijo učitelja in reditelja povesta manjkajoče učence. Učenci se pripravijo na pouk, na mizo si pripravijo učbenik na strani 250, zvezek in pisalo.	Frontalna oblika Metoda razlage	Učbenik (Cvirn, J., Studen, A., 2010, str.: 250-252), zvezek, svinčnik

	<p>Predvajam video posnetek deklamiranja pesmi Soči, S. Gregorčiča.</p> <p>Za vsako vprašanje pokličem enega učenca po imenu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ali ti je pesem poznana? Si jo že kje slišali, brali? - kdo je avtor pesmi? - v kateri čas bi uvrstil pesem, kdaj je pesem nastala? <p>Tako pesem je nastala konec 19. stoletja in naslov današnje učne ure je Kulturni razvoj na slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje. Prosim učenci, da si naslov napišete v zvezke. V današnji učni uri se boste naučili kaj pomenita pojem nemški paternalizem in socialni darvinizem, katere organizacije so vplivale na razvoj slovenskega jezika in kulture, kakšni so vzroki za razvoj slovenske kulture na prehodu iz 19. v 20. stoletje, naštetih bodo znani vidnejši predstavniki literarne zvrsti, glasbene umetnosti in arhitekture ter slikarstva na prehodu iz 19. v 20. stoletje.</p> <p>Novo učno vsebino bomo obravnavali v dveh vsebinskih</p>	<p>Učenci gledajo posnetek, odgovarjajo na vprašanja, ko jih učitelj pokliče po imenu.</p> <p>Napišejo naslov učne ure- Kulturni razvoj na slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Metoda dela z gibljivimi slikami</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Zvezek, svinčnik, Računalnik, LCD projektor, projektno platno, PPT (diap. 2) Videoposnetek.</p>
--	--	---	---	--

	sklopih, veliko bo slikovnega gradiva in na koncu bo sledilo krajše preverjanje, brez ocen, zato kar pozorno spremljate današnjo učno uro.			
--	--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČ NI PRIPOMO ČKI
1. Nemški paternalizem (10 minut)	Prosim, da si zapišete prvi ponaslov- Nemški paternalizem.	Si zapišejo prvi podnaslov.	Frontalna oblika Metoda razlage	Zvezek, svinčnik, Računalnik, LCD projektor, projektno platno, PPT (diap. 3)
	Ali razumete učenci ta pojem nemški paternalizem? Kaj pomeni paternalizem? Kaj razumemo kot pater? Tako je paternalizem razumemo kot neko očetovstvo, zaščito, pokroviteljstvo.	Odgovorijo, da ne razumejo, nekateri pa razumejo pater kot oče.	Metoda razgovora	
	V zvezke pišite po nareku še razlago pojma, in sicer nemški paternalizem je pomenil, da so nemci na slovenskem bili prepričani, da so slovenske zahteve po jezikovni enakopravnosti slovenskega jezika z nemškim jezikom v slovenskih deželah neureničljive in pretirane. Nemštvo na Slovenskem je	Učenci si pod prvi podnaslov v zvezke zapisujejo po nareku razlago pojma nemški paternalizem.	Metoda razlage	Zvezek, svinčnik. Računalnik, LCD projektor, projektno platno, PPT (diap. 3)

<p>bilo prepričano, da je slovenski knjižni jezik umetno skovan, da ga nihče ne razume in da lahko Slovenci pridejo v stik s svetovno kulturo in znanostjo le prek nemščine. Počakam, da si zapišejo vsi.</p>			
<p>Na slovensko kulturo v 2. polovici 19. stoletja so "večji" narodi, npr.: Nemci, Italjani gledal skozi socialni darvinizem.</p> <p>Vprašam učence: - ali bi kdo znal razložiti pojem socialni darvinizem? - za Darwina ste že slišali, pri biologiji?</p> <p>Tako je, podobno kot v naravi, so imeli večji narodi večje možnosti za preživetje.</p> <p>V zvezke si zapišite pod prvi podnaslov še pojem socialni darvinizem. Sedaj pa v zvezke po nareku zapišite še razlago pojma, in sicer so večji narodi odrekli slovenski kulturi pravico do samostojnega kulturnega življenja, da je slovenski narod premajhen, da bi lahko razvil svojo</p>	<p>Poslušajo razlago</p> <p>Odgovarjajo: - da so pri biologiji - darvinizem kot najmočnejši preživi</p> <p>Poslušajo</p> <p>Zapisujejo po nareku.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Zvezek, svinčnik. Računalnik, LCD projektor, projektno platno, PPT (diap. 4)</p>

<p>kulturo, da slovesni narod ni sposoben živeti samostojno in je kot takšen obsojen na propad.</p> <p>Počakam, da učenci zapišejo in nadaljujem z narekom učne snovi, in sicer realnost pa je bila drugačna. Slovenske zahteve po enakopravnosti jezika v šolah, uradih in javnem življenju so bile vse glasnejše in tako so začele v 2. polovici 19. stoletja nastajati organizacije, ki so pospeševala slovenski kulturni razvoj.</p> <p>Narekujem naprej leta 1851 je nastala Mohorjeva družba, 1864 Slovenska matica in 1867 Dramatično društvo.</p>	<p>Zapisujejo po nareku.</p>	<p>Metoda razlage</p>	
<p>Zapišite še, da se je z nastankom teh institucij in društvi širila slovenska knjiga, nastala je slovenska znanstvena in strokovna terminologija ter pojavljalo se je vse več znanstvenih del v slovenščini. Med leti 1879 in 1893, v obdobju vlade groga Eduarda Taaffeja,</p>	<p>Zapisujejo po nareku.</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>Zvezek, svinčnik. Računalnik, LCD projektor, projektno platno, PPT (diap. 5)</p>

	<p>so Slovenci dosegli izjemen kulturni razvoj, slovenščina pa je počasi postajala jezik osnovnih šol na Kranjskem, Goriškem, Primorskem in Štajerskem.</p>			
<p>2. Kulturni razvoj (20 minut)</p> <p>5 minute</p>	<p>Pokažem sliko Ivane Kobilice-Kofetarica in vprašam učence:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ali prepoznate sliko? - kdo je avtorica slike in kakšen je naslov slike? <p>Drugi del učne ure namenili drugemu podnaslovu- Kulturnemu razvoju, prosim da si kar zapišete drugi podnaslov in si zapisujete še naprej po nareku, da je na prehodu iz 19. v 20. stoletje na slovenskem prišlo so pomembnega preobrata v umetnosti in kulturi. Naraščal je delež pismenega prebivalstva, naraščalo je število knjig v slovenščini, leta 1913 je izhajalo 5 dnevnik časopisov vseh političnih usmeritev in slovenska umetnost se je uveljavila v mednarodnem</p>	<p>Odgovarjajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da - Ivana Kobilica in naslov je Kofetarica <p>Zapišejo drugi podnaslov in učno snov, ki jim narekuje učitelj.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Zvezek, svinčnik. Računalnik, LCD projektor, projektno platno, PPT (diap. 5)</p> <p>PPT (diap. 7)</p>

	<p>merilu. V slovenski kulturi se je začela doba modernizma. Njeni glavni predstavniki so bili.</p> <p>Za vsako alinejo vprašam učence: ali še poznate katerega izmed predstavnikov, kar ne povedo učenci, dopolnim sama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v literarni zvrsti: Simon Gregorčič, Anton Ačkerč, Oton Župančič, Ivan Cankar, Drgaotin Kette, Josip Muren,... - v glasbi: Josip Ipavec, Benjamin Ipavec - v arhitekturi: Jože Plečnik in Maks Fabiani - slikarstu: tu pustite prazno in boste kasneje dopisali. 	<p>Učenci naštevajo predstavnike na literarnem področju: Oton Župančič, Ivan Cankar,... na glasbenem področju po vsej vrjetnosti še ne poznajo, v arhitekturi Jože Plečnik,...</p>	<p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT (diap. 8)</p>
<p>3 minute</p>	<p>Zapišite še, da je kljub izjemnemu kulturnemu razvoju med slovenskimi izobraženci na prelomu stoletja prevladoval pesimizem, ki ga je vzpodbujalo širjenje germanizacije, izselejevanje in neupoštevanje slovenskih zahtev po enakopravnosti slovenskega jezika v šolah in uradih. Zato se je okrepilo slovenska in jugoslovanska</p>	<p>Zapisujejo učno snov po nareku.</p>	<p>Metoda razlage</p>	

	(neoilirizem) pripadnost prebivalstva.			
7 minut	<p>Sedaj poslušajte navodila za skupinsko delo</p> <p>1. Učenci se boste razdelili v 4-5 skupin (vsaki skupini naj bodo 4), tako kot sedite in vsaka skupina bo dobila 5 slik, 6 naslovov slik in 6 slikarjev, tako da je en naslov in en umetnik preveč. Skupina izbere svojega predstavnika in mora kar se da v najhitrejšem času sestaviti pravilno vse skupaj, pod sliko pravi naslov slike in njenega pravega avtorja! Učenci v skupinah tekmujete katera skupina bo najhitrejša, njen predstavnik naj vzdigne roko. Za pravilno kombinacijo vseh treh elementov skupina dobi 2 točke, za vsak manjkajoči element skupina dobi točko manj. Lahko si pomagata tudi z učbenikom. Časa imate največ 5 minut.</p> <p>2. Razdelim učence v skupine, jim predam gradivo in naznamim začetek.</p>	Poslušajo navodila, se razdelijo v skupine po 4, počakajo na delovni list.	Frontalna učna oblika	Delovni list, Učbenik (Cvirn, J., Studen, A., 2010, str.: 250-252), štopraica

	3. Kontroliram delo učencev in pazim na čas, si zapisujem na tablo kateri predstavnik katere skupine je prvi zdignil roko, kateri drugi,...	Ko učitelj naznani začetek začnejo skupaj zlagati sliko, ime in priimek slikarja in naslov slike. Ko imajo vseh 5 slik sestavljenih predstavnik dvigne roko in počakajo, da vse skupine končajo.	Skupinska učna oblika Metoda dela s slikovnim gradivom	
3. Urjenje ali vadenje (5 minut)	4. Ko vse skupine končajo, naznamim kdo je bil prvi, kdo drugi,... in vsakega predstavnika skupine pokličem, da mi pove rešitev za posamezno sliko, ki jo pokažem na PPT. Učenci si seštevajo točke. Učence prosim naj si umetnike zapisujejo v zvezke, kjer so si pustili prazno za predstavnike v slikarstvu	Gledajo na PPT, predstavniki skupine povedo naslov slike in slikarja ter si zapisujejo točke in predstavnike v slikarstvu.	Frontalna učna oblika Metoda dela s slikovnim gradivom	Delovni list, Zvezek, svinčnik. Računalnik, LCD projektor, projektno platno, PPT (diap. 9, 10, 11, 12, 13).

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 minut	Podam navodila : dobili boste učni list z vprašanji za preverjanje. Časa za reševanje boste imeli 7 minut. Razdelila vam bom delovne liste in vas opozorila, ko bo konec	Poslušajo.	Frontalna učna oblika	Delovni list, svinčnik

	<p>reševanja.</p> <p>Razdelim učne liste.</p> <p>Ko boste rešili delovni list, si delovne liste zamenjate in drug drugemu preverite rešitve, ki jih bom prikazala na PPT.</p> <p>Na koncu še prosim, da zapišite vsakemu število točk, ki jih je dobil in si vrnete delovne liste. Ob zvonjenju jih prosim naj pospravijo vse iz mize, stole potisnejo k mizi in jih lepo pozdravim.</p>	<p>Učenci individualno rešujejo učne liste.</p> <p>Delovne liste si izmenjajo, gledajo na PPT rešitve delovnega lista in si drug drugemu preverjajo delovni list.</p> <p>Zapišejo število pridobljenih točk, vrnejo si delovne liste, pospravijo vse iz mize, stole potisnejo k mizi in odzdravijo preden gredo iz učilnice.</p>	<p>Indovodualna učna oblika</p> <p>Parna učna oblika</p>	<p>PPT (diap. 14, 15, 16.)</p>
--	--	--	--	--------------------------------

SEZNAM PRILOG:

1. Video posnetek
2. Seznam spletnih strani slik
3. PPT
4. Nerešen delovni list za skupinsko delo
5. Rešen delovni list za skupinsko delo
6. Nerešen delovni list za preverjanje
7. Rešen delovni list za preverjanje

Priloge:

Priloga 1: video posnetek

Simon Gregorčič, Soči

- <https://www.youtube.com/watch?v=PzvXhUeldzE>

Priloga 2: seznam slik

- Ivana Kobilica, Kofetarica: PPT 6

http://sl.wikipedia.org/wiki/Ivana_Kobilca#mediaviewer/File:Ivana_Kobilca_-_Kofetarica.jpg

- Matija Jama, Kolo: PPT 9

<http://www.ng-slo.si/si/zbirke-in-register/umetnost-na-slovenskem/slovenska-moderna/kolo-matija-jama?workId=1811>

- M. Sternen, Rdeči parazol: PPT10

<http://www.ng-slo.si/si/zbirke-in-register/umetnost-na-slovenskem/slovenska-moderna/matej-sternen?tab=collections&authorId=504>

- A. Ažbe, V haremu: PPT 11

http://sl.wikipedia.org/wiki/Anton_A%C5%BEbe#mediaviewer/File:Anton_A%C5%BEbe_1903_The_Harem.jpg

- Rihard Jakopič, Večer na Savi: PPT 12

<http://www.ng-slo.si/si/zbirke-in-register/umetnost-na-slovenskem/slovenska-moderna/vecer-na-savi-rihard-jakopic?workId=1800>

- I. Grohar, Sejalec: PPT13

<http://www.ng-slo.si/si/zbirke-in-register/umetnost-na-slovenskem/slovenska-moderna/sejalec-ivan-grohar?workId=1783>

Priloga 3: PPT

<p>1.</p> <p>Kulturni razvoj na slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje</p>	<p>2.</p> <ul style="list-style-type: none">• https://www.youtube.com/watch?v=PzvXhUeldzE
<p>3.</p> <p>1. Nemški paternalizem</p> <ul style="list-style-type: none">• slovenske zahteve po jezikovni enakopravnosti slovenskega jezika z nemškim jezikom so pretirane in neuresničljive• Slovenci lahko pridejo v stik s svetovno znanostjo in umetnostjo le prek nemščine	<p>4.</p> <ul style="list-style-type: none">• Socialni darvinizem: večji narodi so odrekli slovenski kulturi pravico do samostojnega kulturnega življenja, obsojali so ga na propad <p>Realnost je bila drugačna:</p> <ul style="list-style-type: none">• 1851 Mohorjeva družba,• 1864 Slovenska matica,• 1867 Dramatično društvo
<p>5.</p> <ul style="list-style-type: none">• Širila se je slovenska knjiga, nastala je slovenska znanstvena in strokovna terminologija ter pojavljalo se je vse več znanstvenih del v slovenščini• Vlada E. Taaffeja, 1879 -1893	<p>6.</p> <ul style="list-style-type: none">• Ivana Kobilica, Kofetarica
<p>7.</p> <p>2. Kulturni razvoj</p> <ul style="list-style-type: none">• Na prehodu iz 19. v 20. stoletje <p>Naraščal je:</p> <ul style="list-style-type: none">• delež pismenega prebivalstva,• število knjig v slovenščini. <p>Izhajalo je 5 dnevnikov vseh političnih usmeritev</p> <p>Slovenska umetnost se uveljavlja v mednarodnem merilu.</p>	<p>8.</p> <ul style="list-style-type: none">• Literatura• Glasba• Arhitektura• Slikarstvo <ul style="list-style-type: none">• Pesimizem: širjenje germanizacije, izselejevanje in neupoštevanje slovenskih zahtev po enakopravnosti slovenskega jezika v šolah in uradih
<p>9.</p> <ul style="list-style-type: none">• Matija Jama, Kolo	<p>10.</p> <ul style="list-style-type: none">• Matej Sternen, Rdeči parazol

11.

• Anton Ažbe, V haremu

12.

• Rihard Jakopič, Večer na Savi

• Ivan Grohar, Sejalec

13.

Rešitve

1.
Nemški paternalizem je bil nemški zaščitniški, pokroviteljski pogled na slovenski narod in je pomenil, da bi lahko Slovenci prišli v stik s svetovno znanostjo in umetnostjo le prek nemščine.

• Socialni darvinizem pa je pomenil, da so večji narodi odrekli slovenski kulturi pravico do samostojnega kulturnega življenja, slovenski narod so zaradi majhnosti in ne razširjenosti obsojali na propad.

14.

2.
- Mohorjeva družba,
- Slovenska matica,
- Dramatično društvo

3.
Oton Župančič, Ivan Cankar, Simon Gregorčič, Anton Aškerc, Dragotin Kette, Josip Muren

15.

4.
Benjamin, Josip Ipavec, Jože Plečnik, Maks Fabiani

5.
Ivana Kobilica, Matija Jama, Anton Ažbe, Ivan Grohar, Rihar Jakopič, Matej Sternen

16.

Priloga 4: nerešen delovni list za skupinsko delo

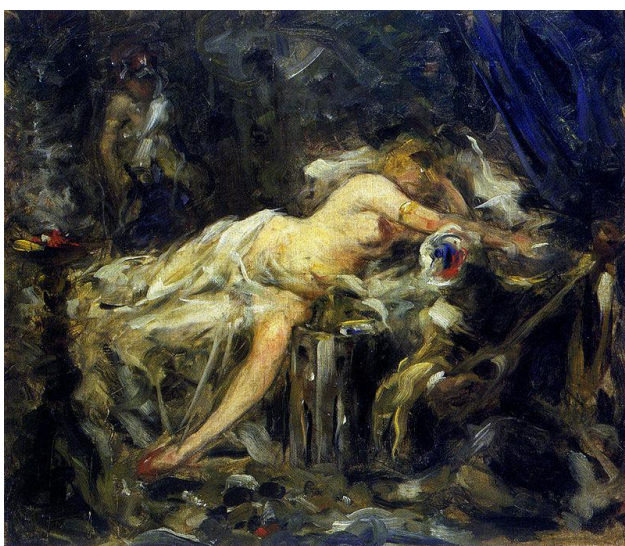
Pazi: nekaj in nekdo je preveč!

Slikar:
Naslov:

Slikar:
Naslov:

Slikar:
Naslov:

Slikar:
Naslov:

Slikar:
Naslov:

Matija Jama
Ivan Grohar
Rihard Jakopič
Matej Sternen
Anton Ažbe
Jože Plečnik

Rdeči parasol
V haremu
Večer na Savi
Sejalec
Kolo
Poletje

Priloga 5: rešen delovni list za skupinsko delo

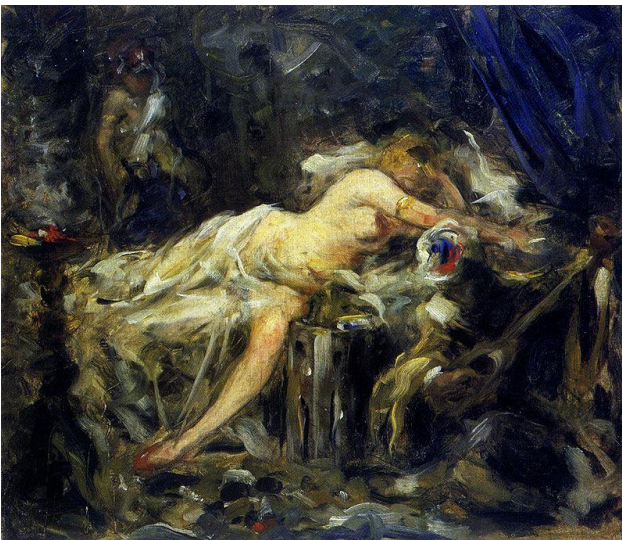
Pazi: nekaj in nekdo je preveč!

Slikar: Mitija Jama
Naslov: Kolo

Slikar: Matej Sternen
Naslov: Rdeči parasol

Slikar: Anton Ažbe
Naslov: V haremu

Slikar: Rihard Jakopič
Naslov: Večer na Savi

Slikar: Ivan Grohar
Naslov: Sejalec

Slikarji:

Matija Jama

Ivan Grohar

Rihard Jakopič

Matej Sternen

Anton Ažbe

Jože Plečnik

Naslovi slik:

Rdeči parazol

V haremu

Večer na Savi

Sejalec

Kolo

Poletje

Priloga 6: nerešen delovni list za preverjanje

Preverjanje

Ime in priimek _____

Možnih točk: 15

Število doseženih točk:

1. Pojasni pojma nemški paternalizem in socialni darvinizem:

2

2. Naštej društva in institucije, ko so vplivale na razvoj slovenskega jezika in kulture na prehodu iz 19. v 20. stoletje:

3

3. Naštej vsaj 3 vidnejše predstavnike literarne zvrsti na slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje:

- _____
- _____
- _____

3

4. Naštej vsaj 2 vidnejša predstavnika v glasbeni umetnosti in arhitekturi na slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje:

- _____
- _____

2

5. Naštej vsaj 5 vidnejših predstavnikov slovenskega slikarstva na prehodu iz 19. v 20. stoletje:

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

5

Priloga 7: rešen delovni list za preverjanje

Preverjanje

Ime in priimek _____

Možnih točk: 15

Število doseženih točk: **15**

1. Pojasni pojma nemški paternalizem in socialni darvinizem:

Nemški paternalizem je bil nemški zaščitniški, pokroviteljski pogled na slovenski narod in je pomenil, da bi lahko Slovenci prišli v stik s svetovno znanostjo in umetnostjo le prek nemščine.

Socialni darvinizem pa je pomenil, da so večji narodi odrekli slovenski kulturi pravico do samostojnega kulturnega življenja, slovenski narod so zaradi majhnosti in ne razširjenosti obsojali na propad.

2

2. Naštej društva in institucije, ko so vplivale na razvoj slovenskega jezika in kulture na prehodu iz 19. v 20. stoletje:

- Mohorjeva družba,
- Slovenska matica,
- Dramatično društvo

3

3. Naštej vsaj 3 vidnejše predstavnike literarne zvrsti na slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje: **Možni odgovori**

- Oton Župančič
- Ivan Cankar
- Simon Gregorčič

3

4. Naštej vsaj 2 vidnejša predstavnika v glasbeni umetnosti in arhitekturi na slovenskem na prehodu iz 19. v 20. stoletje: **Možni odgovori**

- Benjamin Ipavec
- Jože Plečnik

2

5. Naštej vsaj 5 vidnejših predstavnikov slovenskega slikarstva na prehodu iz 19. v 20. stoletje: **Možni odgovori**

- Ivana Kobilica
- Matija Jama
- Anton Ažbe
- Ivan Grohar
- Rihar Jakopič

5

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
PODREDITEV KITAJSKE**

DATUM: 22. 1. 2015

IME IN PRIIMEK: Kristina Jazbec

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Srednja šola - gimnazija
Razred: 3. letnik
Datum: 22. 1. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Stičišča kultur: Daljni vzhod, Severna in Latinska Amerika v 19. stoletju- tema iz učbenika: Stičišča kultur
Učna enota – naslov učne ure: Podreditev Kitajske
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- frontalna učna oblika ali frontalno delo- individualna učna oblika ali individualno delo- parna učna oblika ali parno delo ali delo v dvojicah
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razlage,- metoda razgovora,- metoda demonstracije: metoda slikovne demonstracije- metoda dela s pisnimi viri,- metoda dela s slikovnimi viri,- metoda grafičnih izdelkov- metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo
Učne tehnike: Zapisovanje zamisli oz. brainwriting
UČNI CILJI: <ul style="list-style-type: none">- Cilji iz učnega načrta:<ul style="list-style-type: none">- Dijaki raziščejo značilnosti kitajskega prostora v 19. stoletju.- Dijaki analizirajo posledice kolonialne razdelitve azijskega prostora.- Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <p><i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- naštetih odločilnih dogodkov, ki so zaznamovali kitajsko zgodovino v 19. stoletju,- pojasniti vzroke za nastanek in posledice dveh opijskih vojn,- razvrstiti odločilne dogodke kitajske zgodovine 19. stoletja v kronološko zaporedje,- ovrednotiti posledice kolonializma in imperializma ter posega tujih držav na kitajsko območje,- naštetih glavne vzroke za nastanek državljanske vojne na Kitajskem oz. tajpinške vstaje,- povezati posamezne dogodke v celoto in izluščiti osrednjo nit razlogov, za zaton kitajske v 19. stoletju,- opisati notranje gospodarske in politične razmere, ki so vladale na Kitajskem v drugi

polovici 19. stoletja,

- naštetih glavne vzroke, ki so pripeljali do revolucije,
- ovrednotiti pomen revolucije glede na prejšnje dogodke,
- povezovati podatke med samimi dogodki in na podlagi tega predvidevati o nadaljnjem poteku dogodkov.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- na zemljevidu Azije pokazati glave kraje, mesta in reke, ki so pomembni za zgodovino Kitajske v 19. stoletju,
- na zemljevidu Azije orisati trgovsko pot z opijem,
- izdelati kratek grafični povzetek iz kompleksnega besedila,
- upoštevati pravila za delo v paru in se aktivno vključiti v delo,
- povezati slikovno gradivo z učno vsebino,
- iz prikazanega videa razbrati najpomembnejše informacije.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- kazati pozitiven odnos do pomena spoštovanja človekovih pravic, enakosti in demokracije,
- kazati pozitiven odnos do svetovne kulturne dediščine,
- kazati odprtost do vzpostavljanja in ohranjanja medkulturnega dialoga in medsebojne strpnosti,
- razvijati socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja.

Učna sredstva:

- **učila:** PPT predstavitev, učbenik (Cvirn, Studen, Zgodovina 3, Ljubljana: 2010), zemljevid Azije, delovni list – Učenje z odkrivanjem, učni list – Preverjanje znanja.
- **učni pripomočki:** računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno, tabla

Didaktične etape učnega procesa:

1. PRIPRAVLJANJE ALI UVAJANJE.
2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI ALI USVAJANJE.
3. URJENJE ALI VADENJE.
4. PONAVLJANJE.
5. PREVERJANJE.

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- Geografija (Dijaki s pomočjo zemljevida Azije umeščajo zgodovinsko dogajanje. Pri tem se seznanijo z branjem in umestitvijo krajev na zemljevidu.)
- Slovenščina (Spodbujanje bralne pismenosti ter slovnično pravilnega zapisovanje učne snovi)
- Sociologija (Dijaki spoznavajo različne politične sisteme in ureditve)
- Angleški jezik (Dijaki ob dokumentarnem filmskem posnetku utrjujejo znanje angleškega jezika)

Novi pojmi s pojasnilom:

Eksteritorialne pravice - pravice, ki ne spadajo v določen teritorij. Eksteritorialne pravice uživa tisti, ki s posebnim dovoljenjem biva na ozemlju neke države vendar se ne podreja njeni državnim oblastem.

Revolucija - neka bistvena korenita sprememba oz. radikalna sprememba družbenih, ekonomskih, političnih odnosov, ki jo izvedejo napredne družbene sile.

Polkolonialna država - država, ki je uradno neodvisna in suverena država, vendar pa je v resnici zelo odvisna od druge imperialistične države, ki prevladuje v njej (v nekaterih primerih tudi od več imperialističnih držav).

Diktatura - politična ureditev, v kateri ima neomejeno oblast razred ali posameznik, ko že obstajajo demokratične in parlamentarne ureditve.

Imperializem - oblika vladanja, ki temelji na vojaški sili. V najširšem pomenu pa je to lahko podaljšanje ali širjenje vladavine enega, praviloma močnejšega politično državnega organizma nad drugim.

Viri in literatura:

Janez Cvirn, Andrej Studen, Zgodovina 3: Učbenik za tretji letnik gimnazije, Ljubljana: DZS, 2010.

Svetovna zgodovina: Od začetkov do danes, Ljubljana: Cankarjeva založba, 1976.

Giovanni Baselli ur. et al., Veliki atlas svetovne zgodovine, Ljubljana: DZS, 1999.

Dragan Potočnik, Azija med preteklostjo in sedanjostjo, Maribor: Pivec, 2006.

Wolfram Eberhard, Zgodovina Kitajske, Ljubljana: DZS, 1966.

UN za gimnazijo:

http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2011/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf, (23.12.2014).

<https://www.youtube.com/watch?v=alJaltUmrGo>, (23.12.2014).

<http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>, (28.12.2014).

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Cixi>, (3.1.2015).

http://en.wikipedia.org/wiki/Hong_Kong, (28.12.2014).

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/76364/Boxer-Rebellion>, (28.12.2014).

http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay01.html, (28.12.2014).

<http://www.history.com/topics/boxer-rebellion>, (5.1.2015).

<http://comicsgrinder.files.wordpress.com/2013/12/china-imperialism-boxer-rebellion.jpg>, (28.12.2014).

http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay01.html, (28.12.2014).

<http://neurobonkers.com/2011/02/13/high-tea-and-the-opium-wars/>, (28.12.2014).

http://en.wikipedia.org/wiki/First_Opium_War#mediaviewer/

File:Destroying_Chinese_war_junks,_by_E._Duncan_%281843%29.jpg, (28.12.2014).

http://en.wikipedia.org/wiki/First_Opium_War#mediaviewer/

File:18th_Royal_Irish_at_Amoy.jpg, (28.12.2014).

http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_gallery.html, (28.12.2014).

http://en.wikipedia.org/wiki/Second_Opium_War#mediaviewer/

File:67th_Foot_taking_fort.jpg, (3.1.2015).

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/76364/Boxer-Rebellion>, (3.1.2015).

http://en.wikipedia.org/wiki/Eight-Nation_Alliance#mediaviewer/

File:BoxerTroops.jpg, (3.1.2015).

<http://fixquotes.com/authors/yuan-shikai.htm>, (5.1.2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(5 min)	<p>Pozdravljeni, kako ste kaj danes? Ste že kaj utrujeni?</p> <p>No poskusite še zbrati nekaj moči in se pripravite na uro.</p>	<p>Dobro. Da.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	
	<p>Prikažem karikaturu na PPT.</p> <p>Zdaj pa se ozrite na tablo in si nekoliko oglejte prikazano karikaturu. Nato pa v zvezke hitro zapišite prvo asociacijo, ki vam pride na misel ob tej karikaturi.</p> <p>No, pa poglejmo kaj ste zapisali. Izberem deset naključnih dijakov, ki preberejo zapisane asociacije.</p> <p>Odlično.</p> <p>Tale karikatura nas pravzaprav uvaja k glavni temi naše ure. Če se še nekoliko podrobneje ustavimo pri karikaturi. Ali se da morda odčitati katere osebe so upodobljene na tej</p>	<p>Pogledajo na PPT prezentacijo.</p> <p>Zapisujejo svoje asociacije v zvezek.</p> <p>Kitajska, delitev, torta, noži, različni ljudje, rezanje Kitajske, različni ljudje, Kitajec, ki se dviguje nad vsemi....</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda slikovne demonstracije Metoda razlage</p> <p>Tehnika zapisanja zamisli oz. brainwriting. Individualna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri</p>	<p>PPT str. 1 Projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik</p>

<p>karikaturi in kaj dejansko počnejo?</p>	<p>Karikatura prikazuje Britansko kraljico Viktorijo, nemškega kralja Wilhelma II., ruskega carja Nikolaja II., francosko Marianno in japonskega samuraja, ki se z noži stegujejo nad pito, ki predstavlja državo Kitajsko. Nad njimi je upodobljen Kitajski mandarin, ki z razprtimi rokami, nemočno opazuje njihovo delitev kitajske pite.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	
<p>Torej, kot ste že verjetno ugotovili bomo danes govorili predvsem o imperializmu na Kitajskem; torej o podrejanju Kitajske s stani tujih držav. Naša učna ura bo sestavljena iz petih glavnih vsebinskih poudarkov. Naučili se bomo, da je kitajsko zgodovino v 19. stoletju zaznamovalo razpadanje, nemiri in zunanjepolitična nemoč cesarstva. Najprej se bomo ustavili pri dveh opijskih vojnah in državljanski vojni na Kitajskem. Potem pa si bomo natančneje še pogledali na kakšen način so pravzaprav evropske države uveljavljale svoj vpliv na Kitajskem in si jo s tem vedno bolj podrejale. Na podlagi vsega tega boste tako znali</p>	<p>Dijaki poslušajo</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	

<p>orisati splošne razmere na Kitajskem, ki so nazadnje pripeljale do revolucije. Ob vsem tem pa boste znali ovrednotiti tudi posledice imperializma in posega tujih držav na kitajsko območje.</p>			
<p>Sedaj pa v svoje zvezke napišite glavni naslov: PODREDITEV KITAJSKE</p>	<p>Odprejo zvezke in zapišejo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT, str. 2</p>
<p>Vsakemu učencu razdelim list z zemljevidom Azije.</p> <p>Da boste v nadaljevanju lažje sledili vsebini sem vsakemu prinesla kopijo karte Kitajske, kjer so označeni kraji, ki bodo za nas pomembni. Sledite predavanjem in bodite pozorni na omenjene kraje, mesta ali reke, in jih poskušajte poiskati na karti.</p>	<p>Poslušajo in si ob tem ogledajo dobljeni zemljevid.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Zemljevid Azije (priloga 1)</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI

<p>1. OPIJSKI VOJNI</p> <p>(10 min)</p>	<p>Prosim če v zvezke zapišete naslov našega prvega vsebinskega poudarka: <i>Opisjki vojni</i>.</p> <p>Prav tako pa vam svetujem, da si med samimi predavanji glavne vsebinske poudarke prepisujete iz PPT prosojnic.</p>	<p>Zapišejo v zvezek.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 3 Projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik</p>
<p>a) Vzroki</p>	<p>V prvi četrtini 19. stoletja je bila trgovina med Evropejci in Kitajsko še skromna. Evropejci so sicer imeli ob obalah že nekaj trgovskih naselbin, vendar pa so bili takrat še brez političnega ali vojaškega vpliva ter si niso prizadevali prodreti v zaledje Kitajske. Obseg trgovine je bil torej omejen. Kitajci so bili prepričani, da iz tujine ne potrebujejo ničesar, da je mednarodna menjava nepotrebna in da povrh vsega to škoduje tudi njihovem ugledu. Več ali manj je trgovina potekala enosmerno - torej iz Kitajske v Evropo.</p> <p>Morda veste, kaj vse so v večini evropski trgovci kupovali na Kitajskem?</p> <p>Tako je. Evropejci so</p>	<p>Poslušajo in sproti zapisujejo snov iz PPT v zvezke.</p> <p>Svila, čaj, porcelan, rabarbara...</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 3</p>

	<p>na Kitajskem kupovali raznovrstno blago. Veliko težje pa je bilo najti blago, ki bi ga lahko tam prodali. Vendar pa so kmalu kljub temu, našli nekaj takšnega kar je Kitajcem dišalo? Kaj mislite kaj je bilo tisto?</p> <p>Opij je namreč postal v prvi četrtini 19. stoletja poglobitno blago, ki so ga Evropejci, zlasti Britanci, izvažali na Kitajsko. Morda veste zakaj so glavni izvozniki bili ravno Britanci?</p> <p>Prej omenjeno trgovsko pot z opijem si lahko ogledate tudi na vaši karti. Ste našli?</p> <p>Torej, tudi v naslednjih letih je delež opija v britanskem izvozu na Kitajsko naraščal. V dobrih desetih letih je delež narasel za več kot 30%.</p>	<p>To je bil opij iz Indije</p> <p>Večina Indije je bila pod nadzorom Britanske vzhodnoindijske družbe. Po letu 1856 pa kot kolonija preide pod neposredno oblast britanske krone.</p> <p>Poiščejo na karti. Da.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Zemljevid Azije (priloga 1)</p>
<p>b) Prva opijska vojna (1839-1842)</p>	<p>In naraščanje nezakonite in prepovedane trgovine z opijem je mandžursko vlado prisililo k temu, da je posegla v dogajanje. Leta 1839 so kitajske</p>	<p>Poslušajo in sproti zapisujejo snov iz PPT v zvezke.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 4</p>

<p>oblasti v Kantonu, zaplenile in sežgale več kot 1000 ton opija ter Britance izgnale iz mesta.</p> <p>Britanci pa so na to odgovorili z vojaškimi ukrepi in v tem videli priložnost, da Kitajsko prisilijo k širšim trgovskim koncesijam. Britanske ladje so tako začele obstreljevati trdnjave na jugovzhodni kitajski obali. Pokažem na PPT upodobitev tega dogodka.</p> <p>Leta 1841 so Britanske čete prodrle v okolico Nankinga, v naslednjem letu pa zasedle Šanghaj in s tem kitajsko vlado prisilile k vdaji.</p> <p>Prosim če hitro na vaših kartah poiščete Nanking in Šanghaj. Ste našli?</p> <p>No, in kaj po navadi sledi po koncu vojne?</p> <p>Tako je. V letu 1842 je bila sklenjena t.i. <i>nankinška mirovna pogodba</i>, ki si jo lahko ogledate tudi na sliki. Kitajska je po tej pogodbi Veliki Britaniji prepustila Hongkong, plačala vojno odškodnino, privoliti je morala v nizke carinske tarife in morala za trgovanje odpreti pet pristanišč.</p>	<p>Pogledajo na karto in poiščejo. Da.</p> <p>Mirovna pogodba.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 4</p> <p>PPT str. 5</p> <p>Zemljevid Azije (priloga 1)</p> <p>PPT str. 5</p>
--	--	--	--

	<p>Mimogrede, ali veste, kdaj je prišel Hongkong dokončno spet nazaj pod Kitajsko oblast?</p> <p>V naslednjih letih je Kitajska podoben trgovinski dogovor sklenila še z drugimi državami. Tuji trgovci so zdaj lahko neposredno trgovali z domačini, večal pa se je delež tujega prebivalstva, ki so si v pristaniščih uredili posebne naselbine.</p>	<p>1. julija 1997.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
<p>c) Druga opijska vojna (1856-1860)</p>	<p>Po nankinški pogodbi se razmere še vedno niso uredile. Evropski, zlasti Britanski, trgovci še vedno niso bilo zadovoljni. Od svojih oblasti so zahtevali naj posežejo v dogajanje in s silo dosežejo ukinitve vseh omejitev. Začela so se pogajanja za revizijo pogodbe. Zahtevali so:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prost dostop do vseh krajev cesarstva, - prosto plovbo po Jangceju, - legalizacijo trgovine z opijem in - uporabo kitajske delovne sile. <p>Teh zahtev Kitajska seveda ni mogla sprejeti. In vse skupaj je spet pripeljalo do druge opijske vojne, ki se je začela 1856 in trajala še naslednja</p>	<p>Poslušajo in si sproti učno snov iz PPT prepisujejo v zvezke.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 6</p>

	<p>4 leta.</p> <p>Po vojni so angleške in francoske vojne sile prisilile cesarja, da je Veliki Britaniji in Franciji dodatno odprl še enajst pristanišč, dovolil plovbo po reki Jangce in svobodno gibanje po vsej Kitajski. Izvzel je Evropejce iz Kitajske jurisdikcije, zagotovil svobodno versko in misijonarsko dejavnost ter seveda legaliziral trgovino z opijem.</p> <p>Za kratko ponovitev in boljšo ponazoritev teh dogodkov pa bi vam rada pokazala še kratek dokumentarni film.</p> <p>Pokažem you-tube posnetek na temo opijskih vojn. (https://www.youtube.com/watch?v=alJaltUmrGo).</p>		Metoda dela z IKT (filmski posnetek)	PPT str. 6
<p>2.TAJPINŠKA VSTAJA (1850-1864)</p> <p>(7 min)</p>	<p>Vzporedno z drugo opijsko vojno pa je na Kitajskem vihrala tudi državljanska vojna, ki jo poznamo pod imenom Tajpinška vstaja.</p>		Frontalna učna oblika Metoda razlage	
	<p>Sedaj pa odprite učbenike na strani 273 in preberite odstavek z naslovom Tajpinška vstaja. Glede na prebrano boste samostojno v svoje zvezke oblikovali miselni vzorec o slednjem</p>	<p>Učenci odprejo učbenike in pozorno poslušajo navodila za individualno delo.</p>	Frontalna učna oblika Metoda razlage	Učbenik (Cvirn, Studen, 273)

<p>dogodku, pri tem pa upoštevajte naslednje poudarke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzroki, ki so pripeljali do vstaje, - ključni osrednji dogodki in dejanja, - posledice vstaje. <p>Na voljo imate približno 5 minut časa. Ko boste končali bomo skupaj preverili vaše izdelke.</p> <p>Navodila za delo še dodatno prikažem na PPT.</p>			<p>PPT str. 7 Projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik</p>
<p>Ste končali ?</p> <p>Predlagam, da skupaj na hitro pregledamo vaše vsebinske izpiske. Izbiram naključne dijake, da povedo svoje ugotovitve. Po potrebi popravljam napake, dopolnjujem ali dodatno obrazložim morebitne nejasnosti.</p> <p>Kaj ste zapisali pod vzroke?</p> <p>Katere ključne vmesne dogodke ste izpostavili?</p>	<p>Tiho vsak zase prebere odlomek iz učbenika, nato pa po navodilih v svoje zvezke oblikujejo miselni vzorec.</p> <p>Da.</p> <p>Na glas povedo rešitev, ki jo preberejo iz zvezka.</p> <ul style="list-style-type: none"> - sovraštvo do tujcev - nezadovoljstvo podeželskih prebivalcev z mandžursko vladavino. - ustanovitev države Tajping-tango, 	<p>Individualno delo</p> <p>Metoda dela s pisnimi viri</p> <p>Metoda grafičnih izdelkov</p> <p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Učbenik (Cvirn, Studen, 273)</p>

	<p>Kot zadnje pogledimo še kakšne so bile posledice vstaje?</p> <p>Odlično.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 1853 osvojitve Nankinga; ga proglasijo za glavno mesto, - reforme: odpravili zasebno posest, razdeli zemljo ljudem v obdelovanje, prepovedali uživanje opija... - boji za oblast; gibanje je doživelo poraz. - 1864 zavzetje Nankinga in uničenje Tajpinga, - nezadovoljstva, niso odpravljena, - še večje nezadovoljstvo kitajskega ljudstva. 		
	<p>Na PPT prikažem dokončan primer miselnega vzorca, z vsemi pomembnimi vsebinskimi poudarki.</p> <p>Sedaj pa pogledite še na PPT in si na hitro še dopišite oz. dopolnite morebitne pomanjkljivosti. Hodim po razredu in na hitro preverim njihov zapis in izdelke.</p> <p>Ste uspeli dokončati?</p> <p>Potem pa pojdemo s snovjo naprej.</p>	<p>Pogledajo na PPT in si v zvezke dopolnijo morebitne pomanjkljivosti ali popravljajo napačne izpiske.</p> <p>Da.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda grafičnih izdelkov</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Individualno delo</p> <p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	<p>PPT str. 8</p>
<p>3. PODREJANJE KITAJSKE (10 min)</p>	<p>Po koncu opijskih vojn in tajpinški vstaji, so evropske države še vedno omejevale suverenost osrednje vlade in pospešeno</p>	<p>Poslušajo in sproti zapisujejo snov iz PPT v zvezke.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 9 Projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik</p>

	<p>uveljavljale svoj vpliv na Kitajskem. Na Kitajskem je bilo tako vedno več tujcev. Kje mislite, da so bili ti najgosteje poseljeni in zakaj ravno tam?</p> <p>Tako je. Ti tujci pa so na teh novo poseljenih območjih, uživali tudi eksteritorialne pravice. Kaj naj bi to pomenilo, kdo ve?</p> <p>Točno. Eksteritorialne pravice torej uživa tisti, ki s posebnim dovoljenjem biva na ozemlju neke države vendar se ne podreja njeni državni oblasti. Kaj naj bi to dejansko pomenilo za Kitajsko? Glede na njene okoliščine, ki smo jih do zdaj spoznali, poskušajte najti nekaj konkretnih primerov?</p> <p>Ob koncu stoletja je na Kitajskem vladala cesarica Cixi, ki jo lahko vidite</p>	<p>Ob obalnih pristaniščih in obalah ob Jangceju. Zato, ker so bile tam odprte trgovske poti v Evropo in so lahko od tam uspešno obojestransko trgovali.</p> <p>To so pravice, ki ne spadajo v določen teritorij.</p> <p>Zagospodovali so nad plovbo po zalednih rekah. Francoski misijonarji so začeli tam ustanavljati tudi misijone in tako se je Francija razglasila za varuhinjo kristjanov na Kitajskem.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda</p>	
--	---	--	---	--

	<p>upodobljeno na sliki. Bila je vdova ter je veljala za močno in karizmatično osebnost tistega časa. Kitajski pa je vladala kar 47 let. Njeno vladavino je zaznamovalo propadanje Kitajske, zaradi česar velja za poslednjega kitajskega vladarja.</p> <p>Pristanišča v katerih so v večji meri živeli tujci so sicer cvetela, domače gospodarstvo pa je propadalo. Po kratki in bliskoviti vojni, s katero je leta 1895 Japonska premagala Kitajsko se je stanje samo še slabšalo. Državo je razjedala korupcija, državna uprava je postala popolnoma neučinkovita, tuje velesile pa so tam vedno močnejše krepile svoje interese. In takšno stanje je močno okrepilo nezadovoljstvo domačega prebivalstva nad vlado in tujci.</p>	<p>Pogledajo na PPT prezentacijo.</p> <p>Poslušajo in sproti zapisujejo snov iz PPT v zvezke.</p>	<p>slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 9</p>
<p>a) Boksarska vstaja (1900)</p>	<p>Leta 1899 je iz tega nezadovoljstva zrastle gibanje pod imenom družba složnih pesti ali boksarji. Proti komu torej so usmerili svojo jezo?</p> <p>Maja 1900 so se</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Svojo jezo so usmerili. proti misijonarjem in tujcem.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda</p>	<p>PPT str. 10</p>

<p>boksarji v množičnem pohodu odpravili nad Peking. Vendar pa jih je tam ustavila in porazila vojska osmih tujih držav. Če dobro pogledate je ta prizor upodobljen tudi na sliki na PPT. Leto kasneje pa je morala Kitajska podpisati ponižujočo pogodbo. Je mogoče že kdo slišal za to pogodbo in kako se je ta imenovala?</p> <p>No in posledice boksarske vstaje so dokončno zaostriale odnose med Kitajsko in velesilami ter tako ustvarile pogoje za revolucijo.</p>	<p>Pogledajo na PPT prezentacijo.</p> <p>Boksarski protokol.</p>	<p>razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 10</p>
<p>Dijakom razdelim učni list z nalogo in podam navodila za delo v dvojicah.</p> <p>Sedaj pa se razdelite v pare. Skupaj se boste posvetovali in rešili nalogo, ki ste jo dobili na delovnih listih.</p> <p>Slednja naloga vključuje sliko, ki se predvsem nanaša na snov, ki sem vam jo ravnokar predstavila. Najprej si sliko dobro oglejte na PPT, nato pa začnite z delom na vaših listih. Imate nekaj minut časa, potem pa bomo skupaj pregledali.</p>	<p>Poslušajo navodila</p> <p>Si ogledajo sliko na PPT nato pa v parih rešujejo nalogo. Se med seboj posvetujejo in zapisujejo</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije Delo v dvojicah</p>	<p>Delovni list – Učenje z odkrivanjem (priloga 2)</p> <p>PPT str. 11</p> <p>Delovni list –</p>

	<p>Ste uspeli končati?</p> <p>No, kaj torej predstavlja slika na vaših listih?</p> <p>Nato skupaj preverimo odgovore na vprašanja iz delovnega lista. Določim naključne posameznike, da preberejo odgovor na vprašanje iz učnega lista. Ob tem pa vodim splošen razgovor med dijaki. (Glej rešitve UL: priloga 3).</p>	<p>rešitve na list.</p> <p>Da.</p> <p>Upodobitev boksarske vstaje 1900.</p> <p>Izbrani dijak na glas pove odgovor. Pri tem dodatno izražajo svoja mnenja, opazke, iščejo asociacije. Na učni list tudi dopolnijo pomanjkljive oz. manjkajoče odgovore.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Učenje z odkrivanjem (priloga 2)</p>
<p>5. REVOLUCIJA</p> <p>(3 min)</p>	<p>Poglejmo še na hitro, kako so se zadeve na Kitajskem zaključile. Ni trajalo slabo desetletje, ko je na Kitajskem pod vodstvom Sun Zhongshana, izbruhnila revolucija. Mimogrede kaj pomeni revolucija? Prizadeval si je za parlamentarno reformo, razglasitev republike in agrarno reformo. 25. decembra 1911 so revolucionarji oklicali Kitajsko republiko. Sun pa je postal njen prvi predsednik. Vendar pa je na drugi strani cesarski dvor</p>	<p>Poslušajo in si sproti učno snov iz PPT prepisujejo v zvezke.</p> <p>Neka bistvena korenita sprememba</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 12 Projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik</p>

	<p>objavil, da se odpoveduje prestolu in imenuje za predsednika Yuana Shikaia. Torej imamo dva predsednika. Kam vodi po navadi takšno stanje? Tako je. In takšnemu stanju je resno grozila državljanska vojna. Vendar pa je Sun še pred tem, odstopil.</p> <p>Naslednje leto 1913 je na volitvah Sunova Nacionalna ljudska stranka(Guomindang) dobila večino, vendar pa je Shikai s pomočjo velesil razpustil parlament in uvedel vojaško diktaturo. Leta 1915 pa se oklical za cesarja.</p>	V državljansko vojno	Metoda razgovora Metoda razlage	
--	--	----------------------	--	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(10 min)	<p>Tako, pa smo prišli h koncu današnje obravnave snovi.</p> <p>Sedaj pa bomo na kratko še preverili kaj smo se danes naučili.</p> <p>Razdelim učne liste in podam navodila za delo.</p> <p>Pripravila sem vam kratko preverjanje znanja. Imate približno 5 minut časa, da odgovorite na vprašanja na vaših</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	Učni list – Preverjanje znanja (priloga 4)

	<p>učnih listih.</p> <p>Hodim po razredu in spremljam delo učencev.</p> <p>Tako, čas je potekel. Ste uspeli odgovoriti na vsa vprašanja?</p> <p>Odlično. Potem pa predlagam, da še hitro preverimo vaše odgovore.</p>	<p>Individualno in v tišini odgovarjajo na vprašanja na učnem listu.</p> <p>Da.</p>	<p>Individualno delo</p> <p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
	<p>Najprej prosim, da si z najbližjim sosedom zamenjata rešena učna lista.</p> <p>Postavili se boste v vlogo učitelja in boste drug drugemu preverili odgovore. Vse rešitve nalog vam bom pokazala na PPT.</p> <p>Vsak pravilen odgovor označite s kljukico, vsakega napačnega pa prečrtajte in z rdečo barvo napišite pravilno rešitev. Dopišite tudi odgovor če na vprašanje vaš sošolec ni odgovoril oz. je odgovoril pomanjkljivo. Sproti odgovore tudi pravilno točkujte. Na koncu pa vse pridobljene točke seštejte.</p> <p>Ste razumeli?</p> <p>Prikažem rešitve nalog na PPT. Na PPT imate rešitve nalog. Kar začnete s preverjanjem odgovorov vaših sošolcev. Če pa se</p>	<p>Poslušajo navodila in si s sošolci izmenjajo učne liste.</p> <p>Poslušajo navodila.</p> <p>Da.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Učni list – Preverjanje znanja (priloga 4)</p> <p>PPT str. 13 Projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik</p>

<p>vmes pojavi kakšna nejasnost, pa kar vprašajte.</p> <p>Ste uspeli pregledati do šeste naloge in lahko gremo naprej?</p>	<p>Preverjajo rešitve nalog sošolca in popravljajo morebitne napake.</p> <p>Da.</p>	<p>Individualno delo</p> <p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	<p>Učni list – Preverjanje znanja (priloga 4)</p>
<p>Prikažem na PPT še preostale rešitve nalog.</p>	<p>Preverjajo rešitve nalog sošolca in popravljajo morebitne napake. Seštejejo pridobljene točke in zapišejo primerno oceno glede na kriterij.</p>	<p>Individualno delo</p>	<p>PPT str. 14</p> <p>Učni list – Preverjanje znanja (priloga 4)</p>
<p>Ste končali? Ste zadovoljni z vašimi rezultati?</p>	<p>Da.</p> <p>Da oz. ne.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	
<p>No, čestitam vsem tistim, ki ste dobili v več kot dvajset točk. Vsem tisti, ki ste dobili manj kot petnajst točk pa predlagam, da doma današnjo snov, še enkrat pozorno preberete.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage</p>	
<p>Vse današnje učne liste tudi nalepite v svoje zvezke in naj vam služijo kot pripomoček k učenju. Ima mogoče še kdo kakšno vprašanje ? Je še kaj nerazumljivo? No, če nimate vprašanj, bi to bilo za danes vse. Hvala vsem, bili ste zelo pridni. Želim vam prijeten dan. Nasvidenje!</p>	<p>Ne.</p> <p>Odzdravijo.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	

SEZNAM PRILOG:

1. Zemljevid Azije
2. Neizpolnjen delovni list – Učenje z odkrivanjem
3. Izpolnjen delovni list – Učenje z odkrivanjem
4. Neizpolnjen učni list – Preverjanje znanja
5. Izpolnjen učni list – Preverjanje znanja
6. Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PowerPointu
7. Seznam slikovnega gradiva na delovnih in učnih listih
8. PowerPoint predstavitev v doc. formatu

PRILOGA 1: Zemljevid Azije

VIR:
http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay01.html

PRILOGA 2: Neizpolnjen delovni list – Učenje z odkrivanjem

UČENJE Z ODKRIVANJEM

Oglej si spodnjo fotografijo in odgovori na zastavljena vprašanja.

Katera druga vprašanja moram postaviti?

Česa mi vir ne pove?

Kaj lahko domnevam in sklepam na podlagi tega vira?

Kaj mi ta vir pove?

Upodobitev boksarske vstaje 1900

PRILOGA 3: Izpolnjen delovni list – Učenje z odkrivanjem

UČENJE Z ODKRIVANJEM

Oglej si spodnjo fotografijo in odgovori na zastavljena vprašanja.

Katera druga vprašanja moram postaviti?

Česa mi vir ne pove?

Kaj lahko domnevam in sklepam na podlagi tega vira?

Kaj mi ta vir pove?

Upodobitev boksarske vstaje 1900

Posredovanje evropskih vojščakov nad boksarskimi vstajniki.
Vstaja se dogaja na Kitajskem, v mestu.
Število različnih vojsk in različne barve uniform evropskih vojščakov.
Premoč evropskih vojščakov: jih je številčno več, imajo strelivo, vstajniki imajo le sablje.

Ljudje, ki imajo krog na svojih oblačilih so kitajski vstajniki, so v manjšini.
Glede na različne barve uniform evropskih vstajnikov, lahko sklepamo, da so bili iz različnih držav.
Glede na orožje in večjo številčnost evropskih vojščakov, lahko sklepamo, da so imeli premoč nad boksarskimi vstajniki.

Ne vemo v katerem mestu točno se je ta bitka dogajala.
Ne vemo koliko in katere države so poslale svoje vojščake, da posredujejo proti vstajnikom.
Ni znano kdo je avtor te upodobitve.
Ne vemo s kakšnim izidom se je bitka končala.
Ni znano na pobudo koga so evropski vojščaki nastopili proti vstajnikom.

Kaj je bil glavni vzrok, ki je pripeljal do vstaje in potem do posredovanja evropskih vojščakov?
Ali so evropski vojščaki dokončno zatrli vstajnike ali so se ti še naprej upirali?
Glede na visoko število kitajskega ljudstva, zakaj so na sliki le ti upodobljeni v manjšini?
Zakaj so se evropske države mešale v Kitajsko zadevo? In kakšne posledice je to imelo za samo Kitajsko?

PRILOGA 4: Neizpolnjen učni list – Preverjanje znanja

PREVERJANJE ZNANJA: PODREJANJE KITAJSKE

Ime in Priimek: _____

Datum: _____

Število točk: _____ / 24 točk

1. Izpostavi dve glavni značilnosti, ki so zaznamovali kitajsko zgodovino v 19. stoletju na gospodarskem in političnem področju? (/1t)

2. Do konca stoletja je bila Kitajska polkolonialna država, razdeljena na vplivna območja, ki so jih nadzirale velesile. Naštej imena vseh petih držav, ki so uveljavljale svoj vpliv na Kitajskem in na kratko opiši, kakšne pravice so te države uveljavljale na svojih vplivnih območjih na Kitajskem. (/2t)

3. Dopolni. (/8t)

Med Kitajci se je v 19. stoletju močno razširilo _____, ki so ga Britanci v velikih količinah pridelovali na plantažah v _____. Spor med Kitajsko in Veliko Britanijo, ki je bila prodajalec opija, se je zaostрил leta _____ in naslednje leto prerasel v _____. Britanci so vojno dobili in leta 1842 je bila sklenjena _____. Najvidnejši posledici te pogodbe pa sta bili, da je _____ postal britanski, kitajski trgovski monopol pa je bil _____. Kitajska je morala plačati Britancem velikansko _____.

4. Označi pravilno trditev. (/6t)

Kako imenujemo vojno med Kitajci in Britanci v letih 1840-1842?

- a) opijska vojna
- b) kokainska vojna
- c) naftna vojna
- d) heroinska vojna

Koliko let je trajal Taipinški upor?

- a) 3 leta
- b) 7 let
- c) 12 let

Kdo so bili boksarji?

- a) Boksarji so bili športniki, ki so se udeleževali posebnih športnih iger, ki jih je organizirala cesarica v Prepovedanem mestu.
- b) Boksarji so bili pripadniki Gibanja pravičnih in složnih pesti.
- c) Boksarji so bili pripadniki posebnega kulta, ki so jih zaradi škatlam podobnih frizur Angleži poimenovali "boxers".

Posledice boksarske vstaje so dokončno zaostriale odnose med Kitajsko in velesilami ter tako ustvarile pogoje za revolucijo.

- a) Da
- b) Ne

Velika Britanija se je proglasila za varuhinjo kristjanov na Kitajskem.

- a) Da
- b) Ne

Druga opijska vojna se je začela sredi državljanske vojne na Kitajskem.

- a) Da
- b) Ne

5. Ustrezno povežite letnice z dogodki. (/2t)

1851	Boksarska vstaja.
1856	Revolucionarji okličejo kitajsko republiko.
1900	Začetek druge opijske vojne.
1911	Ustanovitev države Tajping-tango (nebeško kraljestvo).

6. Opiši kakšne notranje politične razmere so vladale na Kitajskem po kratki Kitajsko-japonski vojni (1859)? (/1t)

7. Kdo je leta 1911 vodil revolucijo na Kitajskem in kakšne reforme je želel vzpostaviti na Kitajskem? (/2t)

8. Na kratko pojasnite naslednja pojma: (/2t)

EKSTERITORIALNE PRAVICE -

POLKOLONIALNA DRŽAVA -

PRILOGA 5: Neizpolnjen učni list – Preverjanje znanja

PREVERJANJE ZNANJA: PODREJANJE KITAJSKE

Ime in Priimek: _____

Datum: _____

Število točk: _____ / točk

1. Izpostavi dve glavni značilnosti, ki so zaznamovali kitajsko zgodovino v 19. stoletju na gospodarskem in političnem področju? (/1t)

V 19. Stoletju je kitajsko zgodovino zaznamovalo razpadanje, zunanje politična nemoč cesarstva in propad domačega gospodarstva. Omejevanje kitajske samostojnosti in nedotakljivosti, s strani velesil.

2. Do konca stoletja je bila Kitajska polkolonialna država, razdeljena na vplivna območja, ki so jih nadzirale velesile. Naštej imena vseh petih držav, ki so uveljavljale svoj vpliv na Kitajskem in na kratko opiši, kakšne pravice so te države uveljavljale na svojih vplivnih območjih na Kitajskem. (/2t)

Velika Britanija, Rusija, Francija, japonska, Nemčija.

Na svojih vplivnih območjih so te države pobirale davke in imele policijsko oblast v t. i. pogodbenih pristaniščih. Kitajci, ki so živeli v pristaniških mestih, pa so bili podrejeni tujcem in ne cesarju.

3. Dopolni. (/8t)

Med Kitajci se je v 19. stoletju močno razširilo kajenje opija, ki so ga Britanci v velikih količinah pridelovali na plantažah v Indiji. Spor med Kitajsko in Veliko Britanijo, ki je bila prodajalec opija, se je zaostрил leta 1839 in naslednje leto prerasel v (prvo) opijsko vojno. Britanci so vojno dobili in leta 1842 je bila sklenjena nankinška mirovna pogodba. Najvidnejši posledici te pogodbe pa sta bili, da je Hongkong postal britanski, kitajski trgovski monopol pa je bil odpravljen. Kitajska je morala plačati Britancem velikansko vojno odškodnino.

4. Označi pravilno trditev. (/6t)

Kako imenujemo vojno med Kitajci in Britanci v letih 1840-1842?

a) **opijska vojna**

b) kokainska vojna

c) naftna vojna

d) heroinska vojna

Koliko let je trajal Taipinški upor?

a) **3 leta**

b) 7 let

c) 12 let

Kdo so bili boksarji?

a) Boksarji so bili športniki, ki so se udeleževali posebnih športnih iger, ki jih je organizirala cesarica v Prepovedanem mestu.

b) Boksarji so bili pripadniki Gibanja pravičnih in složnih pesti.

c) Boksarji so bili pripadniki posebnega kulta, ki so jih zaradi škatlam podobnih frizur Angleži poimenovali "boxers".

Posledice boksarske vstaje so dokončno zaostrele odnose med Kitajsko in velesilami ter tako ustvarile pogoje za revolucijo.

a) **Da**

b) **Ne**

Velika Britanija se je proglasila za varuhinjo kristjanov na Kitajskem.

a) **Da**

b) **Ne**

Druga opijska vojna se je začela sredi državljanske vojne na Kitajskem.

a) **Da**

b) **Ne**

5. Ustrezno povežite letnice z dogodki. (/2t)

1851	Boksarska vstaja.
1856	Revolucionarji okličejo kitajsko republiko.
1900	Začetek druge opijske vojne.
1911	Ustanovitev države Tajping-tango (nebeško kraljestvo).

6. Opiši kakšne notranje politične razmere so vladale na Kitajskem po kratki Kitajsko-japonski vojni (1859)? (/1t)

Državo je razjedla korupcija, uprava je bila neučinkovita, ki je v uživanje pogreznjeni dvor ni znal voditi.

7. Kdo je leta 1911 vodil revolucijo na Kitajskem in kakšne reforme je želel vzpostaviti na Kitajskem? (/2t)

Revolucijo je vodil Sun Zhongshan. Prizadeval si je vzpostaviti parlamentarno razglasitev republike in agrarno reformo.

8. Na kratko pojasnite naslednja pojma: (/2t)

EKSTERITORIALNE PRAVICE - pravice, ki ne spadajo v določen teritorij. Eksteritorialne pravice uživa tisti, ki s posebnim dovoljenjem biva na ozemlju neke države vendar se ne podreja njeni državnih oblasti.

POLKOLONIALNA DRŽAVA - država, ki je uradno neodvisna in suverena država, vendar pa je v resnici zelo odvisna od druge imperialistične države, ki prevladuje v njej.

PRILOGA 6: Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PowerPointu

Uvodna karikatura, PPT str. 1.

<http://comicsgrinder.files.wordpress.com/2013/12/china-imperialism-boxer-rebellion.jpg>, (28.12.2014).

Zemljevid Azije, PPT str. 3.

http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay01.html, (28.12.2014).

Kajenje opija, PPT str. 4.

<http://neurobonkers.com/2011/02/13/high-tea-and-the-opium-wars/>, (28.12.2014).

Britanske ladje obstreljujejo trdnjave na jugovzhodni kitajski obali, PPT str. 5.

http://en.wikipedia.org/wiki/First_Opium_War#mediaviewer/File:Destroying_Chinese_war_unks_by_E._Duncan_%281843%29.jpg, (28.12.2014).

Bitka ob zavzetju Šanghaja, PPT str. 6.

http://en.wikipedia.org/wiki/First_Opium_War#mediaviewer/File:18th_Royal_Irish_at_Amoy.jpg, (28.12.2014).

Nankinška mirovna pogodba, PPT str. 6.

http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_gallery.html, (28.12.2014).

Upodobitev britanske vojske, ki prodira skozi trdnjavo (1860), PPT str. 7.

http://en.wikipedia.org/wiki/Second_Opium_War#mediaviewer/File:67th_Foot_taking_fort.jpg, (3.1.2015).

Cesarica Dowager Cixi, PPT str. 10.

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/42/The_Portrait_of_the_Qing_Dynasty_Cixi_Imperial_Dowager_Empress_of_China_in_the_1900s.PNG, (3.1.2015).

Pobijanje misijonarjev in spreobrnjenecv, PPT str. 11.

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/76364/Boxer-Rebellion>, (3.1.2015).

Vojaki zavezniških sil, ki so zadušili boksarsko vstajo, PPT str. 11.

http://en.wikipedia.org/wiki/Eight-Nation_Alliance#mediaviewer/File:BoxerTroops.jpg, (3.1.2015).

Upodobitev boksarske vstaje 1900, PPT str. 12.

<http://www.history.com/topics/boxer-rebellion>, (5.1.2015).

Yuan Shikai, PPT str. 13.

<http://fixquotes.com/authors/yuan-shikai.htm>, (5.1.2015).

PRILOGA 7: Seznam slikovnega gradiva na delovnih in učnih listih

1. Zemljevid Azije:

Zemljevid Azije

http://ocw.mit.edu/ans7870/21f/21f.027/opium_wars_01/ow1_essay01.html, (28.12.2014).

2. Delovni list – Učenje z odkrivanjem:

Upodobitev britanske vojske, ki prodira skozi trdnjavo (1860).

http://en.wikipedia.org/wiki/Second_Opium_War#mediaviewer/File:67th_Foot_taking_fort.jpg, (3.1.2015).

PRILOGA 8: PowerPoint predstavitev v doc. formatu

PODREDITEV KITAJSKE

1. OPIJSKI VOJNI

Splošne razmere na začetku 19. st. :

- Sprva bila trgovina Evropejcev skromna, enosmerna
- Evropejci **kupujejo** svilo, čaj, porcelan, rabarbaro. Težko najti blago, ki bi ga Evropejci prodajali na Kitajsko.
- Enkratna priložnost → **Opij iz Indije**
- V letih 1818-1833 je delež opija, v britanskem izvozu na Kitajsko, močno narasel.

A) PRVA OPIJSKA VOJNA (1839-1842)

- Naraščanje nezakonite trgovine prisili mandžursko vlado da poseže v dogajanje: sežgejo 1000 ton opija in izženejo Britance iz mesta
- VB odgovori z vojaškim ukrepom. Tudi priložnost da Kitajce prisili k širšim trgovinskim koncesijam.

Britanske ladje obstreljujejo trdnjave na jugovzhodni kitajski obali.

- **1841** Britanci zavzamejo ŠANGHAJ in s tem vdaja kitajske vlade
- **1842 nankiška mirovna pogodba:** Kitajska Velik Britaniji prepustila Hongkong, plačala vojno odškodnino, privoliti je morala v nizke carinske tarife ter morala za trgovanje odpreti pet pristanišč.

Bitka ob zavzetju Šanghaja

Nankiška mirovna pogodba

B) DRUGA OPIJSKA VOJNA (1856-1860)

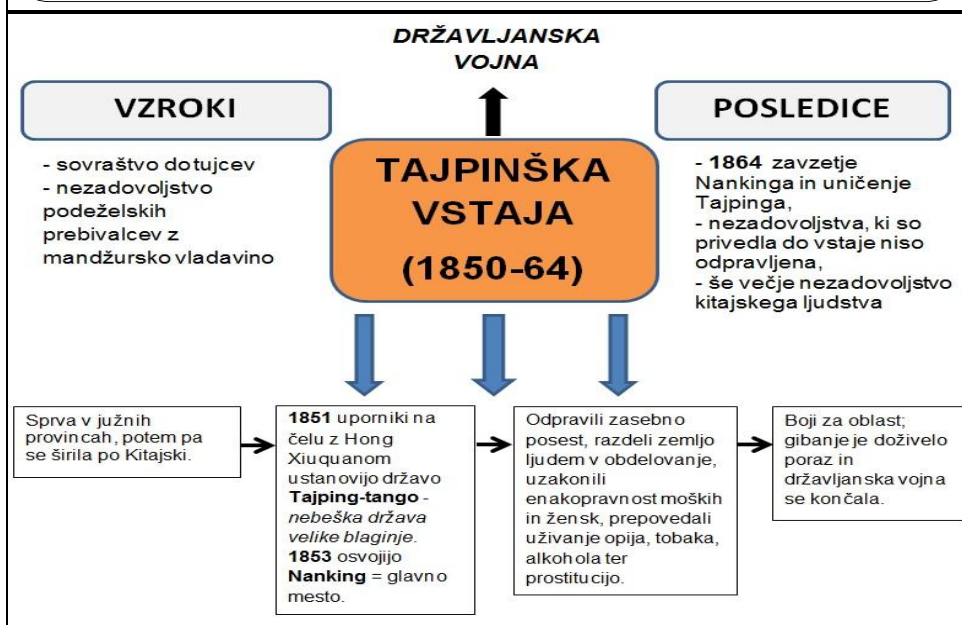
- Angleški trgovci sedaj hočejo ukinitvev vseh omejitev
- **1854** ANG, FR + AMER. predstavniki zahtevajo revizijo pogodbe
- **Zahtevajo:** prost dostop do vseh krajev, prosto plovbo po Janceju, legalizacijo trgovine z opijem in uporabo kitajske delovne sile
- Po vojni **dosežejo:** odprte še 11 pristanišč, prosto plovbo, svobodno gibanje, izvzetje Evropejcev iz kitajske jurisdikcije, svobodno versko delovanje misijonarjev, legalizacija trgovine z opijem.
- <https://www.youtube.com/watch?v=aJaltUmrGo>

Upodobitev britanske vojske, ki prodira skozi trdnjavo (1860)

2. TAJPINŠKA VSTAJA (1850-64)

- Odprite učbenike na str. 273
- Preberite odstavek z naslovom *Tajpinška vstaja*.
- V zvezke poljubno oblikujte miselni vzorec o prebranem, pri tem za izhodišče, upoštevajte naslednje vsebinske poudarke:
 - **VZROKI,**
 - **KLJUČNI OSREDNJI DOGODKI IN DEJANJA,**
 - **POSLEDICE VSTAJE**

4. PODREJANJE KITAJSKE

- Evropske države še naprej omejujejo suverenost osrednje vlade in uveljavljajo svoj gospodarski vpliv.
- Naselbine tujcev, ki so uživali **EKSTERITORIALNE PRAVICE**. Ti imajo nadzor nad plovo po rekah, misijonarstvo.
- 1860-1908 vlada cesarica **Cixi**.
- Blaginja je bila le utvara, domače gospodarstvo je propadalo.
- Po kitajsko-japonski vojni (1895) se razmere samo še slabšajo.
- Krepi se nezadovoljstvo nad vlado in tujci.

Cesarica Dowager Cixi

a) BOKSARSKA VSTAJA (1900)

- Iz nezadovoljstva zraste družba složnih pesti oz. **BOKSARJI** (geslo: „*Spoštovati dinastijo, iztrebiti tujce*“)
- Proti misijonarjem in spreobrnjencem.
- 1900 množičen **pohod nad Peking**, ustavi jih posredovanje vojske pod nemškim vodstvom.
- **Boksarski protokol (1901)**.
- Zaostreni odnosi med Kitajsko in velesilami so

Vojaki zavezniških sil, ki so zadušili boksarsko vstajo

Pobijanje misijonarjev in spreobrnjencev

5. REVOLUCIJA

- **SUN ZHONGSHAN** si prizadeva za parlamentarno reformo, razglasitev republike in agrarno reformo
- 25. dec. 1911 oklic republike; **Sun** pa postane prvi predsednik
- Cesarski dvor imenuje za predsednika **YUANA SHIKAIJA**
- 1913 Sunova *Nacionalna ljudska stranka* (Guomindang) dobi na volitvah večino, vendar **Shikai** s pomočjo velesil razpusti parlament in uvede vojaško diktaturo
- 1915 se okliče **Shikai** za cesarja.

Yuan Shikai

PREVERJANJE ZNANJA: PODREJANJE KITAJSKE (rešitve nalog)

1. V 19. Stoletju je kitajsko zgodovino zaznamovalo razpadanje, zunanje politična nemoč cesarstva in propad domačega gospodarstva. Omejevanje kitajske samostojnosti in nedotakljivosti, s strani velesil. (2t)
2. Velika Britanija, Rusija, Francija, japonska, Nemčija. (1t)
Na svojih vplivnih območjih so te države pobirale davke in imele policijsko oblast v t. i. pogodbenih pristaniščih. Kitajci, ki so živeli v pristaniških mestih, pa so bili podrejeni tujcem in ne cesarju. (1t)
3. kajenje opija, v Indiji, 1839, (prvo) opijsko vojno, nankinška mirovna pogodba, Hongkong, odpravljen, vojno odškodnino (8 t)
4. A, A, B, A, B, A (6 t)
5. 1851 Ustanovitev države Tajping-tango (nebeško kraljestvo).
1856 Začetek druge opijske vojne
1900 Boksarska vstaja.
1911 Revolucionarji okličejo kitajsko republiko. (2 t)

6. Državo je razjedla korupcija, uprava je bila neučinkovita, ki je v uživanju pogreznjeni dvor ni znal voditi. (1t)
7. Revolucijo je vodil Sun Zhongshan. Prizadeval si je vzpostaviti parlamentarno razglasitev republike in agrarno reformo. (2t)
8. **EKSTERITORIALNE PRAVICE** - pravice, ki ne spadajo v določeno teritorij. Eksteritorialne pravice uživa tisti, ki s posebnim dovoljenjem biva na ozemlju neke države vendar se ne podreja njeni državnih oblasti. (1t)
POLKOLONIALNA DRŽAVA - država, ki je uradno neodvisna in suverena država, vendar pa je v resnici zelo odvisna od druge imperialistične države, ki prevladuje v njej. (1t)

Univerza v Ljubljani

**FILZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

**ZGODOVINA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA STARIH
GRKOV**

DATUM: 21.1. 2015

IME IN PRIIMEK: Tamara Casar

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: GIMNAZIJA ŠISKA
Razred: 1. C
Datum: 28.1.2015
Predmet: ZGODOVINA
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- <u>tema iz učnega načrta:</u> ZGODOVINA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA - <u>tema iz učbenika:</u> ZGODOVINA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA
Učna enota – naslov učne ure: ZGODOVINA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA STARIH GRKOV
Učne oblike: frontalna, skupinska, parna in individualna učna oblika.
Učne metode: metoda razlage, razgovora, dela s pisnimi viri, s slikovnimi viri, z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (metoda dela z gibljivimi slikami), grafičnih izdelkov, metoda igre vlog (pisanje pisem)
Učne tehnike: nevihta možganov.
UČNI CILJI: <p>A. Cilji iz učnega načrta:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Dijaki opišejo položaj in vlogo žensk in moških v različnih obdobjih starih Grkov;➤ Dijaki primerjajo podobnosti in razlike v vzgoji in izobraževanju deklic in dečkov pri starih Grkih;➤ Dijaki sklepajo o pojmovanju izraza človekove pravice v starem veku ter raziščejo, koliko so bile v tem času spoštovane človekove pravice;➤ Dijaki z različnih perspektiv preiščejo značilnosti iz zgodovine vsakdanjega življenja;➤ Dijaki primere iz vsakdanjega življenja umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor. <p>B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)</p> <p><i>Izobraževalni učni cilji</i></p> <p><u>Ob koncu učne ure učenec zna:</u></p>

- naštetih različne družbene sloje, ki so živeli v stari Grčiji;
- opisati položaj in vlogo moških in žensk v grški družbi;
- pojasniti kako se je položaj žensk spreminjal skozi različna obdobja grške zgodovine;
- ugotoviti razlike in podobnosti pri položaju moških in žensk v grški družbi;
- razlikovati med položajem žensk v Atenah in Šparti;
- razlikovati različne tipe žensk v Atenah;
- pojasniti pojem hetere;
- opisati položaj in vlogo sužnjev v grški družbi;
- opisati položaj in vlogo tujcev in beračev v družbi;
- pojasniti pojem metojki;
- ugotoviti razlike in podobnosti pri položaju državljanov in tujcev v stari Grčiji;
- ugotoviti razlike in podobnosti pri položaju svobodnih in sužnjev v stari Grčiji;
- primerjati podobnosti in razlike družbenih slojev, ki so živeli v stari Grčiji;
- naštetih družinske člane, ki so sestavljali grško družino;
- opisati vlogo in položaj moških in žensk v grški družini;
- ugotoviti razlike med moškimi in ženskami v stari Grčiji;
- primerjati vlogo žensk in moških v grški družini;
- pojasniti pojem endogamija;
- opisati kakšna je bila vzgoja in izobrazba dečkov in deklic v stari Grčiji;
- pojasniti pojem antesterij;
- pojasniti pojem pederastija;
- primerjati vzgojo dečkov in deklic v stari Grčiji;
- opisati špartansko vzgojo;
- ugotoviti razlike in podobnosti v vzgoji dečkov v Šparti in Atenah;
- ugotoviti razlike in podobnosti v vzgoji deklic v Šparti in Atenah;
- naštetih gospodarske dejavnosti v stari Grčiji;
- opisati kmetijstvo v stari Grčiji;
- opisati obrt in trgovino v stari Grčiji;
- pojasniti in opisati pojem atenska agora;
- pojasniti pomen in vlogo menjalcev denarja v stari Grčiji;
- pravilno ovrednotiti pojem človekove pravice v stari Grčiji;
- opredeliti lego današnje Grčije v Evropi;
- pojasniti kako so bile spoštovane pravice posameznika v stari Grčiji.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- aktivno opazovati, poslušati in pisati;
- poiskati odgovore iz učbenika;
- razbrati pomembne podatke iz učbenika;
- oblikovati svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije;
- odgovarjati na različne vrste vprašanj;
- rešiti različne vrste nalog;
- upoštevati navodila;
- izbirati podatke;
- pokazati sposobnost pisne in ustne komunikacije;
- umestiti dogodke v zgodovinski kontekst;
- povezati pretekle dogodke s sedanostjo;
- razvijati socialne spretnosti pri delu v paru in skupini;
- pokazati sposobnost uporabljanja različnih pisnih in slikovnih virov in razbiranja informacij v njih.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- vrednotiti preteklost;
- razvijati odgovoren in pozitiven odnos do ohranjanja kulturne dediščine kulture starih Grkov;
- pokazati odprtost do novih idej;
- kazati ustrezen odnos do preteklosti;
- kazati vrednote kot so pravičnost, solidarnost, svoboda, spoštovanje drugih in kritičnost;
- kazati primeren odnos do sošolcev, učiteljev, šole, narodov in okolja;
- medsebojno pomagati ali prostovoljno delati.

Učna sredstva:

- **učila:** učbenik (Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). *Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS, str. 200-201, 203-205, 207-208, 215-216, 218-221, 223.), zvezek, učni list (*Grška družba*), PPT predstavitev (*Vsakdanje življenje starih Grkov*), učni list

(Grška družina), delovni list (*Preverjanje znanja: Zgodovina vsakdanjega življenja starih Grkov*), Internet (video: Hercules, https://www.youtube.com/watch?list=UUpoqjmAksgc5BKFq-AygKkg&v=CThxFEF_vQQ).

- **učni pripomočki:** projekcijsko platno, računalnik, LCD projektor.

Didaktične etape učnega procesa:

1. Uvajanje.
2. Obravnavanje nove učne vsebine.
3. Urjenje.
4. Ponavljanje.
5. Preverjanje.

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- **Angleščina:** Dijaki spremljajo uvodni videoposnetek v angleščini, ki ima naveden slovenske podnapise. Na ta način preverjajo svoje znanje angleščine in ga dopolnjujejo s slovensko razlago.
- **Geografija:** Dijaki se seznanijo z lego Šparte in Aten v stari Grčiji.
- **Slovenščina:** Pismenost, pisanje posamezne besedilne vrste (pismo), branje besedila, poročanje, pravilno izražanje v slovenskem jeziku.
- **Biologija:** gospodarka dejavnost kmetijstvo (gnojenja niso poznali).
- **Sociologija:** Dijaki se seznanijo z kulturnimi značilnostmi starih Grkov.
- **Grščina:** Dijaki se seznanijo s pojmom oikos in antesterij.
- **Domovinska in državljanska kultura ter etika:** Dijaki se seznanijo z družbenimi razlikami in neenakostmi v stari Grčiji.

Novi pojmi s pojasnilom:

- **Hetere:** prostitutke, ki so se spoznale na glasbo, umetnost, literaturo in filozofijo.
- **Metojki:** t. i. tujci v stari Grčiji.
- **Endogamija:** sklepanje zakonskih zvez samo med pripadniki iste etnične, rasne, verske skupnosti.
- **Pedagog:** suženj v stari Grčiji, ki je skrbel za vzgojo otroka.
- **Antesterij:** praznik starih Grkov, ki je bil posvečen bogu Dionizu.
- **Špartanska vzgoja:** skrajno stroga vojaška vzgoja.
- **Palestra:** dolga, nizka stavba s slačilnicami in peščenim dvoriščem s stebri, ki se je nahajala v večini grških mest.

- **Pederastija:** zveza med starejšim moškim in odraščajočim mladeničem istega stanu.
- **Agora:** stari trg, kjer je v antičnem času potekalo javno življenje.

Viri in literatura:

Literatura:

- Berzelak, S. idr. (2006). Stare dobe: zgodovina za 1. letnik gimnazij. Učbenik. Ljubljana: Modrijan, str. 73, 74, 87.
- Berzelak, S. idr. (2006). Stare dobe: zgodovina za 1. letnik gimnazij. Delovni zvezek. Ljubljana: Modrijan, str. 60.
- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Radonjić, Zoran; Urankar-Dornik, Tjaša (2007). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 85, 97, 119-120.
- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 200-201, 203-205, 207-208, 215-216, 218-221, 223.
- Lopez Melero, Raquel (1994). Kako so živeli Grki. Ljubljana: EWO, str. 31-32, 35-36, 55, 93.
- Seltman, C. (1956). Women in Antiquity. London and New York: Thames & Hudson, str. 35-37.
- Simonič, Mervic Karmen (2003). Stari svet: zgodovina za 7. razred devetletne osnovne šole. Ljubljana: Modrijan, str. 61-62, 64-65.
- Simonič, Mervic Karmen (2003). Stari svet: zgodovina za 7. razred devetletne osnovne šole. Delovni zvezek. Ljubljana: Modrijan, str. 17, 18.
- Sovre, Anton (2002). Stari Grki. Ljubljana: Slovenska matica, str. 113-114, 324, 326.
- Trškan, D. (2014). E-Učbenik za Didaktiko zgodovine I. Drugostopenjski magistrski pedagoški študijski program Zgodovina. Filozofska fakulteta Ljubljana: Oddelek za zgodovino, str. 35-38, 47-48, 65-66, 76-78, 147-150.
- Trškan, D. (2014). E-Učbenik za Didaktiko zgodovine II. Drugostopenjski magistrski pedagoški študijski program Zgodovina. Filozofska fakulteta Ljubljana: Oddelek za zgodovino, str. 122-126, 136-137, 140-143, 146-147, 150, 162-163.
- Zbirka Svet okrog nas (1994). Stari Grki. Murska Sobota: Pomurska založba, str. 22, 32-33, 52-53, 56.

Internetni viri:

- <http://www.zgodovinarka.si/druzba-v-anticni-grciji/>, (uporabljeno, 5.1.2015).
- http://www.o4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/grki/grki_polis/spartanska_vzgoja.html, (uporabljeno, 5.1.2015).
- <http://zgodovinazaprviiletnik.blogspot.com/2008/12/parta.html>, (uporabljeno, 5.1.2015).

- <http://www.yentha.com/news/view/4/hercules-english-sword-and-sandals-flung-in-abundance-film-review>, (uporabljeno, 11.1.2015).
- <http://www.minibild.de/images/image334.htm>, (uporabljeno, 11.1.2015).

Internetni vir-video: spletna stran You Tube

- Hercules, https://www.youtube.com/watch?list=UUpoqjmAksgc5BKFq-AygKkg&v=CThxFEF_vQQ, (uporabljeno, 5.1.2015).

Učni načrt:

- Kunaver, V. et al (2008). Učni načrt. Program Gimnazija. Splošna gimnazija. Zgodovina [Elektronski vir]. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Način dostopa (URL):
http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/programi/2008/Gimnazije/UN_ZGODOVINA_280_UR_gimn.pdf

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>UVODNA MOTIVACIJA</p> <p>(5 minut)</p>	<p>Učitelj pozdravi dijake in se predstavi. Učitelj pove, da bo potek ure nekoliko drugačen kot so ga navajeni in da bodo obravnavali zanimivo zgodovinsko temo.</p> <p>Navodila učitelja: «Ogledali si bomo izsek napovednika iz filma Hercules, katerega pozorno spremljajte. Pozorni bodite predvsem na položaj in vlogo moških.»</p> <p>Ogled izseka iz videoposnetka.</p>	<p>Dijaki pozdravijo in poslušajo učitelja.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki gledajo videoposnetek.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p> <p>Metoda dela z IKT.</p>	<p>Učila: Video (vir: spletna stran You Tube, Hercules, https://www.youtube.com/watch?list=UUpoqjmAksgc5BKFq-AygKkg&v=CT)</p>

<p>Vprašanje učitelja: «Ste prepoznali osrednji lik v posnetku?»</p> <p>Razlaga učitelja: «Tako je. Posnetek prikazuje <i>Herculesa/Heraklesa</i>, ki je bil antični junak. Legenda pravi, da je bil sin boga Zevsa in neke smrtnice. Že kot majhen dojenček je dokazal, da je junak, ko je z golimi rokami zadavil kači, ki sta bili poslani, da bi ga napadli. Ko pa je odrasel je opravil dvanajst znamenitih nalog za kralja Evristeja.»</p>	<p>Predvideni odgovor dijakov: « Da. / Ne. /Da, Hercules.»</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p><u>hxFEF vQQ</u>, - prvi 2 minuti), PPT predstavitev (drsnica 1). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	---	---	---

<p>Vprašanje učitelja: «Bi mi znali povedati katere lastnosti/značilnosti prevladujejo pri Heraklesu in smo jih lahko opazili v posnetku?»</p>	<p>Predvideni odgovor dijakov: «Da./ Ne./ Pogum, veščine in telesni napor.»</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	
<p>Razlaga učitelja: «Res je. Antični junak Herakles, ki je utelešal pralik moškega je simbolično predstavljal v antični družbi moško vlogo. Moška opravila pa so tako, kot ste že prej povedali zahtevala veščine, pogum in telesni napor.»</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	
<p>Vprašanje učitelja: «Ste mogoče opazili katera dva motiva prevladujeta v posnetku in se med seboj prepletata?»</p>	<p>Predvideni odgovor dijakov: «Da. / Ne./ Priprava na vojno/boj in bojevanje.»</p>	<p>Metoda razgovora</p>	
<p>Razlaga učitelja: «Super. Moškost in vojna sta v grški kulturi povezana pojma, zato so pogosti motivi na vazah priprave na vojno in bojevanje. Kljub temu pa so bili tako politika</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	

<p>kot pravo rezervirani za moške.»</p> <p>Vprašanje učitelja: «Predvidevam, da že mnogi izmed vas veste o čem bo danes tekla beseda?»</p> <p>Razlaga učitelja: «Tako je. Danes se bomo učili o starih Grkih oz. natančneje o vsakdanjem življenju starih Grkov. Spoznali bomo kako je potekalo vsakdanje življenje starih Grkov v družbi in družini ter s čim so se preživljali oz. kaj so pridelovali. Naučili se bomo kakšna je bila vloga in položaj moških, žensk, sužnjev, tujcev in beračev v grški družbi. Znali boste pojasniti vlogo in položaj žensk in moških v grški družini. Prav tako boste znali opisati kakšna je bila vzgoja in izobraževanje dečkov in deklic v stari Grčiji. V zadnjem delu pa boste s pomočjo učbenika znali poiskati, naštetiti in opisati gospodarske</p>	<p>Predvideni odgovori učencev: «Da. / Ne. / O starih Grkih.»</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
--	--	---	--

<p>dejavnosti s katerimi so se ukvarjali stari Grki. Ob koncu učne ure bo še sledilo preverjanje, ki ga bomo izvedli v pisni obliki.»</p>			
<p>Navodilo učitelja: « Sedaj pa si v svoje zvezke napišite naslov Zgodovina vsakdanjega življenja starih Grkov.»</p>	<p>Dijaki si zapišejo naslov učne ure v svoje zvezke.</p>	<p>Metoda grafičnih izdelkov.</p>	<p>Učila: zvezek, PPT predstavitev (drsnica 2). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

<p>VSEBINSKI POUDARKI</p>	<p>UČITELJ</p>	<p>UČENEC</p>	<p>UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE</p>	<p>UČILA/UČNI PRIPOMOČKI</p>

<p>1. GRŠKA DRUŽBA</p> <p>(7 min)</p>	<p>Navodilo učitelja: «V zvezke si zapišite prvi podnaslov Grška družba.»</p> <p>Vprašanje učitelja: «Zanima me, če se še kdo iz osnovne šole spomni, kako v grobem delimo grško družbo?»</p> <p>Razlaga učitelja: «Res je. Grki sami pa so ljudi delili na kategorije (npr. svobodni/sužnji, ženske/moški, državljani/tujci) in te so določale položaj človeka v družbi, odnos drugih do njega in kaj lahko počne.»</p> <p>Navodilo učitelja: «Sedaj pa vam bom razdelila učni list</p>	<p>Dijaki zapišejo podnaslov v svoje zvezke.</p> <p>Predvideni odgovori dijakov: Da./ Na aristokracijo/plemstvo, demos/ljudstvo in sužnji./ Ne.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila učitelja.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učila: zvezek, PPT predstavitev (drsnica 3). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p> <p>Učila: neizpolnjen učni list Grška družba (priloga</p>
---	---	---	--	---

<p>Grška družba, ki ga boste ob moji razlagi in prezentaciji na PPT dopolnili z manjkajočimi besedami ali besednimi zvezami. Besede, ki manjkajo na vašem učnem listu bodo na PPT prezentaciji odebeljene, podčrtane in obarvane z rdečo barvo. Tako, da je vaša naloga, da pozorno sledite moji razlagi in PPT prezentaciji. Če bodo kakšne nejasnosti me pa kar povprašajte.»</p> <p>Učitelj razdeli učne liste.</p> <p>Razlaga učitelja: «Opažam, da imate učne liste že vsi pred seboj tako, da najbolše da kar pričnemo z delom.»</p> <p>Razlaga učitelja: »Moški iz vrst aristokracije in ljudstva so bili svobodni in imeli</p>	<p>Dijaki pričakujejo, da učitelj razdeli učne liste.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki poslušajo razlago učitelja in sledijo PPT predstavitvi.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	<p>2), PPT predstavitev (drsnica 3). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p> <p>Učila: PPT predstavitev (drsnica 3). Učni pripomočki:</p>
---	--	------------------------	--

<p>so politične pravice. Vodili so vlado in tako preživeli večino svojega časa stran od doma. Ko se niso ukvarjali s politiko in pravom, pa so nekateri delali na poljih, kjer so nadzorovali delo, lovili, trgovali, se vojskovali...</p> <p>Za zabavo pa so poleg zabav, ki se jih ženske niso smele udeleževati, moški uživali tudi v ježi, rokoborbi in olimpijskih igrah.</p> <p>Vprašanje učitelja: »Mogoče kdo ve zakaj ženske niso smele opazovati olimpijskih iger?«</p> <p>»Zato, ker udeleženci niso nosili oblačil.«</p> <p>Razlaga učitelja: «Na PPT pa lahko vidite fotografijo, ki prikazuje grškega junaka Heraklesa in</p>	<p>Predvideni odgovori: « Ne.»</p> <p>Dijaki poslušajo razlago učitelja in sledijo PPT predstavitvi.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov.</p>	<p>računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p> <p>Učila: PPT predstavitev (drsnica 3). Učni pripomočki: računalnik, LCD</p>
---	--	--	---

<p>kretskega bika, o katerem smo govorili že na začetku ure.»</p> <p>Razlaga učitelja: »Kar se tiče žensk so bile svobodne in brez političnih pravic. V družbi so bile zelo utesnjene, saj niso smele sodelovati v javnem življenju. Vedno so bile pod nadzorom svojih mož, bratov in očetov. Če so imele njihovo privoljenje, so se lahko udeležile porok, pogrebov, verskih festivalov, lahko so za kratek čas obiskale svoje sosede. Edina družbena vloga, kjer so ženske lahko sodelovale, je bila religija. Ker niso smele dedovati lastnine, se ekonomsko niso mogle osamosvojiti. Zvesto ženo in druge vrednote takratne grške družbe je posebljala Penelopa, žena grškega junaka</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago učitelja in sledijo PPT predstavitvi.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	<p>projektor, projekcijsko platno.</p> <p>Učila: neizpolnjen učni list (priloga 2), PPT predstavitev (drsница 4-5). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	---	------------------------	--

<p>Odiseja. Da ne bi ženske škodovale same sebi so jim določili moškega varuha, ki je odločal namesto njih.</p> <p>Ta je upravljal družinsko premoženje, ženske pa razen oblačil, nakita in osebnih sužnjev niso imele premoženja. Atenci so delili ženske na tiste, ki so bile primerne za poroko in druge. Med slednje so spadale neporočene ženske, med katerimi so bile najbolj cenjene hetere.«</p>			
<p>Vprašanje učitelja:</p> <p>»Bi mi znal kdo pojasniti kdo so bile hetere in s čim so se ukvarjale?«</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov:</p> <p>«Ne./ Da, to so bile prostitutke, ki so se spoznale na glasbo, umetnost, literaturo in filozofijo.«</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	
<p>«Tako je. Znamenita hetera je bila Aspazija, iz Mileta, ki je bila Periklova priležnica in ker je bila izobrazena je prek njega veliko</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	

<p>vplivala na politiko Aten. Bila pa je tujka, zato za njo niso veljali strogi zakoni o ženski podrejenosti. Periklej naj bi celo dosegel, da je družba sprejela Aspazijo medse, saj kot poročajo nekateri viri naj bi celo zapustil svojo ženo in se poročil z Aspazijo.»</p>			
<p>Razlaga učitelja: «Če se ustavimo še pri sužnjih. Mnogi sužnji so bili vojni ujetniki. Sužnje so lahko kupovali na trgu. Če so bli ljudje na robu preživetja so se lahko sami prodali v suženjstvo.»</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago učitelja in sledijo PPT predstavitvi.</p>	<p>Metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov.</p>	
<p>Vprašanje učitelja: «Kakšna dela pa so opravljali sužnji?»</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov: «Ne./ Da, razna dela. To so bila predvsem fizična dela.»</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	
<p>Razlaga učitelja: «Tako je. Opravljali so razna dela. Najtežje je</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago in sledijo PPT predstavitvi.</p>	<p>Metoda razlage, metoda</p>	

<p>bilo sužnjem rudarjem in laže je bilo tistim, ki so opravljali gospodinsjka dela v bogatih hišah in skrbeli za vzgojo otrok. Kot zanimivost vam naj povem, da se je cena sužnja razlikovala glede na njihov videz, starost, znanje in vedenje. Sužnji, ki so bili bogati, privlačni, mladi in ubogljivi so dosegali cene današnjih 180.000 dolarjev oz. 155.33,10 eur. Kadar je bilo na trgu veliko sužnjev (ponavadi po velikih zmagah, ko so dobili veliko vojnih ujetnikov), je njihova cena seveda padla.«</p>		<p>grafičnih izdelkov.</p>	
<p>Vprašanje učitelja: »Ali veste kdo so bili metojki ali meteki?«</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov: «Ne. /To so bili tujci.»</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	
<p>Razlaga učitelja: »Prav imate. S tem izrazom so Atenci poimenovali tujce v svojem mestu. Bili so</p>	<p>Dijaki poslušajo in sledijo PPT predstavitvi.</p>	<p>Metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov.</p>	

	<p>brez političnih pravic, imeli pa so civilne pravice. Niso smeli posedovati zemlje.</p> <p>Plačevali so davek in lahko so jih vpoklicali v vojsko. Večinoma so se ukvarjali z rokodelskimi dejavnostmi, nekateri pa so bili lastniki pomembnih rokodelskih delavnic.«</p>			
<p>2. GRŠKA DRUŽINA</p> <p>(16 min)</p>	<p>Navodila učitelja: V zvezek si zapišite drugi podnaslov: Grška družina.«</p> <p>Razlaga učitelja: »Spoznali smo kakšna je bila vloga in položaj posameznika v grški družbi, sedaj pa se bomo osredotočili kakšna je bila vloga in položaj moških in žena v grški družini ter kako je potekala vzgoja in</p>	<p>Dijaki si zapišejo podnaslov.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učila: zvezek, PPT predstavitev (drsnica 8). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>

izobrazba deklic in dečkov v stari Grčiji.«

Navodila učitelja:
»Razdelili se bomo v 4 skupine, ki bodo poimenovane po različnih nogometnih klubih (Real Madrid, Barcelona, Manchester City in Chelsea). Vsaka skupina bo tako dobila delovni list z podanimi navodili in pisnimi viri za pomoč na temo položaj in vloga žensk, položaj in vloga moških, vzgoja in izobrazba deklic ter vzgoja in izobrazba dečkov. Za skupino Real Madrid (Vloga in položaj moških v družini) in Barcelona (Vloga in položaj žensk v družini) bo naloga naslednja: Skušajte se vživeti v vlogo svobodne ženske/moža iz Aten in prijateljici/lju, ki živi v Šparti in s katero/im se že dolgo niste srečali napišite pismo. V pismu

Učila: PPT predstavitev (drsnica 8-9).
Učni pripomočki: Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.

<p>na kratko zapišite, kako preživljate/doživljate svojo dneve življenja. Na podlagi tega kar ste slišali v javnosti oz. je veljalo v takratni družbi za sprejemljivo, jo/ga povprašajte po njenem družinskem življenju.</p> <p>Osredotočite se predvsem na položaj in vlogo žene/moža v družini tako v Atenah kot Šparti.. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s spodnjim virom. V nagovoru pisma poimenujte svojo/ga prijateljico/a in se na koncu še podpišite. Bodite domiselni! Uporabite besede/besedne zveze, ki jih imate navedene na listu. Za skupino Manchester City (Vzgoja in izobrazba deklic) in Chelsea (Vzgoja in izobrazba dečkov) pa bo naloga naslednja: Skušajte se vživeti v vlogo premožnejšega dekleta/dečka iz Aten in</p>			
---	--	--	--

<p>sestrični/prijatelju, ki živi v Šparti in je/ga že dolgo niste videli napišite pismo. V pismu na kratko zapišite, kako ste preživljali/doživljali svojo otroštvo in mladostništvo. Na podlagi tega kar ste kot otrok slišali v družbi, jo/ga povprašajte kakšno je bilo njeno/njegovo otroštvo/mladostništvo. Osredotočite se predvsem na položaj in vzgojo deklic/dečkov v Atenah in Šparti. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s spodnjim virom. V nagovoru pisma poimenujte svojo/ega sestrično/bratranca in se na koncu še podpišite. Bodite domiselni! Uporabite besede/besedne zveze, ki jih imate navedene na listu.</p> <p>»Časa za reševanje imate 10 minut, na to</p>			
---	--	--	--

<p>bo sledilo poročanje posameznih skupin.</p> <p>Vsaka skupina mora določiti poročevalca, ki bo prebral pismo, ki ste ga napisali.«</p> <p>Vprašanje učitelja: »Ste razumeli navodila, ali je še kakšno vprašanje? Če se vam bodo porajala vprašanja še ob pisanju pisma, me kar pokličite na pomoč.«</p> <p>Učitelj razdeli dijake v 4 skupine, vsaka prejme delovni list: Grška družba. Ko so razporejeni v skupine začnejo s svojim delom.</p> <p>Učitelj hodi po razredu in preverja delo dijakov ter nudi pomoč dijakom, ki jo potrebujejo.</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov: «Da. / Ne./ Velja.»</p> <p>Dijaki se razvrščajo v skupine.</p> <p>Dijaki po skupinah pišejo pisma.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Skupinska učna oblika, metoda dela s pisnimi viri, metoda igre vlog.</p>	<p>Učila: neizpolnjen delovni list Grška družina (priloga 4).</p>
--	--	---	--

<p>Navodila učitelja: »Dragi, dijaki minilo je 10 minut tako, da sledi poročanje. Prosim, da se sedaj presedete nazaj na svoja mesta in se obrnete proti tabli ter prepustite besedo poročevalcem posameznih skupin. Začeli bomo z skupino Real Madrid. Ostali pa pozorno poslušajte in si morebiti kaj zapišite v svoje zvezke.«</p> <p>Učitelj na PPT predstavitvi pokaže besede/besedne zveze, ki so jih dijaki skupine Real Madrid morali uporabiti v svojih stavkih ter pisne vire, ki so jim bili v pomoč. Na ta način tudi ostali dijaki dobijo pregled o tem kaj so njihovi sošolci opisovali ter poslušajo predstavitev članka.</p> <p>Po koncu predstavitve,</p>	<p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>Poročevalec skupine Real Madrid predstavi pismo, ki zajema položaj in vlogo ženske v grški družini. Ostali dijaki poslušajo in si v svoje zvezke morebiti tudi zapisujejo ideje sošolcev.</p> <p>Ostali dijaki lahko kaj</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda igre vlog.</p> <p>Metoda</p>	<p>Učila: izpolnjen delovni list Grška družina: Real Madrid (priloga 5), zvezek, PPT predstavitev (drsnica 10). Učni pripomočki: Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
---	---	---	---

<p>učitelj komentira članek, lahko tudi kaj doda ali vpraša.</p> <p>Razlaga učitelja: »Naslednji je na vrsti poročevalec iz skupine Barcelona, ki je obravnavala položaj in vlogo moških v družini. Tako, da kar pogumno.«</p> <p>Učitelj na PPT predstavitvi pokaže besede/besedne zveze, ki so jih dijaki skupine Barcelona morali uporabiti v svojih stavkih ter pisne vire, ki so jim bili v pomoč. Na ta način tudi ostali dijaki dobijo pregled o tem kaj so njihovi sošolci opisovali ter poslušajo predstavitev članka.</p> <p>Po koncu predstavitve učitelj ponovno komentira pismo, lahko kaj pripomni ali vpraša.</p>	<p>pripomnijo, dodajo ali vprašajo.</p> <p>Dijaki poslušajo, poročevalec iz skupine Barcelona se pripravi poročanje.</p> <p>Poročevalec skupine Barcelona predstavi pismo, ki zajema položaj in vlogo moškega v grški družini. Ostali dijaki poslušajo in si v svoje zvezke morebiti tudi zapisujejo ideje sošolcev.</p> <p>Ostali dijaki lahko kaj pripomnijo, dodajo ali vprašajo.</p>	<p>razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda igre vlog.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Učila: izpolnjen delovni list Grška družina: Barcelona (priloga 5), zvezek, PPT predstavitev (drsnica 11). Učni pripomočki: Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	--	--	---

<p>Razlaga učitelja: »Naslednji je na vrsti poročevalec iz skupine Manchester City, ki je opisovala vzgojo in izobraževanje deklic v stari Grčiji.«</p>	<p>Dijaki poslušajo, poročevalec iz skupine Manchester City se pripravi poročanje.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	
<p>Učitelj na PPT predstavitvi pokaže besede/besedne zveze, ki so jih dijaki skupine Manchester City morali uporabiti v svojih stavkih ter pisne vire, ki so jim bili v pomoč. Na ta način tudi ostali dijaki dobijo pregled o tem kaj so njihovi sošolci opisovali ter poslušajo predstavitev članka.</p>	<p>Poročevalec skupine Manchester City predstavi pismo, ki zajema vzgojo in izobraževanje deklic v stari Grčiji. Ostali dijaki poslušajo in si v svoje zvezke morebiti tudi zapisujejo ideje sošolcev.</p>	<p>Metoda igre vlog.</p>	<p>Učila: izpolnjen delovni list Grška družina: Manchester City (priloga 5), zvezek, PPT predstavitev (drsnica 12). Učni pripomočki: Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
<p>Po koncu predstavitve učitelj ponovno komentira pismo, lahko kaj pripomni ali vpraša.</p>	<p>Ostali dijaki lahko kaj pripomnijo, dodajo ali vprašajo.</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	
<p>Razlaga učitelja: » Tako za predstavitev pa se naj pripravi še</p>	<p>Dijaki poslušajo, poročevalec iz skupine Chelsea se pripravi</p>	<p>Metoda razlage.</p>	

<p>zadnja skupina in sicer je na vrsti poročevalec iz skupine Chelsea, ki je opisovala vzgojo in izobraževanje dečkov v stari Grčiji.«</p> <p>Učitelj na PPT predstavitvi pokaže besede/besedne zveze, ki so jih dijaki skupine Chelsea morali uporabiti v svojih stavkih ter pisne vire, ki so jim bili v pomoč. Na ta način tudi ostali dijaki dobijo pregled o tem kaj so njihovi sošolci opisovali ter poslušajo predstavitev članka.</p> <p>Po koncu predstavitve učitelj ponovno komentira pismo, lahko kaj pripomni ali vpraša.</p> <p>Razlaga učitelja: »Vse skupine ste bile odlične in zelo izvirne. Glede na to, da ste lepo sodelovali Vam bom</p>	<p>poročanje.</p> <p>Poročevalec skupine Chelsea predstavi pismo, ki zajema vzgojo in izobraževanje dečkov v stari Grčiji. Ostali dijaki poslušajo in si v svoje zvezke morebiti tudi zapisujejo ideje sošolcev.</p> <p>Ostali dijaki lahko kaj pripomnijo, dodajo ali vprašajo.</p> <p>Dijaki poslušajo in se zahvalijo.</p>	<p>Metoda igre vlog.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učila: izpolnjen delovni list</p> <p>Grška družina: Chelsea (priloga 5), zvezek, PPT predstavitev (drsnica 13).</p> <p>Učni pripomočki: Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	---	--	---

	<p>razdelila že izpolnjene delovne liste, ki vam naj služijo za boljše razumevanje in pomoč pri učenju.«</p> <p>Učitelj razdeli izpolnjene delovne liste.</p>	<p>Dijaki pričakujejo, da bo učitelj razdelil izpolnjene delovne liste.</p>		<p>Učila: izpolnjen delovni list</p> <p>Grška družina: Real Madrid, Barcelona, Manchester City, Chelsea (priloga 5).</p>
<p>3.</p> <p>GOSPODA</p> <p>RSTVO</p> <p>(7 min)</p>	<p>Razlaga učitelja: « In uspeli smo priti do zadnjega vsebinskega poudarka. Prosim, če si v zvezke zapišete podnaslov: Gospodarstvo.»</p> <p>Razlaga učitelja: «Grki so razvili tudi številne obrti in dejavnosti, a večina se je preživljala s kmetijstvom. Ob moji razlagi, ki sledi v nadaljevanju si boste sproti zapisali ključne</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učila: zvezek, PPT predstavitev (drsnica 14).</p> <p>Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>

	<p>točke iz PPT predstavitev.»</p> <p>Razlaga učitelja: « Grki so zemljo obdelovali ročno, uporabljali so motiko in ralo. Polje so tako preorali z volovsko vprego. Gnojenja niso poznali. Gojili so tudi čebele, ki so dajale med, edino znano sladilo tistega časa. V hribovitem svetu so se ukvarjali z živinorejo. Največji dobiček je prinašalo gojenje vinske trte in oljke. Olivno olje je bilo cenjeno trgovsko blago, ki so ga izvažali, v zameno pa uvažali pšenico. Olje so uporabljali za kuhanje, razsvetljava, umivanje in kot kozmetični pripomoček. Razviti stabilni tudi kozjereja in ovčjereja. Tudi meščani so živeli od dohodkov, ki so jim prinašala polja zunaj mestnega obzidja.»</p>	<p>Dijaki poslušajo in si prepisujejo ključne točke iz PPT predstavitev.</p>	<p>Metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov.</p>	<p>Učila: zvezek, PPT predstavitev (drsnica 14). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	--	--	---	---

	<p>« Živahna pa je bila trgovina med mestnimi državami in grškimi kolonijami kakor tudi z drugimi sredozemskimi deželami. Predvsem so izvažali olje, vino ter lončarske in kovinarske izdelke. Uvažali pa so predvsem žito, les, živalske kože, volno, rudnine in sužnje.»</p> <p>Vprašanje učitelja: « Ste si uspeli prepisati vse ključne točke? »</p> <p>Navodilo učitelja: « Sedaj vas bom razdelila v dvojice. Prebrali boste učbeniško besedilo na strani 223. Iz besedila boste morali izluščiti glavne značilnosti atenske agore, kaj se je na tem mestu dogajalo. Prav tako boste morali poiskati z katero gospodarsko dejavnostjo so se še ukvarjali stari Grki in je nismo omenili, ter</p>	<p>Predvideni odgovori dijakov: Da. /Ne. /Še malo.</p> <p>Dijaki poslušajo navodila.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učilo: (vir: Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 223), zvezek, PPT predstavitev (drsnica 15). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko</p>
--	--	--	---	---

	<p>navesti vrste te dejavnosti in njene glavne značilnosti. Svoje ideje zapišite v zvezek. Nato bo vsaka dvojica povedala eno svojo idejo. Na voljo imate 2 minuti. Veselo na delo!»</p> <p>Učitelj hodi po razredu in preverja, če dijaki izpolnjujejo nalogo in nudi potrebno pomoč.</p> <p>Navodilo učitelja: »Vam je uspelo končati? Sedaj bomo izvedli brainstorming t.i. nevihto možganov, kjer bo vsaka dvojica hitro posredovala eno idejo, ki jo je zapisala. Ideja se mora razlikovati od drugih dvojic. Torej odgovor se ne sme ponavljati. Če nimate drugačnega odgovora preprosto</p>	<p>Dijaki berejo besedilo in v dvojicah rešujejo nalogo.</p> <p>Vsaka dvojica navede en odgovor med tistimi, ki ga je zapisala. Ostali dijaki poslušajo ter svoje odgovore dopolnjujejo z odgovori sošolcev.</p> <p>Možni odgovori dijakov: «Atenska agora: prodaja pridelkov; nakup sužnjev in najem delavcev (moški); tržnica; prostor za zasedanje</p>	<p>Delo v dvojicah, metoda dela s pisnimi viri, metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora, metoda grafičnih izdelkov.</p>	<p>platno.</p>
--	--	---	---	----------------

	<p>recite naprej. Z podajanjem idej bomo zaključili, ko pridemo do zadnje dvojice. Ostali tako pozorno poslušajte sošolce! Sedaj pa bomo začeli v zadnji vrsti.«</p> <p>Vprašanje učitelja: »Bi mi znali pojasniti kaj pomeni beseda agora?«</p> <p>Razlaga učitelja: »Res je. Na PPT predstavitvi si tako oglejte risbo oz. skico, ki prikazuje atensko agoro, da boste lahko imeli boljšo predstavo o čem sploh govorimo.«</p> <p>Navodila učitelja: »Iz PPT predstavitve prepišite glavne značilnosti atenske agore, kaj se je na tem mestu dogajalo in vrste</p>	<p>ljudskega zbora; menjalci denarja (posoja denarja)... Obrt: kamnoseštvo, draguljarstvo, kovinarstvo, strojarstvo (usnjarstvo), lončarstvo, tesarstvo, čevljarstvo; manj cenjena; z njo so se ukvarjali le metojki...</p> <p>Predvideni odgovori dijakov: « Ne./ Da, beseda agora pomeni stari trg, kjer je v antičnem času potekalo javno življenje.»</p> <p>Dijaki poslušajo učitelja in si ogledujejo skico na PPT predstavitvi.</p> <p>Dijaki prepisujejo iz PPT predstavitve tiste značilnosti atenske agore in kaj se je na tem mestu dogajalo ter vrste ter značilnosti obrti v stari Grčiji, ki jih med</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage, metoda grafičnih izdelkov.</p>	<p>Učila: PPT predstavitev (drsnica 16). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p> <p>Učila: zvezek, PPT predstavitev (drsnica 16). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor,</p>
--	--	---	---	--

	<p>ter značilnosti obrti v stari Grčiji, ki jih med poročanjem sošolcev niste utegnili prepisati.»</p> <p>Vprašanje učitelja: «Ste uspeli prepisati, kar vam je še manjkalo?»</p>	<p>poročanjem sošolcev niso utegnili prepisati.</p> <p>Predvideni odgovori dijakov: «Da.»</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	<p>projekcijsko platno.</p>
--	---	---	--------------------------	-----------------------------

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>ZAKLJUČNO PONAVLJANJE IN PREVERJANJE</p> <p>(10 min)</p>	<p>Razlaga in navodilo učitelja: »Šolska ura je že skoraj pri koncu tako, da bomo v zadnjem delu le še ponovili in preverili, koliko ste se naučili v današnji uri. Individualno boste reševali preverjanje znanja, na koncu boste sešteli točke in videli koliko znanja ste odnesli od današnje ure.«</p> <p>Učitelj dijakom razdeli liste za preverjanje znanja.</p>	<p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>Dijaki nestrpno pričakujejo, da dobijo liste za preverjanje znanja.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	

	<p>Navodilo učitelja: »Za reševanje imate na voljo 6 minut. Želim vam veliko znanja in uspeha pri reševanju. Vsak rešuje samostojno, tako da ne prepisujete od drugih!«</p> <p>Učitelj hodi po razredu in pazi, da dijaki ne prepisujejo.</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki rešujejo delovni list: Preverjanje znanja.</p>	<p>Individualna učna oblika, metoda grafičnih izdelkov.</p>	<p>Učilo: neizpolnjen delovni list: Preverjanje znanja: Vsakdanje življenje starih Grkov (priloga 6).</p>
	<p>Navodila učitelja: «Prosim, da odložite pisala. Upam, da vam je uspelo odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja. Sedaj bomo skupaj preverili rešitve. Na koncu boste sešteli točke in videli koliko znanja ste si prislužili pri današnji uri. Točkovnik za posamezno vprašanje imate naveden ob posameznem vprašanju.»</p>	<p>Učenci odgovarjajo, drugi jih dopolnjujejo ali popravljajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora</p>	

<p>«Mislim, da lahko kar začnemo. Sama bom prebrala posamezno vprašanje, vi pa boste prebrali odgovor, ki ste ga navedli. Začeli bomo v prvi vrsti. Ob tem ne pozabite točkovati posamezno vprašanje.»</p> <p>Vprašanje učitelja: « In kako ste se odrezali? Kdo je imel vseh 16 točk? Kdo je imel manj kot 15 točk?»</p> <p>«To je pa lepo slišati. Moram vas pohvaliti, saj ste bili zelo pridni. Želim vam lep dan in vse dobro na vaši nadaljni poti, ki naj bo polna uspehov. Lep teden še naprej.»</p>	<p>Dijaki podajo odgovor in preverijo rešitve na PPT ter si dopisujejo točke.</p> <p>Dijaki odgovorijo.</p> <p>Dijaki odzdravijo in se poslovijo.</p>	<p>Metoda razgovora, metoda grafičnih izdelkov.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage in metoda razgovora.</p>	<p>Učilo: izpolnjen delovni list: Preverjanje znanja: Zgodovina vsakdanjega življenja starih Grkov (priloga 7), PPT predstavitev (drsnica 17-19). Učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	---	---	--

SEZNAM PRILOG:

1. Zapis učne snovi (iz PowerPointa: Zgodovina vsakdanjega življenja starih Grkov).
2. Neizpolnjen učni list: Grška družba (individualno delo).
3. Izpolnjen učni list: Grška družba (individualno delo).
4. Neizpolnjen delovni list: Grška družina (skupinsko delo).
5. Izpolnjen delovni list: Grška družina (skupinsko delo).
6. Neizpolnjen ponovitveni list: Preverjanje znanja: Zgodovina vsakdanjega življenja starih Grkov.
7. Izpolnjen ponovitveni list: Preverjanje znanja: Zgodovina vsakdanjega življenja starih Grkov.
8. Seznam slikovnega gradiva (na PowerPointu: Zgodovina vsakdanjega življenja starih Grkov).
9. Seznam virov (na PowerPointu: Zgodovina vsakdanjega življenja starih Grkov).
10. Seznam virov (na ponovitvenem listu: Preverjanje znanja: Vsakdanje življenje starih Grkov).
11. Videoposnetek: Hercules (iz spletne strani YouTube).

**PRILOGA 1: ZAPIS UČNE SNOVI (IZ POWERPOINTA: ZGODOVINA
VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA STARIH GRKOV)**

Ω

**Zgodovina vsakdanjega
življenja starih Grkov**

Šolsko leto: 2014/2015

Razred: 1. C

Datum: 21.1.2015

1. Grška družba

Moški (ljudstvo in aristokracija):

☞ svobodni, imeli
POLITIČNE PRAVICE;

☞ nenehna aktivnost na
področju prava,
POLITIKE in
vojskovanja;

☞ prosti čas preživljali na
javnih mestih.

Herakles (prisposoba možatosti);

Ženske (ljudstvo in aristokracija):

☞ svobodne, brez POLITIČNIH PRAVIC,

☞ omejitve svobode (večinoma ostajale doma, v javnem življenju niso sodelovale);

☞ Penelopa (primer zvestobe, trdne volje, potrpežljivosti, ponosa in gostoljubnosti),

☞ MOŠKI VARUH (odločal namesto žensk);

☞ različni tipi v Atenah: poročene ženske/ primerne za poroko in neporočene ženske/ ostale.

Sužnji:

- ☞ NESVOBODNI, brez pravic in LAST GOSPODARJA (možnost osvoboditve),
- ☞ predstavljali velik del prebivalstva (izključeni iz javnega življenja),
- ☞ mnogi so bili vojni ujetniki,
- ☞ opravljali razna dela (obrtne delavnice, na polju, v rudnikih, gospodinjska dela, vzgoja otrok (redki dobivali plačilo)).

Tujci:

(METOJKI)

- ☞ PRAVICE: brez POLITIČNIH PRAVIC, imeli CIVILNE pravice, posedovanje zemlje jim ni bilo dovoljeno, nedovoljene poroke z državljani, plačevali davek in možen vpoklic v vojsko;
- ☞ ukvarjali so se z trgovino in gospodarskimi posli.

2. Grška družina

☞ POLOŽAJ IN VLOGA ŽENSK in POLOŽAJ IN VLOGA MOŠKIH

NAVODILO: Skušajte se vživeti v vlogo svobodne ženske/moža iz Aten in prijateljici/lju, ki živi v Šparti in s katero/im se že dolgo niste srečali napišite **pismo**. V pismu na kratko zapišite, kako preživljate/doživljate svojo dneve življenja. Na podlagi tega kar ste slišali v javnosti oz. je veljalo v takratni družbi za sprejemljivo, jo/ga povprašajte po njenem družinskem življenju. Osredotočite se predvsem na **položaj in vlogo žene/moža v družini** tako v Atenah kot Šparti. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s **spodnjim virom**. V nagovoru pisma **poimenujte svojo/ga prijateljico/a in se na koncu še podpišite**. Bodite domiselni! Uporabite **besede/besedne zveze**, ki jih imate navedene na listu.

☞ Čas za reševanje: 10 min, nato sledi poročanje posameznih skupin (določite poročevalca)!

☞ VZGOJA IN IZOBRAZBA OTROK (DEKLICE) in VZGOJA IN IZOBRAZBA OTROK (DEČKI)

NAVODILO: Skušajte se vživeti v vlogo **premožnejšega dekleta/dečka iz Aten in sestrični/prijatelju, ki živi v Šparti in je/ga že dolgo niste videli** napišite **pismo**. V pismu na kratko zapišite, kako ste preživljali/doživljali svojo otroštvo in mladostništvo. Na podlagi tega kar ste kot otrok slišali v družbi, jo/ga povprašajte kakšno je bilo njeno/njegovo otroštvo/mladostništvo. Osredotočite se predvsem na **položaj in vzgojo deklic/dečkov v Atenah in Šparti**. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s **spodnjim virom**. V nagovoru pisma **poimenujte svojo/ega sestrično/bratranca in se na koncu še podpišite**. Bodite domiselni! Uporabite **besede/besedne zveze**, ki jih imate navedene na listu.

☞ Čas za reševanje: 10 min, nato sledi poročanje posameznih skupin (določite poročevalca)!

☞ VLOGA IN POLOŽAJ ŽENSK V DRUŽINI: ATENE: 16 let. poročna pogodba, dota, 30 let. ozki krog sorodnikov (endogamija), nesvobodna, spremstvo suženj, nakupi in voda, prijateljska srečanja in klepet, posebni prostori, dva otroka, skrb za otroka in izgled, nadzor suženj, moje prešuštvo, ločitev-javni prezir, obdržal oba otroka. ŠPARTA: poroka, 18 let, čustveno in telesno močnejše, zdravi potomci, dovoljeno uživanje alkohola, dedovanje zemlje in lastništvo.

☞ *V Atenah je bila poroka predvsem pogodba med dvema meščanoma: med ženinom in pravnim zastopnikom neveste. To je bil oče, če je bil še živ, najstarejši brat ali uradni skrbnik.../.../ Atenci visokega in srednjega sloja so sklepali poroke med osebami, ki se niso poznale./.../ Idealna leta za poroko niso bila določena, v splošnem pa so sledili nasvetu Hezioda./.../*

☞ *Atenski zakoni so dopuščali ločitev. Svobodo pri ločevanju je imel mož, kateremu so priznavali pravico, da obdrži otroke, rojene v zakonu./.../*

☞ *V Šparti so imele ženske malo več svoboščin in so lahko posedovale in dedovale zemljo....*

(Raquel Lopez Melero (1994). Kako so živeli Grki. Ljubljana: EWO)

☞ VLOGA IN POLOŽAJ MOŠKIH V DRUŽINI: ATENE: 30 let. poročna pogodba, dota, 16 let, let, ozkem krogu sorodnikov (endogamija), dva sinova, glava družine, materialna odgovornost, odvisnost, služba, gledališče, olimpijske igre, žene prešuštvo, ločitev-javno mnenje, obdržal sinova, ženo omožil. ŠPARTA: smrt med porodom, nagrobnik, služenje v vojski, zveza med starejšimi moškimi in mladeniči istega stanu (pederastija)-romantičen in telesen odnos.

☞ *V Atenah je bila poroka predvsem pogodba med dvema meščanoma: med ženinom in pravnim zastopnikom neveste. To je bil oče, če je bil še živ, najstarejši brat ali uradni skrbnik.../.../ Atenci visokega in srednjega sloja so sklepali poroke med osebami, ki se niso poznale./.../ Idealna leta za poroko niso bila določena, v splošnem pa so sledili nasvetu Hezioda./.../*

☞ *Atenski zakoni so dopuščali ločitev. Moški je lahko zavrgel ženo, ne da bi to moral posebej pojasnjevati. Svobodo pri ločevanju je imel mož, kateremu so priznavali pravico, da obdrži otroke, rojene v zakonu./.../*

(Raquel Lopez Melero (1994). Kako so živeli Grki. Ljubljana: EWO)

☞ **VZGOJA IN IZOBRAZBA DEKLIC: ATENE:** lesene in usnjene igrače, slepe miši, glinene figurice, družba matere, dolga krila, gospodinjska dela, družinsko življenje, tkati in presti, privatni učitelj, revnejša dekleta-samo branje, branje in pisanje ter igranje na liro in petje, slovo od otroštva, svet odraslosti, 13 let, boginja Artemida. **ŠPARTA:** atletika, borilne veščine, vzgoja močnih deklet, zdravi otroci, tek, kratko krilo.

☞ *V skrbi za družino in gospodinjstvo so v Atenah vzgajali že deklice. Te niso hodile v šolo, lahko pa so jim starši najeli učitelje.*

☞ *Že ob rojstvu so v Šparti izbirali med novorojenčki-krepke so pustili pri življenju, slabotne pa so metali v prepađe in izpostavili divjim živalim. V Šparti so vzgojo namenili tudi deklicam, saj so hoteli vzgojiti močna dekleta, ki bodo vojaški državi rodile čim več otrok.*

(Simonič, Mervic Karmen. (2003). Stari svet: zgodovina za 7. razred devetletne osnovne šole. Ljubljana: Modrijan.)

☞ **VZGOJA IN IZOBRAZBA DEČKOV: ATENE:** 3 leta, obred, svet odraslih, praznik antesterije (posvečen bogu Dionizu)-prvi požirek vina, glinene igrače,metanje žabice po vodni gladini, skrivalnice, 7 let, šolanje, javna šola, visoko izobražen pedagog (suženj)-lepo vedenje in kaznovanje, branje, pisanje in računanje ter javno nastopanje, glasbena vzgoja, kitaro, 12 let, palestra (dolga, nizka stavba s slačilnicami in peščenim dvoriščem s stebri, ki se je nahajala v večini grških mest.)- vse discipline, razen teka. **ŠPARTA:** 8 let, odvzem od družine-oskrba države, strogost trda vzgoja, mraz, bič.

☞ *Otroke so z različnimi obredi sprejeli v svet odraslosti. Taka slovesnost je bil tudi del praznika, ki je bil posvečen bogu Dionizu. Fantke so okrasili z venci, svečeniki pa so jim v vrčih ponudili prvi požirek vina.*

(Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Šrečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS)

☞ *"Tako, ko so dečki napolnili 7 let, so jih razvrstili v določene skupine. Za vse sta veljala enakred in disciplina. Skupaj so vadili in se igrali. Tisti, ki je izkazal največji pogum in sposobnosti za vodenje, je bil določen za voditelja... Namen šolanja je bil biti telesno pripravljen in poslušen...*

(vir: Spartanska vzgoja, http://www.o4os.ce.edus.si/gradiva/izobrazba/grski%20polis/spartanska_vzgoja.html)

3. Gospodarstvo

- ☞ **KMETIJSTVO:** grozdje (vino), zelenjava, sadje, sir, oljke (olje), žito, ovčje/kozje mleko, med (edino sladilo); gnojenja niso poznali; za fizično dela so redili govedo, mule in osle...
- ☞ **TRGOVINA:** povpraševanje po kmetijskih pridelkih (naraščanje); izvoz (predvsem olje, vino in lončarski ter kovinarski izdelki)...

Navodilo:

- ☞ V dvojicah boste prebrali učbeniško besedilo na strani 223. Iz besedila boste morali izluščiti glavne značilnosti **atenske agore**, kaj se je na tem mestu **dogajalo**. Prav tako boste morali poiskati z **katero gospodarsko dejavnostjo** so se še ukvarjali stari Grki in je nismo omenili, ter navesti **vrste te dejavnosti** in njene **glavne značilnosti**. Svoje ideje zapišite v zvezek. Nato bo vsaka dvojica povedala eno svojo idejo.

☞ Na voljo imate **2 minuti**. Veselo na delo 😊!

- ∞ **ATENSKA AGORA:** prodaja pridelkov; nakup sužnjev in najem delavcev (moški); tržnica; prostor za zasedanje ljudskega zbora; menjalci denarja (posoja denarja)...
- ∞ **OBRT:** kamnoseštvo, draguljarstvo, kovinarstvo, strojarstvo (usnjarstvo), lončarstvo, tesarstvo, čevljarstvo; manj cenjena; z njo so se ukvarjali le metojki...

Preverjanje znanja

1. Dopolni: (/6)

- ∞ Grško družbo v grobem delimo na plemstvo, ljudstvo in **sužnje**. V grških mestih so živeli tudi **tujci**. Tem ni bila dovoljena **poroka** z državljani. Moški so imeli **politične pravice**, medtem ko jih ženske niso imele. **Moški** so prosti čas preživljali na javnih mestih, **ženske** pa so večino svojega časa preživljale doma.

2. Kateri sloj je imel v grški družbi najslabši položaj? (/1)

- ∞ **Sužnji.**

3. Navedite dve nalogi, ki so ju opravljale poročene ženske v grški družini? (/1)

☞ **Upravljanje s hišnim gospodinjstvom, skrb za otroke.**

4. Obkroži pravilne trditve: (/4)

☞ Grško družino je vodil oče.

DA

NE

☞ Atenski zakoni niso dopuščali ločitve.

DA

NE

☞ Javne šole so obiskovale deklince.

DA

NE

☞ Špartanke so imele politični vpliv in niso bile udeležene pri dedovanju.

DA

NE

5. Posebnost Šparte je bila njena vzgoja. Navedite temeljni cilj špartanske vzgoje in navedite tri značajske lastnosti, ki so jih mladi fantje pridobili s špartansko vzgojo? Pomagajte si z virom. (/2)

☞ **Cilj: je vzgojiti dobrega vojaka. Značajske lastnosti: Pogum, borbenost, pokornost, modrost, niso izbirčni pri hrani in obleki, ubogljivost, nerazvjenost, poslušnost, navajanje na težke življenjske okoliščine...**

6. Katere gospodarske panoge so bile razvite v stari Grčiji? (/1)

☞ **Obrt, trgovina in kmetijstvo.**

7. Pojasni pojem: (/1)

☞ **Agora: stari trg, kjer je v antičnem času potekalo javno življenje.**

*„Non scholae, sed vitae
discimus.“*

*„Ne učimo se za šolo, ampak za
življenje.“*

PRILOGA 2: NEIZPOLNJEN UČNI LIST: GRŠKA DRUŽBA (individualno delo)

MOŠKI (ljudstvo in aristokracija):

- svobodni, imeli _____;
- nenehna aktivnost na področju prava, _____ in vojskovanja;
- prosti čas preživljali na javnih mestih;
- Herakles (prisposoba močatosti).

ŽENSKL (ljudstvo in aristokracija):

- svobodne, brez _____;
- omejitve svobode (večinoma ostajale doma, v javnem življenju niso sodelovale);
- Penelopa (primer zvestobe, trdne volje, potrpežljivosti, ponosa in gostoljubnosti);
- _____ (odločal namesto žensk);
- različni tipi v Atenah: poročene ženske/primerne za poroko in neporočene ženske/ostale.

GRŠKA DRUŽBA

SUŽNJI:

- _____, brez pravic in _____ (možnost osvoboditve);
- predstavljali velik del prebivalstva (izključeni iz javnega življenja);
- mnogi so bili vojni ujetniki;
- opravljali razna dela (obrtne delavnice, na polju, v rudnikih, gospodinjska dela, vzgoja otrok (redki dobivali plačilo)).

TUJCI:

- (_____).
- PRAVICE: brez _____, imeli _____ pravice; posedovanje zemlje jim ni bilo dovoljeno, nedovoljene poroke z državljani, plačevali davek in možen vpoklic v vojsko;
- ukvarjali so se z trgovino in gospodarskimi posli.

PRILOGA 3: IZPOLNJEN UČNI LIST: GRŠKA DRUŽBA (individualno delo)

MOŠKI (ljudstvo in aristokracija):

- svobodni, imeli **politične pravice**;
- nenehna aktivnost na področju prava, **politike** in vojskovanja;
- prosti čas preživljali na javnih mestih;
- Herakles (prisposodba možatosti).

ZLNSKE (ljudstvo in aristokracija):

- svobodne, brez **političnih pravic**;
- omejitve svobode (večinoma ostajale doma, v javnem življenju niso sodelovale);
- Penelopa (primer zvestobe, trdne volje, potrpežljivosti, ponosa in gostoljubnosti);
- **moški varuh** (odločal namesto žensk);
- različni tipi v Atenah: poročene ženske/primerne za poroko in neporočene ženske/ostale.

GRŠKA DRUŽBA

SUŽNJI:

- **nesvobodni**, brez pravic in **last gospodarja** (možnost osvoboditve);
- predstavljali velik del prebivalstva (izključeni iz javnega življenja);
- mnogi so bili vojni ujetniki;
- opravljali razna dela (obrtne delavnice, na polju, v rudnikih, gospodinjstva dela, vzgoja otrok (redki dobivali plačilo)).

TUJCI:

- (METOJKI)**
- PRAVICE: brez **političnih pravic**; imeli **civilne** pravice; posedovanje zemlje jim ni bilo dovoljeno, nedovoljene poroke z državljanji, plačevali davek in možen vpoklic v vojsko;
- ukvarjali so se z trgovino in gospodarskimi posli.

PRILOGA 4: NEIZPOLNJEN DELOVNI LIST: GRŠKA DRUŽINA

(skupinsko delo)

GRŠKA DRUŽINA

IME SKUPINE: **REAL MADRID**

TEMATIKA: **VLOGA IN POLOŽAJ ŽENSKE**

NAVODILO: Skušajte se vživeti v vlogo premožnejše ženske iz Aten in prijateljici, ki živi v Šparti in s katero se že dolgo niste srečali napišite pismo. V pismu na kratko zapišite, kako preživljate/doživljate svojo dneve življenja. Na podlagi tega kar ste slišali v javnosti oz. je veljalo v takratni družbi, jo povprašajte še po njenem življenju. Osredotočite se predvsem na položaj in vlogo žene v družini tako v Atenah kot Šparti. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s spodnjim virom. V nagovoru pisma poimenujte svojo prijateljico in se na koncu še podpišite. Bodite domiselni! V pismu uporabite naslednje besede/besedne zveze: **ATENE:** 16 let, poročna pogodba, dota, 30 let, ozki krog sorodnikov (endogamija), nesvobodna, spremstvo suženj, nakupi in voda, prijateljska srečanja in klepet, posebni prostori, dva otroka, skrb za otroka in izgled, nadzor suženj, moje prešuštvo, ločitev-javni prezir, obdržal oba otroka. **ŠPARTA:** poroka, 18 let, čustveno in telesno močnejše, zdravi potomci, dovoljeno uživanje alkohola, dedovanje zemlje in lastništvo.

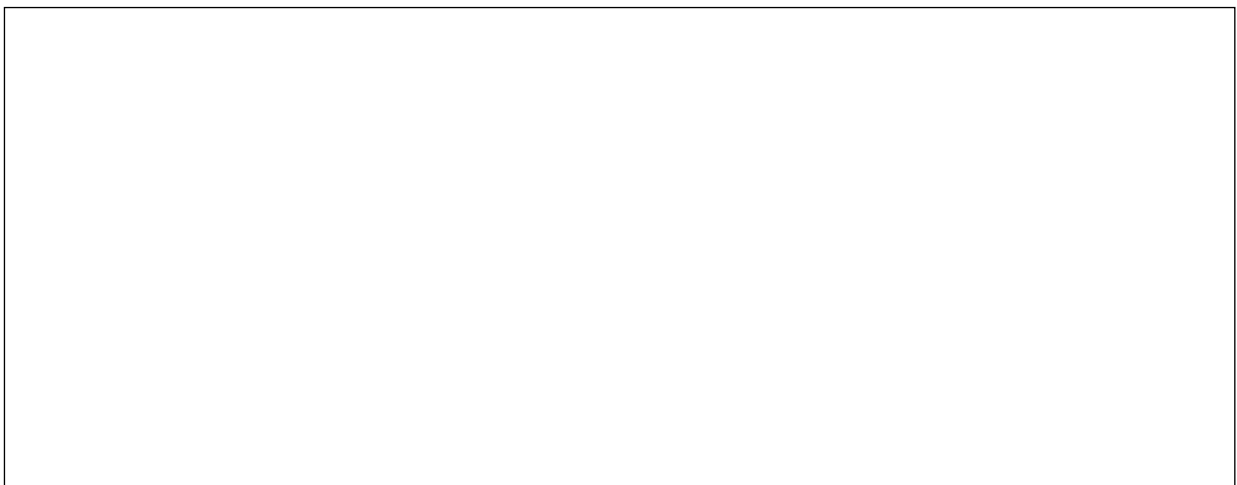

GRŠKA DRUŽINA

IME SKUPINE: **BARCELONA**

TEMATIKA: **VLOGA IN POLOŽAJ MOŠKEGA**

NAVODILO: Skušajte se vživeti v vlogo premožnejšega moškega iz Aten in prijatelju iz Šparte s katerim se že dolgo niste srečali napišite pismo. V pismu na kratko zapišite, kako preživljate/doživljate svoje dneve življenja. Na podlagi tega kar ste slišali v javnosti oz. je veljalo v takratni družbi, ga povprašajte še po njegovem življenju. Osredotočite se predvsem na položaj in vlogo moža v družini tako v Atenah kot Šparti. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s spodnjim virom. V nagovoru pisma poimenujte svojega prijatelja in se na koncu še podpišite. Bodite domiselni! V pismu uporabite naslednje besede/besedne zveze: ATENE: 30 let, poročna pogodba, dota, 16 let, let, ozkem krogu sorodnikov (endogamija), dva sinova, glava družine, materialna odgovornost, odvisnost, služba, gledališče, olimpijske igre, žene prešuštvo, ločitev-javno mnenje, obdržal sinova, ženo omožil. ŠPARTA: smrt med porodom, nagrobnik, služenje v vojski, zveza med starejšimi moškimi in mladeniči istega stanu (pederastija)-romantičen in telesen odnos.

GRŠKA DRUŽINA

IME SKUPINE: **MANCHESTER CITY**

TEMATIKA: **VZGOJA IN IZOBRAZBA OTROK (DEKLICE)**

NAVODILO: Skušajte se vživeti v vlogo premožnejšega dekleta iz Aten in sestrični, ki živi v Šparti in je že dolgo niste videli, napišite pismo. V pismu na kratko zapišite, kako ste preživljali/doživljali svojo otroštvo in mladostništvo. Na podlagi tega kar ste kot otrok slišali v družbi, jo povprašajte kakšno je bilo njeno otroštvo/mladostništvo. Osredotočite se predvsem na položaj in vzgojo deklet v Atenah in Šparti. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s spodnjim virom. V nagovoru pisma poimenujte svojo sestrično in se na koncu še podpišite. Bodite domiselni! V pismu uporabite naslednje besede/besedne zveze: **ATENE:** lesene in usnjene igrače, slepe miši, glinene figurice, družba matere, dolga krila, gospodinjska dela, družinsko življenje, tkati in presti, privatni učitelj, revnejša dekleta-samo branje, branje in pisanje ter igranje na liro in petje, slovo od otroštva, svet odraslosti, 13 let, boginja Artemida. **ŠPARTA:** atletika, borilne veščine, vzgoja močnih deklet, zdravi otroci, tek, kratko krilo.

V skrbi za družino in gospodinjstvo so v Atenah vzgajali že deklice. Te niso hodile v šolo, lahko pa so jim starši najeli učitelje.

Že ob rojstvu so v Šparti izbirali med novorojenčki-krepke so pustili pri življenju, slabotne pa so metali v prepade in izpostavili divjim živalim. V Šparti so vzgojo namenili tudi deklicam, saj so hoteli vzgojiti močna dekleta, ki bodo vojaški državi rodile čim več otrok.

(Simonič, Mervic Karmen (2003). Stari svet: zgodovina za 7. razred devetletne osnovne šole. Ljubljana: Modrijan.)

GRŠKA DRUŽINA

IME SKUPINE: **CHELSEA**

TEMATIKA: **VZGOJA IN IZOBRAZBA OTROK (DEČKI)**

NAVODILO: Skušajte se vživeti v vlogo premožnejšega dečka iz Aten in napišite pismo prijatelju iz otroških let, ki živi v Šparti. V pismu na kratko zapišite, kako ste preživljali/doživljali svojo otroštvo in mladostništvo. Na podlagi tega kar ste kot otrok slišali v javnosti, ga povprašajte kakšno je bilo njegovo otroštvo/mladostništvo. Osredotočite se predvsem na vzgojo in izobrazbo dečkov v Atenah in Šparti. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s spodnjim virom. V nagovoru pisma poimenujte svojega prijatelja in se na koncu še podpišite. Bodite domiselni! V pismu uporabite naslednje besede/besedne zveze: **ATENE:** 3 leta, obred, svet odraslih, praznik antesterije (posvečen bogu Dionizu)-prvi požirek vina, glinene igrače, metanje žabice po vodni gladini, skrivalnice, 7 let, šolanje, javna šola, visoko izobražen pedagog (suženj)-lepo vedenje in kaznovanje, branje, pisanje in računanje ter javno nastopanje, glasbena vzgoja, kitaro, 12 let, palestra (dolga, nizka stavba s slačilnicami in peščenim dvoriščem s stebri, ki se je nahajala v večini grških mest.)- vse discipline, razen teka. ŠPARTA: 8 let, odvzem od družine-oskrba države, strogost, trda vzgoja, mraz, bič.

Otroke so z različnimi obredi sprejeli v svet odraslosti. Taka slovesnost je bil tudi del praznika, ki je bil posvečen bogu Dionizu. Fantke so okrasili z vencami, svečeniki pa so jim v vrčih ponudili prvi požirek vina.

(Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije.

Ljubljana: DZS)

"Tako, ko so dečki napolnili 7 let, so jih razvrstili v določene skupine. Za vse sta veljala enak red in disciplina. Skupaj so vadili in se igrali. Tisti, ki je izkazal največji pogum in sposobnosti za vodenje, je bil določen za voditelja... Namen šolanja je bil biti telesno pripravljen in poslušen..."

(vir: Špartanska vzgoja, http://www.o4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/grki/grki_polis/spartanska_vzgoja.html)

PRILOGA 5: IZPOLNJEN DELOVNI LIST: GRŠKA DRUŽINA (skupinsko delo)

GRŠKA DRUŽINA

IME SKUPINE: **REAL MADRID**

TEMATIKA: **VLOGA IN POLOŽAJ ŽENSKE**

NAVODILO: Skušajte se vživeti v vlogo premožnejše ženske iz Aten in prijateljici, ki živi v Šparti in s katero se že dolgo niste srečali napišite pismo. V pismu na kratko zapišite, kako preživljate/doživljate svojo dneve življenja. Na podlagi tega kar ste slišali v javnosti oz. je veljalo v takratni družbi, jo povprašajte še po njenem življenju. Osredotočite se predvsem na položaj in vlogo žene v družini tako v Atenah kot Šparti. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s spodnjim virom. V nagovoru pisma poimenujte svojo prijateljico in se na koncu še podpišite. Bodite domiselni! V pismu uporabite naslednje besede/besedne zveze: **ATENE:** 16 let, poročna pogodba, dota, 30 let, ozki krog sorodnikov (endogamija), nesvobodna, spremstvo suženj, nakupi in voda, prijateljska srečanja in klepet, posebni prostori, dva otroka, skrb za otroka in izgled, nadzor suženj, moje prešuštvo, ločitev-javni prezir, obdržal oba otroka. **ŠPARTA:** poroka, 18 let, čustveno in telesno močnejše, zdravi potomci, dovoljeno uživanje alkohola, dedovanje zemlje in lastništvo.

PISMO:

Atene, 10. st. pr. Kr.

Draga Penelopa,

minilo je že kar nekaj let odkar sva se nazadnje videli in zato sem se odločila, da ti napišem pismo. Sprašujem se o čem naj ti pišem, saj se mi je zgodilo toliko stvari, da sploh nevem kje naj pričnem. No, najboljšo, da začnem od trenutka ko sva se poslednjič videli. Ko sem dopolnila 16 let mi je oče izbral bodočega moža s katerim je podpisal poročno pogodbo. Ta je pomenila, da me je moj bodoči mož sprejel pod določenimi pogoji. V zakon sem na podlagi te pogodbe prinesla tudi doto, ki je bila precej velika. Ob poroki je bilo ženinu 30 let in izhajal je iz premožne družine. Poroka je potekala v ozkem krogu sorodnikov z namenom, da bi preprečili cepitev imetja. Kot žena sem postala precej nesvobodna. Hišo sem zapuščala redko in še takrat so me spremljale sužnje. Veliko lažje je bilo ženam, ki niso imele suženj. Te so lahko same hodile po nakupih in po vodo. To je bila njihova priložnost za prijateljska srečanja in klepet. V hiši so mi bili dodeljeni posebni prostori, kjer so živele sužnje. V najinem zakonu sta se rodila dva otroka, ki sta me osrečila. Skrbela sem za njun izgled in ju skrbno pazila. Vsak dan sem nadzirala sužnje, ki so opravile večino hišnega dela. Kmalu pa je najin zakon skrhalo moje prešuštvo. Vem, da me obsojaš ampak nisem se mogla upreti. Ko je mož izvedel je takoj zahteval ločitev, ker se je bal javnega prezira. Najbolj me je prizadelo to, da je obdržal otroka. Sedaj pa dovolj o meni. Povej mi kaj o sebi. Slišim, da se dekleta v Šparti poročajo z 18 leti, ko so čustveno in telesno močnejše, kar zagotavlja bolj zdrave in močnejše potomce?! Ali je res, da lahko ženske uživajo alkohol in ste udeležene pri lastništvu in dedovanju zemlje? Kmalu mi piši, saj že nestrpno pričakujem tvoje pismo.

Prijateljski pozdrav,

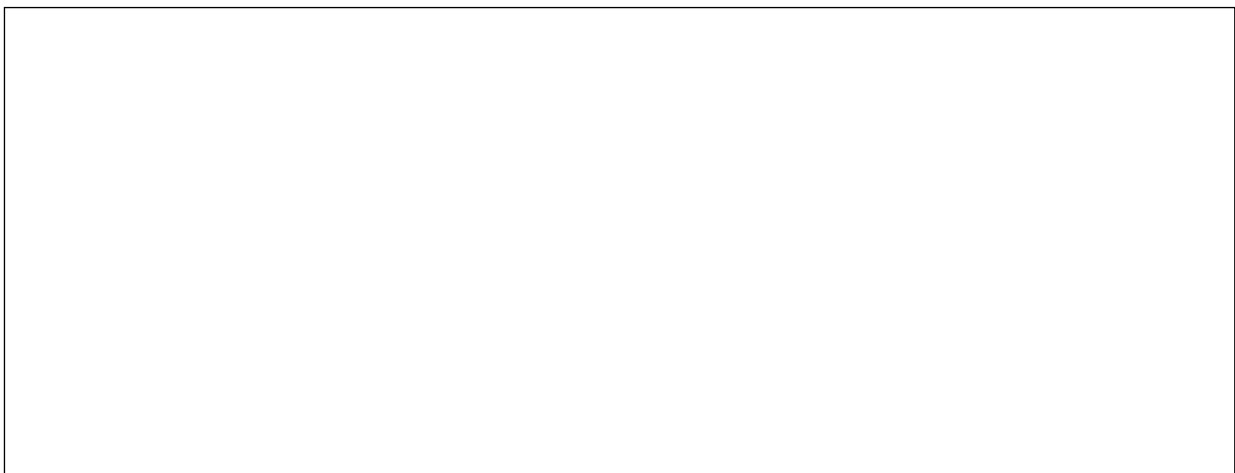
Aspazija

GRŠKA DRUŽINA

IME SKUPINE: **BARCELONA**

TEMATIKA: **VLOGA IN POLOŽAJ MOŠKEGA**

NAVODILO: Skušajte se vživeti v vlogo premožnejšega moškega iz Aten in prijatelju iz Šparte s katerim se že dolgo niste srečali napišite pismo. V pismu na kratko zapišite, kako preživljate/doživljate svoje dneve življenja. Na podlagi tega kar ste slišali v javnosti oz. je veljalo v takratni družbi, ga povprašajte še po njegovem življenju. Osredotočite se predvsem na položaj in vlogo moža v družini tako v Atenah kot Šparti. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s spodnjim virom. V nagovoru pisma poimenujte svojega prijatelja in se na koncu še podpišite. Bodite domiselni! V pismu uporabite naslednje besede/besedne zveze: **ATENE:** 30 let, poročna pogodba, dota, 16 let, let, ozkem krogu sorodnikov (endogamija), dva sinova, glava družine, materialna odgovornost, odvisnost, služba, gledališče, olimpijske igre, žene prešuštvo, ločitev-javno mnenje, obdržal sinova, ženo omožil. **ŠPARTA:** smrt med porodom, nagrobnik, služenje v vojski, zveza med starejšimi moškimi in mladeniči istega stanu (pederastija)-romantičen in telesen odnos.

PISMO:

Atene, 10. st. pr. Kr.

Dragi Periklej,

minilo je že kar nekaj let odkar sva se nazadnje videla in zato sem se odločil, da ti napišem pismo. Sprašujem se o čem naj ti pišem, saj se mi je zgodilo toliko stvari, da sploh nevem kje naj pričnem. No, najboljše, da začnem od trenutka ko sva se poslednjič videla. Ko sem dopolnil 30 let, sem z bodočim tastom podpisal poročno pogodbo. Ta je pomenila, da sem sprejel svojo bodočo ženo pod določenimi pogoji. V zakon pa je žena na podlagi te pogodbe, prinesla tudi doto, ki je bila precej velika. Ob poroki je bilo nevesti 16 let in izhajala je iz premožne družine. Poroka je potekala v ozkem krogu sorodnikov z namenom, da bi preprečili cepitev imetja. V najinem zakonu sta se rodila dva sinova, ki sta me osrečila. Postal sem glava družine. Materialno sem bil odgovoren za vse člane družine, ti pa so bili odvisni od mene. Za njiju je skrbela žena, jaz pa sem opravljal svojo službo. V prostem času sem obiskoval gledališče in se kot opazovalec udeleževal olimpijskih iger. Teh se ženske niso smele udeleževati. Kmalu pa je najin zakon skrhalo ženino prešuštvo. Bil sem besen in zahteval ločitev, saj sem se bal javnega prezira. Odločil sem se obdržati sinova in ženo proti njeni volji dati drugemu za možitev. Sedaj pa dovolj o meni. Povej mi kaj o sebi. Slišim, da ti je med porodom umrla žena in si ji postavil nagrobnik?! Ali je res, da morate vsi moški rojeni v Šparti služiti v vojski? Prav tako slišim, da so pri vas prisotne zveze med starejšimi moškimi in odraščajočimi mladeniči istega stanu?! Čeprav je slišati tudi to, da je odnos romantičen in telesen in se lahko razvije v prijateljstvo. Kmalu mi piši, saj že nestrpno pričakujem tvoje pismo.

Prijateljski pozdrav,

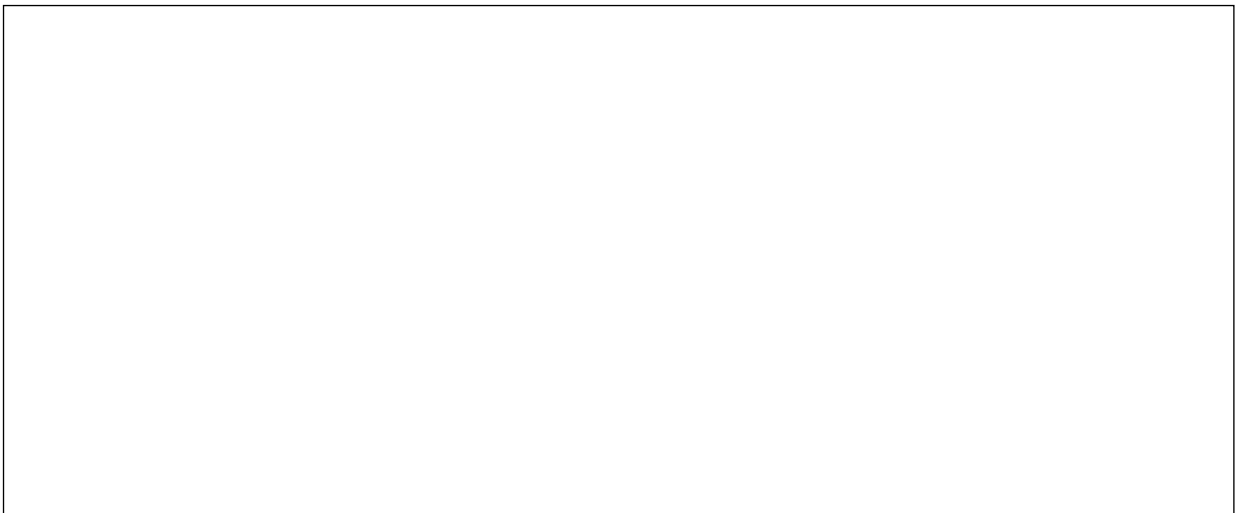
Diogen

GRŠKA DRUŽINA

IME SKUPINE: **MANCHESTER CITY**

TEMATIKA: **VZGOJA IN IZOBRAZBA OTROK (DEKLICE)**

NAVODILO: Skušajte se vživeti v vlogo premožnejšega dekleta iz Aten in sestrični, ki živi v Šparti in je že dolgo niste videli, napišite pismo. V pismu na kratko zapišite, kako ste preživljali/doživljali svojo otroštvo in mladostništvo. Na podlagi tega kar ste kot otrok slišali v družbi, jo povprašajte kakšno je bilo njeno otroštvo/mladostništvo. Osredotočite se predvsem na položaj in vzgojo deklet v Atenah in Šparti. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s spodnjim virom. V nagovoru pisma poimenujte svojo sestrično in se na koncu še podpišite. Bodite domiselni! V pismu uporabite naslednje besede/besedne zveze: **ATENE:** lesene in usnjene igrače, slepe miši, glinene figurice, družba matere, dolga krila, gospodinjska dela, družinsko življenje, tkati in presti, privatni učitelj, revnejša dekleta-samo branje, branje in pisanje ter igranje na liro in petje, slovo od otroštva, svet odraslosti, 13 let, boginja Artemida. **ŠPARTA:** atletika, borilne veščine, vzgoja močnih deklet, zdravi otroci, tek, kratko krilo.

PISMO:

Atene, 10. st. pr. Kr.

Draga Aspazija,

minilo je že kar nekaj let odkar sva se nazadnje videli in zato sem se odločila, da ti napišem pismo. Sprašujem se o čem naj ti pišem, saj se mi je zgodilo toliko stvari, da sploh nevem kje naj pričnem. Spominjam se, da sva se kot majhni punčki zelo radi igrali z lesenimi in usnjenimi igračami. Se še spomniš, da si se najraje igrala slepe miši?! Veš, da se najbolj spominjam tvoje glinene figurice, ki je bila tudi tvoja najljubša igrača. Kako lepo in brezskrbno je bilo takrat. Sedaj pa... Svoje nadaljnje otroštvo sem preživljala v družbi matere, katero zelo cenim in jo spoštujem. Kot otroka me je mati navajala na gospodinjska dela in me pripravljala na družinsko življenje. Skupaj sva tkali in predli. Kmalu so starši na svoje stroške najeli privatnega učitelja, ki me je izobraževal na domu. Imela sem srečo, saj manj premožnim deklicam to ni bilo omogočeno. Ta dekleta so znala samo brati. Jaz pa sem se s pomočjo učitelja naučila brati in pisati ter igrati na liro in peti. Komaj čakam, da me slišiš kako pojem. Mama pravi, da sem kot slavček, katerega se nikoli ne naveliča poslušati. Vendar pa je kmalu tudi za mene napočil trenutek slovesa od otroštva in vstop v svet odraslih. Tako sem pri 13 letih igrače posvetila boginji Artemidi in se s tem dokončno poslovila od otroštva. Sedaj pa dovolj o meni. Povej mi kaj o sebi. Slišim, da pri vas dekleta tekmujete v atletiki in se urate v borilnih veščinah! Kot zgleda pri vas želijo vzgojiti močna dekleta, ki bodo vojaški državi rodile čim več zdravih otrok. Ali je res, da se uriš v teku in ti je dovoljeno nositi zelo kratka krilo?! V Atenah si nobeno dekle ne bi upalo obleči kratkega krila. Kmalu mi piši, saj že nestrpno pričakujem tvoje pismo.

Prisrčen pozdrav,

Penelopa

GRŠKA DRUŽINA

IME SKUPINE: **CHELSEA**

TEMATIKA: **VZGOJA IN IZOBRAZBA OTROK (DEČKI)**

NAVODILO: Skušajte se vživeti v vlogo premožnejšega dečka iz Aten in napišite pismo prijatelju iz otroških let, ki živi v Šparti. V pismu na kratko zapišite, kako ste preživljali/doživljali svojo otroštvo in mladostništvo. Na podlagi tega kar ste kot otrok slišali v javnosti, ga povprašajte kakšno je bilo njegovo otroštvo/mladostništvo. Osredotočite se predvsem na vzgojo in izobrazbo dečkov v Atenah in Šparti. Upoštevajte pravilnost zgodovinskih dejstev! Pomagate si lahko tudi s spodnjim virom. V nagovoru pisma poimenujte svojega prijatelja in se na koncu še podpišite. Bodite domiselni! V pismu uporabite naslednje besede/besedne zveze: **ATENE:** 3 leta, obred, svet odraslih, praznik antesterije (posvečen bogo Dionizu)-prvi požirek vina, glinene igrače, metanje žabice po vodni gladini, skrivalnice, 7 let, šolanje, javna šola, visoko izobražen pedagog (suženj)-lepo vedenje in kaznovanje, branje, pisanje in računanje ter javno nastopanje, glasbena vzgoja, kitara, 12 let, palestra (dolga, nizka stavba s slačilnicami in peščenim dvoriščem s stebri, ki se je nahajala v večini grških mest.)- vse discipline, razen teka. ŠPARTA: 8 let, odvzem od družine-oskrba države, strogost, trda vzgoja, mraz, bič.

PISMO:

Atene, 10. st. pr. Kr.

Dragi Diogen,

minilo je že veliko let odkar sva se nazadnje videla in zato sem se odločil, da ti napišem pismo. Sprašujem se o čem naj ti pišem, saj se mi je zgodilo toliko stvari, da sploh nevem kje naj pričnem. No, najboljšo, da začnem od trenutka ko sva se poslednjič videla. Bežno se spominjam, da je bilo najino zadnje snidenje, ko sem dopolnil 3 leta. Takrat so me z različnimi obredi sprejeli v svet odraslih. Prva taka slovesnost je bila del praznika antesterije. Ob tej priložnosti sem bil okrašen in svečeniki so mi ponudili prvi požirek vina. Se še spomniš, ko sva se kot majhna otroka rada igrala z glinenimi igračami. Sam sem se tudi veliko navduševal nad metanjem žabice po vodni gladini in se pogosto s prijatelji igral skrivalnice. Ko sem dopolnil 7 let sem se začel šolati. Začel sem obiskovati javno šolo. Ker sem izhajal iz premožnejše družine, me je v šolo spremljal visoko izobraženi pedagog. Ta me je učil tudi lepega vedenja in me večkrat kaznoval in to po krivem. V šoli sem se učil brati, pisati, računati in javno nastopati. Prav posebno pozornost pa so v šolah posvečali glasbeni vzgoji. Sam sem se naučil igrati na kitaro. Komaj čakam, da me slišiš kako igram. Ko sem dopolnil 12 let sem zaključil z osnovnim šolanjem in pričel redno obiskovati palestro. Tukaj sem treniral vse discipline, razen teka. Sedaj pa dovolj o meni. Povej mi kaj o sebi. Slišim, da so te kot 8 let starega dečka odvzeli družini in te dali v oskrbo države. Predvidevam, da si bil deležen trde vzgoje?! Kot sem slišal si moral spati tudi na golih tleh, izpostavljen si bil mrazu in velikokrat kaznovan z bičem. Zagotovo ti ni bilo lahko prestajati te preizkušnje?! Kmalu mi piši, saj že nestrpno pričakujem tvoje pismo.

Prijateljski pozdrav,

Periklej

PRILOGA 6: NEIZPOLNJEN PONOVI TVENI LIST: PREVERJANJE ZNANJA: ZGODOVINA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA STARIH GRKOV

PREVERJANJE ZNANJA: VSAKDANJE ŽIVLJENJE STARIH GRKOV

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Število točk: ___ / 16 točk

1. Dopolni: (/6)

Grško družbo v grobem delimo na plemstvo, ljudstvo in _____. V grških mestih so živeli tudi _____. Tem ni bila dovoljena _____ z državljani. Moški so imeli _____, medtem ko jih ženske niso imele. _____ so prosti čas preživljali na javnih mestih, _____ pa so večino svojega časa preživljale doma.

2. Kateri sloj je imel v grški družbi najslabši položaj? (/1)

3. Navedite dve nalogi, ki so ju opravljale poročene ženske v grški družini? (/1)

4. Obkroži pravilne trditve: (/4)

Grško družino je vodil oče.

DA NE

Atenski zakoni niso dopuščali ločitve.

DA NE

Javne šole so obiskovale deklice.

DA NE

Špartanke so imele politični vpliv in niso bile udeležene pri dedovanju.

DA NE

5. Posebnost Špante je bila njena vzgoja. Navedite temeljni cilj špartanske vzgoje in navedite tri značajske lastnosti, ki so jih mladi fantje pridobili s špartansko vzgojo? Pomagajte si z virom. (/2)

Dojčke so vzgajale dojenčke tako, da pri jedi niso bili izbirčni, da se niso bali teme, da se niso bali samote, da so se osvobodili zaničevane slabovoljnosti in jokavosti... Spartanskih dečkov pa Likurg ni dajal v roke kupljenih ali najejati po svoje, temveč je vse, takoj ko so dopolnili sedem let, vzel k sebi in jih razdelil v horde, v katerih so skupaj rastle, bili deležni enake vzgoje in se navajali biti vedno skupaj: tako pri igri kot pri resnih zaposlitvah. Za vodjo horde so izbrali tistega, ki se je izkazal z modrostjo in borbenim pogumom. Drugi so se zgledovali po njem, ga ubogali, podrejali so se njegovim kaznim, tako da je bilo bistvo vzgoje vaja v poslušnosti. Starešine so ponavadi prisostvovali njihovim igram in pogosto celo izzvali prepir in pretep, da so se temeljito prepričali, kakšen značaj ima vsak posamezen mladenič. Branja in pisanja so se učili le toliko, kolikor so potrebovali. Vsa nadaljnja vzgoja je težila k temu, da so bili brezpogojno pokorni, da so prenašali napor in se učili zmagovati v borbi.

Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Radonjič, Zoran; Urankar-Dornik, Tjaša (2007). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 97.

TEMELJNI CILJ: _____.

TRI TEMELJNE ZNAČAJSKJE LASTNOSTI: _____,

_____, _____.

6. Katere gospodarske panoge so bile razvite v stari Grčiji? (/1)

7. Pojasni pojem: (/1)

AGORA: _____

PRILOGA 7: IZPOLNJEN PONOVI TVENI LIST: PREVERJANJE ZNANJA: ZGODOVINA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA STARIH GRKOV

PREVERJANJE ZNANJA: VSAKDANJE ŽIVLJENJE STARIH GRKOV

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Število točk: ____ / 16 točk

1. Dopolni: (/6)

Grško družbo v grobem delimo na plemstvo, ljudstvo in **sužnje**. V grških mestih so živeli tudi **tujci**. Tem ni bila dovoljena **poroka** z državljani. Moški so imeli **politične pravice**, medtem ko jih ženske niso imele. **Moški** so prosti čas preživljali na javnih mestih, **ženske** pa so večino svojega časa preživljale doma.

2. Kateri sloj je imel v grški družbi najslabši položaj? (/1)

Sužnji.

3. Navedite dve nalogi, ki so ju opravljale poročene ženske v grški družini? (/1)

Upravljanje s hišnim gospodinjstvom, skrb za otroke.

4. Obkroži pravilne trditve: (/4)

Grško družino je vodil oče.

DA

NE

Atenski zakoni niso dopuščali ločitve.

DA

NE

Javne šole so obiskovale deklice.

DA

NE

Špartanke so imele politični vpliv in niso bile udeležene pri dedovanju.

DA

NE

5. Posebnost Špante je bila njena vzgoja. Navedite temeljni cilj špartanske vzgoje in navedite tri značajske lastnosti, ki so jih mladi fantje pridobili s špartansko vzgojo? Pomagajte si z virom. (/2)

Dojilje so vzgajale dojenčke tako, da pri jedi niso bili izbirčni, da se niso bali teme, da se niso bali samote, da so se osvobodili zaničevane slabovoljnosti in jokavosti... Spartanskih dečkov pa Likurg ni dajal v roke kupljenih ali najejatih pedagogov, niti ni smel nihče obdržati svojega sina in ga vzgajati po svoje, temveč je vse, takoj ko so dopolnili sedem let, vzel sebi in jih razdelil v horde, v katerih so skupaj rastle, bili deležni enake vzgoje in se navajali biti vedno skupaj: tako pri igri kot pri resnih zaposlitvah. Za vodjo horde so izbrali tistega, ki se je izkazal z modrostjo in borbenim pogumom. Drugi so se zgledovali po njem, ga ubogali, podrejali so se njegovim kaznim, tako da je bilo bistvo vzgoje vaja v poslušnosti. Starešine so ponavadi prisostvovali njihovim igram in pogosto celo izzvali prepir in pretep, da so se temeljito prepričali, kakšen značaj ima vsak posamezen mladenič. Branja in pisanja so se učili le toliko, kolikor so potrebovali. Vsa nadaljnja vzgoja je težila k temu, da so bili brezpogojno pokorni, da so prenašali napor in se učili zmagovati v borbi.

Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Radonjić, Zoran; Urankar-Dornik, Tjaša (2007). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 97.

TEMELJNI CILJ: vzgojiti dobrega vojaka.

TRI TEMELJNE ZNAČAJSKJE LASTNOSTI (možnih je več pravih odgovorov): Pogum, borbenost, pokornost, modrost, niso izbirčni pri hrani in obleki, ubogljivost, nerazvajenost, poslušnost, navajanje na težke življenjske okoliščine...

6. Katere gospodarske panoge so bile razvite v stari Grčiji? (/1)

Obrt, trgovina in kmetijstvo.

7. Pojasni pojem: (/1)

AGORA: stari trg, kjer je v antičnem času potekalo javno življenje.

**PRILOGA 8: SEZNAM SLIKOVNEGA GRADIVA (NA POWERPOINTU:
ZGODOVINA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA STARIH GRKOV)**

- Herkules (PPT, drsnica 1), <http://www.yentha.com/news/view/4/hercules-english-sword-and-sandals-flung-in-abundance-film-review>, (uporabljeno: 11.1.2015).
- Herakles (PPT, drsnica 3), <http://www.minibild.de/images/image334.htm>, (uporabljeno: 11.1.2015).
- Atenska agora (PPT, drsnica 16), <http://www.wiw.pl/kulturaantyczna/twardecki/pict/zoom/Athenant.gif>, (uporabljeno: 11.1.2015).

PRILOGA 9: SEZNAM VIROV (NA POWERPOINTU: ZGODOVINA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA STARIH GRKOV)

- Raquel Lopez Melero (1994). Kako so živeli Grki. Ljubljana: EWO, str. 31-32, 35-36.
- Vloga in položaj moških, (PPT, drsnica 11), Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 207; Raquel Lopez Melero (1994). Kako so živeli Grki. Ljubljana: EWO, str. 31-32, 35-36.
- Vzgoja in izobrazba otrok (deklice), (PPT, drsnica 12), Simonič, Mervic Karmen (2003). Stari svet: zgodovina za 7. razred devetletne osnovne šole. Ljubljana: Modrijan, str. 64.
- Vzgoja in izobrazba otrok (dečki), (PPT, drsnica 13), (Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 215-216; http://www.o4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/grki/grki_polis/spartanska_vzgoja.html.

**PRILOGA 10: SEZNAM VIROV (NA PONOVIIVENEM LISTU:
PREVERJANJE ZNANJA: VSAKDANJE ŽIVLJENJE STARIH GRKOV)**

- Špartanska vzgoja (Delovni list, str. 2), Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Radonjić, Zoran; Urankar-Dornik, Tjaša (2007). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 97.

PRILOGA 11: VIDEOPOSNETEK: HERCULES (IZ SPLETNE STRANI YOUTUBE).

- Hercules, https://www.youtube.com/watch?list=UUpoqjmAksgc5BKFq-AygKkg&v=CThxFEF_vQQ, (uporabljeno, 5.1.2015).

Avtorji prispevkov:

Casar Tamara

Furlan Maja

Goltnik Petra

Gorjup Brigita

Ivanetič Kaja

Jazbec Kristina

Jeršin Jonatan

Pertinač Tjaša

Sadar Lara

Sirk Martina

Sirše Maja

Tratnik Peter

Trontelj Nik

**Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik XIII, št. 2**

ISSN: 1581-8713

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

*Copyright © Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete UL
(za potrebe predmetov Didaktika zgodovine I, Didaktika
zgodovine II, Pedagoška praksa iz zgodovine, Terensko
delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli)*

Ljubljana

2015
